

**MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT
HELYZETFELTÁRÁS, HELYZETELEMZÉS ÉS HELYZÉTÉRTÉKELÉS
MEZŐKÖVESD VÁROS INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJÁHOZ**

Projekt azonosító: ÉMOP-6.2.1/K-13-2014-0002

**„Észak-Magyarországi Operatív Program –
Fenntartható településfejlesztés a kis- és középvárosokban –
Integrált Településfejlesztési Stratégiák kidolgozása”**

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

1.1. TELEPÜLÉSHÁLÓZATI ÖSSZEFÜGGÉSEK, A TELEPÜLÉS HELYE A TELEPÜLÉSHÁLÓZATBAN, TÉRSÉGI KAPCSOLATOK.....	4
1.2. A TERÜLETFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOKKAL VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK VIZSGÁLATA.....	9
1.2.1. EU 2020 STRATÉGIA	9
1.2.2. ORSZÁGOS FEJLESZTÉSI ÉS TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ (OFTK).....	10
1.2.3. BORSOD-ABAÚJ-ZEMPLÉN MEGYE TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA 2013	12
1.3. A TERÜLETRENDEZÉSI TERVEKKEL VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK VIZSGÁLATA	16
1.3.1. ORSZÁGOS TERÜLETRENDEZÉSI TERV.....	16
1.3.2. BORSOD-ABAÚJ-ZEMPLÉN MEGYE TERÜLETRENDEZÉSI TERVE (MTRT)	17
1.4. A SZOMSZÉDOS TELEPÜLÉSEK HATÁLYOS TELEPÜLÉSSZERKEZETI TERVEINEK – AZ ADOTT TELEPÜLÉS FEJLESZTÉSÉT BEFOLYÁSOLÓ – VONATKOZÓ MEGÁLLAPÍTÁSAI	22
1.5. HATÁLYOS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DÖNTÉSEK BEMUTATÁSA	24
1.6. A TELEPÜLÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVI ELŐZMÉNYEINEK VIZSGÁLATA.....	26
1.6.1. A HATÁLYBAN LÉVŐ TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK	26
1.6.2. A HATÁLYOS TELEPÜLÉSSZERKEZETI TERV MEGÁLLAPÍTÁSAI, MEGVALÓSULT ELEMELK	26
1.7. A TELEPÜLÉS TÁRSADALMA	31
1.7.1. DEMOGRÁFIA, NÉPESSÉG, NEMZETISÉGI ÖSSZETÉTEL, KÉPZETTSÉG, FOGLALKOZTATOTTSÁG, JÖVEDELMI VISZONYOK, ÉLETMINŐSÉG.....	31
1.7.2. TÉRBELI-TÁRSADALMI RÉTEGZŐDÉS, KONFLIKTUSOK, ÉRDEKVISZONYOK	55
1.7.3. TELEPÜLÉSI IDENTITÁST ERŐSÍTŐ TÉNYEZŐK (TÖRTÉNETI ÉS KULTURÁLIS ADOTTSÁGOK, TÁRSADALMI ÉLET, SZOKÁSOK, HAGYOMÁNYOK, NEMZETISÉGI KÖTŐDÉS, CIVIL SZERVEZŐDÉSEK, VALLÁSI KÖZÖSSÉGEK)	57
1.8. A TELEPÜLÉS HUMÁN INFRASTRUKTÚRÁJA	59
1.8.1. HUMÁN KÖZSZOLGÁLTATÁSOK	59
1.8.2. ESÉLYEGYENLŐSÉG BIZTOSÍTÁSA.....	68
1.9. A TELEPÜLÉS GAZDASÁGA.....	69
1.9.1. A TELEPÜLÉS GAZDASÁGI SÚLYA, SZEREPKÖRE	69
1.9.2. A TELEPÜLÉS FŐBB GAZDASÁGI ÁGAZATAI, JELLEMZŐI	71
1.9.3. GAZDASÁGI SZERVEZETEK JELLEMZŐI, VÁLLALKOZÁSOK MEGOSZLÁSA MÉRET SZERINT, ÁLTALÁNOS MŰKÖDÉSI FELTÉTELEK, ÁGAZATI MEGOSZLÁS	80
1.9.4. A GAZDASÁGI VERSENYKÉPESSÉGET BEFOLYÁSOLÓ TÉNYEZŐK (ELÉRHETŐSÉG, MUNKAERŐ KÉPZETTSÉGE)	87
1.9.5. INGATLANPIACI VISZONYOK	88
1.10. AZ ÖNKORMÁNYZAT GAZDÁLKODÁSA, A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉS ESZKÖZ- ÉS INTÉZMÉNYRENDSZERE	89
1.10.1. KÖLTSÉGVETÉS, VAGYONGAZDÁLKODÁS, GAZDASÁGI PROGRAM	89
1.11. TELEPÜLÉSÜZEMELTETÉSI SZOLGÁLTATÁSOK	102
1.12. A TÁJI ÉS TERMÉSZETI ADOTTSÁGOK VIZSGÁLATA	103
1.12.1. TERMÉSZETI ADOTTSÁGOK	103
1.12.2. TÁJHASZNÁLAT, TÁJSZERKEZET.....	105
1.12.3. VÉDETT, VÉDENDŐ TÁJI-, TERMÉSZETI ÉRTÉKEK, TERÜLETEK	108
1.12.4. TÁJHASZNÁLATI KONFLIKTUSOK ÉS PROBLÉMÁK ÉRTÉKELÉSE.....	111
1.13. ZÖLDFELÜLETI RENDSZER VIZSGÁLATA.....	112
1.13.1 A TELEPÜLÉSI ZÖLDFELÜLETI RENDSZER ELEMELK	112
1.13.2. A ZÖLDFELÜLETI RENDSZER KONFLIKTUSAI ÉS PROBLÉMÁI	113
1.14. AZ ÉPÍTETT KÖRNYEZET VIZSGÁLATA.....	115
1.14.1. TERÜLET-FELHASZNÁLÁS VIZSGÁLATA.....	115
1.14.2. A TELEKSTRUKTÚRA VIZSGÁLATA	119
1.14.3. ÖNKORMÁNYZATI TULAJDON KATASZTER.....	122
1.14.4. AZ ÉPÜLETÁLLOMÁNY ÉS A KÖRNYEZET GEODÉZIAI FELMÉRÉSE	124
1.14.5. AZ ÉPÍTMÉNYEK VIZSGÁLATA	125

1.14.6. AZ ÉPÍTETT KÖRNYEZET ÉRTÉKEI	135
1.14.7. AZ ÉPÍTETT KÖRNYEZET KONFLIKTUSAI PROBLÉMÁI	143
1.15. KÖZLEKEDÉS.....	145
1.15.1. HÁLÓZATOK ÉS HÁLÓZATI KAPCSOLATOK	145
1.15.2. KÖZÚTI KÖZLEKEDÉS	146
1.15.4. KERÉKPÁROS ÉS GYALOGOS KÖZLEKEDÉS.....	148
1.15.5. PARKOLÁS.....	148
1.16. KÖZMŰVESÍTÉS	149
1.16.1. VÍZI KÖZMŰVEK	149
1.17. KÖRNYEZETVÉDELEM ÉS TELEPÜLÉSÜZEMELTETÉS	152
1.17.1. TALAJ	152
1.17.2. FELSZÍNI ÉS A FELSZÍN ALATTI VIZEK.....	152
1.17.3. LEVEGŐTISZTASÁG ÉS VÉDELME	153
1.17.4. ZAJ- ÉS REZGÉSTERHELÉS	154
1.17.5. SUGÁRZÁS VÉDELEM	154
1.17.6. HULLADÉKKEZELÉS.....	155
1.17.7. VIZUÁLIS KÖRNYEZETTERHELÉS	155
1.17.8. ÁRVÍZVÉDELEM	155
1.17.9. FENNÁLLÓ KÖRNYEZETVÉDELMI KONFLIKTUSOK, PROBLÉMÁK.....	156
1.18. KATASZTRÓFAVÉDELEM	157
1.18.1. ÉPÍTÉSFÖLDTANI KORLÁTOK	157
1.18.2. VÍZRAJZI VESZÉLYEZTETETTSÉG	159
1.18.3. EGYÉB	161
1.19. ÁSVÁNYI NYERSANYAG LELŐHELY	163
1.20. VÁROSI KLÍMA	164
<u>2. HELYZETELEMZÉS.....</u>	<u>167</u>
2.1. A VIZSGÁLT TÉNYEZŐK ELEMZÉSE, EGYMÁSRA HATÁSUK ÖSSZEVETÉSE.....	167
<u>3. HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZ.....</u>	<u>173</u>
<u>3.1. A HELYZETELEMZÉS EREDMÉNYEINEK ÉRTÉKELÉSE, SZINTÉZIS</u>	<u>173</u>
3.1.1. A FOLYAMATOK ÉRTÉKELÉSE.....	173
3.1.2. A TELEPÜLÉS ÉS KÖRNYEZETÉNEK FEJLESZTÉSÉT BEFOLYÁSOLÓ KÜLSŐ ÉS BELSŐ TÉNYEZŐK ÖSSZEFOGLALÓ ÉRTÉKELÉSE	175
3.1.3. A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉS ÉS -RENDEZÉS KAPCSOLATA	175
3.2. PROBLÉMATÉRKÉP/ÉRTÉKTÉRKÉP	177
3.3. ELTÉRŐ JELLEMZŐKKEL RENDELKEZŐ TELEPÜLÉSRÉSZEK	181
3.3.1. TELEPÜLÉSRÉSZEK KIJELÖLÉSE, PONTOS LEHATÁROLÁSA, A LEHATÁROLÁS INDOKLÁSA, TÉRKÉPI ÁBRÁZOLÁSA, A LEHATÁROLT TELEPÜLÉSRÉSZEK RÖVID BEMUTATÁSA	181
3.3.2. SZEGREGÁLT VAGY SZEGREGÁCIÓVAL VESZÉLYEZTETETT TERÜLETEK LEHATÁROLÁSA, TÉRKÉPI ÁBRÁZOLÁSA ÉS HELYZETELEMZÉSE	183

1.1. TELEPÜLÉSHÁLÓZATI ÖSSZEFÜGGÉSEK, A TELEPÜLÉS HELYE A TELEPÜLÉSHÁLÓZATBAN, TÉRSÉGI KAPCSOLATOK

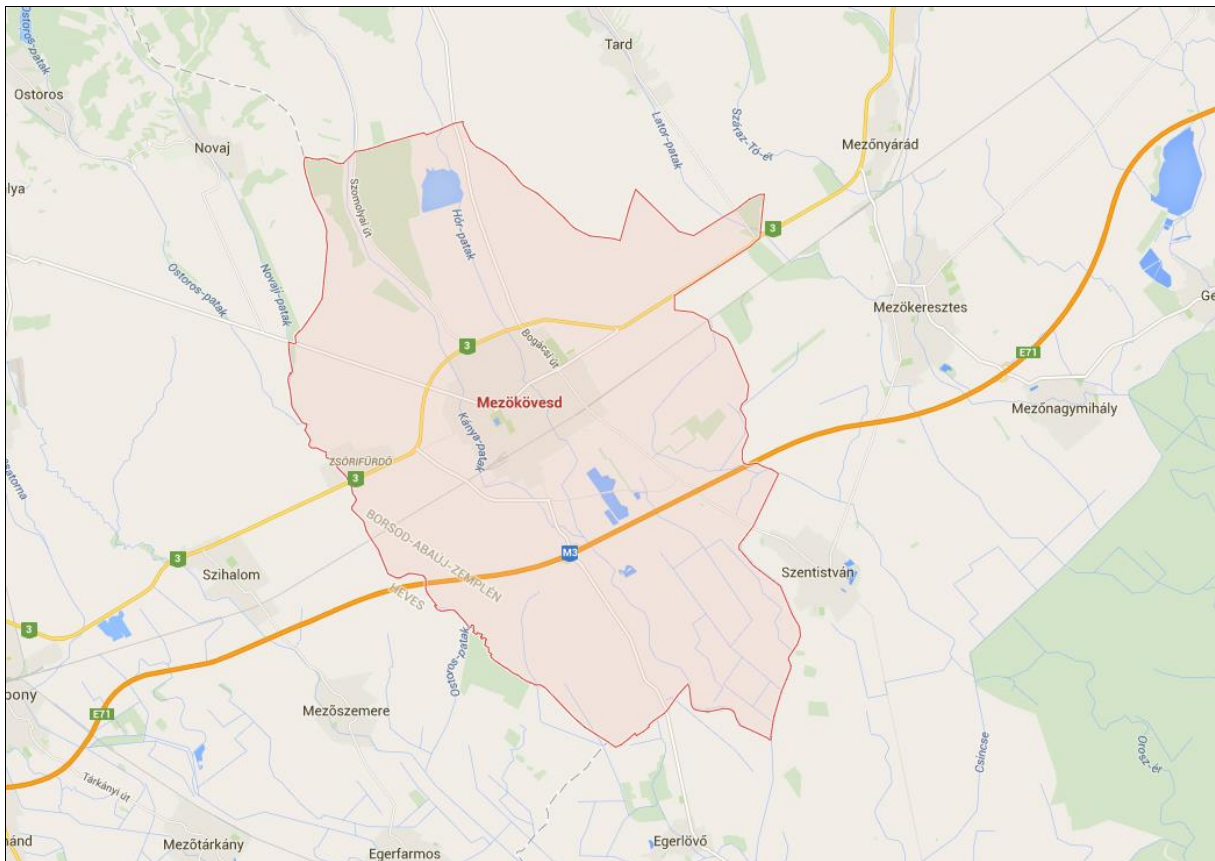
Mezőkövesd az Észak-magyarországi Régióban, Borsod-Abaúj-Zemplén megye déli részén, a Bükk hegység déli lábánál, az Alföld és az Északi-középhegység találkozásánál helyezkedik el. A legközelebbi folyó a Tisza, amely 25 km-re folyik a várostól. Mezőkövesdet átszeli a Hór-patak és a Kánya-patak, a Zsóry-fürdő területén pedig az Ostoros patak folyik keresztül.

A települést északról Szomolya, Bogács és Tard, keletről Mezőnyárad és Mezőkeresztes, délről Szentistván, Egerlövő és Mezőszemere, nyugatról Szihalom határolja.

Mezőkövesd Város pozíciója Magyarország és Borsod-Abaúj-Zemplén megye térképén

forrás: www.wikipedia.hu

forrás:www.googleearth.com

Vasúti megközelítése a Budapest – Hatvan – Miskolc – Sátoraljaújhely (Nyíregyháza) vasútvonal a MÁV 80-as számú kétvágányú 25 kV 50 Hz-cel villamosított vasúti fővonalán keresztül történik.

A település az M3-as autópályától északra, a 3-as számú főúttól délre fekszik. A település közútról a következő utakról közelíthető meg:

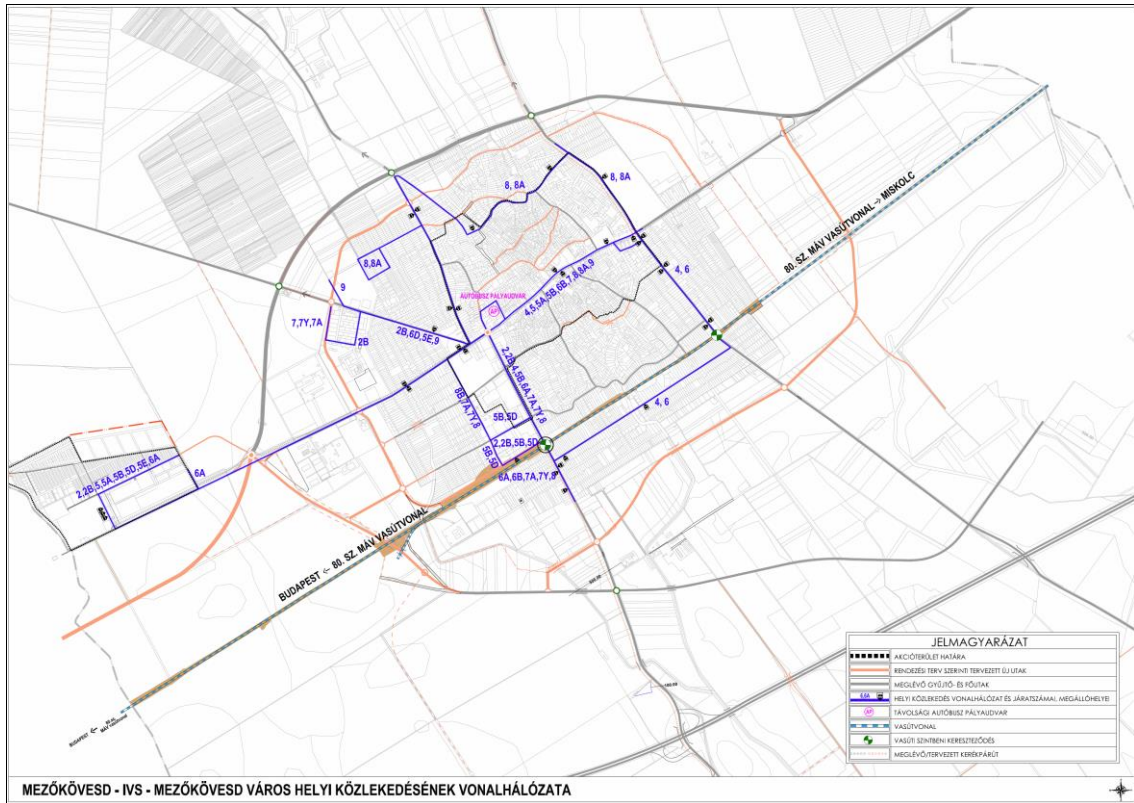
- M3-as autópálya: Budapest – Nyíregyháza (Debrecen)
- 3-as számú elsőrendű főút: Budapest – Miskolc – Tornyosnémeti
- 3303-as számú összekötő út: Mezőkövesd – Szentistván
- 3302-es számú összekötő út: Mezőkövesd – Ároktő
- 2502-es számú összekötő út: Mezőkövesd – Andornaktálya
- 2511-es számú összekötő út: Mezőkövesd – Hollóstető

Mezőkövesd Miskolcra 45 km-re, Budapestre 132 km-re, Egerre 24 km-re, Debrecenre 107 km-re, Szolnokra 101 km-re fekszik. Az értékek településközponttól településközpontig értendő.

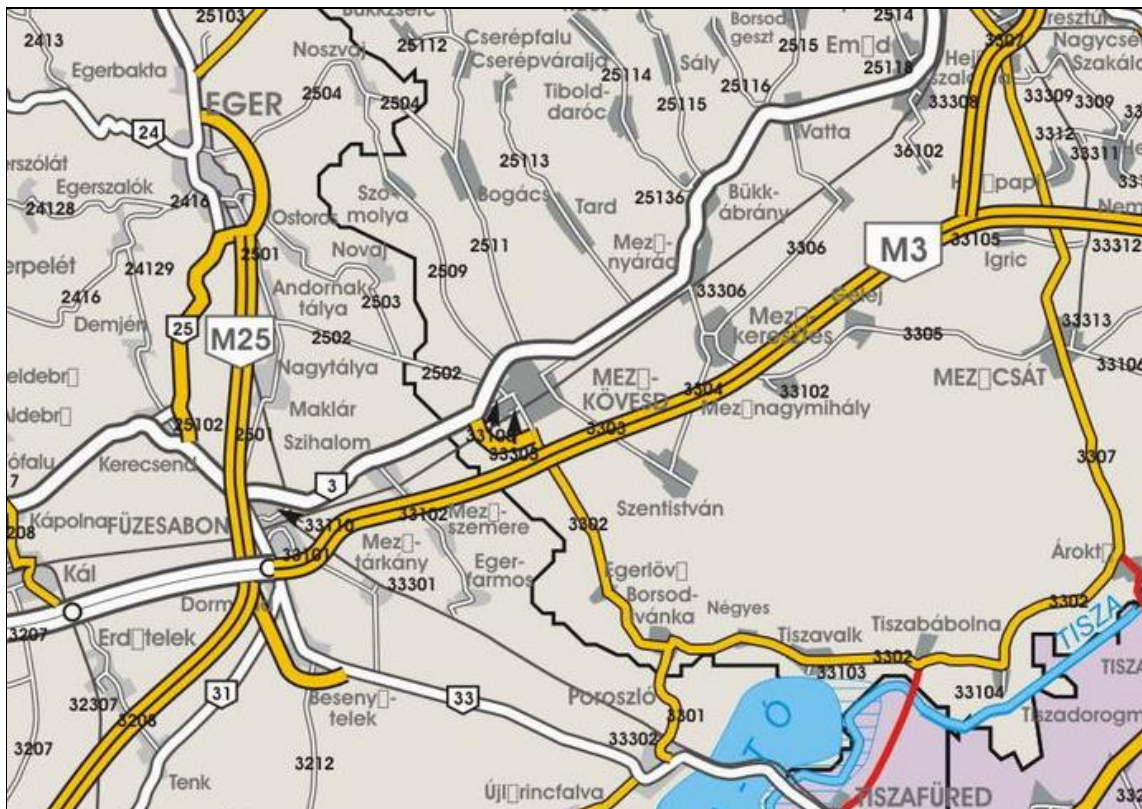
Helyközi buszjárással a környező falvak mellett megyeszékhelyek is elérhetők, többek között Miskolc, Eger, Nyíregyháza, Szolnok, Szeged, Budapest.

A településen helyi buszközlekedés működik, melyet a Borsod Volán zRt. üzemeltet, az érvényben lévő autóbuszvonalak a következők:

Autóbuszvonalak	
Vonalszám	Útvonal
2	Vasútállomás – Gyógyfürdő
2A	Vasútállomás – Gyógyfürdő – Fülemlé u.
2B	Vasútállomás – Vajda J. u. – Gyógyfürdő
5	Dózsa Gy. u. – Gyógyfürdő
5C	Dózsa Gy. u. – Vasútállomás – Fülemlé u.
5D	Dózsa Gy. u. – Vasútállomás – Gyógyfürdő
5E	Dózsa Gy. – Vasútállomás
5F	Dózsa Gy. u. – Gyógyfürdő – Fülemlé u.
5Y	Dózsa Gy. u. – Vasútállomás – Vajda J. u. – Gyógyfürdő
6	Rutinpálya – Cseresznye u. – Dózsa Gy. u.
6A	Rutinpálya – Gyógyfürdő
6B	Rutinpálya – Vasútállomás – Fülemlé u.
6C	Rutinpálya – Vasútállomás – Dózsa Gy. u.
7	Vajda J. u. – Dózsa Gy. u.
7A	Vajda J. u. – Vasútállomás – Ifjúság u. – Dózsa Gy. u.
7B	Vajda J. u. – Ifjúság u.
8	Dózsa Gy. u. – Bogácsi u. – Jegenyesor u. – Ifjúság u. – Vasútállomás – Dózsa Gy. u.
8A	Dózsa Gy. u. – Gimnázium – Vasútállomás – Ifjúság u. – Jegenyesor – Dózsa Gy. u.
8B	Vilma u. ABC – Vasútállomás
8C	Dózsa Gy. u. – Gimnázium – Dózsa Gy. u.

Forrás: IVS

Forrás: Közúthálózat-fejlesztési koncepció

A határátkelők közül a bánrévei 70 km-re, Tornyosnémeti 110 km-re, Záhony 160 km-re, Beregsurány 170 km-re, Tiszabecs 185 km-re, a magyar-román határon Szatmárnémeti 185 km-re, Bors 148 km-re, Gyula 165 km-re, a nagylaki 250 km található, míg a Szerbiába vezető röszei 240 km-re. Horvátországba a kb. 370 km-re fekvő letenyei, míg Ausztriába legközelebb, a kb. 300 km-re fekvő hegyeshalmi határátkelőn lehet átjutni.

A legközelebbi működő nemzetközi járatokat fogadó repülőtér közúton a Budapest-Ferihegy (150 km), a Debrecen Airport (110 km) és Kassa (135 km). A Mezőkövesd-Mezőkeresztes települések határában lévő használaton kívül helyezett, egykori katonai repülőtér jelenleg nem üzemel.

A legközelebbi kikötői csatlakozás a 30 km-re, észak-keletre található Tiszaújvárosnál, mely logisztikai szempontból stratégiai lehetőségeket nem generál.

1.2. A TERÜLETFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOKKAL VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK VIZSGÁLATA

1.2.1. EU 2020 stratégia

Az EU 2020 stratégia sikeres megvalósításában a városoknak kiemelkedő szerep jut. A jövőbeni kohéziós politika célul tűzi ki az integrált várospolitikát ösztönzését, amely elősegíti a fenntartható városfejlesztést, s ezzel erősíti a városok kohéziós politikában betöltött szerepét. Alapvetően fogalmazódik meg, hogy az Európai Regionális Fejlesztési Alapnak olyan integrált stratégiákat kell támogatnia a fenntartható városfejlődés érdekében, amely célul tűzi ki a várostérségeket érintő gazdasági, környezeti, éghajlattal összefüggő és társadalmi problémák kezelését.

Az elv jelentése kétszeres: egyrészt kimondja, hogy a forrásokat integrált módon kell koncentrálni a városfejlesztési kihívásokkal küzdő területekre, másrészt, hogy az ERFA által támogatott városfejlesztési projekteket integrálni kell az operatív programok tágabb céljai közé.

Az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedésre vonatkozó EU stratégiához, illetve az egyes alapok célkitűzéseire, többek között a gazdasági, társadalmi és területi kohézióhoz történő hozzájárulás érdekében minden egyes európai strukturális és beruházási alap a következő **tematikus célkitűzéseket** támogatja:

- (1) a kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció erősítése;
- (2) az IKT-hoz való hozzáférésnek, azok használatának és minőségének a javítása;
- (3) a kkv-k, (az EMVA esetében) a mezőgazdasági, illetve (az ETHA esetében) a halászati és akvakultúra-ágazat versenyképességének a növelése;
- (4) az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban;
- (5) az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a kockázatmegelőzés és -kezelés előmozdítása;
- (6) a környezet megóvása és védelme és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása;
- (7) a fenntartható közlekedés előmozdítása és szűk keresztmetszetek megszüntetése a kulcsfontosságú hálózati infrastruktúrákban;
- (8) a fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás támogatása;
- (9) a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem;
- (10) az oktatásba, és a képzésbe, többek között a szakképzésbe történő beruházás a készségek fejlesztése és az egész életen át tartó tanulás érdekében;
- (11) a hatóságok és az érdekelt felek intézményi kapacitásának javítása és hatékony közigazgatáshoz történő hozzájárulás.

Hangsúlyos uniós elvárás, mely összhangban áll a hazai városfejlesztési prioritásokkal és hazai elvárás a fenti tematikus célokban belül az alábbi négy beruházási alcélhoz kapcsolódó beavatkozások vizsgálata és megjelenítése:

- kiemelten az alacsony szén-dioxid kibocsátású fejlesztési stratégiák támogatása (helyi zöld gazdaság fejlesztése, a város gazdaságszervező szerepének elősegítése a helyi foglalkoztatás ösztönzése érdekében);
- a városi környezet javítása, beleértve a barnamezős területek rehabilitációja és a levegőszennyezés mérséklése;
- a fenntartható városi közlekedés elősegítése;
- a hátrányos helyzetű városi és vidéki területek fizikai és gazdasági megújítása.

1.2.2. Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK)

Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK) az ország társadalmi, gazdasági, valamint ágazati és területi fejlesztési szükségleteiből kiindulva egy 2014-2020 közötti időszakra vonatkozóan határozza meg Magyarország legfontosabb fejlesztéspolitikai céljait és elveit. A Konceptió a nemzeti fejlesztéspolitika és azzal egyenrangúan a területfejlesztési politika egészét foglalja keretbe. Két fő tematikai részből áll, amelyek egymással összhangban vannak:

- *ágazati fejlesztéspolitikai koncepció*: a szakpolitikai fejlesztési irányokat, prioritásokat rögzíti, megalapozva a 2014-2020 közötti szakterületi operatív programokat, országos fejlesztési szempontokat adva az ágazati stratégiák számára.
- *területi fejlesztéspolitikai koncepció*: az átfogó területpolitikai és területfejlesztési, vidékfejlesztési célkitűzéseket, prioritásokat, a beavatkozási térségtípusokat és azok fejlesztési irányait rögzíti, megalapozva a 2014-2020 közötti operatív programok térségi beavatkozásait és tartalmát, a területi fejlesztésekre irányuló operatív programokat, illetve a területi stratégiákat.

A Konceptió kialakítása nemzetstratégiai céljainkból indul ki, de mozgásterét a forrásokon és az EU szintű célokon keresztül meghatározzák az Európai Unió fejlesztés- és támogatáspolitikai keretét jelentő közösségi politikák. Ennek EU szintű stratégiai keretét az Európa 2020 stratégia képezi. A Konceptió jövőképében és célrendszerében illeszkedik a kiemelt nemzeti és nemzetgazdasági stratégiai tervdokumentumokhoz és kapcsolódik a szakpolitikai stratégiai tervdokumentumokhoz. Az OFTK országos célrendszerét és fejlesztéspolitikai feladatait szervesen kiegészítik a megyék területfejlesztési koncepciói és területfejlesztési programjai, melyeket az OFTK célkitűzéseire igazodva, a helyi, térségi fejlesztési igényeket és specifikumokat megjelenítve a megyei önkormányzatok állítanak össze. Az OFTK négy hosszú távú, 2030-ig szóló átfogó fejlesztési célt fogalmaz meg:

- *Értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdaság és növekedés*: A nemzetstratégiai ágazatokban történő beruházások és vállalkozásfejlesztés támogatása jelenti a gerincét a fejlesztési célnak, amelyben, a kis- és középvállalkozások, az önellátást elősegítő és családi gazdaságok, a nemzeti vállalatok megerősítése kapja az elsődleges fókuszot. Kiemelt területek a piaci lehetőségeik szélesítése a nemzeti szolgáltatási piacok visszaszerzése, a biztonságos élelmiszerellátás, a helyi gazdaság megerősítésével a helyi közösségek autonóm, önfenntartó, öngondoskodó erejének a helyreállítása.
- *Népessédsi fordulat, egészséges és megújuló társadalom*: A népességszám növelése, a gyermekek születésének ösztönzése, a népesség szellemi, erkölcsi, tudásban, készségekben és értékekben való gyarapodásának elősegítése. A közép- és az alsó- közép-osztály, valamint a közösségek és családok megerősítése, a nemzeti, közösségi és egyéni felelősségvállalás és értékátadás ösztönzése. A társadalmi megújulás és gyógyulás elősegítése, az egészséges életmód, a sport és a mozgás, a kultúrához való hozzáférés és a közművelődés biztosítása, valamint az egészséges táplálkozás ösztönzése, az egészségi állapot javítása, a hatékony közegészségügy és egészségügyi szolgáltatások fejlesztése, a megelőzés és rekreáció biztosítása. A kulturális és épített örökség megőrzése.
- *Természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeink megőrzése és környezetünk védelme*: természeti erőforrásainkkal való fenntartható gazdálkodás megteremtése; az erőforrások megőrzése a jövő generációk számára; az élelmiszer-, az energia-, a környezet-, valamint a klímabiztonság megteremtése; az egészséges ivóvíz ellátás, a biodiverzitás, a tájak és

az élővilág sokféleségének megőrzése; az egészséges élet környezeti feltételeinek és jobb minőségének biztosítása; a fenntartható életmód, termelés és fogyasztás elősegítése.

- *Térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet:* Az ország Budapest központúságának oldása, a gazdasági növekedés és beruházások területi terítése. A térségi versenyképességet és növekedést segítő térszerkezet létrehozása. A térségi kapcsolatok kialakítása, erősítése, a települési és térségi kapcsolatok, területi együttműködés és integráció erősítése, a város-vidék kapcsolatok megújítása. A térségi autonómia, önellátó és önfenntartó képesség erősítése. Az elmaradott térségek felzárkóztatása, a térségi sajátosságoknak megfelelő térségi fejlődési pályák kialakítása

Az átfogó célok elérése érdekében az OFTK tizenkét, az átfogó céloknál egyenként jóval szűkebb tárgykörű specifikus célt tűz ki. E specifikus célok nemzeti jelentőségű ágazati és területi tématerületeket ölelnek fel:

- *Gazdasági növekedés, versenyképes, exportorientált, innovatív gazdaság:* A magyar gazdaság újra-pozicionálása, külpiazi és belpiazi pozícióinak visszaszerzése, erősítése. A nemzetstratégiai ágazatokra és erőforrásaink, értékeink fenntartható használatára alapozva gazdasági versenyképességünk növelése. Az importkiváltó gazdasági termelés ösztönzése.
- *Gyógyuló és gyógyító Magyarország, egészséges társadalom (egészség- és sportgazdaság):* A gyógyító és gyógyuló Magyarország megteremtése az egészségügyi szolgáltatások és ellátás, egészséges életmód, kiemelten a sport és az egészséges táplálkozás, valamint a rekreáció ösztönzésével
- *Élhető és életképes vidék, egészséges élelmiszer-termelés és ellátás:* A vidéki térségek népességeltartó és népességmentartó képességének javítása, ennek érdekében tájaink természeti értékeinek, erőforrásainak megőrzése, a sokszínű és életképes agrártermelés, az élelmezési és élelmiszerbiztonság, a vidéki gazdaság létalapjainak biztosítása, a vidéki foglalkoztatás növelése, a vidéki közösségek megerősítése, a vidéki népesség életminőségének javítása.
- *Kreatív tudástársadalom, korszerű gyakorlati tudás, K+F+I:* A nemzeti kreatív képességeinkre, tudástőkénkre és tudáserőforrásainkra építő értékteremtés. Ennek érdekében az infokommunikációs háttér javítása, a gazdasági és társadalmi megújulást és a megélhetést biztosító képzési rendszer kialakítása, a fejlesztéseknek kedvező szellemi, innovációs környezet biztosítása, piacképes, szükség esetén mobil, egész életen át tartó tanulásra képes, kreatív, kezdeményező, fejlett munkakultúrájú munkaerő-piaci kínálat megteremtése.
- *Közösségi megújulás, értéktudatos és szolidáris öngondoskodó társadalom, romaintegráció:* a gyarapodó, szolidáris, felelős és összetartó, értékeit ismerő, értéktudatos társadalom és helyi közösségek kialakítása.
- *Jó állam: nemzeti közművek és közszolgáltatások, szolgáltató állam és biztonság:* A magyar közszféra hatékonyabb szerepvállalása a közjó, a munka, a rend, a biztonság, a tudás és a munka szolgálatában.
- *Nemzeti stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, és környezetünk védelme:* A természeti erőforrásokkal való takarékos és hatékony gazdálkodás, a fenntartható energiagazdálkodás, a zöldgazdaság-fejlesztés. A stratégiai természeti erőforrások, a víz, a talaj, az ásványkincsek fenntartható használata. A biodiverzitás megőrzése, a természeti értékek védelme, a környezetminőség javítása, környezetbiztonság erősítése, a fenntartható életmód, fogyasztás és termelés elterjesztése, a környezettudatosság erősítése.

- *Az ország makroregionális gazdasági és térszerkezeti csomópont:* Az ország központi fekvéséből (Európa közepe) adódó fejlesztési potenciál kibontakoztatása, makroregionális csomóponti funkcióinak erősítése, a fenntarthatóság figyelembevételével
- *Többközpontú növekedésünk motorjai: városok és gazdasági térségek:* A településhálózat egységes elvek alapján történő fejlesztése, a többszintű településhálózati kapcsolatok kiegyensúlyozott működtetése, korszerű várospolitikai és városfejlesztés, városhálózati kapcsolattrendszer javítása, a térszerkezet funkcionális fejlesztése.
- *Vidéki térségek értékalapú felemelése:* A vidéki térségek táji és közösségi értékeire, természeti erőforrásaira, épített örökségi értékeire alapozott fejlesztése, a speciális térségi vidékfejlesztési problémák kezelése, az elmaradott vidéki térségek felzárkóztatása, a közszolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása, a foglalkoztatás növelése a hátrányos helyzetű vidéki térségekben.
- *Egységes és integrálódó társadalom és gazdaság és egyenlő létfeltételek az ország egész területén:* A leszakadó, hátrányos helyzetű térségek, külső és belső perifériák fejlesztése, az eddigieknél sokszínűbb eszközök alkalmazásával, például speciális gazdaságpolitikai eszközökkel, saját meglévő társadalmi és gazdasági erőforrásaik kibontakoztatásával, valamint a közszolgáltatásokhoz, a tudáshoz, a közművelődéshez, az értékekhez való hozzáférés biztosítása, elérhetővé tételével.
- *Elérhetőség és mobilitás megújuló rendszere:* Helyi szinten a hatékony és fenntartható városon belüli, illetve a város és vonzáskörzete közötti mobilitás biztosítása, térségi szinten a foglalkoztatási központok elérhetőségének biztosítása, országos szinten a többközpontú fejlődés elve alapján a centralizáltság oldása, a transzverzális kapcsolatok erősítése, hazánk erősen differenciált településhálózatának figyelembe vétele a hagyományostól eltérő megoldások alkalmazásával.

1.2.3. Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Területfejlesztési Koncepciója 2013

A megye fejlesztésének átfogó céljai

A megye kitűzött átfogó célja, hogy ipari hagyományaira, potenciális munkaerő-kínálatára, kiváló természeti adottságaira és erőforrásaira fenntartható módon építve, földrajzi elhelyezkedéséből adódó előnyeit kihasználva elérje, hogy a megye versenyképessége 2020-ig a megyék átlaga feletti mértékben erősödjön, ennek keretében a megyében:

- jelentősen bővüljön a foglalkoztatás, mind a növekvő számú, a nemzetközi munkamegosztásban exportteljesítménye, vagy beszállítói kapcsolatai miatt résztvevő KKV-k, mind a betelepülő nemzetközi vállalatok, illetve a jövedelembővülés multiplikátor hatásaként az elsődlegesen helyi piacra termelő, illetve szolgáltató vállalkozások tevékenysége nyomán. A megye megtartja a jól képzett közép- és felsőfokú végzettségű munkaerőt, ami a foglalkoztatásbővülés alappilléret jelenti. A vállalkozások fokozatosan növekvő mértékben vonják be a munka világába a megye külső és belső perifériáin élő hátrányos helyzetben levő társadalmi csoportokat is. („Foglalkoztatás bővítése”) - A munkanélküliségi ráta a megyében 13% alatt legyen 2020-ra
- növekedjék a megyében megtelepedő vállalkozások innovációs teljesítménye, ezen keresztül elsősorban a hagyományokkal rendelkező feldolgozóipari ágazatok (gépipar, vegyipar, mechatronika, szén és energiaipar, elektrotechnika) vállalkozásai által teremtett gazdasági érték („A gazdaság teljesítőképességének javítása”) – Az egy főre jutó bruttó hozzáadott érték

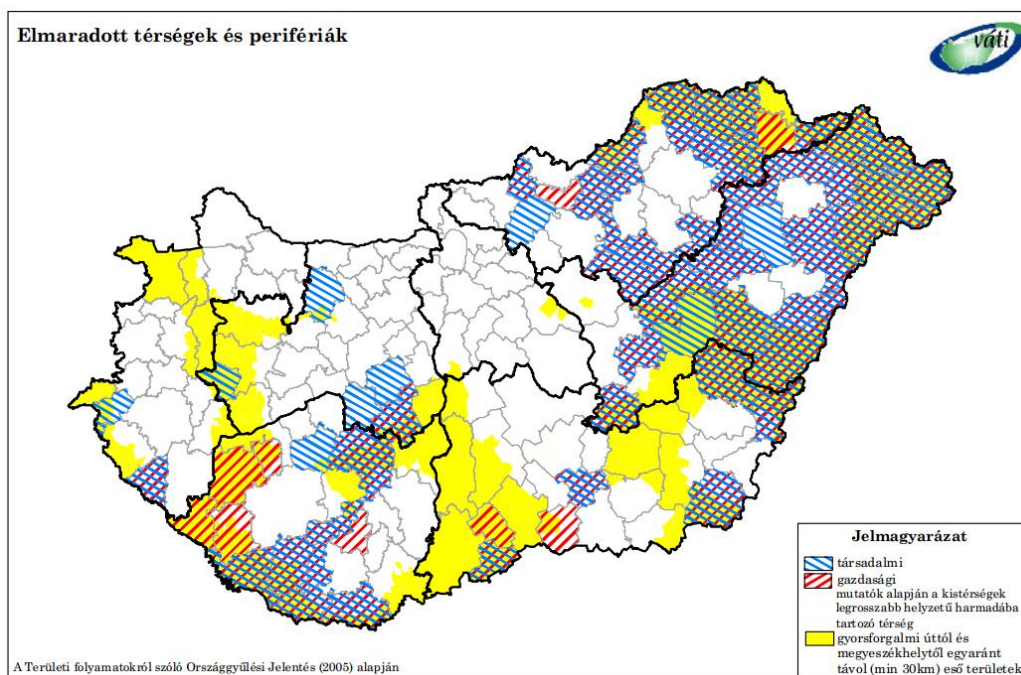
2020-ra legalább az országos átlag 75%-át érje el. (2010-ben az országos átlag 61%-a). A cél, hogy az egy főre jutó SZJA alapnak a megye és az ország közötti különbsége megszűnjön 2020-ra (2010-ben az országos átlag 90%-a.)

- jelentősen javuljon a túlnyomórészt a külső és belső (pl. nagyvárosi) perifériákon élő, halmozottan hátrányos helyzetű csoportok képessége és kompetenciaszintje (képzettsége, tudása, egészségi és mentális állapota, motivációja) arra, hogy érdemi szereplőivé válhassanak a bővülő munkaerőpiacnak. Fontos a szegénység és a szociális kizáródás újratermelődésének megakadályozása, illetve a területi, környezeti hátrányok és a szegregációs jelenségek mérséklése. („Társadalom alkalmazkodó képességének javítása”) – Cél: az ezer foglalkoztatottra vetített szociális segélyezettek számának megfelezése az országos átlaghoz viszonyítva. Csökkenjen a szegénységben és társadalmi kirekesztődésben élők aránya, különös tekintettel a roma népességre.
- fenntartható és integrált módon kerüljenek megőrzésre, védelemre és hasznosításra a gazdag természeti és épített környezet, valamint a kulturális örökség elemei és gyűjteményei, kiemelten az energiatermelés, a turizmus, valamint a mezőgazdaság és élelmiszeripar

Mezőkövesd város rendelkezik 2008-ban jóváhagyott Integrált Városfejlesztési Stratégiával.

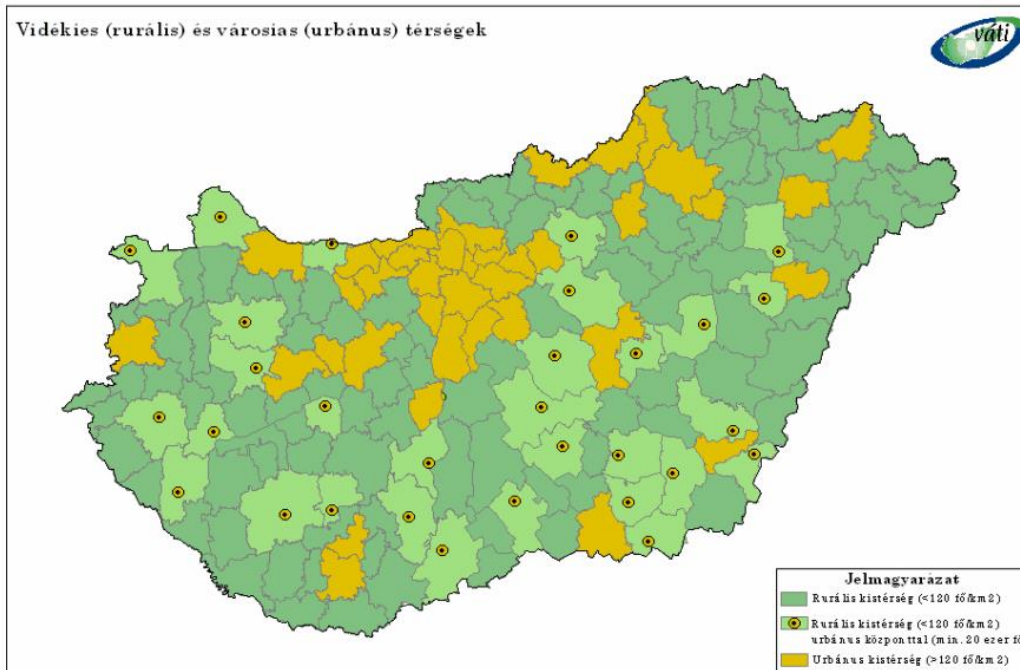
Az OTK Mezőkövesd szempontjából releváns pontjai az alábbiak:

Elmaradott térségek, és perifériák térképe alapján Mezőkövesd társadalmi és gazdasági mutatók alapján nem tartozik bele a hátrányos helyzetű térségek közé, a járás teljes területét gyorsforgalmi útról és a megyeszékhelytől egyaránt közel eső terület.

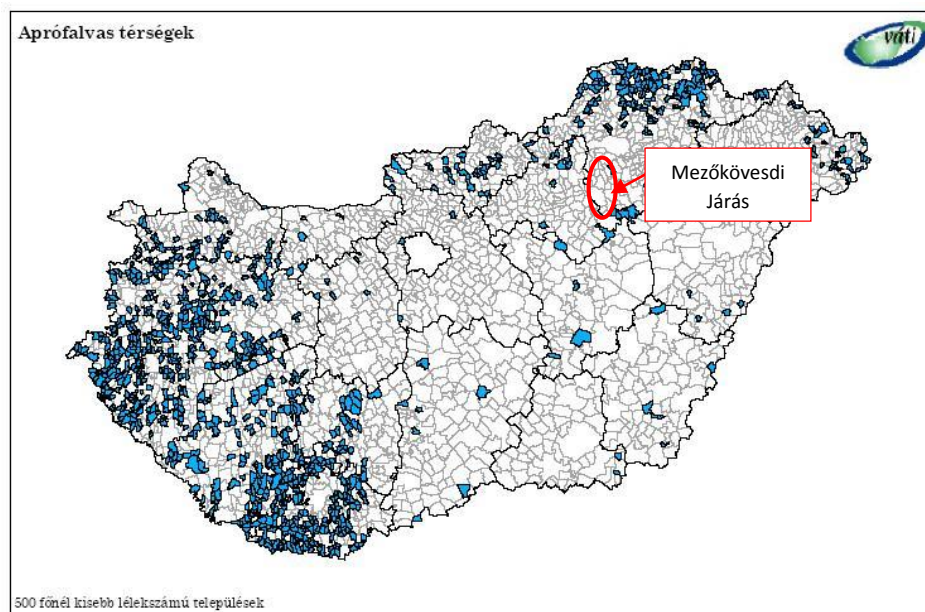
Forrás: www.vati.hu

A térség népsűrűsége és a népességszámmal meghatározott urbanizált települések előfordulása alapján a jellemzően vidékies (rurális) kistérségekhez tartozik.

Forrás: www.vati.hu

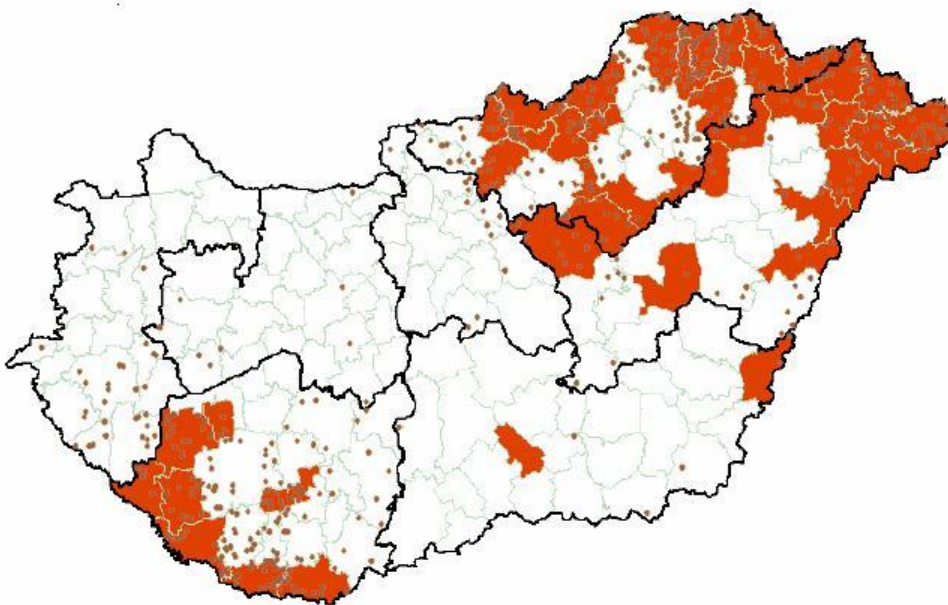
OTK-ban meghatározott speciális fejlesztések is vonatkoznak. Így különösen fontos cél az igen sérülékeny települési társadalmak megóvása, a kedvezőtlen demográfiai folyamatok mérséklése, a szegregáció megakadályozása, valamint a munkahelyteremtés. A település és vonzáskörzetének fejlesztésében az OTK-ban szereplő aprófalvas területek fejlesztésére vonatkozó részcélok és beavatkozási területek az irányadók.

Forrás: www.vati.hu

A Mezőkövesdi Járásban élő cigány népesség nem haladja meg az országos átlag kétszeresét.

Magas arányú cigány népességgel rendelkező társégek

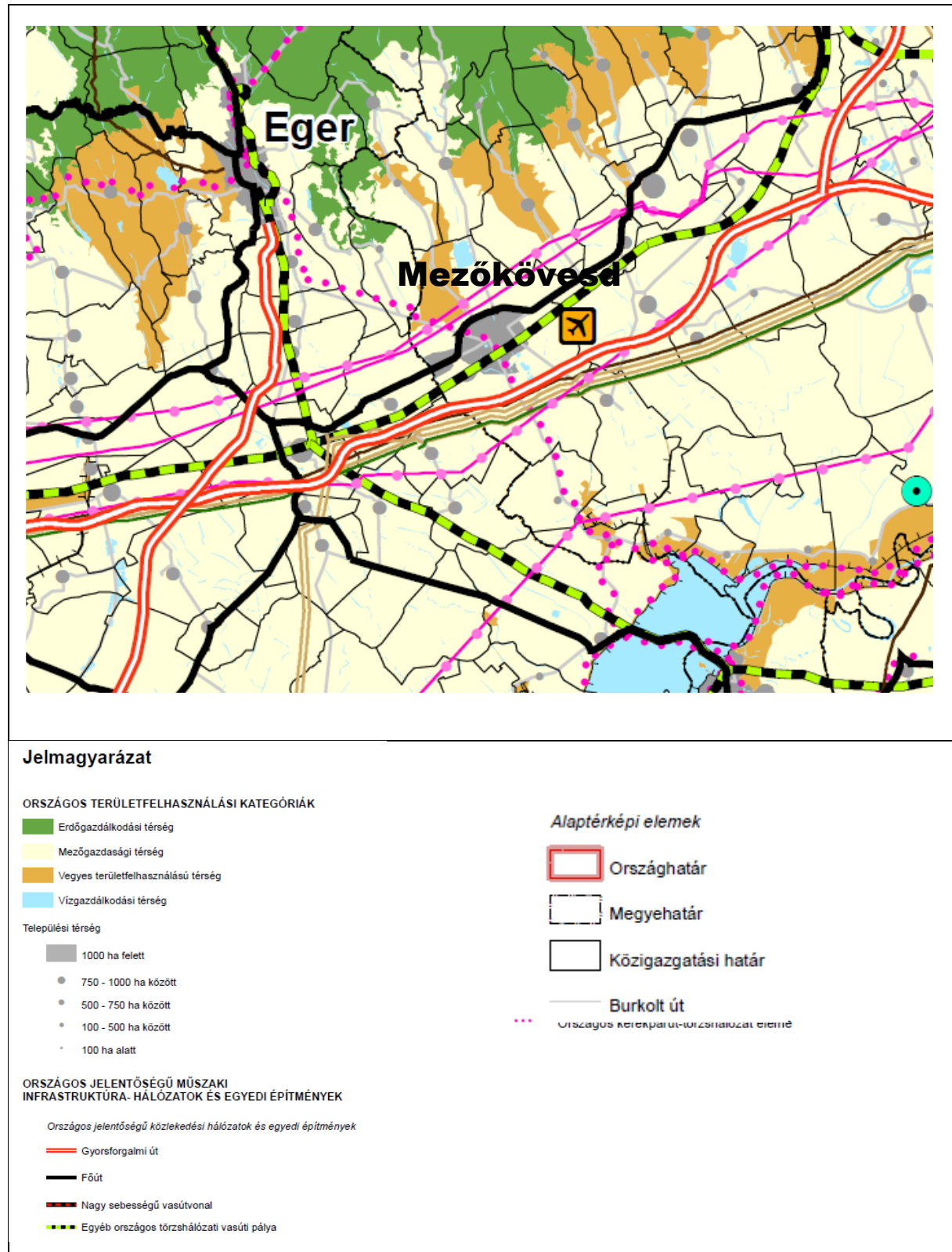

A 2001-es népszámláláskor magukat cigány etnikumúnak vallók aránya meghaladja az országos átlag kétszeresét (kistérségek), illetve három szorosát (települések)

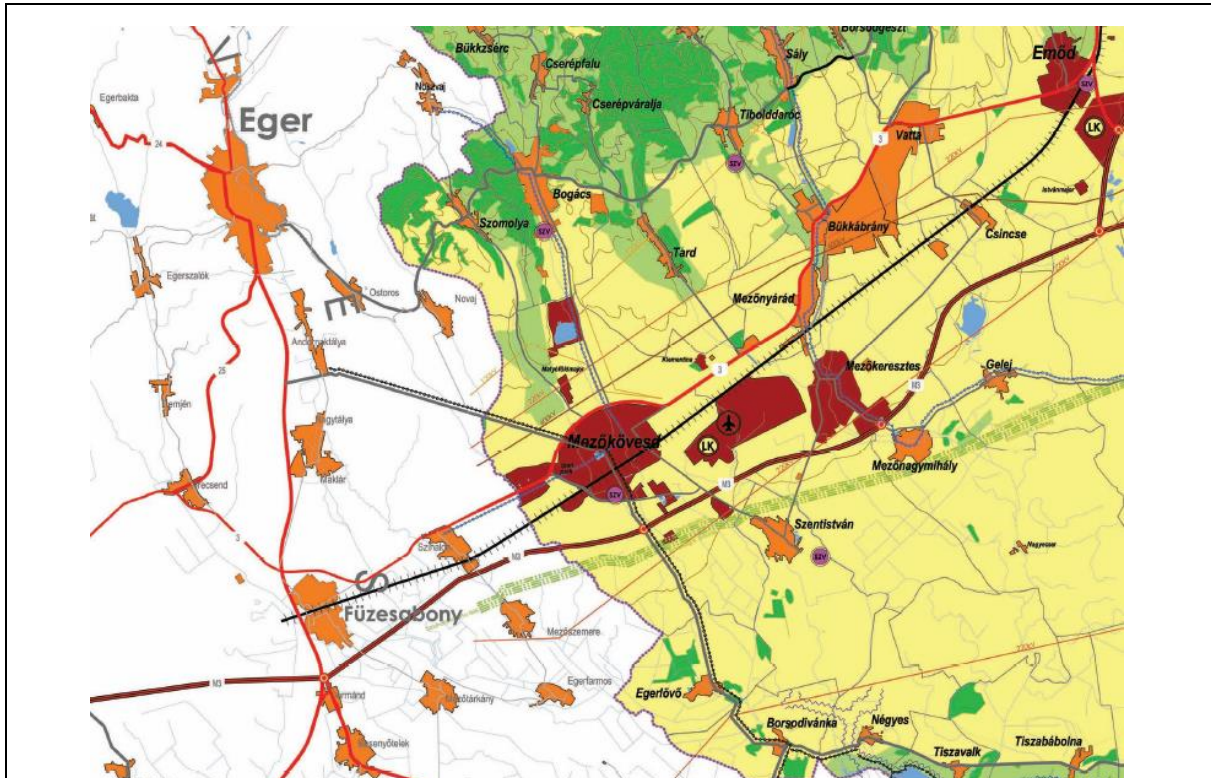
Forrás: www.vati.hu

1.3. A TERÜLETRENDEZÉSI TERVEKSEL VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK VIZSGÁLATA

1.3.1. Országos területrendezési terv

1.3.2. Borsod-Abaúj-Zemplén Megye területrendezési Terve (MTrT)

JELMAGYARÁZAT

TERÜLETFELHASZNÁLÁS RENDSZERE

	Erdőgazdálkodási térség
	Mezőgazdasági térség
	Vegyes területfelhasználású térség
	Vízgazdálkodási térség
	Városias települési térség
	Hagyományosan vidéki települési térség

ÉPÍTMÉNYEK ÁLTAL IGÉNYBEVETT TÉRSÉG

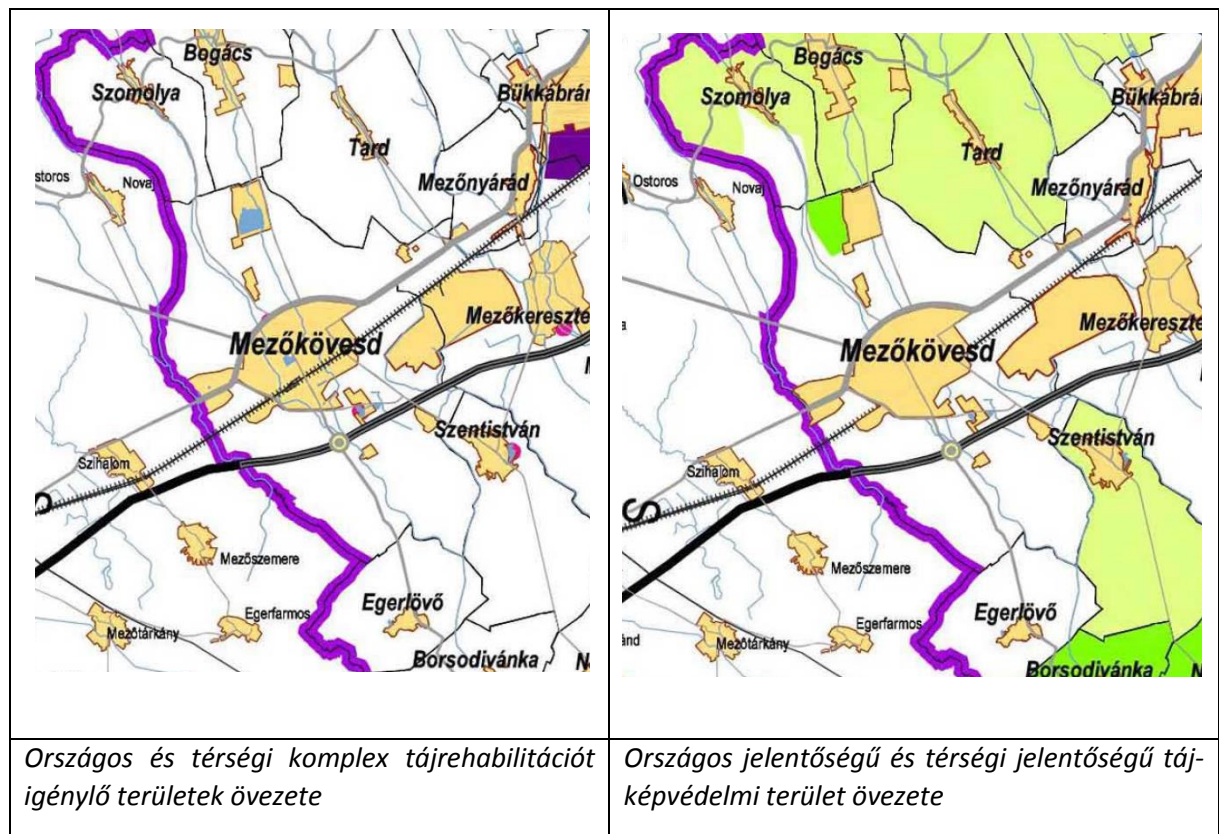
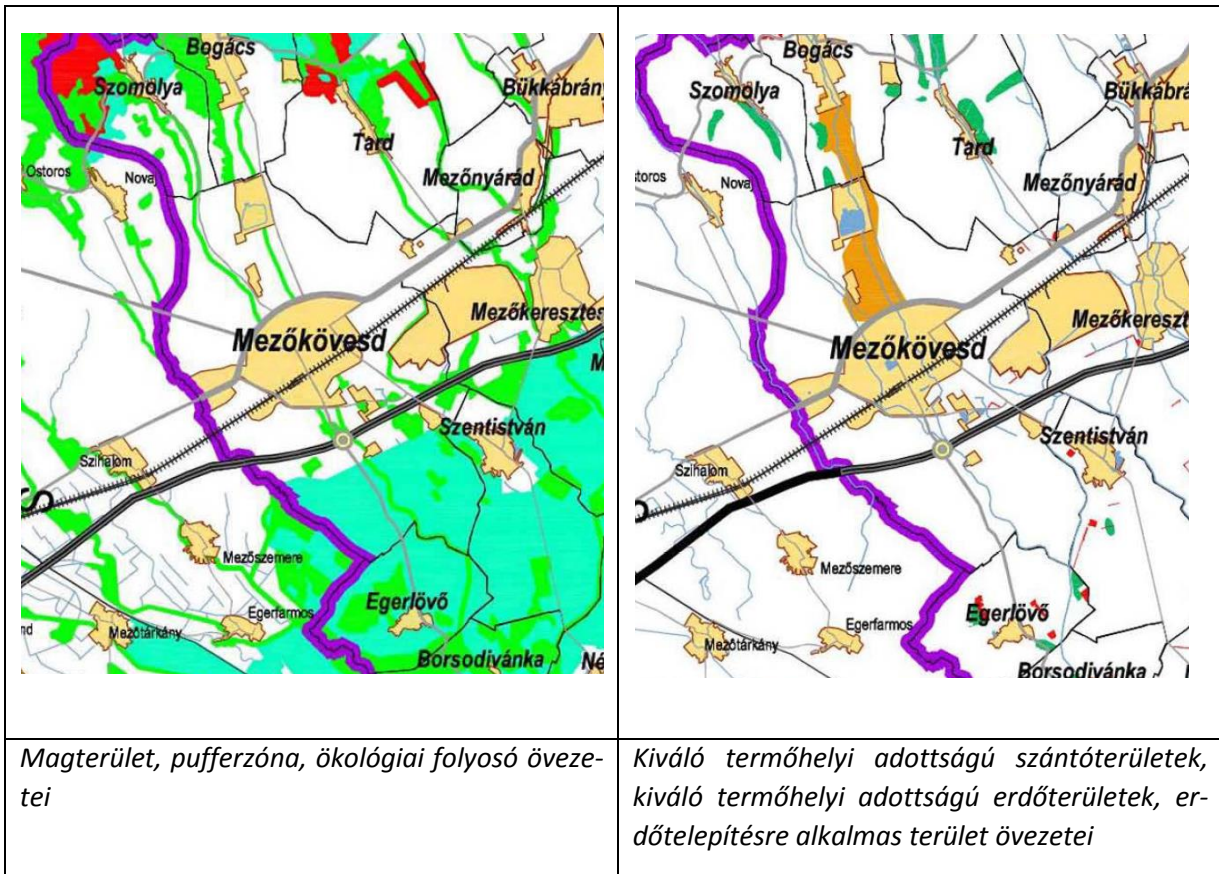
	Egyéb erőmű
	Térségi kísérőmű
	Térségi jelentőségű logisztikai központ
	Veszélyes hulladék ártalmatlanító
	Térségi jelentőségű hulladéklerakó
	Kereskedelmi (nemzetközi) repülőtérré fejlesztendő repülőtér
	Térségi jelentőségű nyilvános kereskedelmi repülőtér
	Közforgalmú nemzetközi és országos jelentőségű kikötő
	Térségi jelentőségű közforgalmú kikötő
	Térségi jelentőségű rév- és kompátkelő
	Gyorsforgalmi- és főúthálózaton lévő határátlépési pontok
	Térségi jelentőségű határátlépési pontok
	Vasúti fővonalon lévő határátlépési pontok
	Folyami nagyműtárgy
	Gyorsforgalmi úton és főúton tervezett nagyhidak
	Tervezett térségi jelentőségű híd

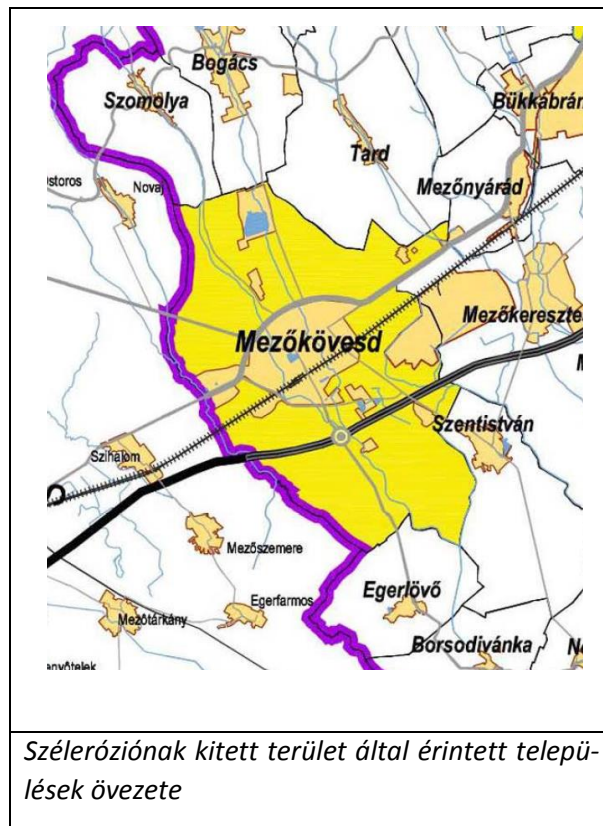
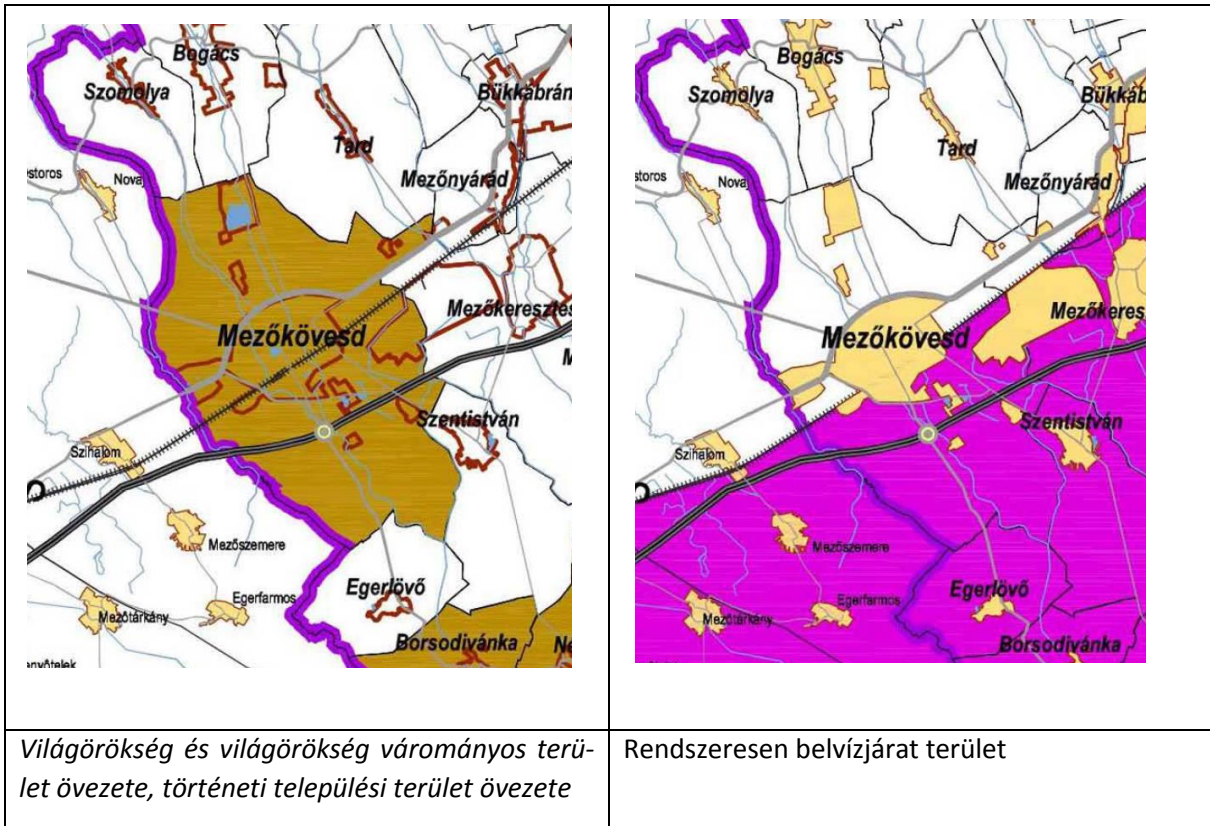
	Meglévő külön szintű csomópont
	Térségi jelentőségű szennyvíztisztító telep
	10 millió m ³ -l meghaladó térfogattal tervezhető tározási lehetőség
	1 millió m ³ -nél nagyobb tározási lehetőség
	A VTI I. ütemében megvalósuló árvíz tározó
	Gyorsforgalmi út
	Főút
	Térségi jelentőségű mellékút
	A transzeurópai vasúti áruszállítási hálózat részeként működő országos fővonalon
	Egyéb országos fővonalon
	Vasúti mellékvonal
	Országos kerékpárút fővonalon
	Térségi jelentőségű kerékpárút
	400 kV-os átviteli hálózat távvezeték elemel
	220 kV-os átviteli hálózat távvezeték elemel
	120 kV-os elosztó hálózat távvezeték elemel
	Nemzetközi és hazai szénhidrogén szállítósínek
	Térségi szénhidrogén hálózat
	Elsőrendű árvízvédelmi fővonal

ALAPTÉRKÉPI ELEMEK

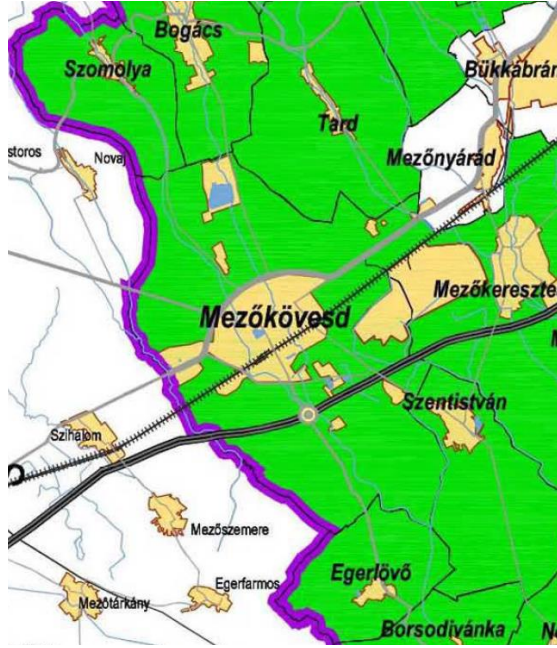
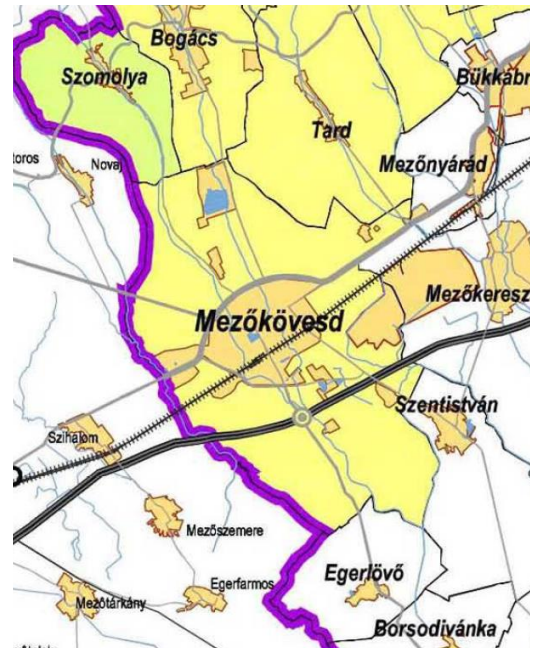
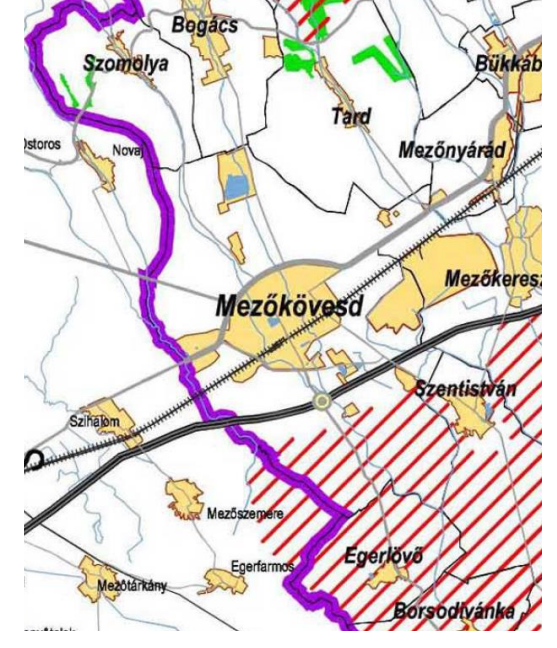

	Országhatár
	Megyehatár, közigazgatási határ
	Víznyelvény, csatornák, tavak
	Egyéb mellékúthálózati elemek
	Színvonal

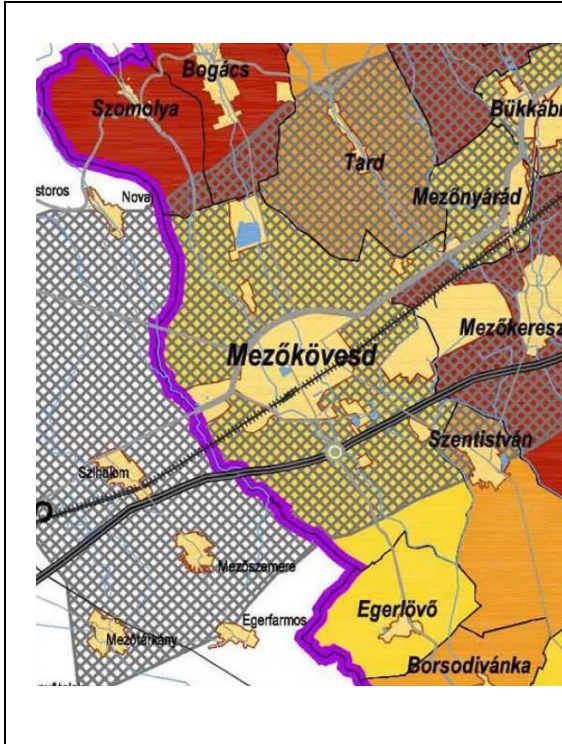
1.3.2.1. MTrT térségi övezetek érintettsége, a város közigazgatási területére

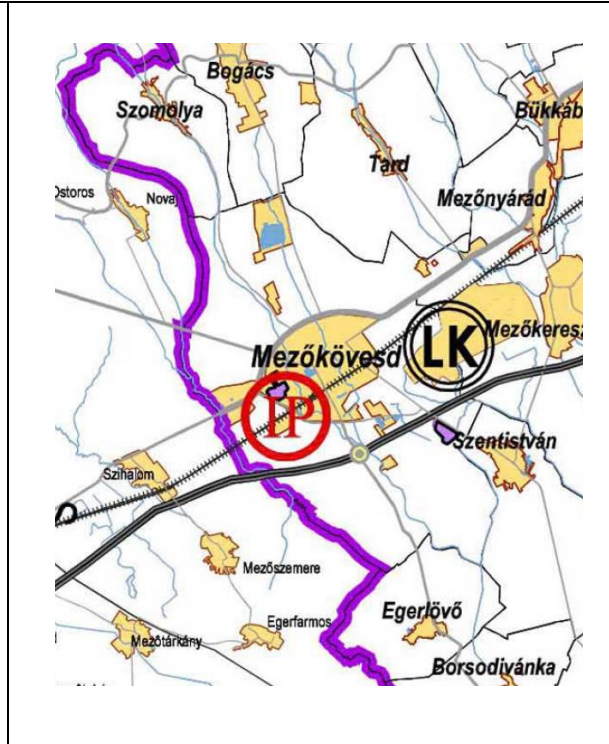

1.3.2.2. A megyei övezetekre vonatkozó irányelvek, ajánlások

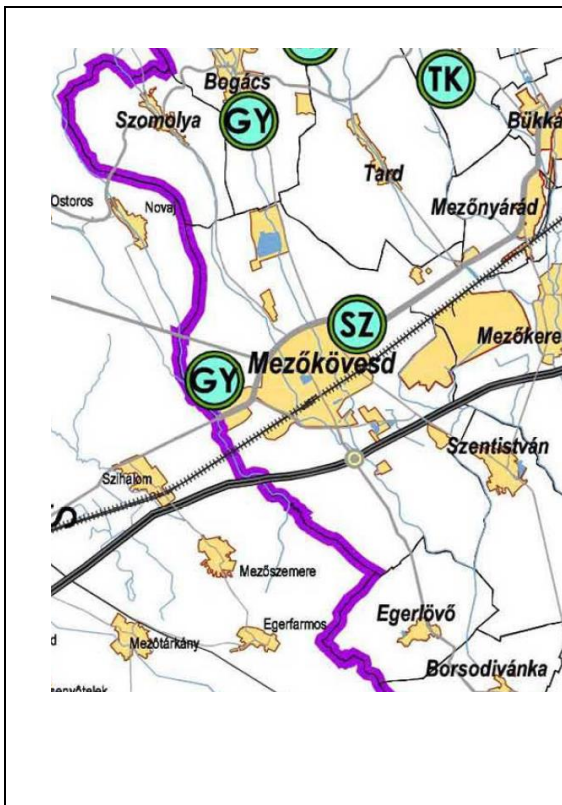
	
<p>Kiemelten fontos érzékeny természeti terület övezete</p>	<p>Borvidéki térségek</p>
	
<p>Natura 2000 területek</p>	<p>Kedvező termőhelyi adottságú mezőgazdasági terület</p>

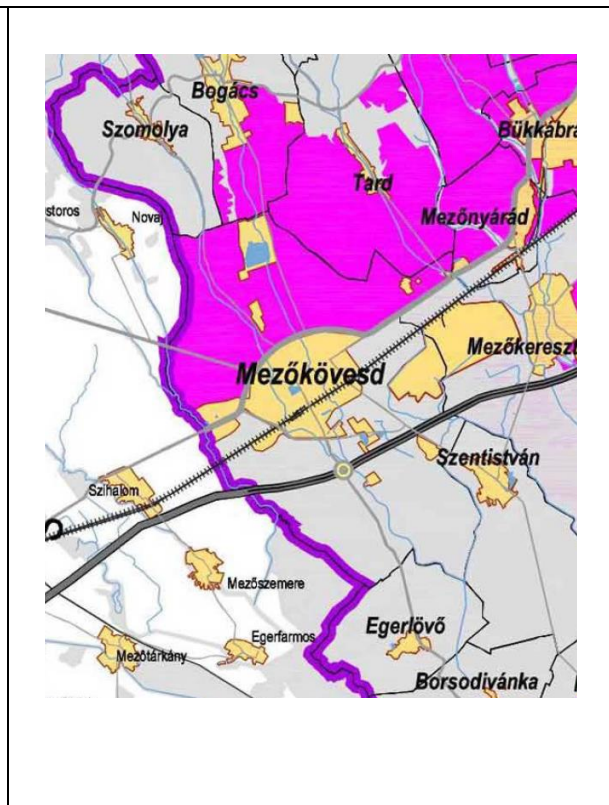
Települési területek övezetei

Ipari parkok és logisztikai központok

Turisztikai központok

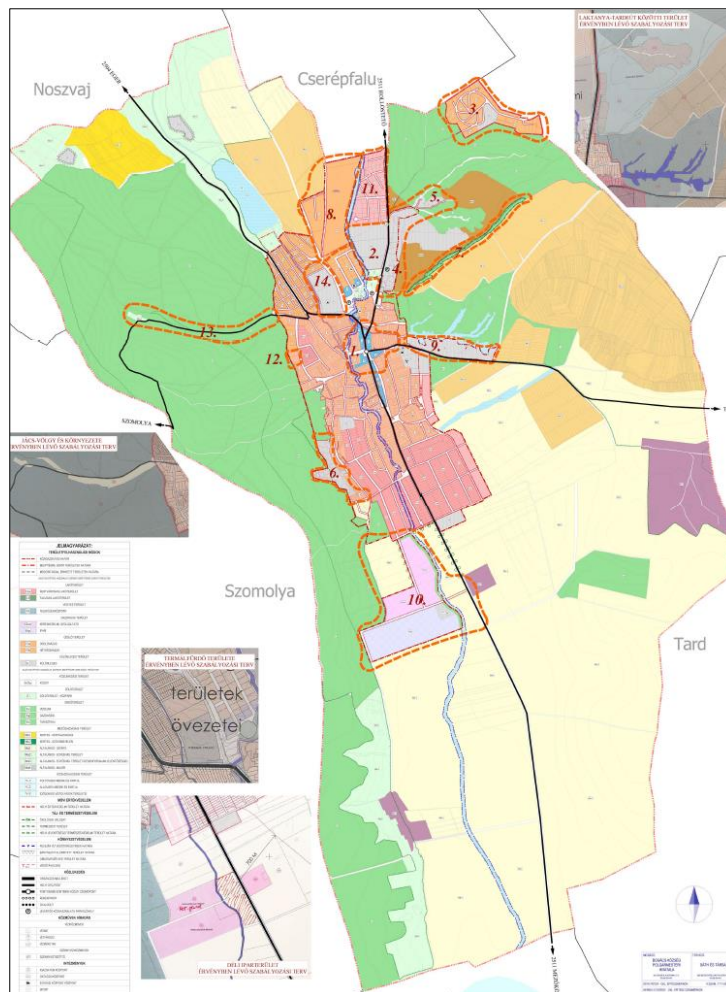

Szélérőmű elhelyezéséhez vizsgálat alá vonható terület

1.4. A SZOMSZÉDOS TELEPÜLÉSEK HATÁLYOS TELEPÜLÉSSZERKEZETI TERVEINEK – AZ ADOTT TELEPÜLÉS FEJLESZTÉSÉT BEFOLYÁSOLÓ – VONATKOZÓ MEGÁLLAPÍTÁSAI

Szomolya község: A hatályos településrendezési tervet a 16/2006. (I. 29.) számú Önkormányzati rendelettel és 8/2006. (I. 28.) számú Képviselőtestületi határozattal hagytak jóvá. Mezőkövesdre vonatkozóan befolyásoló tényezőt nem tartalmaz.

Bogács község: A hatályos településrendezési tervet a 2/2001. (IV. 10.) számú Önkormányzati rendelettel és 19/2001. (IV. 10.) számú Képviselőtestületi határozattal hagytak jóvá. Mezőkövesdre vonatkozóan befolyásoló tényezőt nem tartalmaz.

Forrás: Bogács TRT.

Tard község: A hatályos településrendezési tervet a 8/2004. (X. 05.) számú Önkormányzati rendelettel és 87/2004. (X. 05.) számú Képviselőtestületi határozattal fogadták el. Mezőkövesdre vonatkozóan befolyásoló tényezőt nem tartalmaz.

Mezőnyárad község: A hatályos településrendezési tervet a 12/2002. (XII.02.) számú Önkormányzati rendelettel és a 40/2002. (XII. 02.) számú Képviselőtestületi határozattal fogadták el. Mezőkövesdre vonatkozóan befolyásoló tényezőt nem tartalmaz.

Mezőkeresztes város: A hatályos településrendezési tervet a 9/2008. (VI.29.) számú Önkormányzati rendelettel és a 54/2008. (IX. 25.) számú Képviselőtestületi határozattal fogadták el, melyet a Régió Városépítészeti és Műemléki Tervező Kft. készített. Mezőkövesdre vonatkozóan befolyásoló tényezőt nem tartalmaz.

Szentistván nagyközség: A hatályos településrendezési tervet a 6/2001. (IV. 23.) számú Önkormányzati rendelettel és 26/2001. (IV. 20.) számú Képviselőtestületi határozattal fogadták el, melyet a Provincia Területfejlesztési és Építészeti Tervező Kft. készített. Mezőkövesdre vonatkozóan befolyásoló tényezőt nem tartalmaz.

Egerfarmos község: A hatályos településrendezési tervet a 12/2004. (VIII. 25.) számú Önkormányzati rendelettel és 41/2004. (VIII. 25.) számú Képviselőtestületi határozattal fogadták el. Mezőkövesdre vonatkozóan befolyásoló tényezőt nem tartalmaz.

Mezőszemere község: A hatályos településrendezési tervet a 22/2004. (VII. 22.) számú Önkormányzati rendelettel és 35/2006. (VII. 06.) számú Képviselőtestületi határozattal fogadták el, melyet a Ma Hill Mérnökiroda Kft. készített. Mezőkövesdre vonatkozóan befolyásoló tényezőt nem tartalmaz.

Szihalom község: A hatályos településrendezési tervet a 12/2008. (V. 29.) számú Önkormányzati rendelettel és 54/2008. (IV. 15.) számú Képviselőtestületi határozattal fogadták el. Mezőkövesdre vonatkozóan befolyásoló tényezőt nem tartalmaz.

Novaj község: A hatályos településrendezési tervet a 14/2005. (XII. 12.) számú Önkormányzati rendelettel és 134/2005. (VIII. 29.) számú Képviselőtestületi határozattal fogadták el. Mezőkövesdre vonatkozóan befolyásoló tényezőt nem tartalmaz.

1.5. HATÁLYOS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DÖNTÉSEK BEMUTATÁSA

1.5.1. A hatályos településfejlesztési koncepció, integrált településfejlesztési stratégia vonatkozó megállapításai

A város hosszú távú jövőképe

Mezőkövesd város jelenlegi és tervezett gazdasági potenciálja, kompetenciái, funkciói miatt az Új Magyarország Fejlesztési Terv és a régió fejlesztési célkitűzésével szinkronizált jövőképpel és stratégiával kell, hogy rendelkezzen.

Az átfogó regionális célok:

- Versenyképes helyi gazdaság megteremtése
- A turisztikai potenciál erősítése
- Településfejlesztés
- Humán közösségi infrastruktúra fejlesztése
- Térségi közlekedés fejlesztése

A célkitűzések megvalósítása során összehangolt fejlesztéseken keresztül meg kell teremteni az egyensúlyt a régió társadalmi-gazdasági centrumai és a perifériái között.

A regionális célkitűzések alapján megfogalmazott Mezőkövesd fejlesztési vízió

A vízió a város szűkebb és tágabb (régió és nagytérség) térben vizsgált természeti adottságai, a társadalmi-gazdasági fejlődés eredményeképpen előállt kompetenciái és tágabban értelmezett környezet fejlődési folyamatai a fennálló speciális, piacokért és forrásokért folytatott verseny figyelembevételével készült. A város fejlesztési víziója a regionális programokra, alprogramokra épülve fogalmazódott meg.

I. A versenyképes helyi gazdaság megteremtése

- Innovációs szolgáltatásokat nyújtó térségi jelentőségű innovációs-transzferirodák kiépítése és működtetése
- Klaszterek létrejöttének ösztönzését segítő szolgáltatások és közös fejlesztési célú beruházások, MELOG program és az ipari területek előkészítése,
- Együttműködő vállalkozások közös termelő célú beruházásának támogatása
- Vállalkozói tanácsadás
- Tanácsadói hálózatok kialakítása
- Inkubátorház kialakítása és bővítése
- Vállalkozások betelepítésére alkalmas térségi ipari park fejlesztése
- Barnamezős terület rehabilitációja

II. A turisztikai potenciál erősítése

- Térségi turisztikai vonzerők, termékek fenntartható fejlesztése
- Kereskedelmi szálláshelyek és szolgáltatásaik fejlesztése
- Regionális, térségi desztináció-menedzsment (DM) szervezetek

III. Településfejlesztés

- Lakótelepek integrált, akcióterületen alapuló rehabilitációja

IV. Humán infrastruktúra fejlesztése

- Egészségügyi ellátás korszerűsítése
- Szociális ellátás fejlesztése és társadalmi befogadás ütemezése
- Közoktatás térségi sajátosságokhoz igazodó szervezése és infrastruktúrájának fejlesztése, oktatási negyed létrehozása,
- Térségi közigazgatási és közszolgálati rendszerek informatikai fejlesztése

V. Térségi közlekedés fejlesztése

- Vasúti szintben kereszteződés megszüntetése
- A kistérség közösségi közlekedéssel való elérhetőségének javítása, autóbusz pályaudvar áttelepítés
- A déli elkerülő út és a repülőtéri autópálya kapcsolat és feltáró út megépítése
- Gyorsvasúti kapcsolat Miskolccal

Mezőkövesd város fejlesztési koncepciójának esetében a legnagyobb súllyal a „Versenyképes gazdaság megteremtése program” által biztosított lehetőségek jelennek meg, mivel az Integrált Beszállítói Rendszerek alprogramja (mechatronikai kultúrára alapozott beszállítói hálózat), a Regionális Tudásközpont Program (Technológiai Fejlődési Pólus) és a Regionális Logisztikai Hálózati Rendszer (RELOG®) programokban a település (és környezete) meghatározó szerepet biztosíthat magának.

A Településfejlesztés alprogramban Mezőkövesdnek Miskolc és Eger mellett, kiemelt fontosságú funkciókat kell biztosítania.

A Turisztikai potenciál erősítése programba a város elsődlegesen a Zsóry fürdő és városrész és Mozgásszervi Rehabilitációs Központ bázison fejlesztett gyógyturisztikai alprogram, illetve a Hadas városrészre alapozott kiemelt turisztikai attrakció és rendezvény csomagon keresztül kapcsolódik be.

1.6. A TELEPÜLÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVI ELŐZMÉNYEINEK VIZSGÁLATA

1.6.1. A hatályban lévő településrendezési eszközök

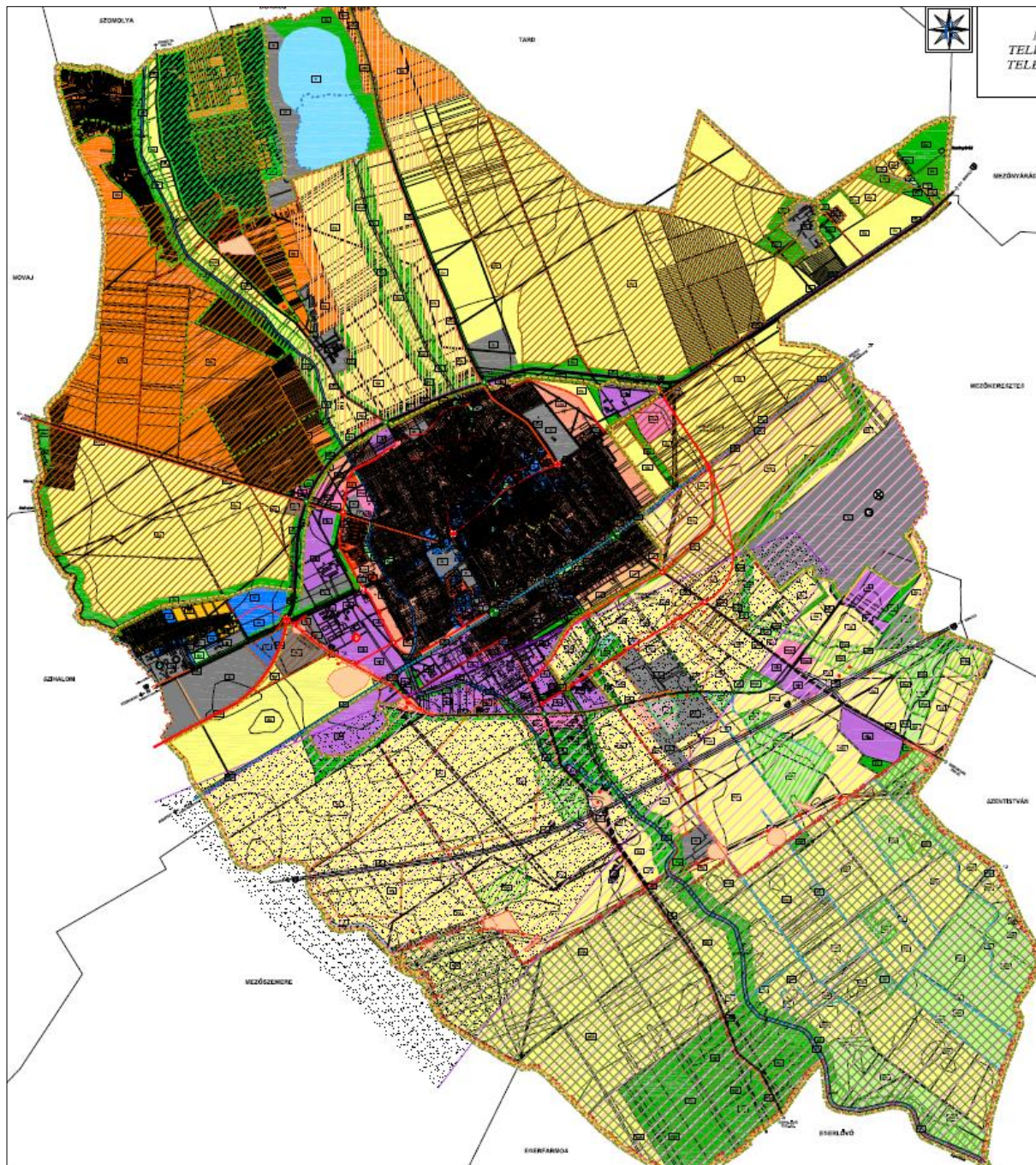
- Mezőkövesd város hatályos településszerkezeti terve 206/2011. (VI. 29.) számú Képviselőtestületi határozattal jóváhagyva.
- Mezőkövesd város hatályos helyi építési szabályzata és szabályozási terve a 17/2011. (IV. 29.) számú Önkormányzati rendelettel jóváhagyva.

1.6.2. A hatályos településszerkezeti terv megállapításai, megvalósult elemek

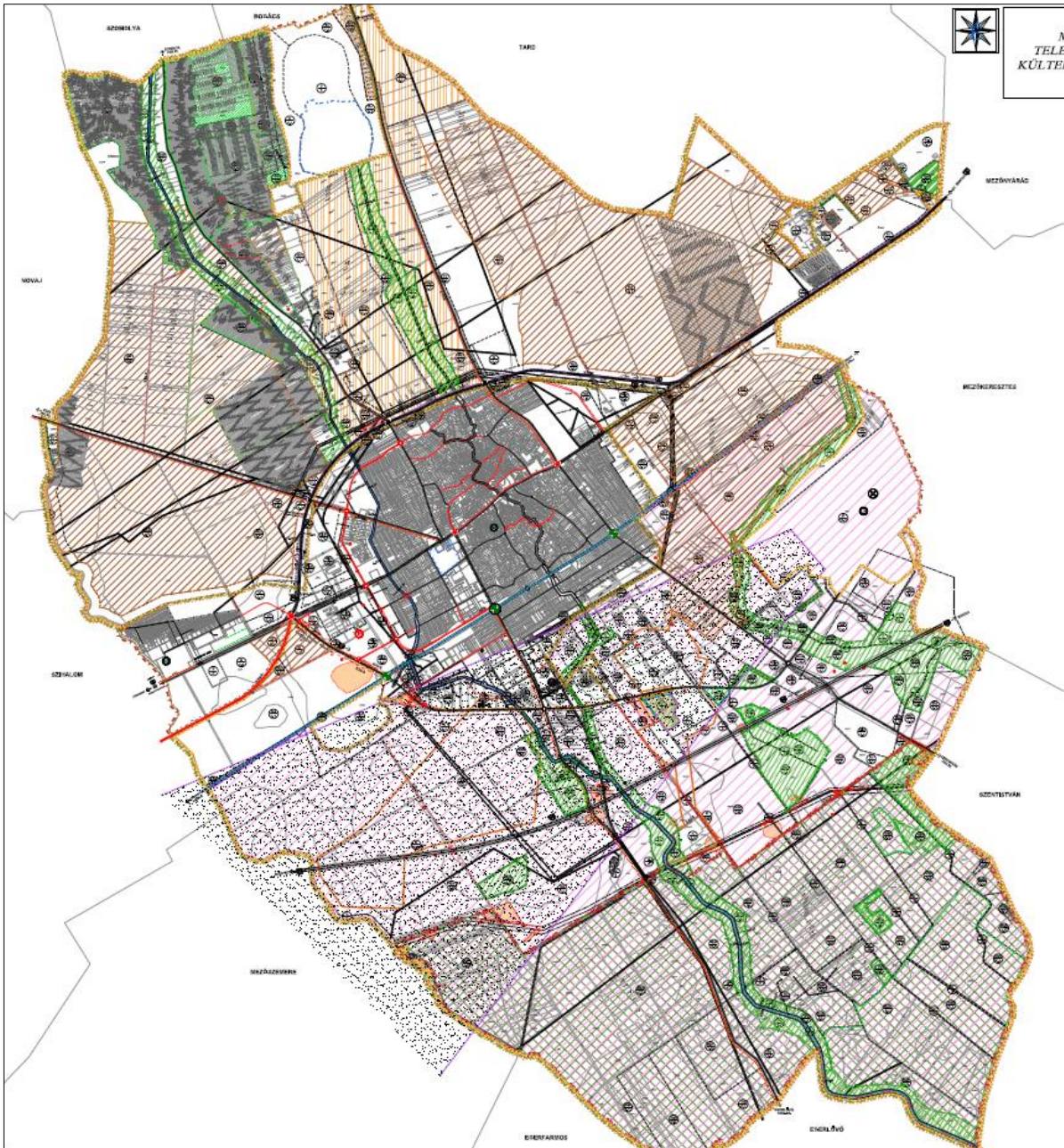
1.6.2.1. A településszerkezeti terv főbb megállapításai

- A Településszerkezeti terv szerinti módosítások nem érintik a város közigazgatási határát.
- A tervezett fejlesztési területek a mezőgazdasági művelésre szánt területek csökkenését eredményezi, a tervezett beépítési területek a belterületbe való bevonással együtt lettek kijelölve.
- Mezőkövesd környezetbarát munkahelyteremtés feltételeinek biztosításához kereskedelmi-, szolgáltató gazdasági területek kijelölése és infrastrukturális előkészítése történt meg. A településrendezési tervben kijelölésre kerültek a helyi vállalkozások kialakításához szükséges gazdasági területek.
- Magasabb rendű tervekben szereplő a települést érintő új még ki nem épített térségi jelentőségű kerékpárút:
 - (Budapest – Gödöllő – Gyöngyös – Eger – Mezőkövesd – Poroszló – Tiszafüred – Hortobágy – Hajdúszoboszló – Debrecen – Nyírábrány – Tiszabecs)
- Magasabb rendű tervekben szereplő a települést érintő kereskedelmi (nemzetközi) repülőtérré fejleszthető repülőtér:
 - Mezőkövesd és Mezőkeresztes határában meglévő volt katonai repülőtér

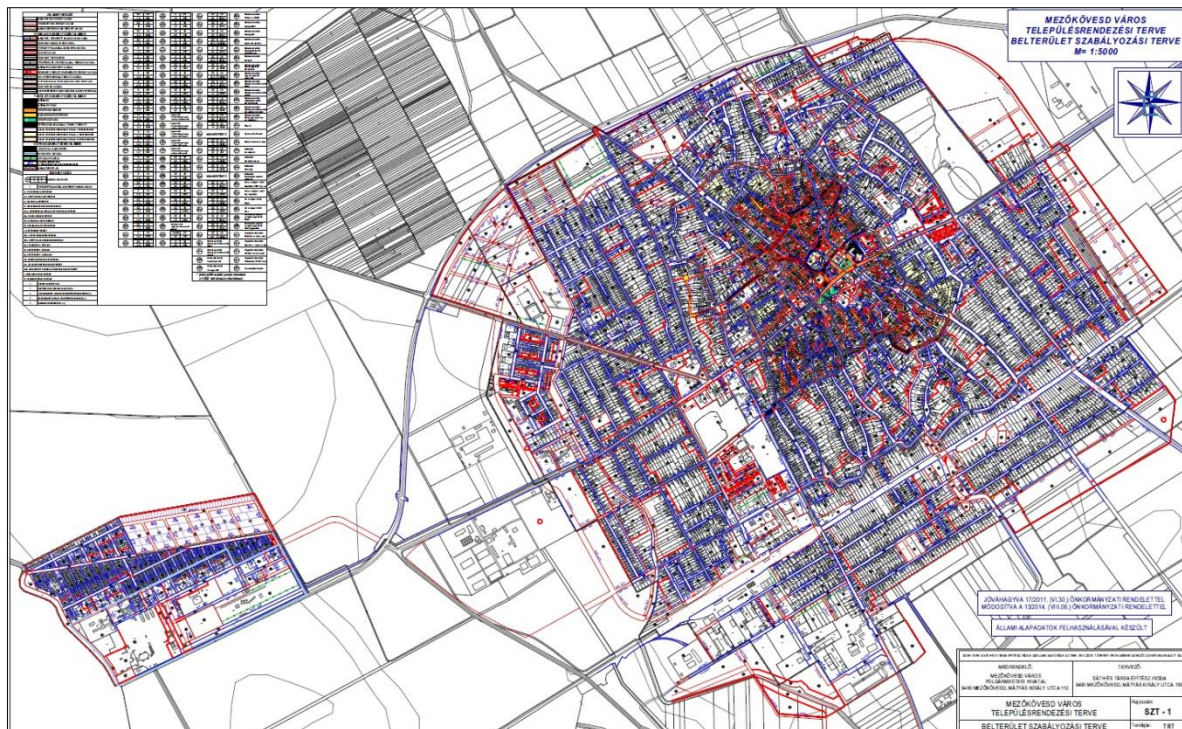
Mezőkövesd tervezett terület-felhasználásait veszélyeztető legfontosabb tényező a város belterületét körbevevő magasfeszültségű vezeték-hálózat. A lakóterület-bővítések és egyéb fejlesztések elengedhetetlen feltétele az ezeket a területeket érintő légkábelek kiváltása. Amennyiben az elektromos vezetékek kiváltása nem lehetséges, akkor a Településszerkezeti Terv teljes körű felülvizsgálata alkalmával kell döntenie a tervezett terület-felhasználásról, illetve a szabályozást, a vezetékrendszer figyelembe vételével kell megoldani. További veszélyforrásként merülnek fel – elsősorban a tervezett ökológiai hálózatok tekintetében – az erdőtelepítési programot akadályozó magas aranykorona értékű földek és a belterületi patak medrének helyenkénti feltöltése. A terven jelölt tavak és élővízfolyások meder, illetve vízrendezése szükséges a tervezettek megvalósíthatóságához. A magas talajvízállású területeken, illetve a belvízveszélyes területeken új telekosztást csak vízrendezést követően szabad végezni. A volt honvédelmi területek hasznosításának feltétele a talaj- és vízszennyezettség vizsgálata amennyiben szükséges megszüntetése rekultivációs tervek alapján. Mezőkövesd Város teljes közigazgatási területe a felszín alatti vizek védelme szempontjából „érzékeny” területen helyezkedik el.

Mezőkövesd hatályos településszerkezeti terve

Mezőkövesd hatályos külterületi szabályozási terve

Mezőkövesd hatályos belterületi szabályozási terve

1.6.2.2. Korábbi időszak fejlesztései

Az Önkormányzat az elmúlt években számos infrastrukturális és humán erőforrás fejlesztést célzó pályázatot valósított meg. A projektek célja a minőségi életfeltételek javítása, a város kiadásainak csökkentése (alternatív energia felhasználása a közintézményekben), a szolgáltatások bővítése és minőségi fejlesztése (iskolai humán erőforrás fejlesztés, hulladékgazdálkodási rendszer fejlesztése), foglalkoztatás és foglalkoztathatóság javítása.

Önkormányzat által végrehajtott fejlesztések uniós és hazai forrásból:

- Gyula úti orvosi rendelő akadálymentesítése
- Mezőkövesdi SZTK rendelőintézet és Tüdőgondozó akadálymentesítése
- A mezőkövesdi Mező Ferenc általános iskola energetikai korszerűsítése
- I. sz. tagóvoda (Egri út) akadálymentesítése
- Bárdos Lajos Általános Iskola akadálymentesítése
- Bayer Róbert kollégium akadálymentesítése
- Mezőkövesd város szennyvíz-csatornahálózatának fejlesztése a lakosság életminőségének javítása és a települési környezet védelme érdekében.
- Többcélú körzeti általános iskola fejlesztése Mezőkövesden
- Mezőkövesdi Polgármesteri Hivatal szervezetfejlesztése
- Zsóry Gyógy- és Strandfürdő fejlesztése Mezőkövesden
- Mezőkövesd kerékpárforgalmi hálózatának fejlesztése
- A mezőkövesdi Eper út közlekedésfejlesztése
- Vonzó és élhető városi környezet kialakítása Mezőkövesden
- Mezőkövesd Városi Bölcsőde kapacitásbővítő fejlesztése
- Zsóry fürdő Termásvíz hasznosításra épülő épületgépészeti rekonstrukció
- A Kánya patak középső szakaszának rekonstrukciója

- Az Egri úti tagóvoda kapacitásbővítő fejlesztése
- Épületenergetikai fejlesztés megújuló energiaforrás hasznosítással kombinálva a Mezőkövesdi Városi Sportcsarnokban
- Épületenergetikai fejlesztés megújuló energiaforrás hasznosítással kombinálva a Bayer Róbert Kollégiumban és a Szent László gimnáziumban Mezőkövesden
- Épületenergetikai fejlesztés megújuló energiaforrás hasznosítással kombinálva a Polgármesteri Hivatal "A" épületében Mezőkövesden
- Épületenergetikai fejlesztés a mezőkövesdi V. sz. Tagóvoda
- Épületenergetikai fejlesztés a mezőkövesdi VI. sz. Tagóvodába
- Épületenergetikai fejlesztés a mezőkövesdi Mező Ferenc Tagiskolában
- Városi Rendelőintézet felújítása Mezőkövesden
- Őrizzük meg Matyóföld kincseit!
- Közvilágítás fejlesztés Mezőkövesden

1.7. A TELEPÜLÉS TÁRSADALMA

1.7.1. Demográfia, népesség, nemzetiségi összetétel, képzettség, foglalkoztatottság, jövedelmi viszonyok, életminőség

1.7.1.1. Demográfia, népesség

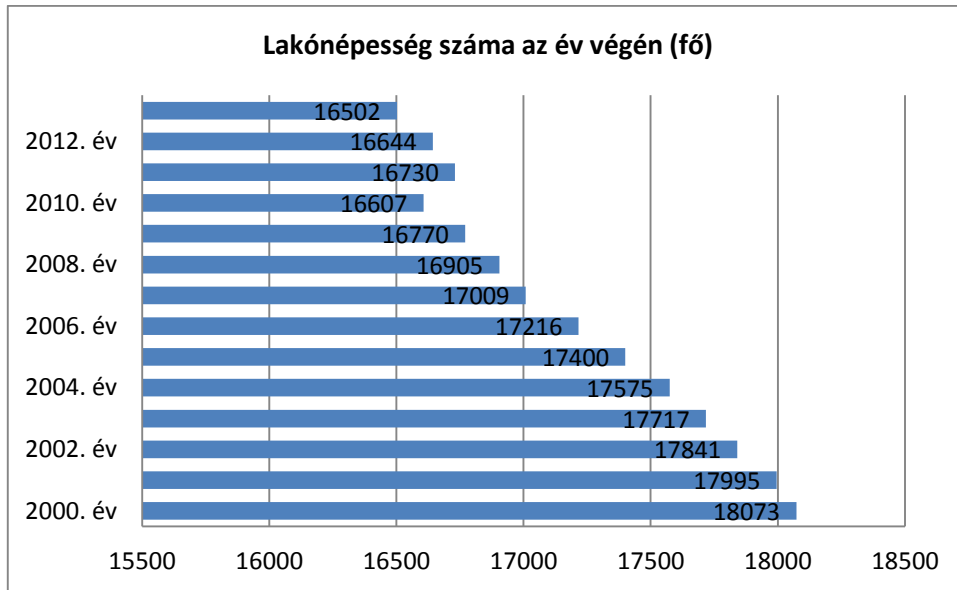
Lakónépesség, a népesség kor szerinti struktúrája

A lakónépesség számának alakulását az élveszületések és halálozások különbségéből adódó természetes szaporodás valamint az állandó és ideiglenes be- illetve elvándorlások egyenlegeként előálló vándorlási különbözet határozza meg. A népmozgalomra számos tényező hat, ezek közül legtisztábban nyomon követhető a gazdasági helyzet alakulása (megélhetési lehetőségek), a háborúk hatása, valamint a gyerekvállalási kedv alakulása.

„Az 1980-as évek eleje óta Magyarország lakóinak száma egyre kevesebb. 1981 és 2012 között közel 750 ezer fővel csökkent a népesség, ebből csaknem 70 ezer főnyi csökkenés a legutóbbi három évben következett be.” (KSH Népességtudományi Kutató Intézet: *Demográfiai Portré 2012*). Az ország egészére jellemző népességcsökkenés az Észak-Magyarországi Régióban is megfigyelhető, sőt az az országos átlagot is meghaladja. A lakónépesség alakulását 2000-2013 között országos, régiós, megyei és települési viszonylatban a mellékelt táblázat szemlélteti:

Terület	Lakónépesség száma az év végén							
	2000.	2005.	2010.	2013.	Változás (2005/ 2000) (%)	Változás (2010/ 2005) (%)	Változás (2013/ 2010) (%)	Változás (2013/ 2000) (%)
Magyarország	10 200 298	10 076 581	9 985 722	9 877 365	-1,21%	-0,90%	-1,09%	-3,17%
Észak-Magyarország	1 302 835	1 261 489	1 194 697	1 176 894	-3,17%	-5,29%	-1,49%	-9,67%
Borsod-Abaúj-Zemplén megye	753 497	725 779	684 793	674 999	-3,68%	-5,65%	-1,43%	-10,42%
Mezőkövesd	18073	17400	16607	16502	-3,72%	-4,56%	-0,63%	-8,69%

Forrás: KSH T-Star 2013 TA

Forrás: KSH T-Star 2013 TA

Forrás: KSH T-Star 2013 TA, saját szerkesztés

A magyarországi demográfiai trendek hosszú idő óta a népességszám csökkenésére hatnak, sőt, a legutóbbi két népszámlálás (2001. és 2011. évi) közötti időszakban a lakónépesség csökkenése, áttörve az országos 10 millió fős határt, u.n. morális pánikot okozott mind a közbeszédben, mind a politikában. Pusztán az országos adatok ismeretében Mezőkövesd esetében is számítani lehetett arra, hogy a lakosságszám valamilyen mértékben tovább csökkent az elmúlt tíz évben.

Megvizsgálva a lakónépesség csökkenésének mértékét, látjuk, hogy a város makro- és mezőkörnyezete – azaz az ország, a régió és a megye – aggasztó adatokkal jellemezhető, ezen belül a város lakosságcsökkenésének aránya a megyei adatokkal mutat közel egyenlő mértéket.

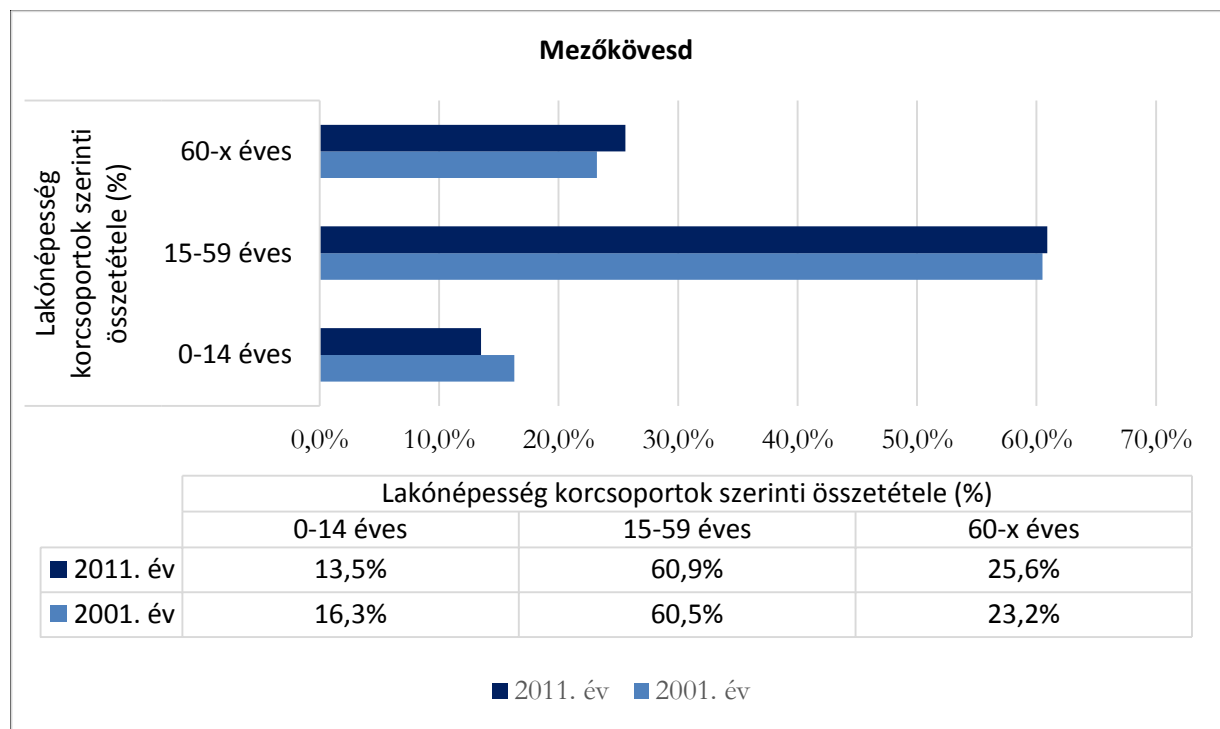
Mezőkövesd lakossága az elmúlt években kiegyenlített mértékben, de gyakorlatilag folyamatosan csökkent, a két népszámlálás közötti időszakban közel 9 százalékot.

A három fő korcsoport közül (gyermekkorúak, aktív korúak, időskorúak) a népességvesztés jelentős részét a 0-14 éves korúak szenvedték el, azaz a lakosságszám csökkenése a drasztikusan csökkenő gyermekszámmal magyarázható leginkább. Emellett reális veszélyként jelentkezik az idősödés, azaz

az idősök arányának a lakónépéségen belüli oly mértékű megnövekedése, amely egyrészt a lezárult reprodukciós időszakok következtében már nem szolgálhat alapjául a későbbi népességnövekedésnek és a trendek megfordításának, részben inaktivitásukból, romló egészségi állapotukból, valamint az önmagukat teljes mértékben ellátni nem képes idősök számának törvényszerű növekedéséből ellátásuk feladatként, valamint előteremtendő költségként fog megjelenni.

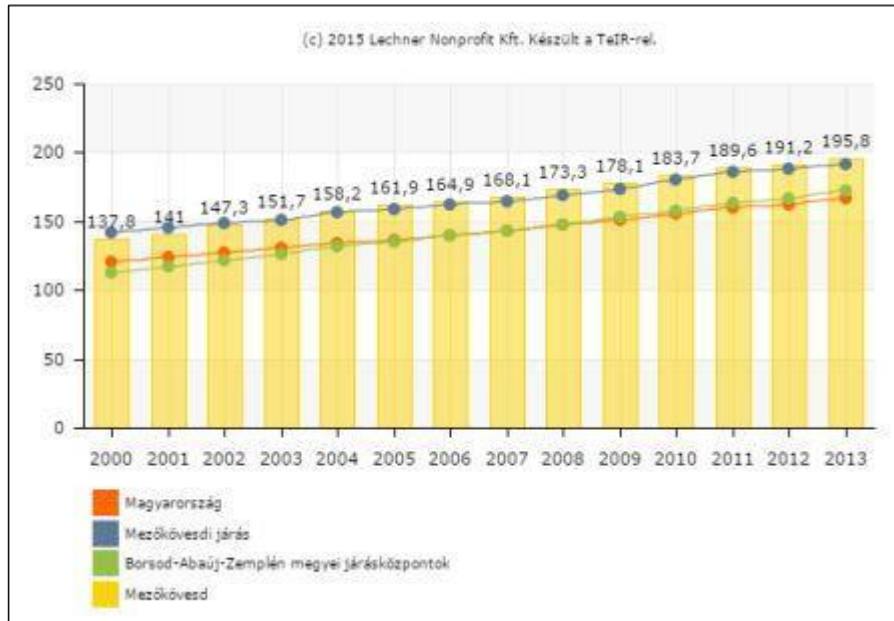
Időszak	Állandó népesség száma (fő)	0-14 évesek (fő)	15-59 évesek (fő)	60 évfelettek (fő)
2000. év	18096	2906	11185	4005
2001. év	18032	2829	11213	3990
2002. év	17906	2732	11150	4024
2003. év	17751	2648	11087	4016
2004. év	17627	2535	11081	4011
2005. év	17603	2482	11103	4018
2006. év	17520	2425	11096	3999
2007. év	17389	2369	11037	3983
2008. év	17272	2316	11943	4013
2009. év	17098	2270	11784	4044
2010. év	16958	2226	10643	4089
2011. év	16866	2180	10552	4134
2012. év	16783	2177	10444	4162
2013. év	16692	2167	10283	4242

Forrás: KSH T-Star 2013 TA, saját szerkesztés

Forrás: KSH T-Star 2013 TA

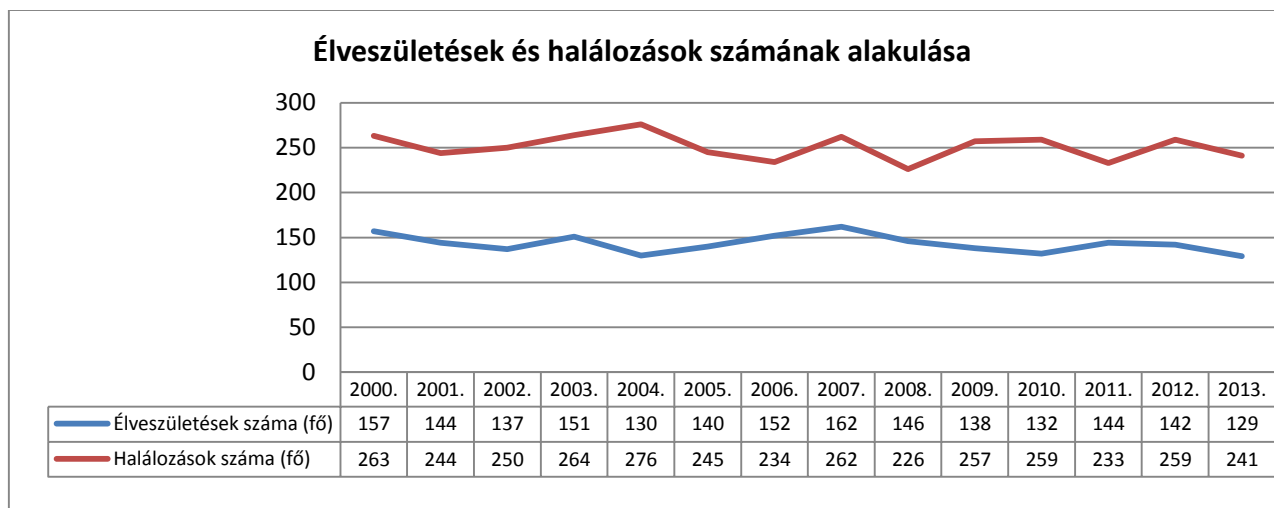
Mezőkövesden az öregségi mutató - amely azt mutatja meg, hogy mennyi az idős (60 év feletti) népesség aránya a fiatal (14 év alatti) népességhez képest –az országos és megyei adatokat jócskán meghaladó járási arányokhoz képest is magas. A korcsoporton belüli számadatok alakulását tekintve egyértelműen látszik, hogy az öregedési mutató növekedése a fiatal korosztály számának csökkenésével és az idősebb korosztály számbeli növekedésével függ össze.

Öregségi mutató. Forrás: TeIR, 2013

1.7.1.2. Természetes népmozgalom

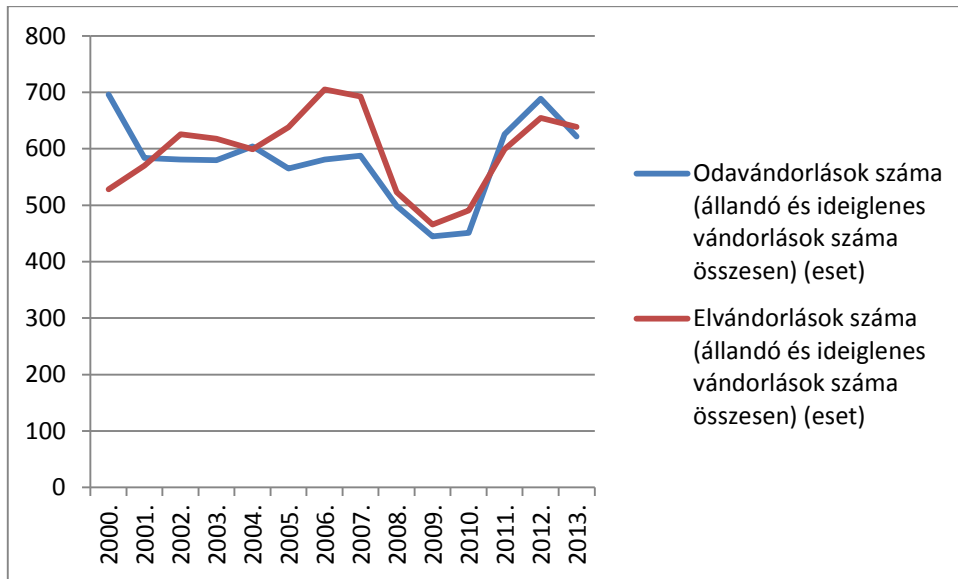
A lakónépesség számának alakulását meghatározó mutatószámok egyike a természetes szaporodás, mely az élveszületések és halálozások különbségéből adódik, másik része a vándorlási egyenleg, mely az állandó és ideiglenes be- és elvándorlások közötti eltérést mutatja.

Forrás: KSH T-Star 2013 TA

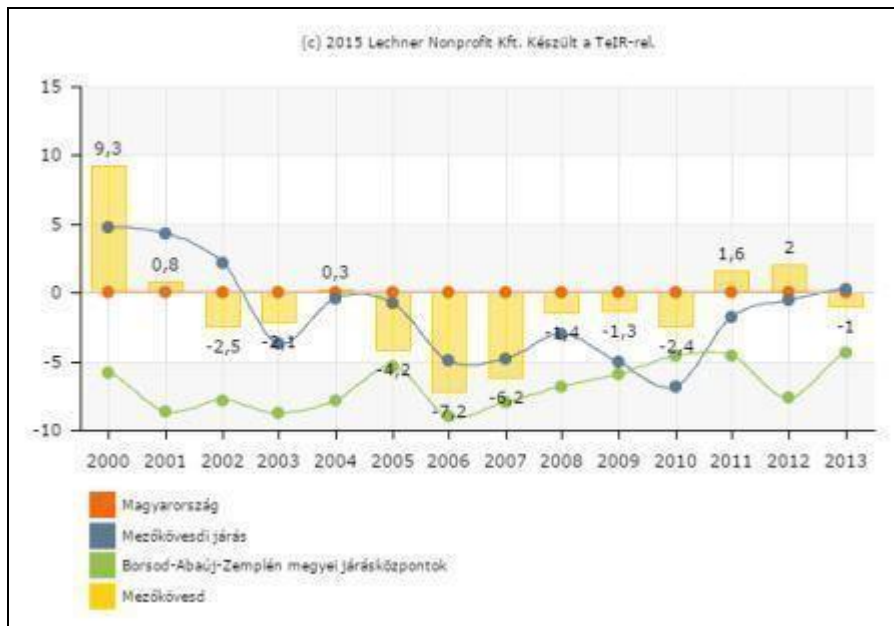
Mezőkövesden az élveszületések száma a vizsgált időszakban minden évben jócskán elmarad a halálozások számától, ami a népesség öregedését is magyarázza. a két szám közötti különbség magasnak mondható, hiszen a születések aránya kiegyenlítően csupán 50%-a a halálozások arányának, azaz minden újszülöttre két halálozás jut!

Ha mindezt összevetjük a városban jellemző migrációs adatokkal, melyet az alábbi ábra jól szemléltet, megállapíthatjuk, hogy a vándorlási egyenleg ugyan negatív, de a mértéke nem mutat olyan mértékű különbséget, ami a lakosságszám fogyását megmagyarázná.

Forrás: KSH T-Star 2013 TA

A vándorlási egyenleg görbéjét összehasonlítva a megyei és járási adatokkal elmondható, hogy a vándorlás aránya a járásra jellemző tendenciát mutat.

Vándorlási egyenleg. Forrás: TeIR, 2013

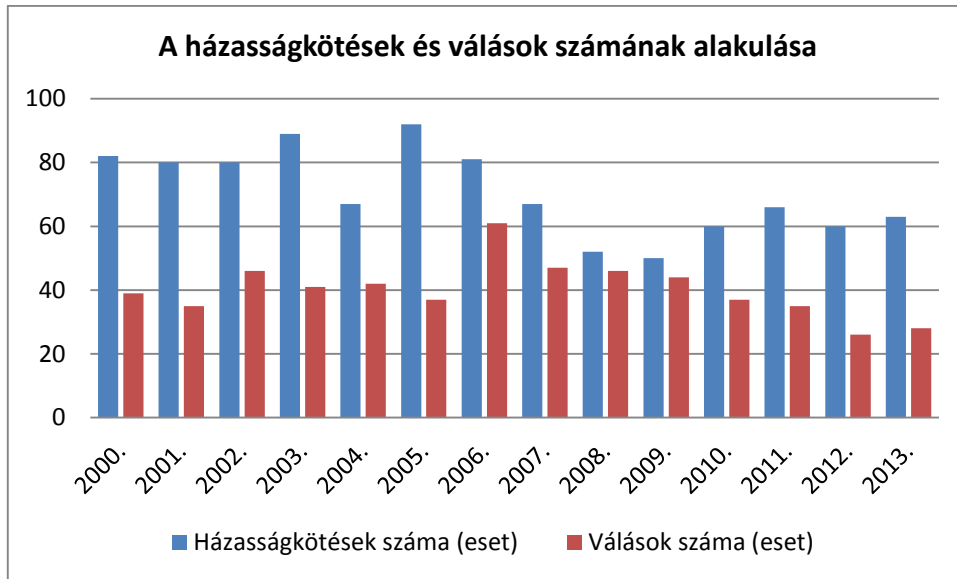
A vándorlási egyenleg (VE) és a természetes szaporodás (TSZ) viszonya szerint Mezőkövesd a demográfiai szempontból jellemzően az erodáló térségek közé tartozik.

	Természetes szaporulat	Vándorlási különbség	Összes népességfogyás
2000.	-106	168	62
2001.	-100	14	-86
2002.	-113	-45	-158
2003.	-113	-38	-151
2004.	-146	5	141
2005.	-105	-73	-178
2006.	-82	-124	-206
2007.	-100	-105	-205
2008.	-80	-24	-104
2009.	-119	-21	-140
2010.	-127	-40	-167
2011.	-89	27	-62
2012.	-117	34	-83
2013.	-112	-17	-129

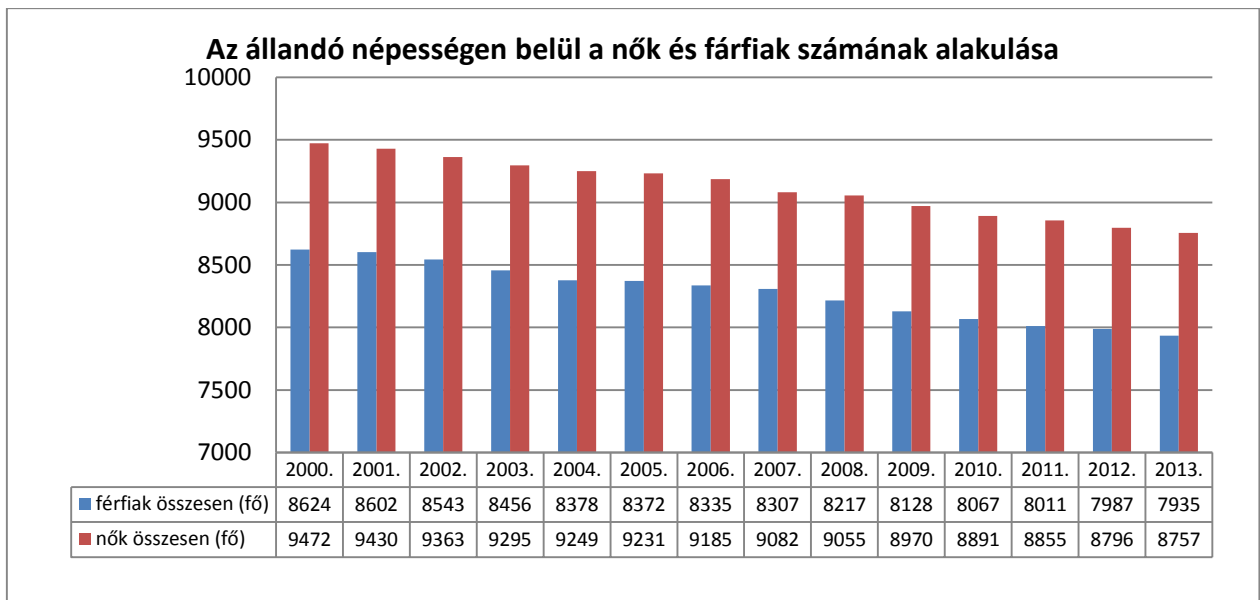
Forrás: KSH T-Star 2013 TA, saját szerkesztés

A népmozgalmi adatokat tovább vizsgálva egy újabb, szintén a hazai negatív trendekhez illeszkedő, jelenség figyelhető meg, mégpedig a házasságkötések számának fokozatos csökkenése, valamint az azévi házasságkötések számához viszonyítva magas válási esetszám. A házasságkötések esetszámát tekintve 2005 óta igen magas a számbeli csökkenés, és ehhez mérten magas a válások száma. 2006 és 2010 között a válások száma csaknem megközelítette a házasságkötések számát, majd 2013-ra az arány az országos szinten tapasztalható mértéket mutatja.

A válási arányszám jelentős romlásából fakadó, továbbható következményei között számolni kell a születések számának csökkenésével, a vándorlás erősödésével, a töredék családok anyagi nehézségeinek növekedésével, az elvált szülők gyermekeinek nem törvényszerű, de várható romló iskolai teljesítményével és sérülésükből fakadó viselkedési problémáival, a családból kilépő szülő (többnyire apa) esetleges deviáns lecsúszásával. Számolni kell továbbá a családon belüli erőszak esélyének megnövekedésével, valamint az érintettek mentálhigiénés veszélyeztetettségével, melyekre a személyes gondoskodást nyújtó szociális szakemberek fel kell készülniük – léleken éppúgy, mint az ilyen esetekben alkalmazható módszerekkel és eszközökkel.

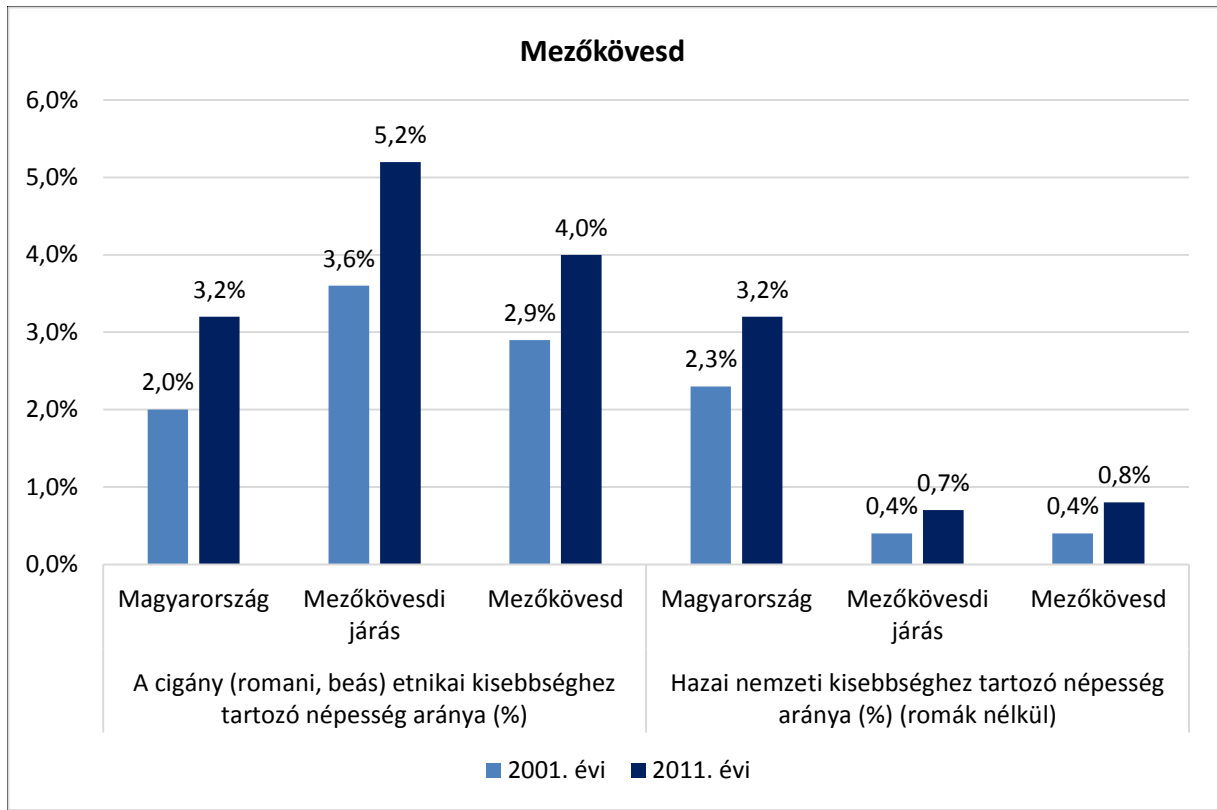
Forrás: KSH T-Star 2013 TA

Forrás: KSH T-Star 2013 TA

1.7.1.3. Nemzetiségi összetétel

A 2011-es népszámlálás adatai szerint a lakosság 95% vallotta magát magyarnak, 4%-a cigány származásúnak és 0,8%-a valamilyen más (német) nemzetiséghez.

Forrás: TelR, 2013

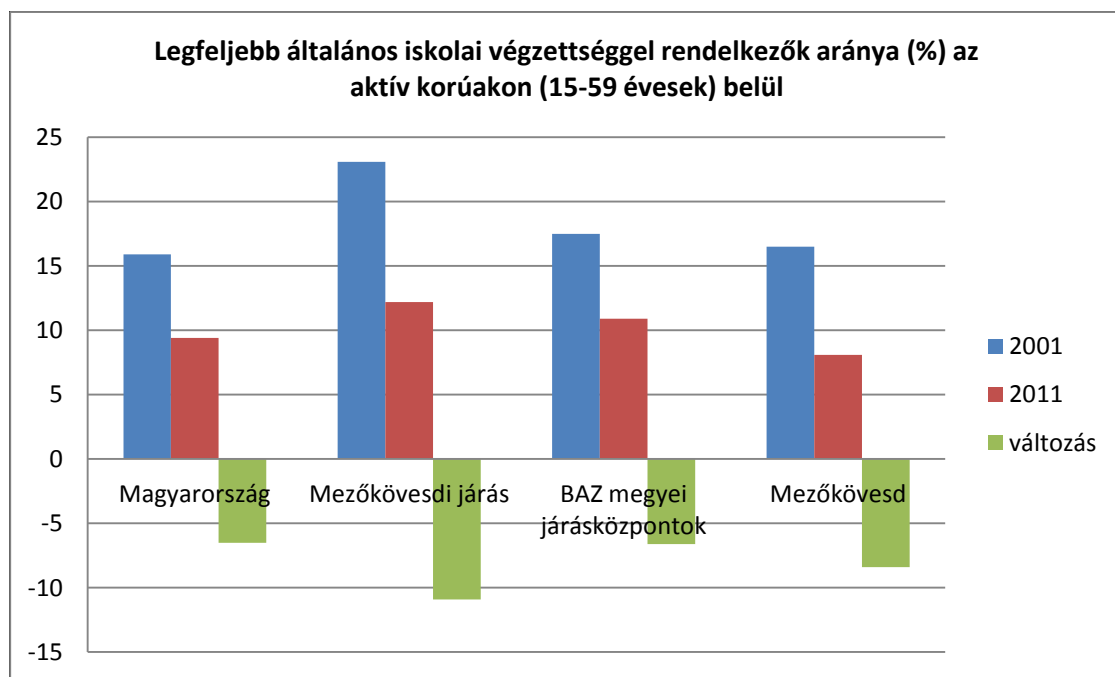
A cigány származású nemzetiségűek aránya az országos és járási arányokat tekintve ugyanolyan mértékkel nőtt a városban is. A városban Mezőkövesdi Roma Nemzetiségi Önkormányzat működik. A nemzetiségi önkormányzat gondoskodik a nemzetiségi önkormányzat működéséhez szükséges feltételek megteremtéséről, a települési önkormányzattal való kiegyensúlyozott együttműködésről, a rendelkezésre bocsátott források tervezéséről és felhasználásáról, a nyilvánosság megteremtéséről, helyi fórumok megszervezéséről, a nemzetiséghez tartozó választópolgárok álláspontjának megismeréséről, a helyi nemzetiségi ünnepek, rendezvények előkészítéséről, lebonyolításáról.

1.7.1.4. Képzettség

Ha a társadalomstatistika által mért két legalacsonyabb iskolai végzettség – a befejezetlen 8 általános iskola, illetve a befejezett 8 általános iskola – összevonásával készített iskolázottsági mutatót a szokott 7 éves és annál idősebb korcsoportokra vetítjük, akkor az adatok tartalmazzák azt a 7-14 (15) éves korcsoportot, amely esetében ez a végzettségi szint életkori jellemző. Ezért sokkal inkább az aktív korúak (15-59 évesek) arányában kifejezett értéket vesszük figyelembe, igaz, ebben az esetben a 60 évnél idősebb lakosság adatai is hiányoznak.

Legfeljebb az általános iskola 8. osztályát végzettek (%)	a 7 éves és idősebbek arányában			az aktív korúak arányában		
	2001	2011	változás	2001	2011	változás
Magyarország	26,3	25	-1,3	15,9	9,4	-6,5
Mezőkövesdi járás	28,8	28,6	-0,2	23,1	12,2	-10,9
BAZ megyei járásközpontok	23,6	23,2	-0,4	17,5	10,9	-6,6
Mezőkövesd	24,1	23	-1,1	16,5	8,1	-8,4

Forrás: TeIR

Forrás: TeIR

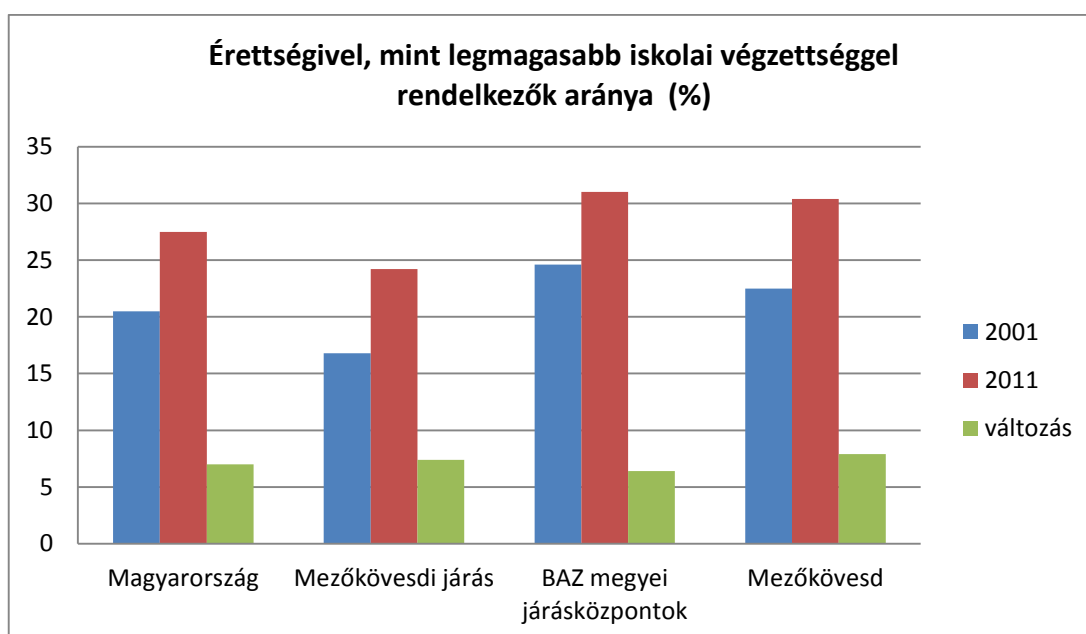
A TeIR-statisztika alapján jól látható, hogy a legutóbbi két népszámlás között ezen a téren öröndetes fejlődés zajlott le Mezőkövesden, ahol mindkét mérési évben az országos átlaghoz közeli értékeket vett fel a mutató, mely jobbnak bizonyult mind a Mezőkövesdi járás, mind a megye többi járásközpontjának adatainál. A 10 év alatt mért változás mértékéből látszik, hogy Mezőkövesd több, mint 50 %-os javulást ért el ezen a téren, amely még az országos adatoknál is kedvezőbb.

A közoktatási expanzió következményeképpen azonban az a helyzet alakult ki, hogy ugyan a legfeljebb 8 általános osztályra kiterjedő iskolai végzettség a rendkívül hátrányos társadalmi és munkaerőpiaci helyzet jellemzője, és szinte szinonimája lett, a közvetlenül ezután következő végzettségek leértékelődése miatt a közvetlenül ezt követő magasabb végzettség (érettségi nélküli középfokú) szintén szociális problémák prediktora lehet, így ott erre figyelni kell.

A **nem időben** befejezett 8 általános iskola szintén előrejelzi a munkaerőpiaci és szociális problémákat, az időbeniségre viszont nem áll rendelkezésre mutató.

Érettségivel, mint legmagasabb iskolai végzettséggel rendelkezők (%)	a 7 éves és idősebbek arányában		
	2001	2011	változás
Magyarország	20,5	27,5	7
Mezőkövesdi járás	16,8	24,2	7,4
BAZ megyei járásközpontok	24,6	31	6,4
Mezőkövesd	22,5	30,4	7,9

Forrás: TeIR

Forrás: TeIR

Az érettségizettek aránya a 7 éves és idősebb korú lakosság arányában mind a négy vonatkozási csoportban növekedést mutatott a legutóbbi két népszámlálás között. Ezen a téren a megyei járásközpontok 2011-re meghaladták az országos átlagot. Mezőkövesd a BAZ megyei járásközpontok átlagától kissé lemaradt ugyan, de tekintve a 2001-es lemaradás mértékét, látható, hogy a hátrányt sikerült ledolgoznia.

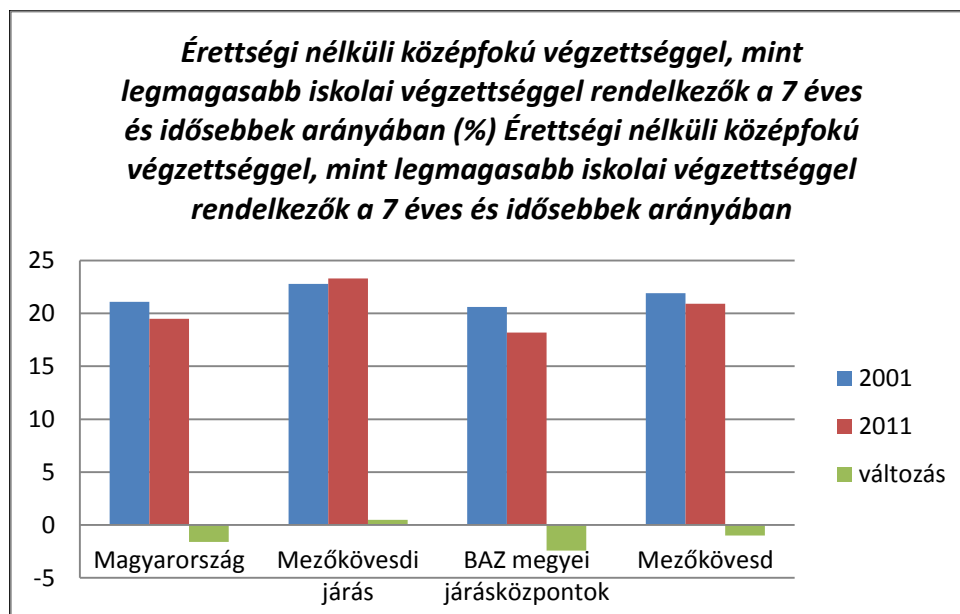
A lakosság közel egyharmadát kitevő érettségizettek speciális munkaerő-piaci helyzetben vannak. Részben számtalan OKJ-s szakmai képzés nyílik meg számukra, amelyek jelentős része gyorsan és rugalmasan reagál a munkaerő-piac szükségleteire. Másrészt az érettségizettek egy része a felsőoktatásban folytatja tanulmányait. Az utóbbi években megnőtt a munkavállalási célú kivándorlás Magyarországról, ezen belül különösen ugrásszerű a növekedés BAZ megye esetében. A migránsok újabb hullámában az érettségizettek és a felsőfokú végzettségűek aránya határozottan nő, ami azt jelenti, hogy csupán kedvező gazdasági feltételek mellett jelent Mezőkövesd javuló képzettségi helyzete egyben javuló munkaerő-piaci helyzetet is – ellenkező esetben a jobb képzettséget szerettek egyre növekvő arányban távoznak más városba, megyébe, régióba, vagy akár külföldre. Egyelőre a folyamat a városra még nem terjedt ki – lásd a demográfiát leíró alfejezet migrációval foglalkozó szakaszát – és

amennyiben képes tartani a fejlődés, főképpen a gazdasági fejlődés jelenlegi ütemét, vélhetően rövidtávon nem is lesz jellemző probléma.

Érettségi nélküli középfokú végzettséggel, mint legmagasabb iskolai végzettséggel rendelkezők (%)	a 7 éves és idősebbek arányában		
	2001	2011	változás
Magyarország	21,1	19,5	-1,6
Mezőkövesdi járás	22,8	23,3	0,5
BAZ megyei járásközpontok	20,6	18,2	-2,4
Mezőkövesd	21,9	20,9	-1

Forrás: TeIR

Az érettségi nélküli középfokú végzettségűek zöme szakmunkásképzőt végzett. Ez első megközelítésben kedvező, hiszen rövid képzési idővel számolhatunk, amelynek végén valamilyen szakmával rendelkezik a fiatal. Az utóbbi évtizedek változásai azonban rendkívül kedvezőtlenül hatottak erre a képzési szegmensre, piacképességük rohamosan romlott, ezzel párhuzamosan a beiskolázottak társadalmi háttere is egyre rosszabb mutatókkal bír. A képzettség ezen csoportja ma inkább rizikós, kevés potenciálisan kiaknázható előnye van. Ahogy a családok felismerik ezt, gyermekeik továbbtanulásakor igyekeznek elkerülni ezen iskolatípust – akik erre nem képesek, azok körében akkumulálódnak a komplex problémák. A szakmunkásképzőt végzettek csoportja mellett ez a végzettségi kategória rejti az érettségi nélkül megszerzhető OKJ-s végzettségekkel rendelkezőket is, akikről ugyancsak elmondható, hogy munkaerő-piaci helyzetük bizonytalan, bár jobb, mint a szakmunkásképzőt végzetteké.

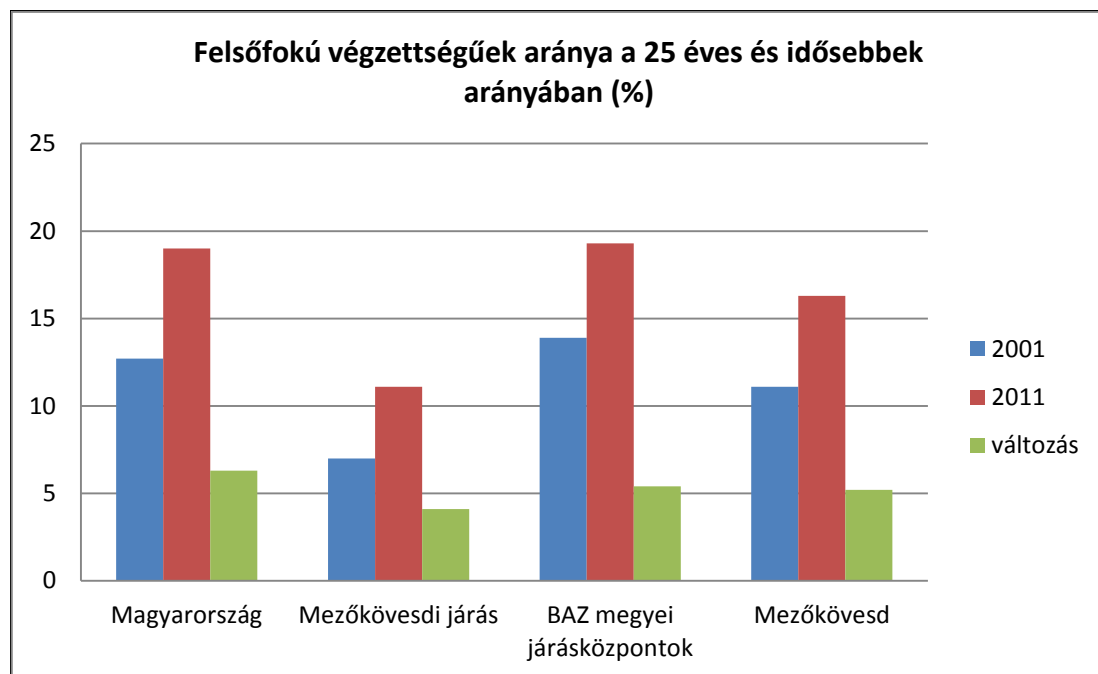
Forrás: TeIR

Az érettségi nélküli, legfeljebb középfokú végzettségűek aránya magas Magyarországon, és a térségben egyaránt, bár lassú csökkenést mutat. Az mindenképpen megjegyzendő, hogy a legfontosabb

fejlesztési célnak ezen a területen nem a további csökkentésének kellene lennie, hanem a végzettség munkaerő-piaci pozícióinak jelentős javítása.

Felsőfokú végzettségűek	a 7 éves és idősebbek arányában			a 25 éves és idősebbek arányában		
	2001	2011	változás	2001	2011	változás
Magyarország	9,8	15,5	5,7	12,7	19	6,3
Mezőkövesdi járás	5,6	9,2	3,6	7	11,1	4,1
BAZ megyei járásközpontok	10,6	15,6	5	13,9	19,3	5,4
Mezőkövesd	8,8	13,7	4,9	11,1	16,3	5,2

Forrás: TeIR

Forrás: TeIR

A felsőfokú végzettségűek terén Mezőkövesd jelentősebben elmarad az országos átlagtól, valamint a megyei járásközpontok átlagától is, amelynek legfontosabb oka alighanem a város munkaerő-piacának diplomásokat felszívó képessége, amely nyilvánvalóan elmarad a magas lakosságszámot akumuláló, nagyobb városok – így Miskolc – hasonló jellemzőjétől. A munkaerő-piac mellett a diplomások arányára a helyi felsőoktatási intézmények működése hat. Mindezek figyelembevételével elmondható, hogy Mezőkövesd hasonló tendenciát mutat fel, mint a vonatkozó területek (Magyarország, ill. a megyei járásközpontok), azaz a diplomások száma 10 év alatt közel 50 %-os növekedést mutat. A jövedelemmel rendelkező diplomás munkavállalók esetében két nagy csoportot feltételezhetünk: egyik a meglévő közszférában dolgozik, a másik a termelő szektorban – hosszú távon ez utóbbiak arányának növelése lenne a cél.

A változás negatívumaként – a gazdasági trendeket ismerve – megemlítendő, hogy a legmagasabb képzettséget birtoklók számának növekedése nem csupán a diplomás munkavállalók nagyobb szá-

mát, hanem a diplomás munkanélküliek nagyobb számát is jelenti, amely kategória a megszokottól eltérő, más jellegű beavatkozásokra reagál jól, ezért érdemes odafigyelni a kérdéssel foglalkozó munkaügyi- és szociális szervezetek esetében az innovációra.

1.7.1.5. Munkanélküliség, foglalkoztatottság

A munkaerő-piaci sajátosságok alapvetően meghatározzák a lakosság szociális helyzetét, valamint egészségi és mentális állapotát, mivel a permanens foglalkoztatási problémák az itt élő emberek szinte mindegyikét érintő, állandóan meglévő feszültségek forrásai.

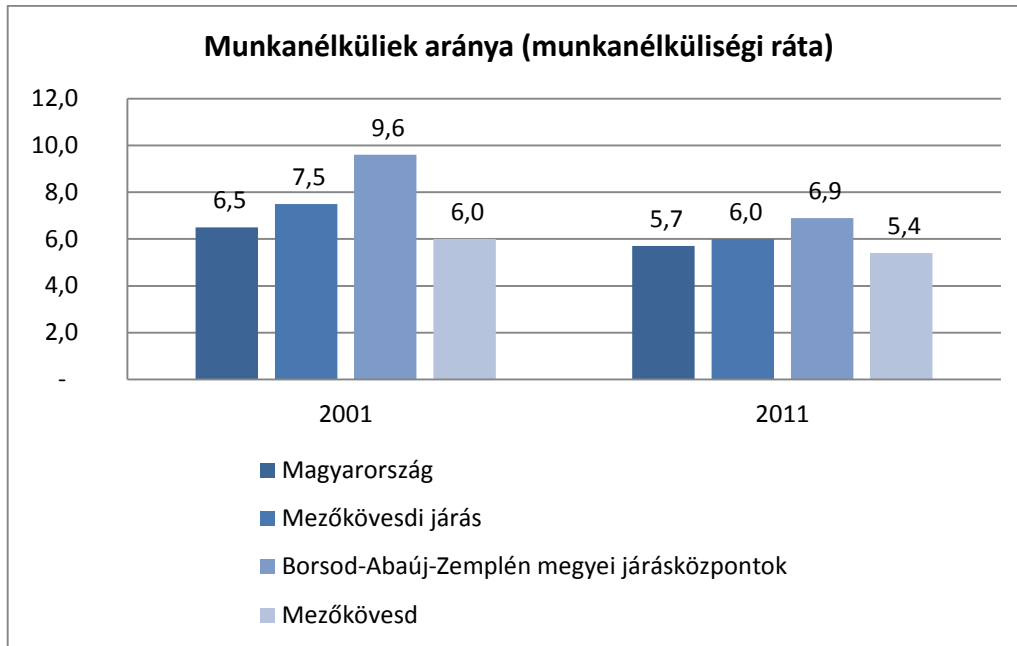
A munkanélküliséget tekintve a gazdaság lassulása, majd a globális válság miatt tovább csökkenő keresletre viszonylag gyorsan válaszolt a munkaerőpiac. Az Európai Unió tagállamaiban hasonló irányú munkaerő-piaci folyamatok játszódtak le a válságot követő időszakban, amelynek fő jellemzője a foglalkoztatás csökkenése és a munkanélküliség növekedése volt. 2009-ben az erőteljes, 6-7%-os gazdasági teljesítmény visszaesésének következményeként a foglalkoztatás is szignifikánsan visszaesett, ezzel párhuzamosan a munkanélküliek számának növekedése már nagyobb mértékű volt, hiszen a fiskális megszorítások aktív munkaerő-piaci szerepvállalásra kényszerítették az inaktív státusban lévő népeiséget. A csökkenő tendencia megállt 2011-ben, és a gazdaság teljesítményének mérséklődése ellenére 2012-ben tovább javult a munkaerő-piaci helyzet Magyarországon. (Forrás: NFSZ, Munkaerő-piaci helyzetkép 2012.)

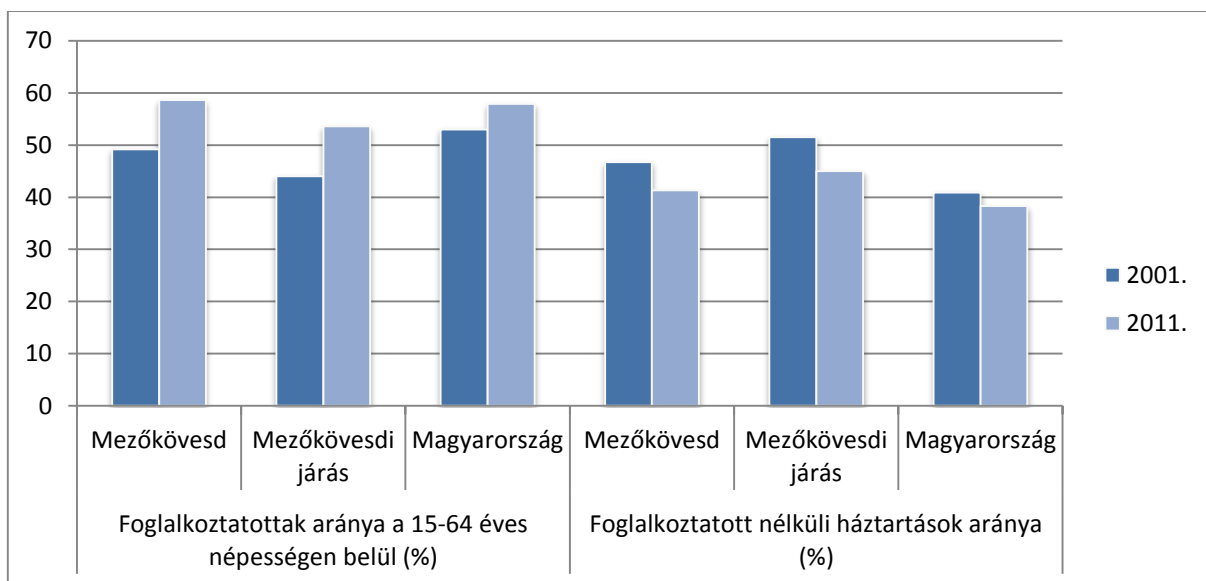
Forrás: KSH T-Star 2013 TA

Mezőkövesden a nyilvántartott álláskeresők száma az országos tendenciáknak megfelelően alakult az elmúlt évtizedben, ami megfelel a régiós és megyei tendenciáknak is. A 2000-2013 közötti időszakot figyelve Mezőkövesden a regisztrált munkanélküliek száma egy-egy évben csökkent az előző évhez képest, de tendenciákat tekintve növekedés tapasztalható. Ezen túlmenően, míg az országos, régiós és megyei adatokban a munkanélküliek száma 2009 óta már csökkenő mértéket mutat, a városban még mindig a növekedése volt a főszerep.

A kedvező statisztikai adatok mögött rejlő valóság nem biztos, hogy valóban kedvező, hiszen ez részben köszönhető a statisztikai számítások megváltozásának, ami szerint a rövid ideig közmunkát végző személy már aktívnak számít, míg korábban nem számított annak. A közmunkaprogramok növekedése ennek megfelelően a statisztikai adatokban mérhető 2013. évi kedvező változást előidézheti.

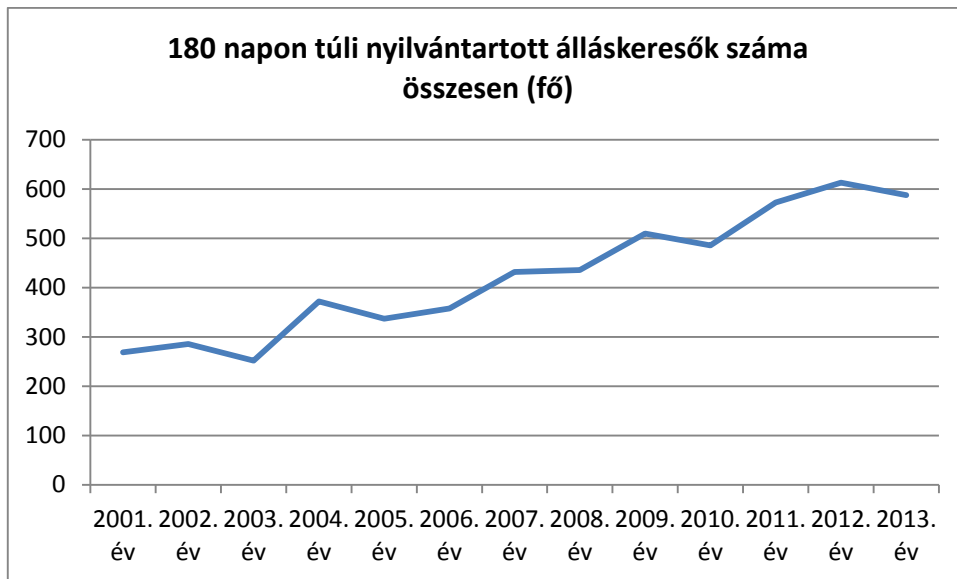
Forrás: TeIR

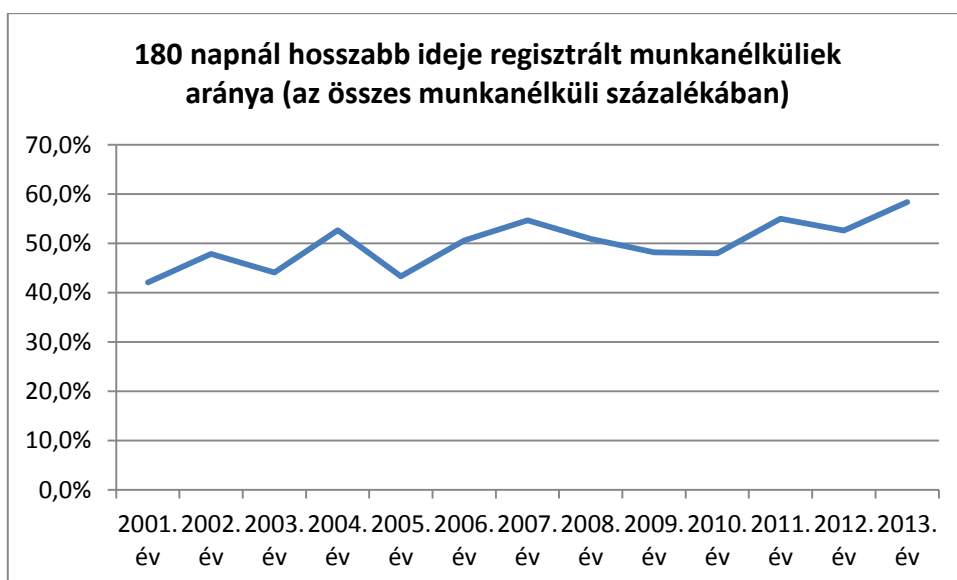
Forrás: TeIR

A népszámlálási adatokat figyelembe véve megállapíthatjuk, hogy az aktív korú lakosságon belül a foglalkoztatottak aránya nőtt, a városi adatok 2011-ben (58,6%) kedvezőbb képet mutatnak, mint a járási (53,6%) és országos (57,9%) arányok.

A tartós munkanélküliek száma 2001-hez képest 2012-re megduplázódott. Arányukat vizsgálva nagyon beszédes a mutató változása, az arányuk 10 év alatt 42%-ról 58 %-a nőtt.

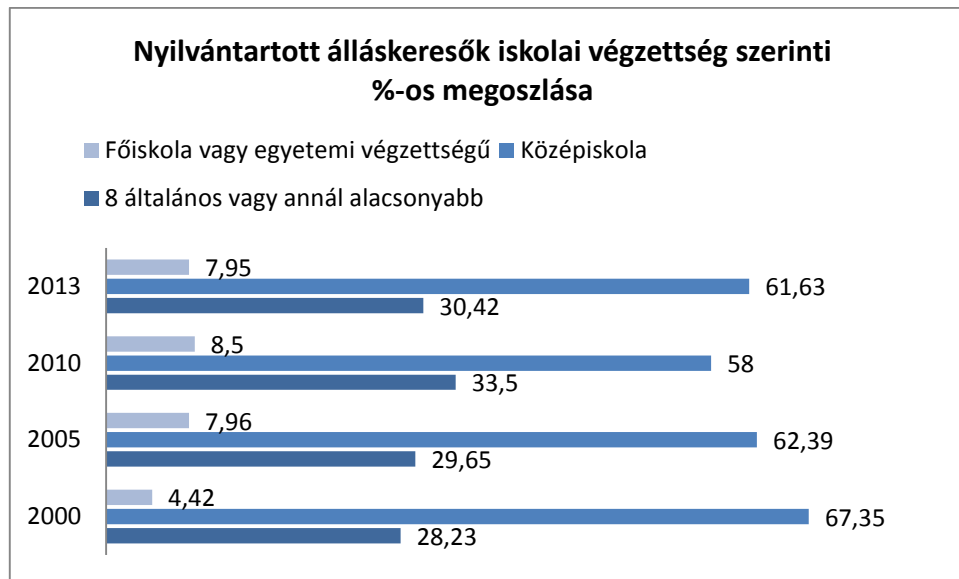

Forrás: TeIR

Forrás: TeIR

A munkanélküliek iskolai végzettség szerinti összetételében jelentős változás, hogy a diplomával rendelkezők aránya majdnem megkétszereződött, a számokat tekintve 28 főről (2001.) 80 főre (2013.), kimagaslóan nagy számban 2010-ben voltak jelen a település regisztrált munkanélkülijei között, amikor számuk meghaladta a 100 főt. A középiskolai végzettséggel rendelkezők aránya jelentősen javult, ezen belül a szakmunkásképzőt és szakiskolát végzettek aránya egyenletes maradt, viszont az érettségizettek száma 13 év alatt megduplázódott. A legfeljebb általános iskolát végzettek arányának növekedése a diplomával rendelkezőkével közel azonos értéket mutat, a befejezett általános iskolával rendelkezők száma szintén megduplázódott. A munkanélküliek csoportján belüli 30%-os arány nem túl magas, viszont a képzettségbeli hiány az elhelyezkedési esélyeiket prognosztizálja.

Forrás: KSH T-Star 2013 TA, saját szerkesztés

A 25 év alatti regisztrált munkanélküliek aránya 2000 és 2006 között kissé növekedett (21%-ról 24%-ra), majd fokozatosan csökkenni kezdett és 2012-ben elérte a 17,8%-os értéket. A 45 év felettek aránya ettől kedvezőtlenebb képet mutat, fokozatos növekedés mellett 24,6%-ról 33,6%-ra nőtt, ami az idősebb munkavállalók munkába állási esélyeit jól mutatja.

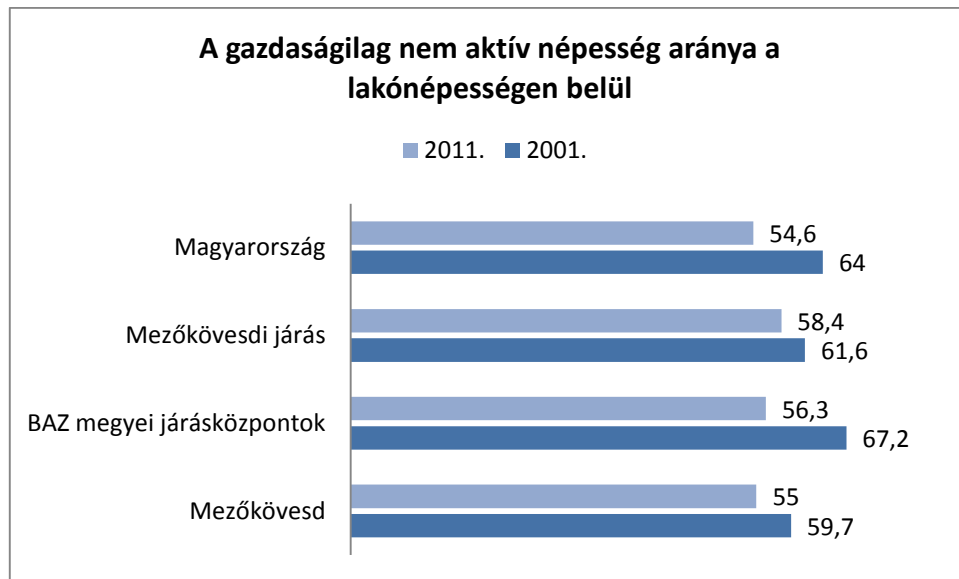
Mutató	Év	Mezőkövesd	Borsod-Abaúj-Zemplén megye	Észak-Magyarországi régió	Magyarország
Pályakezdő álláskeresők aránya	2002.	11,6%	8,7%	8,3%	7,9%
	2013.	16,1%	13,8%	13,1%	12,6%

Nyilvántartott álláskeresők csoportjai az összes álláskeresők arányában 2013-ban

Forrás: KSH T-Star 2013 TA, saját szerkesztés

A pályakezdő munkanélküli fiatalok aránya az összes nyilvántartott álláskeresőkön belül Mezőkövesden mind 2002-ben, mind 2013-ban magasabb volt, mint tágabb és szűkebb környezetében. A korcsoportos megoszlásban is megfigyelhető a 25 év alatti korosztály felülreprezentáltsága.

A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességben mind országosan, mind egyes területi egységekre vetítve növekedett a népszámlálási adatok tükrében. A növekedés mértéke, azaz a gazdaságilag inaktív lakosság arányának növekedése Mezőkövesden kedvezőbb képet mutat.

Forrás: TeIR, 2013

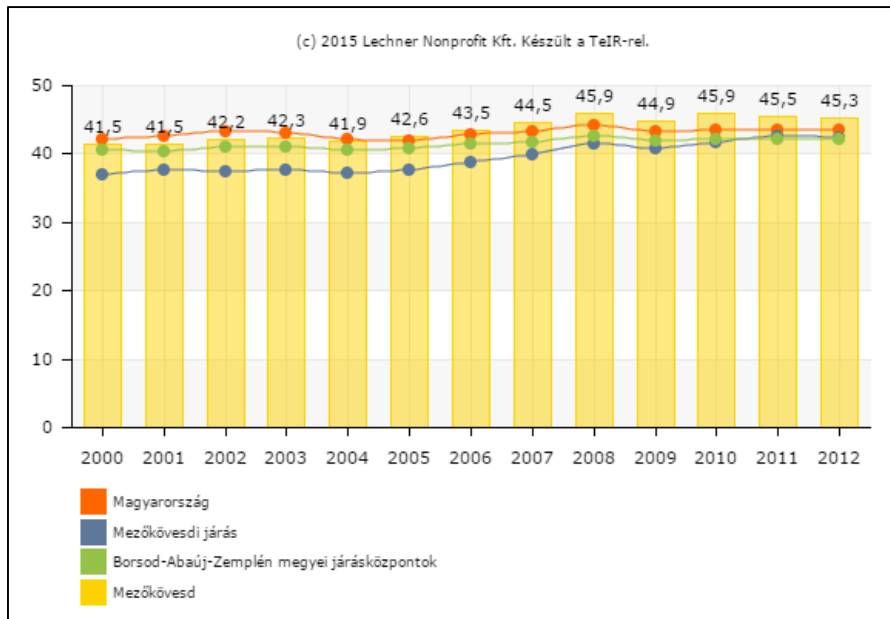
1.7.1.6. Jövedelmi viszonyok

A jövedelmi helyzet szorosan összefügg a foglalkoztatottsággal. A jövedelmi viszonyok, a jövedelmi egyenlőtlenségek feltárása során nemcsak a foglalkoztatottak munkabérét, jövedelmét (vagy annak nem létét), az adózók számát kell vizsgálni, hanem a lakosság transferekből (nyugdíjból és szociális ellátásból) származó bevételét is.

Száz lakosra jutó adófizetők száma (fő)	a teljes lakosságra vetítve		
	2001	2011	változás (%)
Magyarország	42,6	43,5	2,1 %
Mezőkövesdi járás	37,5	42,5	13,3 %
BAZ megyei járásközpontok	40,4	42,2	4,4 %
Mezőkövesd	41,5	45,5	9,6 %

Forrás: TeIR

Az adófizetők száma lényegében a munkaerő-piaci aktivitás növekedésével párhuzamosan növekszik. Hazánkban régóta kiemelt stratégiai cél az aktivitás növelése, ezáltal a korábban rendkívül rossz aktív/inaktív arány miatt az adóterhekre nehezedő nyomás enyhítése. E tekintetben a 2008-as év bizonyult a legsikeresebbnek. Azt ezt követő évek stagnálásba fordultak, amely, figyelembe véve a 2008-ban kibontakozó hitelválság következményeit, nem tekinthető igazán kedvezőtlen folyamatnak. A száz lakosra jutó adófizetők számát tekintve 2011-re Mezőkövesd meghaladta úgy az országos átlagot, mint a többi vonatkozási terület átlagát. A csaknem 10 %-os növekedéssel sokszorosán meghaladta az országos javuló tendenciák ütemét.

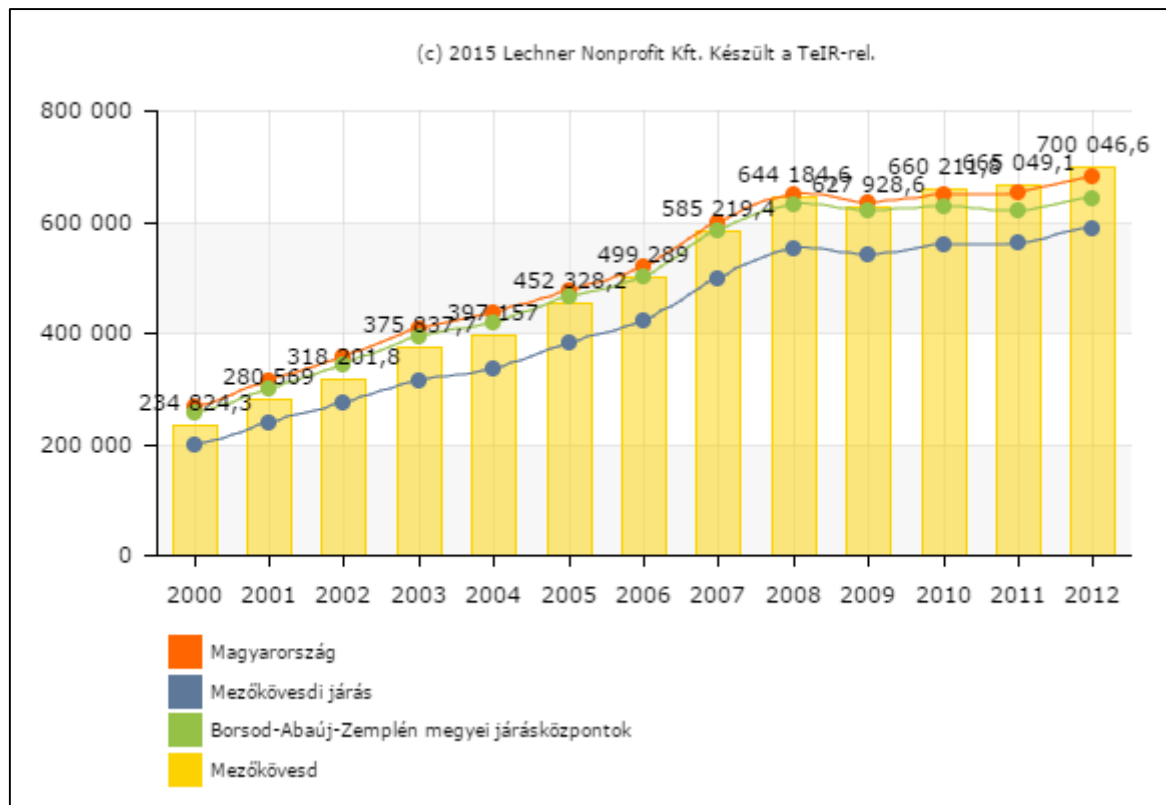
Száz lakosra jutó adófizetők száma (fő). Forrás: TeIR, 2013

A grafikon alapján jól látszik, hogy míg a száz főre jutó adófizetők számát tekintve Mezőkövesd a 2000-es évek közepéig az országos átlag alatt helyezkedett el, azt követően már meghaladta az országos átlagot. A pusztán ezen mutatóban megnyilvánuló pozitív változás elfedhet néhány negatív jelenséget, melyek a kitűnő eredmények mellett további odafigyelést igényelnek:

- a minimálbér körüli, vagy az alatti jövedelemmel rendelkező (részmunkaidős) alkalmazotti réteg esetleges túlsúlyát;
- a munkajövedelem mellett kialakuló (családi) szegénység kialakulását (nagy gyermekszám, rossz lakásviszonyok, illetve nem egész éves foglalkoztatás mellett).

Egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem (Ft/év)	a teljes lakosságra vetítve		
	2001	2011	változás (%)
Magyarország	314 497,6	653 085,2	208%
Mezőkövesdi járás	238 524,2	561 137,0	235%
BAZ megyei járásközpontok	298 844,7	618 263,8	207%
Mezőkövesd	280 569,0	665 049,1	237%

Forrás: TeIR

Egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem (Ft/év)

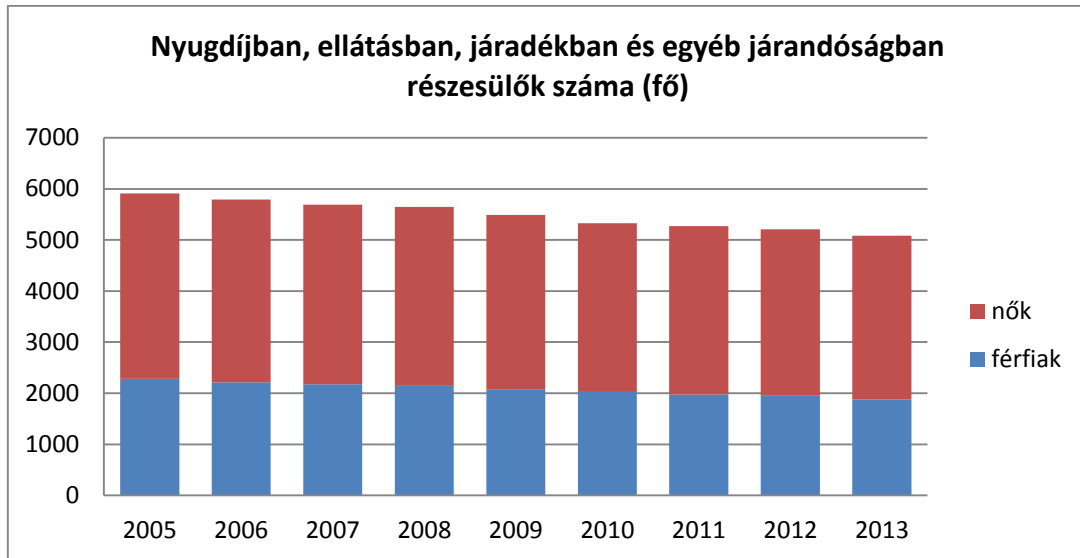
Forrás: TeIR

Az egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem esetében egészen világos, hogy a hazai rendkívül nagy társadalmi különbségek miatt ez az átlagérték sokkal inkább a gazdaságról, és nem a valós jövedelmi viszonyokról árulkodik. Tudjuk, hogy a vizsgált időszak folyamatainak köszönhetően Magyarországon a gazdagok sokkal gazdagabbak, a szegények sokkal szegényebbek lettek, azaz hangsúlyosan növekvő egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem árnyékában igen szélesre nyílt a jövedelmi olló.

Az adatokból egyértelmű növekedés olvasható le, igaz, ezek nem korrigáltak az inflációs hatással (2001-ben 100 forint többet ért, mint 2011-ben), sem a forint/euró váltási rátával, így a nettó növekedés mértéke szerényebb javulást takar, mint ahogy az a növekedés arányából elsőre látszik, ugyanakkor a növekedés mértéke még így is jelentős!

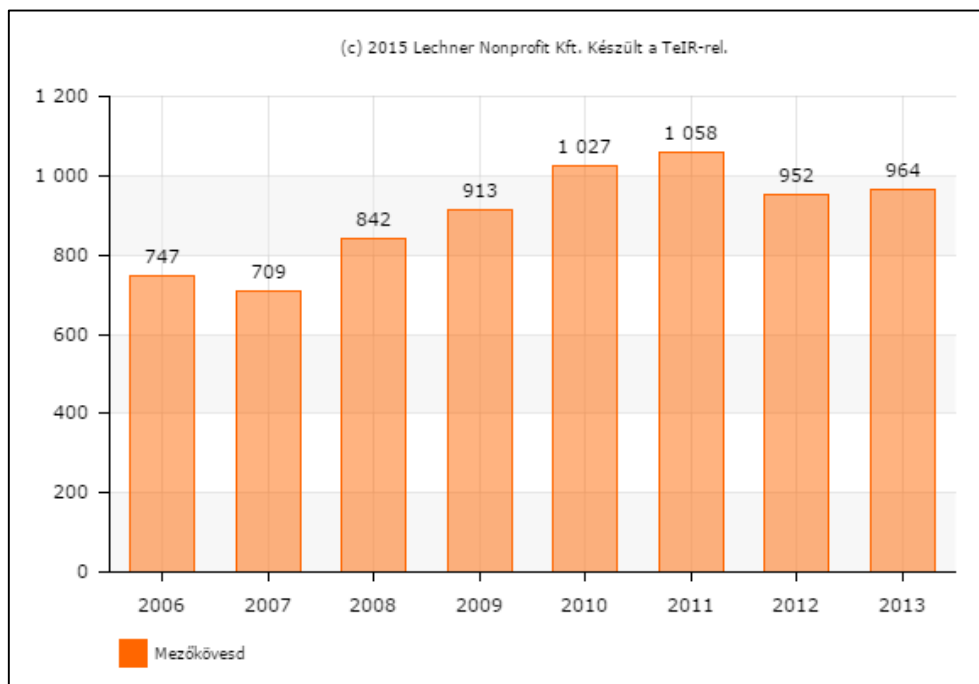
Mindezeket figyelembe véve is elmondható, hogy ezen a téren Mezőkövesd örvendetes fejlődést tudhat maga mögött. Az országos rátát meghaladó növekedési ütemével (237% a két népszámlálás között) az országos átlag alatti szintről az országos átlagot meghaladó szintre ért.

A nyugdíjban és egyéb, nyugdíjszerű ellátásban részesülő lakosok száma a vizsgált időszakban csökkent, közel 6000 főről 5081 főre. A csökkenés részben a korhatár alatti (rokkantsági) nyugdíjak számának csökkenéséből, részben pedig az öregségi nyugdíjak számának csökkenéséből adódik. A nyugdíjszerű ellátásokban részesülők még a csökkenést követően is a lakosság 30,8%-át teszik ki, amely elég magas arány.

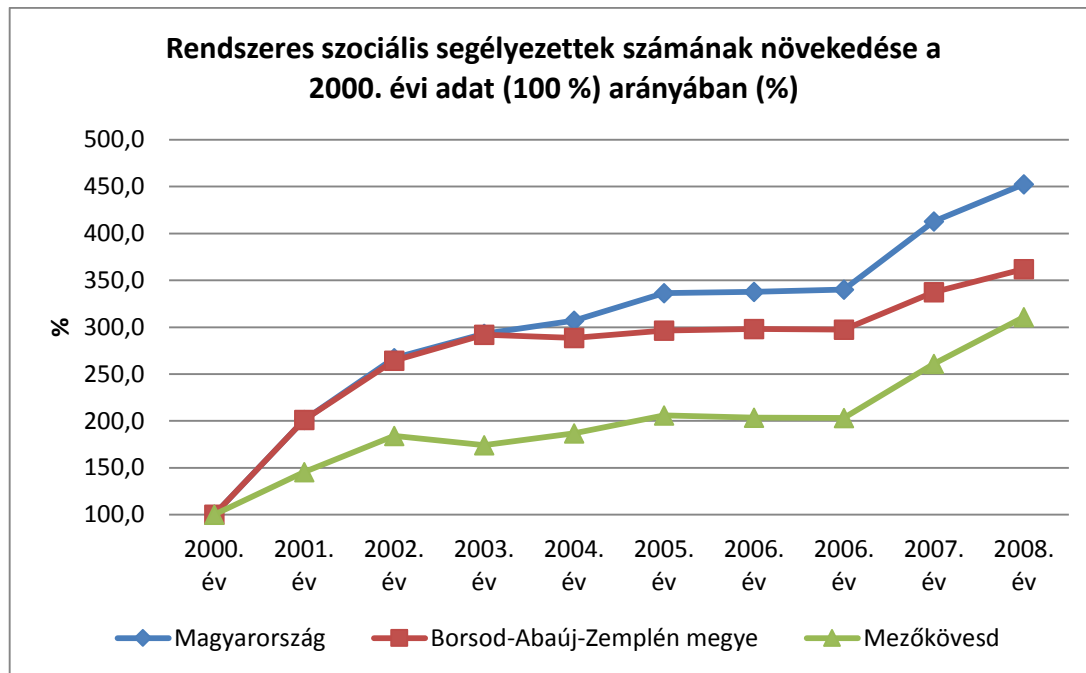
Forrás: KSH - T-Star 2013 TA

A szegényebbek jövedelmi viszonyainak alakulására további, a legfontosabb transzferjövedelmek mutatóit kell megvizsgálnunk. Ilyen a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma, illetve a rendszeres szociális segélyben részesítettek száma.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek átlagos száma (fő)

Forrás: TeIR

Forrás: KSH - T-Star 2013 TA

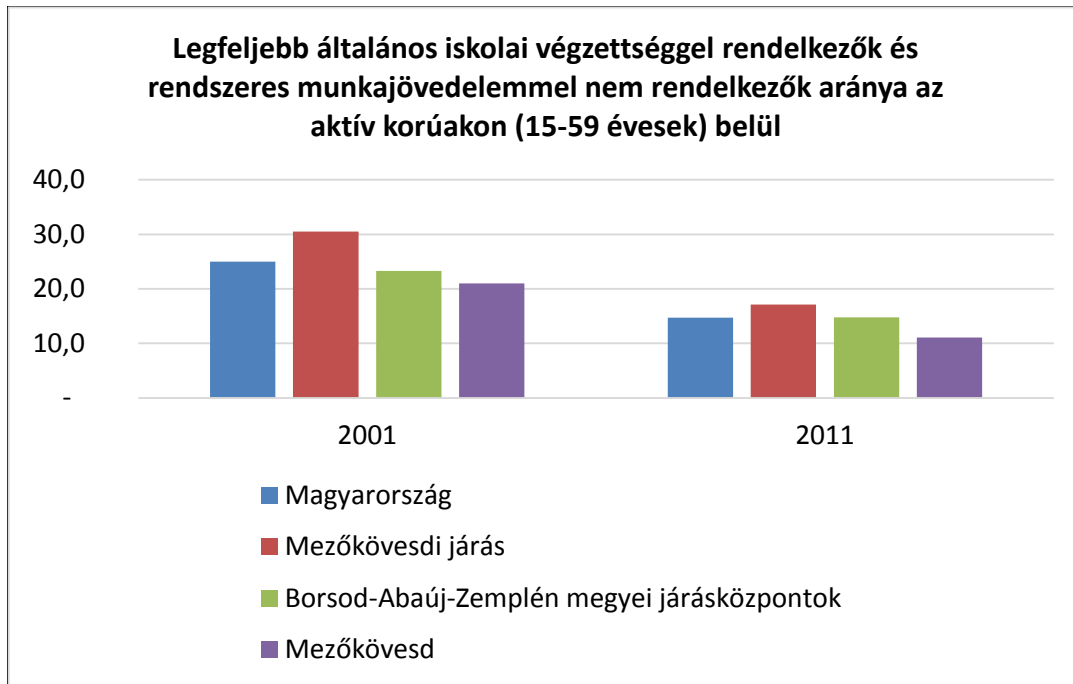
A szegényebb rétegek jövedelmi viszonyainak romlását mindkét mutató jól jelzi. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma folyamatosan nőtt, és bár 2012-től csökkenés tapasztalható, még jelenleg is meghaladja a 2008 előtti szintet. Folyamatos növekmény mutatható ki a rendszeres szociális segélyben részesülők számát tekintve is, bár Mezőkövesden a növekedés üteme messze alatta marad az országos és a megyei növekedési ütemnek. Ennek ellenére is, ha csupán a városi adatokat nézzük – amelyben a rendszeres szociális segélyezettek száma 2000. évi 128 főről 2008.-ra 398 főre nőtt – megállapíthatjuk, hogy a növekmény jelentős.

A transzferjövedelmekből élők száma és aránya az utóbbi néhány évben csökkent, ez azonban nem a gazdaság és a munkaerő-piac fejlődésének köszönhető, hanem a nagyszabású közmunkaprogramnak, amely felszívta a korábbi rendszeres szociális segélyezettek egy részét. A változás egyértelmű pozitívumai mellett (munkajövedelem!) meg kell említeni, hogy a közmunkával szerezhető jövedelem alacsony mértéke, illetve a közmunka időbeli korlátozottsága miatt az transzferjövedelmek bővülő szerepével kimutatott szociális probléma-komplexum növekedése, mélyülése nem fordult meg, csupán más adatok mögé rejtőzött.

Rendszeres munka jövedelemmel nem rendelkezők (%)	aránya az aktív korúakon (15-59 éves) belül		
	2001	2011	változás (%)
Magyarország	36,9	33,0	-10,6 %
Mezőkövesdi járás	52,1	42,3	-18,8 %
BAZ megyei járásközpontok	49,8	42,6	-14,5 %
Mezőkövesd	47,3	37,6	-20,5 %
Legfeljebb ált. iskolai végzettségű, rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők (%)	aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül		
	2001	2011	változás (%)
Magyarország	25,0	14,7	-41,2 %
Mezőkövesdi járás	30,5	17,1	-43,9 %
BAZ megyei járásközpontok	23,3	14,8	-36,5 %
Mezőkövesd	21,0	11,1	-47,1 %

Forrás: TeIR

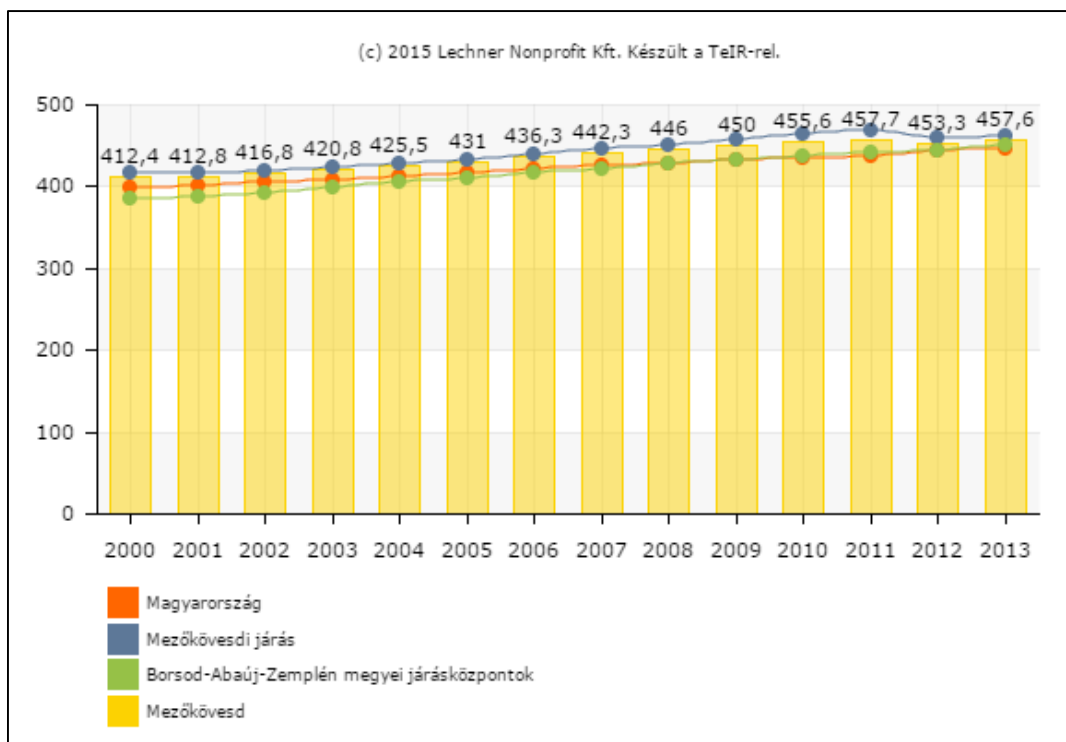
A szociális problémák növekedésének országos, adatváltozások mögé rejtőző trendjét árnyalja, hogy bár rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők arányának csökkenése országos tendencia, Mezőkövesd ezen a téren is az országos adatokat meghaladó mértékű javulást tudott felmutatni a két legutóbbi népszámlálás között. Különösen erőteljes csökkenés tapasztalható a munkajövedelem nélküliek legveszélyeztetettebb csoportjában, a szakma nélküli, legfeljebb csak általános iskolai végzettséggel rendelkezők arányában. Ezáltal feltételezhető, hogy Mezőkövesd kedvező gazdasági pozíciói kihatnak a szociális problémák szintjére, mértékére is, azaz az országos romló tendenciák itt enyhébben jelennek meg, vagy meg sem jelennek.

1.7.1.7. Életminőség

Az életminőséget egyszerre határozzák meg az objektív és a szubjektív körülmények, mutatók, amelyek eltérő hatást gyakorolnak a különböző életkori csoportokra, vagy akár társadalmi csoportokra. Jelen dokumentumban az az objektív tényezőkre kell összpontosítani.

Az életminőség településfejlesztési szempontból jól megközelítető a lakhatás viszonyait meghatározó adatok vizsgálatával. Ezek legalapvetőbb adata az 1000 lakosra jutó lakások számának alakulása. Mezőkövesden ez az arány folyamatos javulást mutat – megfelelően az országos trendnek. Az adat azonban negatív folyamatot is leplezhet, hiszen jelenleg 2,18 főre jut egy lakás a városban, amely jelentheti azt is, hogy nőtt az egyfős háztartások aránya, valamint nőtt a kevés gyermekes háztartások száma, amely nem csupán demográfiai szempontból aggasztó, hanem az idősellátásban is kihívásokat támaszt.

1000 lakosra jutó lakások száma (db). Forrás: TeIR, 2013

Alacsony komfort fokozatú lakások aránya (félkomfortos, komfort nélküli, szükséglakás) 2001-ben az összlakás-állomány 19 %-a volt, amely egyezik az országos átlaggal, és jobb a Mezőkövesdi járás, valamint lényegesen rosszabb a megyei járásközpontok adatainál. 2011-re ez az arány 8,4 %-ra csökkent (a megyei járásközpontok ugyanezen szinten állnak, ahogy nagyjából az országos átlag is), amely jelentős életminőségbeli javulást mutat Mezőkövesden.

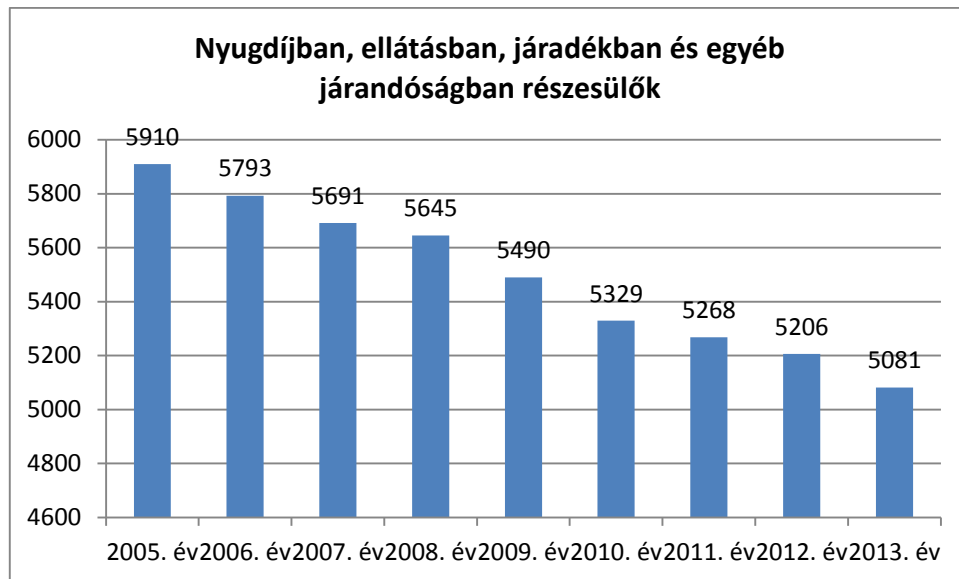
A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya Mezőkövesden 100 % (2011), amely megelőzi az összes vonatozási terület fejlettségi szintjét. A csatornázottság adataiban is jelentős a javulás, noha – természetesen – a csatornázottsági arány nem éri el a vezetékes ivóvíz ellátottságának mértékét.

Közcsatornahálózatba bekapcsolt lakások aránya (%)	2001.	2011.	változás (%)
Magyarország	53,5	72,8	136,1%
Mezőkövesdi járás	14,1	56,9	403,5%
BAZ megyei járásközpontok	71,6	82,7	115,5%
Mezőkövesd	20,8	63,1	303,4%

Forrás: TeIR

Az életminőséget meghatározza továbbá a lakókörnyezet, települési környezet minősége, a köztisztaság, a közbiztonság, a zöldfelületek mennyisége és minősége stb. Ezek a mutatók a későbbi fejezetekben kerültek részletesebb kifejtésre.

Az életminőség egyik fontos szegmense, hogy az öregségi illetve egyéb nyugdíjra jogosultak száma hogyan változik, annak függvényében, hogy a jogosultak (azaz a 60 év feletti) száma évről-évre nő.

Forrás: KSH - T-Star 2013 TA

Az ábra szerint 2005 és 2013 között folyamatosan csökken az ellátásban részesülők száma Mezőkövesden. Ez igaz mind a számosságában nagy arányt képviselő öregségi nyugdíjasok és a megváltozott munkaképességűeknek esetében.

A megváltozott munkaképességűek ellátására vonatkozóan 2008-tól kezdődött el a támogatási rendszer tartalmi és minőségi átalakítása, majd 2012-ben lépett életbe az új törvényi szabályozás (2011. évi CXCI. törvény a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról törvény), amely az ellátások lehetőségét, a minősítés és a kapcsolódó szolgáltatások rendszerét is érintette. A komplex felülvizsgálatok szigorodása és a minősítési besorolás eredményeképpen az ellátottak száma és a rehabilitációs ellátás összege is csökkent.

1.7.2. Térbeli-társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok

A mezőkövesdi lakosság meghatározó többsége (99, 4%) központi belterületen él, 0,6% Zsóry-fürdő városrészben és külterületen. A város ellátja városi funkcióit. A 2008-ban elfogadott Integrált Városfejlesztési Stratégia megalapozó vizsgálata és funkcióelemzése a várost funkcionálisan egy egésznek tekinti, sem a város nagysága, sem a funkciók nem indokolják több városrész kijelölését, a városi egység megbontását.

A várost a Mátyás Király út szeli ketté, a városi lakosság Északi és Déli Hadas névvel illeti a két területet.

Az Északi terület településszerkezeti értelemben nagyobb, mint a déli terület, a KHS adatai alapján kijelölt szegregátumok közül három terület, a szegregációval veszélyeztetett területek közül kettő található itt, azaz a városnak ez a része szociálisan terheltebb, nagyobb arányban fordul elő az alacsony társadalmi státusszal jellemezhető, elsősorban roma lakosság.

A város gazdasági helyzete jó, nagy tömeget foglalkoztató munkáltatók, ipari fejlesztések találhatóak a városban, ugyanakkor ezek a munkahelyek elsősorban a képzett munkaerőt tudják felszívni, azaz az alacsony iskolai végzettséggel rendelkező, szakképzetlen réteg számára a helyi foglalkoztatók nem érhetőek el, ami tovább fokozza leszakadásukat.

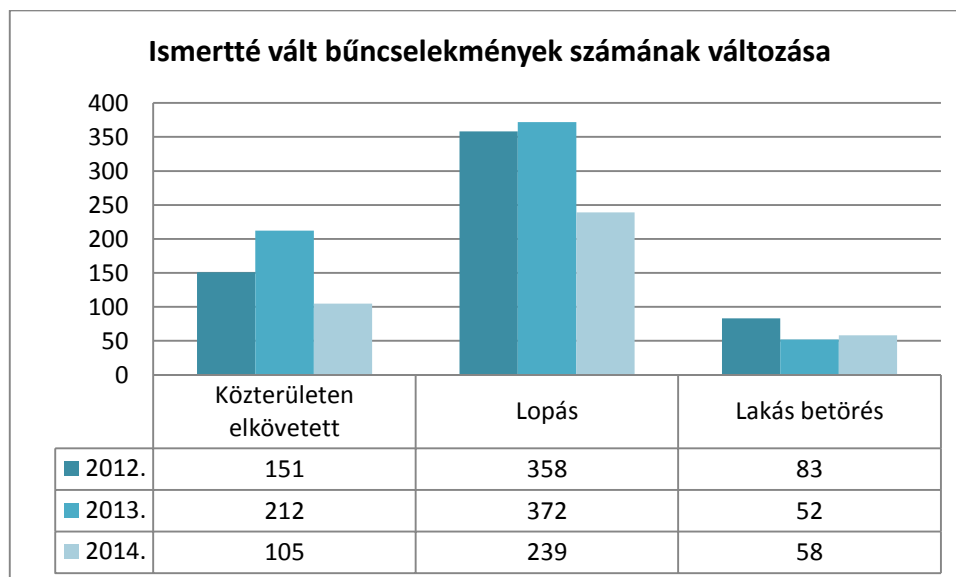
Közbiztonság

A város közbiztonságát a Mezőkövesdi Rendőrkapitányság munkatársai biztosítják. A város közbiztonsága jó, köszönhető ez a kapitányság összes szolgálati ága, a polgárőrség és közterület-felügyelők által közterületen teljesített többlétszolgálatnak.

A bűnözési statisztika szerint a városban csökkent az ismertté vált bűncselekmények száma. Amíg 2012-ben kiugróan magas volt, addig 2013-ban és 2014-ben éves szinten körülbelül 100 esettel csökkent a szám, 2014-ben összesen 545 ismert bűncselekményt követtek el.

A lakosság szubjektív biztonságérzetét kiemelten érintő, személyek javai ellen ún. vagyon elleni bűncselekmények fejezete alá tartozó lakásbetörések számában 11.5 %-os emelkedés mutatható ki 2014-ben 58 eset vált ismertté. Ide tartozik a lopások száma (239 eset), ami szintén csökkenést mutat az előző évekhez képest, ezek 28%-a áruházláncokban elkövetett bolti lopás.

A közterületen elkövetett bűncselekmények száma 3 év viszonylatában is csökkenő tendenciát mutat. Ezen belül legmagasabb számban a garázdaság, rongálás és a testi sértés fordul elő.

Forrás: Mezőkövesdi Rendőrkapitányság 2014. évi beszámoló

2014-ben összesen 472, a rendőrség hatáskörébe tartozó szabálysértést követtek el, ennek több, mint harmada a közlekedés szabályainak kisebb fokú megsértése.

A városban a folyamatos bővítésnek köszönhetően jelenleg 17 db térfelügyelő kamera működik. A térfelügyeleti rendszer bűnmegelőző szerepe a legjelentősebb, de fontos szerepet kap a jogsértések felderítésében is.

1.7.3. Települési identitást erősítő tényezők (történeti és kulturális adottságok, társadalmi élet, szokások, hagyományok, nemzetiségi kötődés, civil szerveződések, vallási közösségek)

1.7.3.1. Történeti és kulturális adottságok

Mezőkövesd nevét kiejtve minden embernek a matyók, a színes hímzés, viselet jut az eszébe. Nem véletlen említik sok helyen a várost a Matyóföld fővárosaként. A környező települések közül Szentistván és Tard szintén matyók, ám hímzésük szín és formavilága eltér a mezőkövesditől, mely a leggazdagabb ilyen tekintetben. A matyó hímzés 2012-től az UNESCO szellemi világörökségének része, továbbá hungarikum, azaz olyan magyar termék, amely a világon bárhol Magyarországot jelképezi.

A hagyományok megőrzéséért mindig is sokat tettek a város lakói. A matyó néptánc hagyományait ápolja a Matyó Népművészeti Egyesület által működtetett Matyó Néptáncgyűttes, továbbá rendszeresen színesítik a helyi rendezvényeket a Matyó Nagymamaklub, a Matyó Népi Együttes tagjainak produkciói is. A Népi Művészetek Házában működő Borsóka Hímzőkör tagjai az ó- és újmatyó hímzések motívumkincseit dolgozzák fel. A városban több népi ipaművész tevékenykedik, akiknek zsúrizett termékei messze földön híresek. Számos helyen nyílik lehetőség népművészeti ajándéktárgyak vásárlására. Egész évben a Matyó Múzeum épületében található ajándékboltban, a főutcán található Matyó Várban és a Matyó Portán, valamint szezonálisan a Hadas városrész alkotóházaiban és nyáron a Zsóry-fürdőnél kialakított Matyó Korzón.

1.7.3.2. Civil szerveződések

Mezőkövesd Város Önkormányzata kiemelt figyelmet fordít a civil szervezetek működésére, annál is inkább, mert számuk emelkedett az utóbbi években. Ezek a civilek többségében igen aktívan vesznek részt a közéletben, saját szerepvállalásuk mellett előadásokat, versenyeket, fesztiválokat, nagyrendezvényeket szerveznek. A civil szervezetek, nagyban segítik az önkormányzat munkáját.

Az önkormányzat különbözőképpen támogatja a szervezeteket:

- a Közösségi Ház infrastruktúrájának ingyenes, illetve kedvezményes igénybevétele
- pályázati úton történő támogatás (működésre, rendezvényekre)

Az önkormányzat 2014-ben 44 szervezetet részesített támogatásban.

A civil szervezetek jellemzően az alábbi területeken és meghatározott célokkal működnek:

- a matyó népi kultúra megőrzése, matyó hagyományok ápolása
- a sport, az egészségmegőrzés területén biztosítsa a város közigazgatási területén lakó állampolgárok jogát a rendszeres testedzéshez, a szabadidő hasznos eltöltéséhez
- a kultúra, városszépítés területén biztosítsa az iskolarendszeren kívüli, öntevékeny, önképző, szakképző tanfolyamok, életminőséget és életesélyt javító tanulási, felnőttoktatási lehetőségek segítését, a környezetkultúra javítását, a városetztétikai kultúra fejlesztését, a kegyeleti kultúra és az ünnepek kultúrájának gondozását, az ismeretszerző, az amatőr alkotó, művelődő közösségek tevékenységének támogatását, különös tekintettel a kiemelkedő értékeket produkáló művészeti és szellemi alkotóközösségek, műhelyek tevékenységére
- a helyi idegenforgalom, a helyi gyógyturizmus fejlesztése
- a közösségfejlesztés, a rászorulóknak megsegítése, a közrend, a közbiztonság védelme.

A civil szervezetek nagy része tagja a Mezőkövesdi Civil Szövetség Egyesületnek. Az ernyőszervezet segítségével sikerült több tréninget, képzést is helyben megszervezni pályázati támogatásokból, illet-

ve több városi rendezvényben fontos szervezőként segítik a sikeres megvalósítást (Majális, Civilek hete, Város Napja, stb.)

1.7.3.3. Vallási közösségek, egyházak

A 2011. évi népszámlálás adatai szerinti vallási megoszlásában a vallást gyakorló lakosság meghatározó része római katolikus, akik a Szent László Római Katolikus Egyházközösség és a Jézus Szíve Római Katolikus Plébánia közösségéhez tartoznak. Mezőkövesden 1923-ig egyetlen plébánia volt. 1923-ban létesítették a Jézus Szíve kápolnát, a korábbi "kis templom"-ot és ehhez kötöttek jezsuita lelkészséget állítottak fel. A jezsuiták 1950-ig működtek Mezőkövesden. 1963-ban a Jézus Szíve lelkészséget plébánia rangra emelték. A plébánia épület az egyházközösség ifjúsági csoportjainak, cserkész csapatának és felnőtt közösségeinek szolgálatát is ellátja. Az új templommal szemben van a Szent István Katolikus Általános Iskola, melyben az iskolát működtető plébánia szerepét a Jézus Szíve Plébánia tölti be. Az iskolát a helyiek "zárda"-ként is emlegetik, mivel a világháborút követő időszakig apácák tanítottak az intézményben.

A településen mindig is a katolikusok voltak többségben, szemben a környező településekkel, ahol a protestáns felekezet az erős. A városban a más nagyegyházak közül máig csak a református tudta megvetni a lábát. A templom közel 90 éves, tornyos, épülete szerényen megbújik a belváros lakóházai között.

1.8. A TELEPÜLÉS HUMÁN INFRASTRUKTÚRÁJA

Az alábbi fejezet célja, hogy bemutassa, milyen humán közszolgáltatások érhetők el a településen, ezek milyen minőségben szolgáltatnak, valamint milyen mértékben veszik ezeket a szolgáltatásokat igénybe a lakosok.

A település lakói számára a közszolgáltatási feladatok jelentős része helyben hozzáférhető. A közfeladatokat ellátó intézmények: bölcsőde, óvoda, általános iskola, az alapfokú művészetoktatás, az egészségügyi alapellátás és a szakorvosi ellátás helyben elérhető.

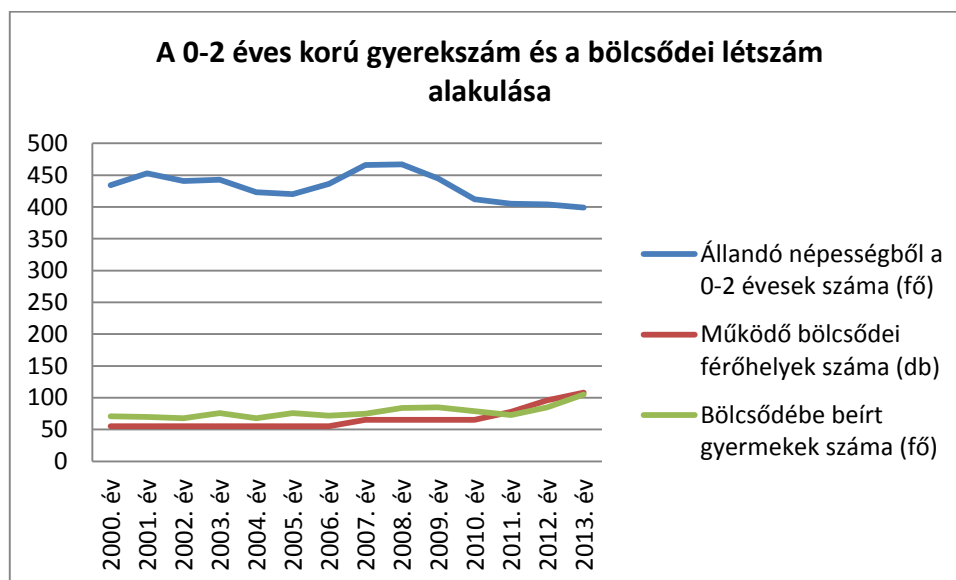
1.8.1. Humán közszolgáltatások

1.8.1.1. Bölcsődei és óvodai ellátás

Az óvodai és bölcsődei ellátásról a Városi Napköziotthonos Óvoda és Bölcsőde gondoskodik, melynek fenntartója Mezőkövesd Város Önkormányzata. 2003-ig a városban működő négy óvoda külön intézményként működött, ekkor az Önkormányzat az intézményhálózat racionalizálása miatt az óvodákat összevonta, majd 2009. július 1-től integrálta a 2 telephellyel működő bölcsődéket.

Tagintézményei:

- Városi Napköziotthonos Óvoda és Bölcsőde, László Károly úti székhely (5 csoport, 100 férőhely)
- Egri úti Tagóvoda (6 csoport, 150 férőhely)
- Dohány utcai Tagóvoda (5 csoport, 125 férőhely)
- Móra Ferenc utcai Tagóvoda (5 csoport, 110 férőhely)
- Deák Ferenc utcai Bölcsőde (9 csoport, 100 férőhely)

Forrás: KSH T-Star 2013 TA

Az ábra nagyon jól szemlélteti, hogy míg a 0-2 éves korú gyerekek száma 2000-2013 közötti időszakban erős ingadozás mellett összességében csökkent, az bölcsődébe beíratott gyerekek száma növekedést mutat. A bölcsődei férőhelyek száma 108, ami 2000-hez képest megkétszereződött. A bölcsődébe beíratott gyerekek száma 2013-ban 105 volt, a kihasználtsága csaknem 100%-os. A gyerekek ellátását 20 fő bölcsődei kisgyerekevelő látja el.

Az önkormányzat az óvodáztatási kötelezettségét egy székhely és három tagintézményként működő óvoda fenntartásával valósítja meg.

Év	Az állandó népességből a 3-6 évesek száma	Óvodai feladat-ellátási helyek száma	Óvodai férőhelyek száma (fő)	Óvodába beírt gyermekek száma (fő)	Óvodai gyermekcsoportok száma (db)
2001.	466	5	505	530	23
2002.	428	5	505	491	23
2003.	432	4	435	443	19
2004.	449	4	435	468	19
2005.	439	4	435	441	19
2006.	439	4	435	472	19
2007.	416	4	435	460	19
2008.	420	4	435	454	19
2009.	424	5	464	481	20
2010.	462	5	464	494	20
2011.	466	5	464	528	20
2012.	458	5	464	508	20
2013.	421	5	514	461	22

Forrás: KSH T-Star 2013 TA

Az önkormányzat igyekszik az intézmények infrastrukturális feltételeit biztosítani és fejleszteni. 2011 és 2014 közötti időszakban Európai Unió forrásból történtek nagyobb volumenű beruházások, így a városi bölcsődében és az Egri úti tagóvodában kapacitásbővítés, a László Károly úti tagóvodában nyílászáró csere, a Dohány úti és a Móra Ferenc úti tagóvodákban energetikai korszerűsítés zajlott.

Az óvodában a nevelő-oktató munka az óvoda pedagógiai programja szerint zajlik, ez az intézmény legfontosabb szakmai dokumentuma. A programot az óvoda 255/2009.(XI.20.) Kormányrendelet előírása szerint, a módosított Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja alapján, *Tevékenységek Központú Óvodai Nevelési Program adaptálásával* átdolgozta, valamint a program kiegészítéseként elkészítette az óvoda Esélyegyenlőséget Biztosító Integrációs Programját is.

Az óvodai nevelés a gyermekek életkora szerint osztott, ill. az arányos csoportlétszámok kialakítása miatt részben osztott csoportszerkezetben történik.

1.8.1.2. Alapfokú oktatás

A köznevelési feladatot ellátó egyes önkormányzati fenntartású intézmények állami fenntartásba vételéről rendelkező törvényjavaslatban foglaltakra tekintettel 2013. január 1-jétől az oktatási feladatokat a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ látja el. A KLIK a Mezőkövesdi Járásban is létesített Tankerületi Hivatalt, mely 2012. december 1-jétől kezdte meg működését.

Köznevelés intézményei

Mezőkövesdi Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola által ellátott feladatok: általános iskolai nevelés-oktatás (alsó tagozat), általános iskolai nevelés-oktatás (felső tagozat), alapfokú művészetoktatás zeneművészeti ágon, alapfokú művészetoktatás táncművészeti ágon, alapfokú művészetoktatás képző- és iparművészeti ágon.

Tagiskolái Mezőkövesden:

- Mezőkövesdi Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola (székhely)

- Mező Ferenc Tagiskola
- Bárdos Lajos tagiskola
- Szent Imre Tagiskola
- Alapfokú Művészeti Iskola

Év	6-14 éves korú gyerekek száma az állandó népesség- gen belül	Általános iskolai tanulók száma	Más településről bejáró általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (fő)
2001.	1910	1725	-
2002.	1868	1705	-
2003.	1773	1636	-
2004.	1663	1582	-
2005.	1623	1559	-
2006.	1550	1439	127
2007.	1487	1470	158
2008.	1429	1385	160
2009.	1401	1365	156
2010.	1352	1288	137
2011.	1309	1209	133
2012.	1315	1176	109
2013.	1347	1186	126

Forrás: KSH T-Star 2013 TA

Az általános iskolai tanulók száma a gyerekszám csökkenéssel párhuzamos csökkenést mutat. Az iskoláskorú gyerekek és az általános iskolába járó gyerekek száma közötti különbség abból is adódik, hogy a szülők a gyerekeik iskolakezdését 7 éves korra tolják.

Pedagógiai Szolgálat és Nevelési Tanácsadó

Az Egységes Pedagógiai Szakszolgálat a Mezőkövesdi Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény, Egységes Pedagógiai Szakszolgálat tagintézményeként működik. Évente kb. 1200 gyermek (0-18 év közöttiek) veszi igénybe szolgáltatásait. Feladatkörébe tartozik a gyógypedagógiai tanácsadás, korai fejlesztés és gondozás, logopédiai ellátás, továbbtanulási, pályaválasztási tanácsadás valamint a nevelési tanácsadás.

Bayer Róbert Középiskolai Kollégium

Az intézmény az egész város közétkeztetését egyedülként végzi (Bölcsőde, óvodák, iskolák, szociális étkeztetés, Idősek Otthona). Fenntartója Mezőkövesd Város Önkormányzata.

1.8.1.3. Középfokú oktatás

Időszak	Középfokú tanulók száma a nappali oktatásban (fő)	Állandó népességből a 15-17 évesek száma (fő)	Más településről bejáró középfokú tanulók száma a nappali oktatásban (fő)
2001. év	1086	724	469
2002. év	1124	727	496
2003. év	1183	709	386
2004. év	1209	715	554
2005. év	1088	674	484
2006. év	1055	669	468
2007. év	1036	646	482
2008. év	1114	636	539
2009. év	1218	597	621
2010. év	1168	549	614
2011. év	1186	548	658
2012. év	1104	515	606
2013. év	967	487	535

Forrás: KSH T-Star 2013 TA

A táblázat adatai alapján jól látható, hogy a városban működő középfokú iskolák nem csak a helyi igényeket képesek kielégíteni, hiszen a középfokú oktatásban tanulók száma jóval magasabb, mint a településen élő középfokú korosztály száma.

Szent László Gimnázium és Közgazdasági Szakközépfokú Iskola

Ellátott feladatok: 4 évfolyamos gimnáziumi nevelés-oktatás, 6 évfolyamos gimnáziumi nevelés-oktatás, szakközépfokú nevelés-oktatás (közismereti képzés), szakközépfokú nevelés-oktatás (szakképzés).

Egri Főegyházmegye által fenntartott intézmények

Szent István Katolikus Általános Iskola

A nem önkormányzati fenntartású intézmény aktív szerepet vállal Mezőkövesd közművelődési, közoktatási életében. A katolikus iskola szoros kapcsolatot ápol egyházi és önkormányzati karitatív, illetve segítségnyújtó szervezetekkel.

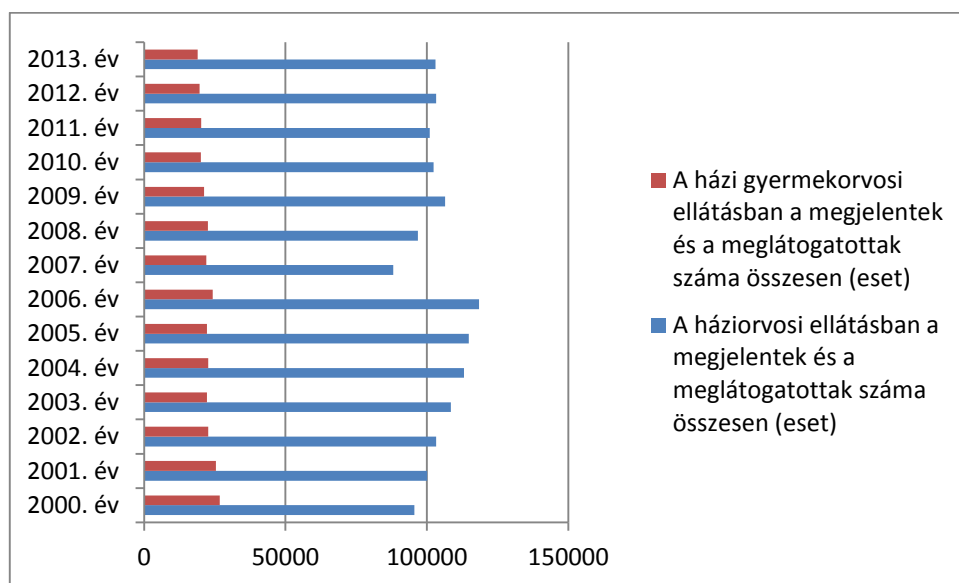
Széchenyi István Katolikus Szakképző Iskola

Az iskola képzési szerkezete: *szakközépfokú képzés* három szakmacsoportban (gépészet, informatika, kereskedelem-marketing); *szakiskolai képzés* (bútorasztalos, gépi forgácsoló, géplakatos, élelmiszer- és vegyi áru eladó, mezőgazdasági gépszerelő, gépjavító, női szabó, központi fűtés- és csőhálózat-szerelő, villanszerelő kőműves). Az érettségire épülő szakképzés is egyre népszerűbb, itt 3 szakmát sajátíthatnak el a tanulók. (autószerelő /gépjárművillamosság-szerelő/, kereskedő, gazdasági informatikus). Akkreditált felnőttképzési intézményként az iskola különböző OKJ-s tanfolyamokat is szervez.

1.8.1.4. Egészségügyi ellátás

Az egészségügyi alapellátásban jelenleg 7 területi ellátással rendelkező felnőtt háziorvos és 2 területi ellátási kötelezettség nélkül dolgozó háziorvos, valamint 3 területi ellátással rendelkező gyermek háziorvos dolgozik. A háziorvosok mindegyike vállalkozó háziorvos, akikkel az önkormányzat feladatátvállalási szerződést kötött (kivéve a 2 területi ellátási kötelezettség nélküli orvosok). Az egészségügyi alapellátáshoz tartozik a fogorvosi ellátás is, amelyet szintén feladatátvállalási szerződés alapján, vállalkozó fogorvosok látnak el. A városban hat vegyes körzeti, egy iskola-egészségügyi és egy ifjúsági feladatot ellátó védőnő dolgozik. A védőnő gondozási tevékenységét azon családok körében végzi, ahol várandós és gyermekágyas anya, illetve 0-16 éves korú gyermek él.

A szakorvosi ellátás nem tartozik a szorosan vett alapellátási feladatokhoz, ez az önkormányzat által elvállalt lakossági szolgáltatás. Ez a város saját lakosságán túl biztosítja a vonzáskörzetébe tartozó mintegy 50 ezer fő ellátását is.

Forrás: KSH T-Star 2013 TA

1.8.1.5. Szociális ellátás

A városban a szociális ellátás szervezése a Mezőkövesdi Kistérségi Szociális- és Gyermekjóléti Szolgálat feladata. Alaptevékenységi körében az alábbi feladatokat látja el:

Családsegítő Szolgálat

A családsegítő szolgálat segítséget nyújt a személyek, családok kapcsolatkézségének javításához, pszichológiai, jogi és egyéb tanácsadást szervez. Szervezi az aktív korú, nem foglalkoztatott személyek együttműködési programját, üdültetést, táboroztatást, gyermekfelügyeletet szervez, segíti a speciális, önszervező csoportok működését, információkat gyűjt és ad. Az ellátottak létszámára vonatkozó statisztikai adatok erőteljesen változnak az egyes években.

A családsegítő szolgáltatást igénybe vevők száma (fő)						
2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
1464	1485	429	291	637	992	660

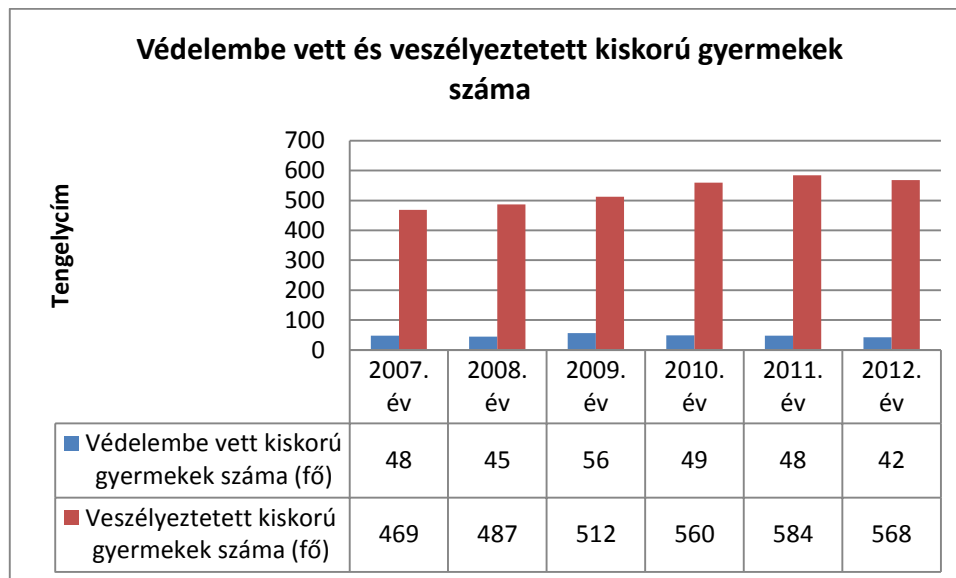
Forrás: KSH T-Star 2013 TA

Gyermekjóléti szolgálat

A Gyermekjóléti Szolgálat feladata a gyermek egészséges testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, valamint a családban történő nevelésének elősegítése. Ennek érdekében:

- A gyermeki jogokról és a gyermek fejlődését biztosító támogatásokról való tájékoztatás, a támogatásokhoz való hozzájutás segítése.
- A családtervezési, a pszichológiai, a nevelési, az egészségügyi, a mentálhigiénés és a káros szenvedélyek megelőzését célzó tanácsadás, vagy az ezekhez való hozzájutás megszervezése.
- A szociális válsághelyzetben lévő várandós anya támogatása, segítése, tanácsokkal való ellátása, valamint a családok átmeneti otthonában igénybe vehető ellátáshoz való hozzájutás szervezése.
- Szabadidős programok szervezése.
- Hivatalos ügyek intézésének segítése.

A gyermekjóléti szolgálat statisztikai adatai alapján a gondozott kiskorúak száma 2007 és 2013 között drasztikusan lecsökkent – 569 főről 168-ra – ami erős ellentmondásban van a veszélyeztetett, kiskorú gyerekek számával, amely 2011-ig dinamikusan nőtt, és a vizsgált évek zömében meghaladta az 500 főt.

Forrás: KSH T-Star 2013 TA

Idősek Otthona

Az intézményi egység tartós bentlakást nyújtó, idősek ellátását szolgáló intézmény, 27 fő kapacitással 100 %-os kihasználtsággal. Napi háromszori étkezést, orvosi felügyeletet biztosít, teljes körű ápolási-gondozási feladatokat lát el. A bentlakók részére kulturális programokat, rendezvényeket szervez.

Idősek Klubja

Napközbeni ellátást nyújt idősek, egészségi állapotuk és szociális körülményeik miatt arra rászorulóik részére. Napi háromszori étkezést kapnak az igénylők. Kulturális rendezvényeket, egyéb szabadidős tevékenységeket szervezünk számukra. Az idősek nappali ellátása 2005 óta 30 fő számára engedélyezett, az elmúlt években az intézményi szolgáltatás kapacitáskihasználtsága 50%-os.

Idősek Gondozóháza

Az intézményi egység átmeneti bentlakást nyújtó - idősek, valamint egészségi állapotuk miatt rászoruló személyek ellátását szolgáló intézmény. Napi háromszori étkezést, orvosi felügyeletet biztosít, teljes körű ápolási-gondozási feladatokat lát el. A bentlakók részére kulturális programokat, rendezvényeket szervez.

Az Időskorúak Gondozóházának befogadóképessége 23 fő, csaknem kapacitáskihasználtsága 100%.

Házi segítségnyújtás

Koruk és egészségi állapotuk miatt rászoruló személyek otthonában történő ápolását, gondozását biztosító intézményi egység. Ezen túlmenően a házi segítségnyújtás keretében a házi gondozónők bevásárlást, gyógyszer felíratást, ill. kiváltást, egyéb hivatalos ügyeket is intéznek. A szolgáltatás térítési díj ellenében vehető igénybe.

A házi segítségnyújtást igénybevevők számának alakulása													
2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
19	20	36	22	20	20	20	13	12	247	274	297	423	360

Forrás: KSH T-Star 2013 TA

Fogyatékkal élők ellátása

Mezőkövesd Város Önkormányzata feladat-ellátási szerződést kötött a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Mezőkövesdi szervezetével, mely szerint a Máltai Szeretetszolgálat látja el a fogyatékosokkal kapcsolatos feladatokat. Cserébe az önkormányzat pénzbeli és természetbeli támogatásban részesíti a szervezetet a feladatellátás megkönnyítésére. Az önkormányzat ingyen ingatlanhasználatot is biztosít a szervezet számára.

	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
Fogyatékosok nappali ellátásában engedélyezett férőhelyek száma (db)	40	41	40	40	56	24
Fogyatékosok nappali ellátásában részesülők száma (fő)	36	41	40	32	48	18

Forrás: KSH T-Star 2013 TA

Szociális étkeztetés

A szociális étkeztetést a Mezőkövesdi Városgondnokság biztosítja.

Szociális étkeztetésben részesülők száma (fő)													
2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
204	255	328	251	199	179	185	142	179	254	310	284	261	370

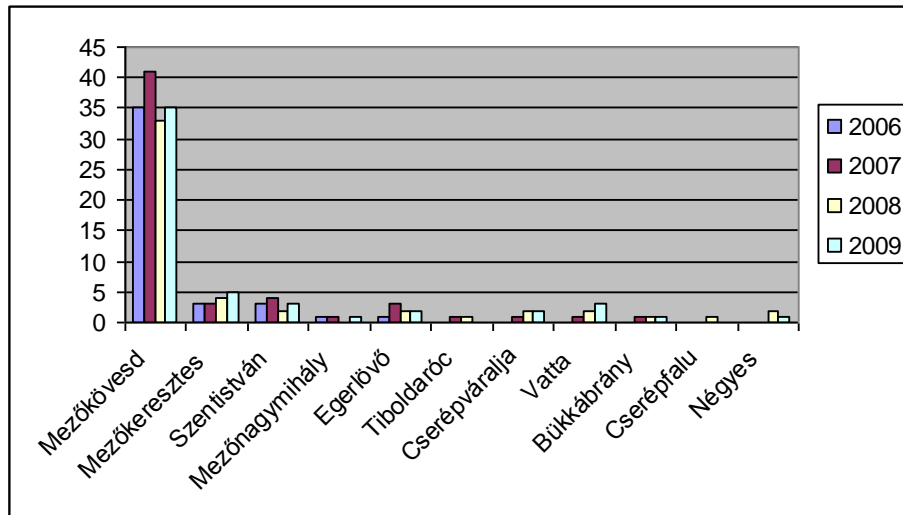
Forrás: KSH T-Star 2013 TA

Hajléktalan ellátás

A hajléktalan ellátást megállapodás alapján, a Máltai Szeretetszolgálat Mezőkövesdi Csoportja végzi a városban, ennek keretében hajléktalan éjjeli menedékhelyet és nappali melegedő szociális ellátást biztosít az arra rászorulóknak.

Közösségi pszichiátriai ellátás

A Sztv. 65/A § -a és a fenntartó 22/2005.(XI.18.) Tth.sz. határozata alapján 2006. május 1-től biztosítja a szolgáltatást az MKSZGY SZ intézmény a Mezőkövesdi Többcélú Kistérségi Társulás területén. 2009. januárjától már nem kötelező önkormányzati feladat, ezért a fenntartó pályázati forrásból működteti tovább a szolgáltatást.

*Mezőkövesdi Kistérségi Szociális és Gyermekjóléti Szolgálat területén
Közösségi pszichiátriai szolgáltatásban ellátottak száma területi irodánként 2006-2008
Forrás: Mezőkövesdi Kistérségi Szociális és Gyermekjóléti Szolgálat*

Nem állami szervezetek fenntartásában működő tartós bentlakásos ellátást nyújtó intézmény Mezőkövesden a Szent József Idősek Otthona, az "Add a kezed" Lakóotthon valamint a "Matyóföld" Idősek Otthona.

1.8.1.6. Sport, szabadidő

A városban lévő sportlétesítményeket egy, a Zsóry-fürdő uszoda kivételével, melyet a Mezőkövesdi VG. Zrt. üzemeltet, a Mezőkövesd Zsóry Kft. üzemelteti.

- Városi Sportcsarnok
- Város Stadion
- Temető utcai Utánpótlás Központ
- Hadnagy úti Sportcentrum
- Zsóry-fürdő uszoda

1.8.1.7. Szerződéses keretben működtetett szolgáltatások

Az önkormányzat közművelődési feladatait, célkitűzéseit a képviselő-testület 67/2011. (III.30.) önkormányzati határozatában megfogalmazott közművelődési koncepció tartalmazza. Ennek alapján a közművelődési feladatok legnagyobb részét a 2009-ben létrehozott *Mezőkövesdi KÖZKINCS-TÁR Nonprofit Kft* látja el. A Kft a saját szervezésű rendezvényein kívül az önkormányzat intézményei számára szükséges szakmai és tárgyi feltételeket is biztosítja. Ugyancsak hasonló tevékenységgel támogatja minden évben a mezőkövesdi civil szervezetek, klubok, közösségek munkáját, melyet az évente megkötött megállapodások szabályoznak.

A Nonprofit Kft által működtetett intézmények:

Közösségi Ház: az épület 2006-2007-es évben történő részleges korszerűsítése után 2011-ben megkezdődött a komplex felújítás. Az épület otthont ad színházi bemutatóknak, kiállításoknak, városi és civil kezdeményezésű rendezvényeknek (Pedagógusnap, Ünnepi könyvhét, Semmelweis-nap, Idősek világnapja, Hátrányos helyzetűek, valamint Idősek karácsonya). A felnőtt és gyermek színházi programok látogatottsága az elmúlt években folyamatosan nőtt, ezt a tendenciát meg kell őrizni és tovább kell javítani. A Közösségi Ház több, a városban működő civil szervezet otthona az önkormányzattal kötött együttműködési megállapodás alapján. Eszközeivel hozzájárul működésük, rendezvények színvonalas megvalósításához. 2006-ban kezdte meg működését az épületben az Ifjúsági Információs Pont, amely 2009-ben átköltözött a korábbi Gyermekkönyvtár épületébe. A pont a fiatalok számára próbál minden olyan információt, szolgáltatást összegyűjteni az itt dolgozó kolléga segítségével, amelyre az érintett korosztálynak szüksége lehet. Az EURODESK partnereként Európa valamennyi információs irodájával online kapcsolatban áll.

Városi könyvtár: A városi könyvtár középfokú ellátást biztosító általános gyűjtőkörű nyilvános, részben önálló közművelődési intézmény. A hagyományos dokumentumok mellett elektronikus anyagok is elérhetőek, folyamatosan működik a könyvtárközi kölcsönzés. A beiratkozottak és a látogatók létszáma évről-évre nő, köszönhetően a kihelyezett a könyvtár óráknak, könyvbemutatóknak, előadásoknak, író-olvasó találkozóknak és egyéb kiegészítő programoknak, (például kézműves foglalkozások, vetélkedők, megemlékezések) továbbá a bővülő szolgáltatásoknak. (e-ügyintézés, adó ügyintézés, jogszabály-keresés, fax küldés-fogadás). Több rendezvényt a Matyófüldi Alkotók és Művészet Pártoló Egyesületével és a Pedagógusok Nyugdíjas Klubjával szerveznek, s egyben e két klubnak otthont is ad. A mezőkövesdi Többcélú Kistérségi Társulás megbízásából, 19 településen lát el a mozgókönyvtári szolgáltatást.

Kis Jankó Bori emlékház: a Hadas városrész meghatározó szereplője.

Iskolatörténeti Gyűjtemény: A Gyűjtemény 2006 óta látogatható. Az épület kézműves-foglalkozásoknak, gyermekprogramoknak is otthont ad.

Tourinform Iroda: Az iroda a térségi információs adatgyűjtés és szolgáltatás mellett a nyári időszakban a Zsóry Fürdő területén szezonális információs irodát működtet. Munkájukkal nagyban hozzájárulnak a sikeres idegenforgalmi marketing munkához, szervezik az Utazás Kiállításon való városi megjelenést, részt vállalnak a Matyó Húsvét rendezvény lebonyolításában is, a városi rendezvényekre való kitelepüléssel segítik a városba látogatók informálását.

Városi Galéria- Takács István életmű kiállítás: A 2011-ben megkezdett városrehabilitációs projekt eredményeként került sor az épület felújítására, ezzel együtt Takács István mezőkövesdi festőművész munkásságának bemutatására állandó tárlatot alakítottak ki.

Mezőkövesd Város Önkormányzata 20/2006. ÖK határozatában hozta létre a *Mezőkövesdi Média Közhasznú Társaságot*. A Kht. a törvényi változásokkal összhangban 2009-től Mezőkövesdi Média Nonprofit Kft-ként folytatja működését. A társaság célja, hogy komplex médiaszolgáltatást nyújtson mind a helyi újság, a helyi televízió, továbbá a városi honlap, – mint internetes felület – számára úgy, hogy az lehetőleg minden korosztály igényének megfeleljen. A Kft ellátja ezen kívül az önkormányzat sajtóreferenci feladatait is.

A Mezőgazdasági Gépmúzeum működtetését 2013-tól Mezőkövesd Város Önkormányzata látja el. Gyűjti, megőrzi és bemutatja a múlt emlékeit hordozó tárgyi és dokumentációs hagyatékot. Felhívja a társadalom tagjainak figyelmét, a történelmi értékeket hordozó, használatból kivont, elavult, egyre

ritkábban látható termelőeszközök értékelésére, megbecsülésére. Hagyományos nagyrendezvényük (Mezőgazdasági Gépésztalálkozó) mellett számos más rendezvényt szerveznek, s vesznek részt azokon.

A Matyó Múzeum a közgyűjteményi intézmények közül szintén Mezőkövesd Város Önkormányzata látja el. Igen nagy sikerrel, magas látogató számmal és színvonalas kiállításokkal, kiegészítő rendezvényekkel gazdagítja a város értékeit. 2006-ban az év múzeuma, 2008-ban pedig „Poroszlai Ildikó Emlékére” elismerésben részesült. Korlátozott anyagi lehetőségeik miatt országos nagyrendezvényekhez, kampányokhoz kapcsolódó látványos programot szerveznek (Múzeumi Majális, Múzeumok Éjszakája, Múzeumok Világnapja, Kulturális Örökség Napja, Múzeumok Őszi Fesztiválja). Az elmúlt években több új programsorozat is elindult („Múzeumi Szalon-beszélgetések a kultúráról”, „Múzeumi Kultúr Mozgó”, „az Évszak Műtárgya”).

1.8.2. Esélyegyenlőség biztosítása

Az Önkormányzat az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, és a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet alapján 2013-ban elkészítette Helyi Esélyegyenlőségi Programját.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó céljai:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

Az esélyegyenlőségi terv intézkedési tervben foglalja össze a szükséges intézkedéseket, melyeknek megvalósítási határideje 2015. május 31-ig. A beavatkozás területei:

Romák vagy mélyszegénységben élők	Munkahelyteremtés
	Szegregációk megszüntetése
	A településen élők foglalkoztatottsági helyzetének feltérképezése
Gyermekek	LHH adatbázis létrehozása
Idősek	Informatikai komplex kompetenciák fejlesztése
Nők	Nők foglalkoztatásának elősegítése
Fogyatékkal élők	Akadálymentesítés
	A fogyatékkal élők, megváltozott munkaképességű munkavállalók munkaerő-piaci esélyeit és integrációját segítő komplex képzési-átképzési program

1.9. A település gazdasága

Ahogy a korábbi fejezetek – különösképpen az 1.7. fejezet – adatai is mutatják, Mezőkövesd fejlődése az utóbbi évtizedben folyamatos volt, sőt, számos mutatót tekintve ez a fejlődés jelentősebbnek bizonyult, mint az országos átlag. Ennek egyik oka nyilvánvalóan az, hogy a gazdaságfejlesztési beruházások hosszútávon átalakították a város lehetőségeit. A jelen fejezet Mezőkövesd gazdasági mutatóit tekinti át.

1.9.1. A település gazdasági súlya, szerepköre

A gazdasági szereplők számának és gazdasági erejének koncentrációja Mezőkövesd kistérségi gazdasági központ szerepkörét erősíti. A város gazdasági központ szerepkörét növeli az is, hogy a város egyben közlekedési csomópont is. A település közigazgatási szerepkörén túl a környék gazdasági-ipari centruma is, emellett az idegenforgalom is fontos szerepet tölt be a város életében.

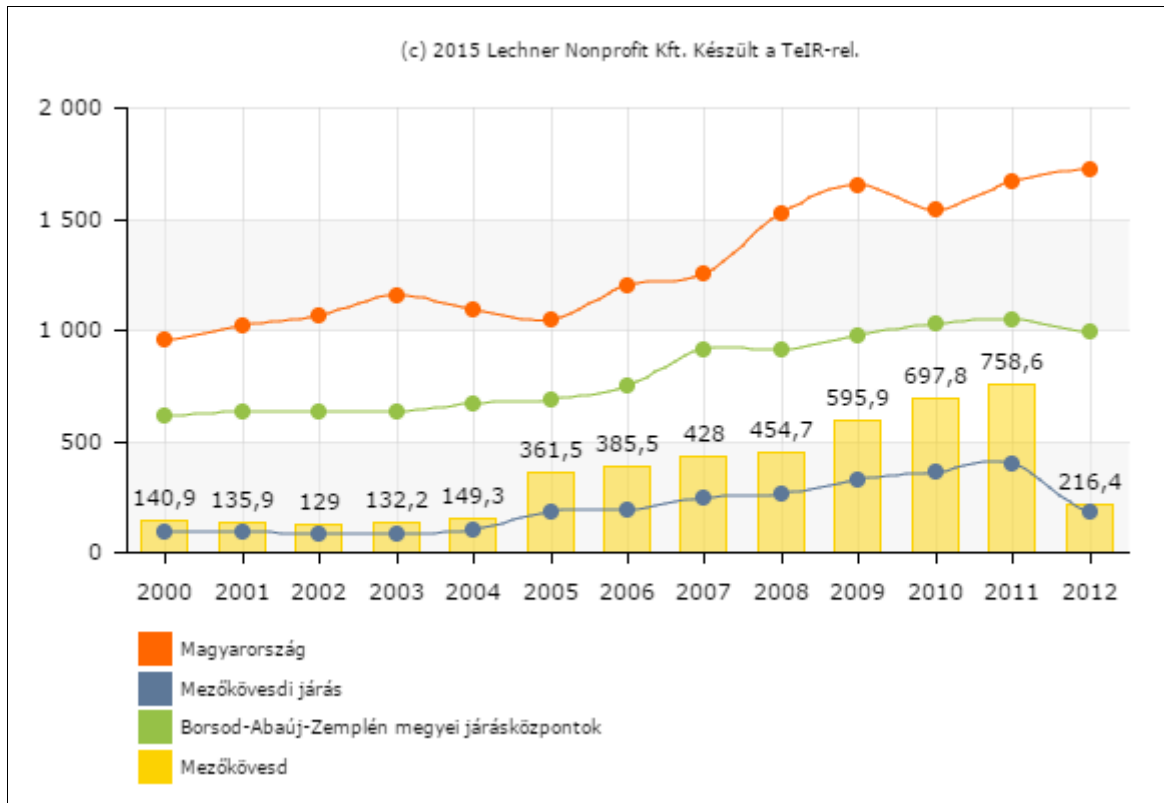
Mezőkövesd városában nagy jelentősége volt 1970-től a gépgyártásnak és a fémfeldolgozásnak, s az 1990-es évek elejétől ismét nagy lendületet vett a gépipar. A privatizáció, valamint a vállalkozásalapítások ideje után jelentős helyi, magyar tulajdonban lévő vállalkozások indultak, valamint külföldi befektetők is megjelentek Mezőkövesden, amelyek a város iparában a termelési érték döntő hányadát állítják elő. A város gazdaságára az ipar-építőipar túlsúlya jellemző, melyek arányukban meghaladják az országos arányt. Emellett a kereskedelem, vendéglátás területén is számos vállalkozás indult, ez az ágazat is sok embert foglalkoztat, hiszen a város nevezetességeire, leginkább a matyó kultúrára és a gyógyvízre építve számos vendéglátó-és szálláshelyet hoztak létre.

A város dél-nyugati területén található ipari övezet mellett Mezőkövesd több pontján található gazdálkodó egységeket, amelyek a helyi és környékbeli embereknek is munkalehetőséget kínálnak. A legtöbb alkalmazottat a gépjármű-alkatrészeket gyártó cégek foglalkoztatják, amelyek a 2008-ban bekövetkezett gazdasági válságot követően ismét fejlődő pályára álltak.

A 2000-es évek közepétől jelentős tőkebeáramlás lendíti a helyi gazdaságot, az egy lakosra jutó jegyzett tőke ennek hatására lényegesen meghaladja a járási átlagot, és tulajdonképpen a város kedvező helyzete ekkor válik el jelentősen a járástól. Ugyanakkor tőkeerő tekintetében a város gazdasága elmarad mind az országos átlagtól, mind a megyei járásközpontoktól (ebben a kérdésben lényegében ez Miskolcot jelenti). Amennyiben a fejlődés hasonló ütemű maradhat a következő években, a járásközpontokhoz képest tovább javíthatja a pozícióját.

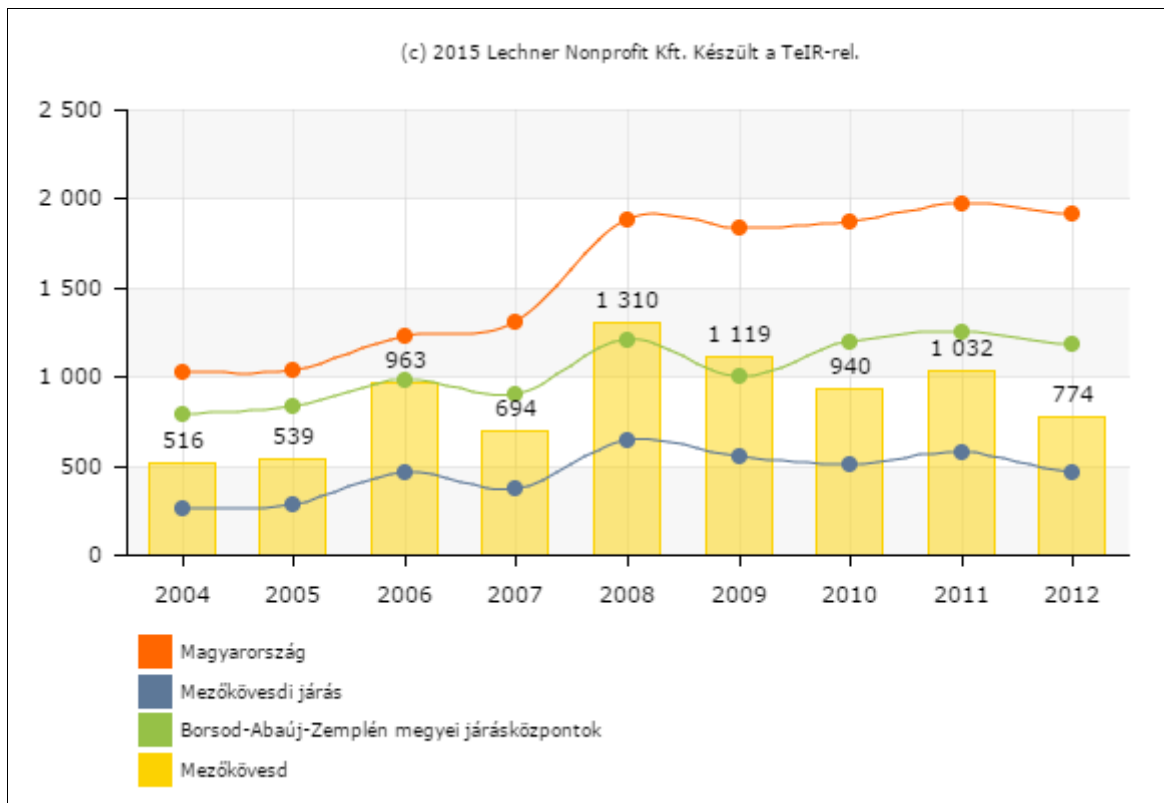
A bruttó hozzáadott érték tekintetében Mezőkövesd nyilvánvalóan meghaladja a járási átlagot, és erősen megközelíti a megyei járásközpontok átlagát, néhány évben le is hagyja azt. A bruttó hozzáadott érték változásának trendjében ugyanazok a jelenségek figyelhetők meg, mint az országos és megyei járásközpontok trendjeiben, de az látszik, hogy a 2008-a válságot követően Mezőkövesden nagyobb mértékű visszaesés következett be, mint a másik két viszonyítási egység (járásközpontok, ország) esetében. Ezt a beszállítói üzemek túlsúlyának, illetve az ilyen típusú üzemek piaci érzékenységének tudhatjuk be, mivel ezeket nagyobb mértékben érintették a válság továbbgyűrűző hatásai.

A város közlekedésföldrajzi helyzetéből fakadóan alkalmas arra, hogy intermodális logisztikai központként funkcionáljon. A fejlesztési elképzelés az IVS-ben megfogalmazásra került, de a megvalósítás még nem realizálódott.

Egy lakosra jutó jegyzett tőke (1000 Ft)

Forrás: TeIR

Egy lakosra jutó bruttó hozzáadott érték (1000 Ft)

Forrás: TeIR

1.9.2. A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői

1.9.2.1. Ipari termelés

A kilencvenes évek elején Észak-Magyarországon újra fellendült a gép- és alkatrészgyártás, s Mezőkövesden a korábbi gépgyártási kultúrára épülve megerősödött a fémfeldolgozás, autóalkatrészek gyártása. A helyi vállalkozások elsősorban beszállítóként állnak kapcsolatban a megtelepült külföldi vállalatokkal, akik közül a Kovács Kft. és a Modine Hungária Gépjárműtechnikai Kft. Mezőkövesd gazdasága számára ma a zászlóshajót jelentik. Az ipari termelés súlyát a város gazdasági életében nagyon jól példázza, hogy évek óta a 10 legjelentősebb iparüzési adót fizető cég legjelentősebb része ipari tevékenységet folytat.

Mezőkövesden több jól prosperáló külföldi és magyar tulajdonú vállalat működik.

Modine Hungária Gépjárműtechnikai Kft 1991-ben kezdte meg működését, német – magyar vegyes vállalként, akkori nevén Hungaro Langerer Gépjárműtechnikai Kft-ként működött. Jelenlegi tulajdonosa a Modine Holding GmbH. Gépjárművek és motorok hűtő-fűtő alkatrészeit és tartozékait állítják elő. A vállalat mintegy 550 fő számára nyújt munkalehetőséget.

A *Leax Hungary Zrt.* (előtte *Exir Rt.*) az 1972-ben alapított Kismotor és Gépgyár jogutódjaként, 1999-ben alakult meg. A vállalat fő tevékenysége a fémmegmunkálás, valamint elsősorban acél, réz- és alumíniumöntvények, műanyagok megmunkálása a kapcsolódó hő- és felületkezeléssel. Az üzem tulajdonosa, a szintén forgácsolással foglalkozó EXIR AB. Jelenleg a cég a régió egyik legjelentősebb forgácsoló üzeme, több évtizedes beszállító ipari tapasztalattal rendelkezik. A cégcsoport része a *LEAX Hungary Zrt.* 300 főt foglalkoztató vállalat.

Gráf Állványzat Kft 1992-ben alakult homlokzati állványrendszerek és építőipari segédeszközök forgalmazására.

Kiss és Társa Kft 1995-ben alakult családi vállalkozásként, ami napjainkra egy 100 főt foglalkoztató céggé nőtte ki magát. A vállalkozás fő profilja a lemezmegmunkálás, fém megmunkálás és felületkezelés, esztergálás.

Kovács Kft. különböző esztergált, mart és kovácsolt termékeket állít elő helyi és külföldi cégek számára. Jelenleg az alapító család két generációja egy mérnöki gárda támogatásával széles körben gyárt alkatrészeket elsősorban az autóipar számára. A termelés mintegy 16.000 m²-n történik, a cég 250 fő munkavállaló számára biztosít munkalehetőséget.

A *Jacsó Kft.* 2000 őszén alakult, a 70 főt foglalkoztató családi vállalkozás jelenleg 2500m²- en üzemel. A vállalat fő profilja a sorozatgyártás, emellett foglalkoznak egyedi szerszámkészítéssel, - javítással, szikraforgácsolással.

Wiktory kft 45 fős vállalkozásként működik, fémipari tevékenysége a gépiparhoz kapcsolódóan darupályák, ipari polcrendszerek, hídszerkezetek, kerítéselemek (mezők, kapuk), egyedi acélszerkezetek elkészítését jelenti. Ezen kívül javarészt fémforgácsolással foglalkozó cégeknek készítenek forgácskihordó és anyagmozgató kocsikat.

1.9.2.2. Mezőgazdaság

A Mezőkövesdi kistérség gazdaságát meghatározza az alföldi sík területeken nagy hagyománnyal rendelkező szántóföldi növénytermesztés. A gabonafélék közül az őszi búza és a napraforgó termesztése dominál. Az őszi búza és árpa vetőmag termesztése is jelentős. A gabonatermesztés mellett meghatározó szerepet tölt be a szőlőtermesztés, a borászat is.

A város mezőgazdasági területének kiterjedése kb. 8000 ha, amit átlagosan jó termőhelyi adottságok jellemeznek.

A KSH adatai szerint 2010-ben 819 egyéni gazdaság és 7 mezőgazdasággal foglalkozó szervezet működött Mezőkövesden. A földhasználat adatai alapján jellemző a szántóföldi termelés.

A mezőgazdasági művelési ágak megoszlása (ha)

művelési ág	terület (ha)	
	egyéni gazdaságokban	gazdasági szervezetekben
szántó	1739	6911
erdő	4	16
gyep	383	400
gyümölcsös	59	85
kert	17	
szőlő	79	12
nádas	-	
termőterület összesen	2369	6993
művelés alól kivett	41	89
saját tulajdonú	1487	
bérelt	816	69

Forrás: KSH, Földhasználat és állatállomány Magyarországon, 2010

Területhasznosítás arányai:

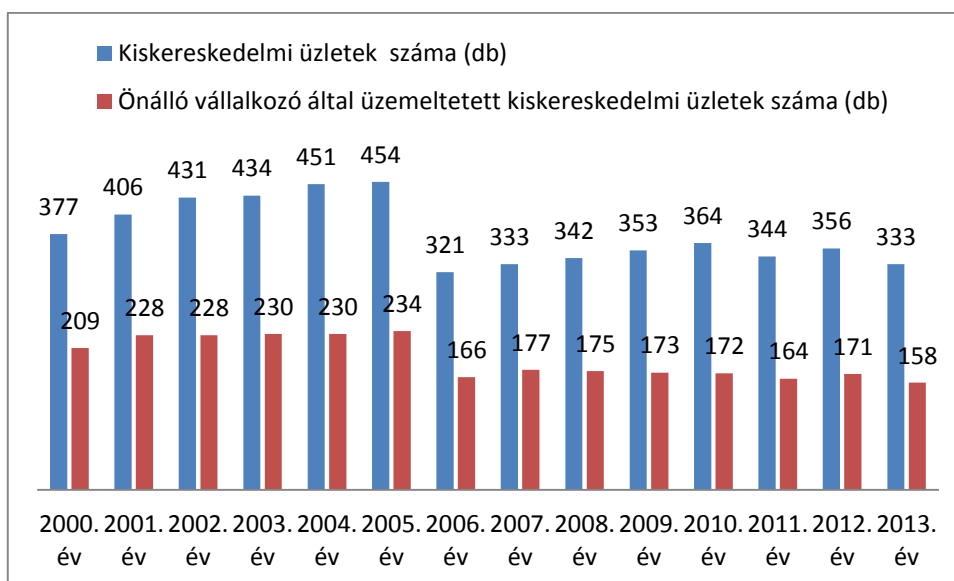
- Matyó Agrártermelő Zrt.: kb. 50%
- Gazdálkodó szervezetek: kb. 30%
- Östermelők, magánszemélyek: kb. 20%

Az állattenyésztési ágazaton belül legmeghatározóbb a baromfitenyésztés (brojler csirke, áru- és tenyésztőjás előállítás). Említést érdemel, bár létszámban nem jelentős a húshasznú szarvasmarha és a sertés hizlalás. Összességében kijelenthető, hogy a város összes mezőgazdasági kibocsátásának 70%-át gazdasági társaságok, 20%-át családi gazdálkodók és 10%-át kiegészítő tevékenységet folytató östermelők adják.

A legnagyobb mezőgazdasággal foglalkozó vállalkozás Matyó Agrártermelő Zrt., magasan a legmeghatározóbb foglalkoztatotti létszám (160 fő), termelő üzemágak, területméret tekintetében. A méretben utána következő néhány Kft. és egyéni vállalkozó 100-300 ha körüli területen gazdálkodik jó gépesítettségi színvonalon, tárolótér kapacitással, általában 1-2 fő foglalkoztatottal.

1.9.2.3. Kereskedelem, szolgáltatások

A város kereskedelmi egységekkel jól ellátott, a lakosság mindennapi életéhez szükséges termékek és szolgáltatások helyben elérhetők. A kiskereskedelmi üzletek száma a vizsgált időszakban erőteljes ingadozást mutat, számuk 2006-ban a megszigorított üzletnyitási és fenntartási feltételek miatt erősen visszaesett.

Forrás: KSH T-Star 2013 TA

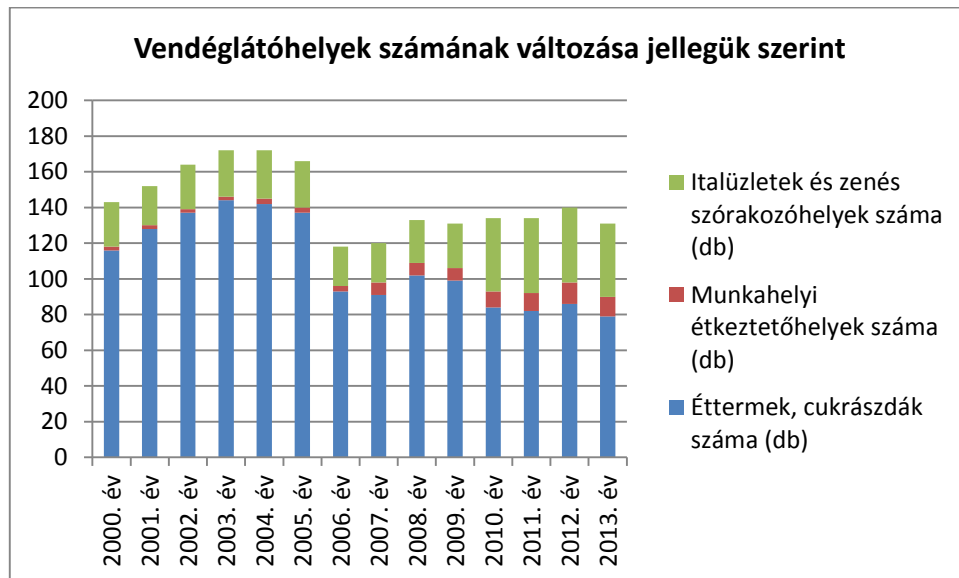
A legnagyobb visszaesés a kiskereskedelmi üzletek profilját vizsgálva az élelmiszer vegyesüzletek számában következett be, ami a felére csökkent. A vegyesipar-cikk-üzletek és áruházak, valamint a pékáru szaküzletek száma 2000 óta folyamatosan nőtt, az összes többi üzlet száma ingadozott, de számát tekintve mindenképpen csökkent.

A kiskereskedelmi üzletek fele egyéni vállalkozás által működtetett.

Kiskereskedelmi üzletek száma (humán gyógyszerárak nélkül, db)			
	2000.	2005.	2013.
Üzemanyagtöltő állomások	2	4	3
Használcikk-szaküzletek	9	19	16
Gépjármű szaküzletek	2	12	11
Gépjárműalkatrész-szaküzletek	22	28	14
Élelmiszer vegyesüzletek és áruházak	63	61	34
Vegyesipar-cikk-üzletek és áruházak	1	4	10
Zöldség-, gyümölcs szaküzletek	8	10	8
Hús-, húсарu-szaküzletek	7	8	9
Kenyér-, pékáru- és édesség-szaküzletek	9	10	24
Palackozott italok szaküzletei	5	3	2
Egyéb élelmiszer-szaküzletek	4	7	8
Illatszerek-szaküzletek (állatgyógyászati termékek üzletével együtt)	7	6	
Textilszaküzlet	10	8	8
Ruházati szaküzletek	68	74	36
Lábbeli-, bőráru-szaküzlet	9	9	6
Festékek, vasárak, barkács- és építési anyagok szaküzleteinek	26	34	33
Bútor-, háztartási-cikk- és világítástechnikai szaküzletek	19	24	9
Elektromos háztartási készülékek szaküzlet	14	15	na
Könyv-, újság-, papíráru-szaküzletek	11	14	na
Egyéb ipar-cikk-szaküzletek	78	101	na
Nagykereskedelmi raktár	na	15	17

Forrás: KSH T-Star 2013 TA

A vendéglátóhelyek száma évenként mutatózó pozitív és negatív irányú ingadozás mellett összességében és számszerűségét tekintve szintén csökkenést mutat az elmúlt 13 évben.

Forrás: KSH T-Star 2013 TA

A vendéglátóhelyek jelentős része étterem és cukrászda, a számuk 2006-ban drasztikusan visszaesett, és a csökkenés azóta sem állt meg. Az italüzletek száma ezzel szemben egyharmadával nőtt.

A vendéglátóhelyek jelentős része egyéni vállalkozás által üzemeltetett.

A 2000-es évek második felétől számottevő mértékben jelentkeznek a munkahelyi étkezőhelyek, amelyek a munkavállalók étkeztetésének javulását jelzik – általában elmondható, hogy ezek a helyek időt és pénzt takarítanak meg a munkavállalóknak. Gazdasági hasznuk mellett a munkahelyi étkezdék – amennyiben megfelelő minőségű, egészséges ételmezést biztosítanak – a lakosság életminőségére is pozitív hatással vannak.

1.9.2.4. Turizmus (attrakciók, szolgáltatások)

A turizmus a gazdaság egyik igen fontos szegmense, nemzetgazdaság számára húzóágazat, interszektorális jellegéből fakadóan fejlődése jelentős bevételi forrást eredményezhet.

A város nevezetességei közül a Zsóry-fürdő és a Matyó hagyományok kapnak kiemelt szerepet.

Az Országos Gyógyhelyi és Gyógyfürdőügyi Igazgatóság (OGYFI) 16 gyógyhelyet tart nyilván. A 74/1999 NM rendelet alapján a gyógyhelyek minősítése 20 éves időszakra szól.

A 1938-ban kezdődött fúrások eredményeként 1939-ben Mezőkövesden is kőolajat kerestek a fúrótornyok és helyette bő vízű melegforrás tört fel a földből. Zsóry Lajos főszolgabíró birtokán a város nyugati határában, a Budapest-Miskolc közötti főút mellett kezdett a fúrásokba az állam. Ő lett a később róla elnevezett fürdő alapítója. A melegforrást termálkútnak építtette ki és 1940 januárjában már palackozta a vizet, júliusra pedig elkészült az első 33x18 méteres fürdőmedence. A víz fizikai, kémiai vizsgálatát az 1950-es években végezték el. Ennek eredménye szerint kalcium-magnézium-hidrogénkarbonátos, szabad szén-savat tartalmazó hévíz forrás buzog fel több száz méter mélyről. Összetétele alapján, gyógyhatását tekintve a legértékesebb hazai fürdők közé lehet sorolni. Mivel

magas a szulfidkén tartalma, a kénes gyógyvizek csoportjába tartozik. 1968-ban nyilvánították hivatalosan gyógyvízzé, 1986-ban pedig gyógyfürdővé. 2013. nyarán "Mezőkövesd-Zsóry-fürdő" üdülőterület hivatalosan elnyerte a gyógyhely minősítést. A fürdő fejlesztése az 1970-es évek óta folyamatos, a fürdőt élménymedencékkel, úszómedencékkel, és a gyógyászati kezelések bővítésével folyamatosan fejlesztik. A fürdőzők és gyógyulni vágyók kényelmét szolgálja a fürdő területén található étterem, büfé, a szárazföldön mozogni vágyókat pedig strandröplabda pálya és játszótér várja.

A Zsóry-fürdő gyógyvize szolgálja ki 1986 óta a 2006-ban közel kétszáz ágyassá bővített Rehabilitációs Központ balneológiai kezelésre beutalt betegeit is. Ez egyben Kelet-Magyarország legnagyobb mozgásszervi és reumatológiai egészségügyi intézménye. A gyógy-és frissítő masszáz, vízsugár masszáz, csoportos gyógyúszás, súlyfürdő, kádfürdő, iszapkezelés, szauna azonban nem csak orvosi beutalóval vehető igénybe.

Zsóry a fesztiválok fürdője is. A legrangosabb rendezvény a hagyományosan július közepén megtartott Zsóry-Fesztivál, ahol többek között rangos hazai zenekarok, hagyományőrzők lépnek fel valamint sportversenyek, vetélkedők szórakoztatják a vendégeket.

A fürdőt adottságai miatt évente mintegy félmillió látogató keresi fel, ez a látogatószám az utóbbi években elvégzett fejlesztéseknek köszönhetően, remélhetőleg a következő években nőni fog.

A város turizmusának felkarolását és fejlesztését az 1999-ben megalakult Matyóföldi Idegenforgalmi Egyesület is végzi. Az egyesület célja a turizmusban érdekelt szolgáltatók összefogása, a város turisztikai fejlődésének fellendítése. 2009-től az alapszabály módosításával, a tagság összetételének megváltozásával és a tagdíjrendszer átalakításával az egyesület Helyi TDM szervezetként működik tovább. A tagok száma évről évre nőtt, jelenleg 35 főt számlál, köztük a helyi Önkormányzat, fürdő, múzeumok, szálláshelyek, éttermek és népi iparművészek. 15 éves fennállása során a Matyó Húsvét megszervezése volt az egyesület tagságának elsődleges feladata, mely mára a város leglátogatottabb rendezvényévé nőtte ki magát.

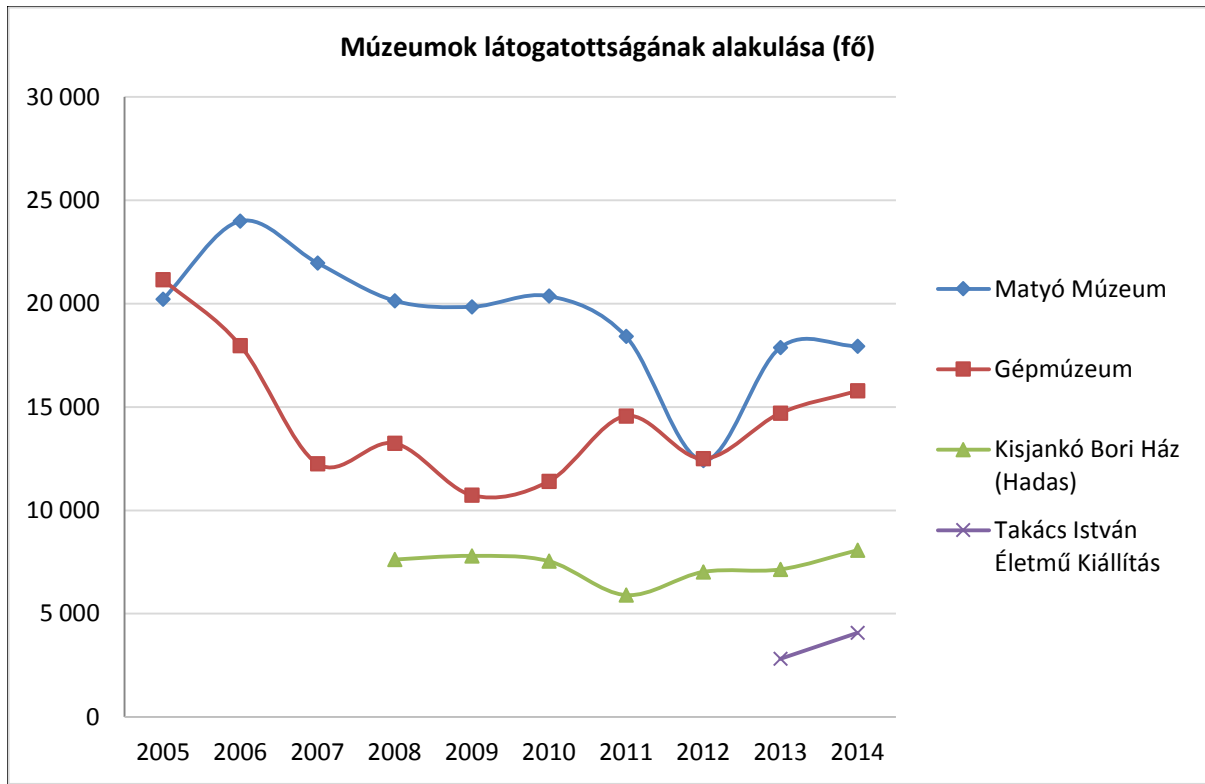
2009-ben sikerült az egyesületnek Európai Unió támogatást elnyernie a „Matyó vendégszeretet – Mezőkövesdi Helyi TDM kialakítása” című, ÉMOP- 2.3.1-2009-0009 azonosító számú projektjéhez. A pályázat megvalósítása 2010. július 1. és 2012.június 30. között zajlott. Ezen pályázat által a városban az alábbi projektek valósultak meg többek közt: információs irodák fejlesztése, képzések, piackutatás, érintő képernyős terminálok és digitális hőmérős órák kihelyezése, animációs programrendszer kialakítása, városmarketing (kiadványok, kiállítások).

A város számos látnivalót kínál az arra látogatóknak, amit javasolt gyalogos sétaútvonalra fűzött fel. A séta a belvárosi Szent László térről indul, és sorba veszi a műemlék jellegű épületeket, templomokat, múzeumokat és kiállításokat.

Főbb nevezetességek:

- Szent László templom: A műemlék jellegű templom Mária-kápolnájának freskói egyházművészeti jellegük mellett valóságos kultúrtörténeti értéket képviselnek. Megörökítik a matyó nép minden korosztályának népviseletét.
- Szent László tér parkjában található műemlék barokk szoborcsoportot Mária Terézia uralkodása idején építtették hálából Istennek, hogy megszűnt a pestis.
- Városi Galéria, mely Takács István festőművész életmű kiállításának ad otthont
- Matyó Múzeum: A matyó hímzést és a matyók életének hétköznapijait, ünnepeit bemutató, gazdag kiállítás

- Hadas városrész: Ez egy skanzen jellegű városrész - halmaz település - megőrizte a régi településszerkezetet. A zegzugos utcákon 100-150 éves házakban bemutató, alkotóhelyeket létesítettek (népi bútorfestő, hímzőház, mézeskalács bemutatóház)
- Hajdu Ráfis János Mezőgazdasági Gépmúzeum: A rendkívül gazdag, Európában egyedülálló kiállítás gépeink őseinek, őseink gépeinek állít emléket. Nemcsak százévesnél idősebb, működőképes gépmatuzsálemek láthatók, hanem matyó gazdasági porta is istállóval, ólas kerttel és a helyi népi iparművészek, valamint a gyűjtő saját alkotásaival díszített és berendezett pihenőház is.
- Kavicsos-tavi Szabadidőpark

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás

Rendezvény neve	Helyszín	Becsült látogatószám (fő)	Jelentőség
Matyó Rózsa Ünnepe	Közösségi Ház	1000	térségi
Matyó Húsvét	Hadas városrész	12 000	országos
Jézus Szíve ünnep, körmenet és búcsú	Jézus Szíve templom	10 000	regionális (egyházi)
Múzeumok éjszakája	Matyó Múzeum, Mezőgazdasági Gépmúzeum, Hadas városrész	500	térségi (országos programsorozat része)
I. Matyó Világtalálkozó (korábban Város Napja, Matyó Expo)	Kavicsos-tó Szabadidőpark	10 000	országos
Zsóry-Fesztivál	Zsóry Gyógy- és Strandfürdő		regionális
Matyóföldi Folklórfesztivál	Hadas városrész	8-10000	országos
XVII. Országos Mezőgazdasági Gépésztalálkozó	Hajdu Ráfis János Mezőgazdasági Gépmúzeum	2000	országos
Tour de Mezőkövesd	Kavicsos-tó Szabadidőpark	1500	helyi
Kulturális Örökség Napjai	Matyó Múzeum, Hadas városrész	500	térségi (országos programsorozat része)

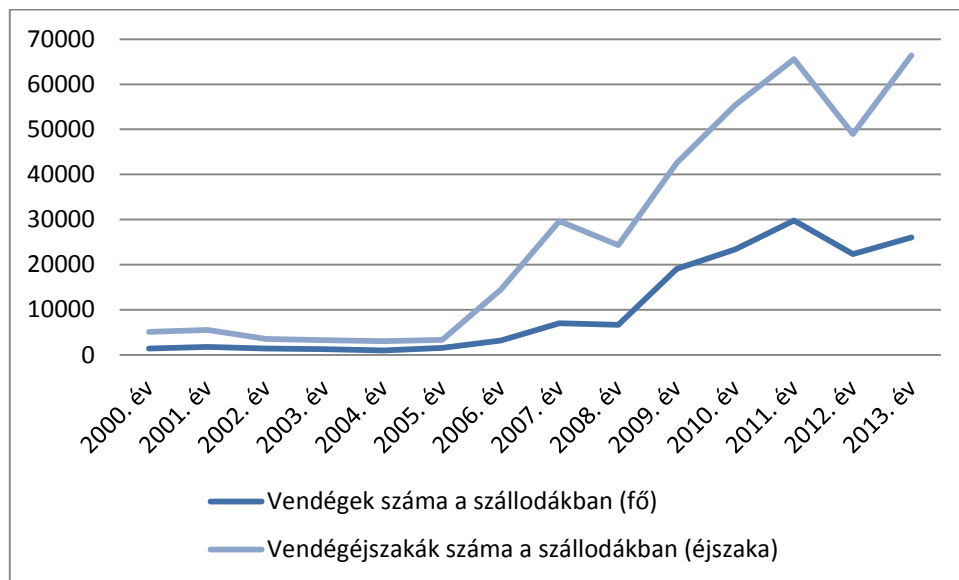
1.9.2.5. Szálláslehetőségek

Mezőkövesd bővelkedik különböző színvonalú és ennek megfelelően különböző áru kereskedelmi és magán szálláshellyel. 2013-ban összesen 1628 szálláshely állt rendelkezésre a Mezőkövesdre érkezőknek, ebből 127 panzióban, 500 kempingben, 344 üdülőházban, 657 szállodában.

A kereskedelmi szálláshelyek közül a legnagyobb befogadóképességű (267 fő) a Zsóry-fürdőn található Balneo Hotel Zsori Thermal & Wellness****, ami magas színvonalú wellness szolgáltatást, és reumatológiai, komplex balneo és fizioterápiás gyógykezelést is biztosít az idelátogatóknak.

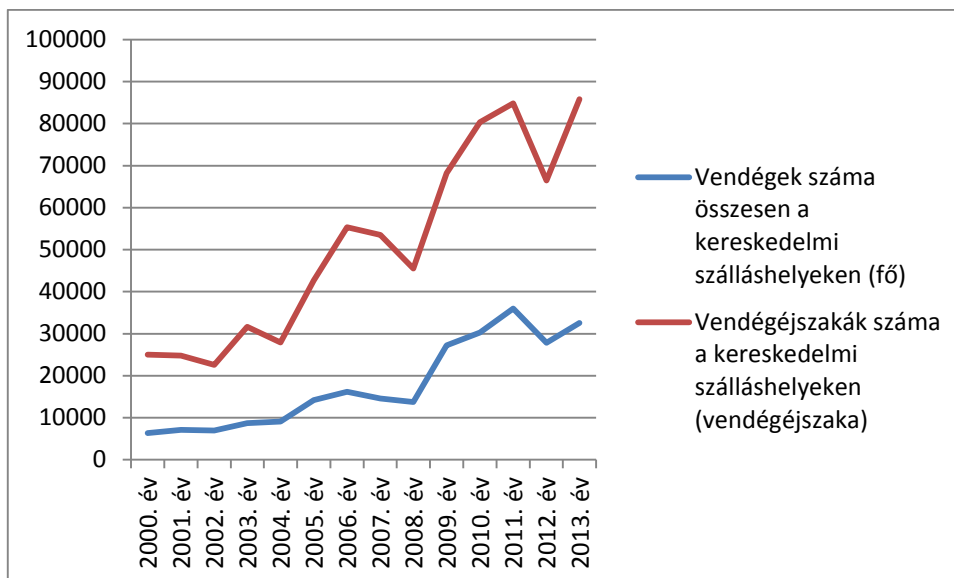
Szintén 4 csillagos színvonalú a 115 fő befogadására alkalmas Zsóry Hotel Fit****, amely szintén wellness és gyógyászati szolgáltatásokat kínál.

A szállodák száma 2007 óta 5, a szállodai vendégek száma az előző évekhez képest 2009-ben nőtt meg drasztikusan, pár ezer főről megközelítette a húszeszes nagyságrendet. Ennek oka vélhetően az, hogy 2008-ban megnyitotta kapuit a Balneo Hotel Zsori Thermal & Wellness****.

Forrás: KSH T-Star 2013 TA

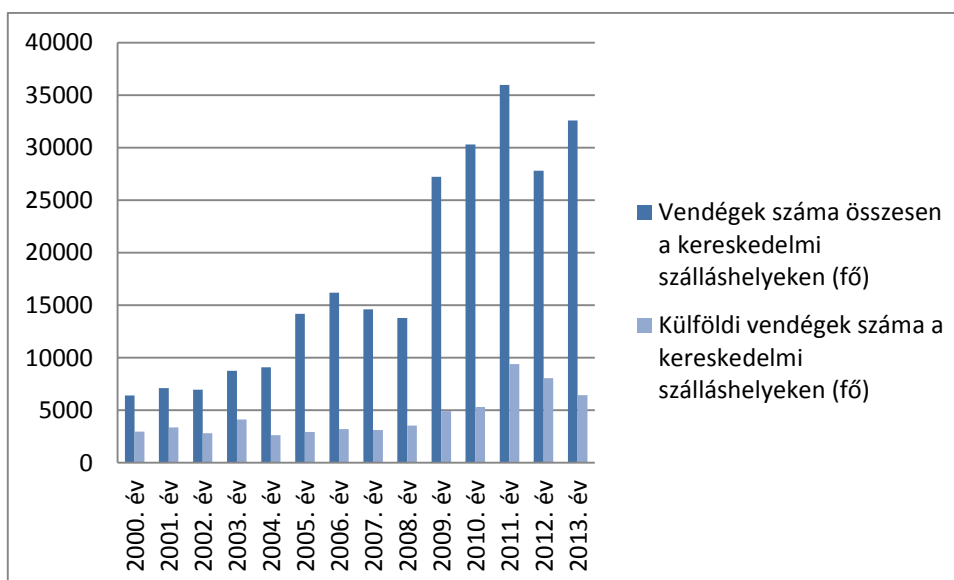
A városban 4 panzió és 4 üdülőház működik. A panziók szállásférőhelyeinek száma 2006-ig folyamatosan emelkedett, majd 2013-ra 346-ról 127-re csökkent. A vendégek száma 2006-ban érte a legmagasabb számot, ekkor 5350 vendég választotta ezt a szállásformát, majd a későbbiekben a vendégek száma 3000-3500 közötti. Az üdülőházakban a vendégek száma 2005 és 2009 között volt a legmagasabb, meghaladta a 2000 főt. 2010 óta drasztikus visszaesést követően (1500 fő), ingadozás mellett emelkedik a vendégszám. A jelenleg 500 fős kemping a vendégszám elemzése alapján nem preferált szálláshely az ide érkezők körében.

Forrás: KSH T-Star 2013 TA

A kereskedelmi szálláshelyeken megfordult vendégek száma és az ezekben eltöltött vendégéjszakák száma a vizsgált időszakban visszaesések mellett is megtöbbszörözött, azonban fontos kihangsúlyozni, hogy amíg 2000-2008 között években az egy vendégre jutó éjszakák száma 3,0 és 3,9 között mozgott, addig 2009 után az itt eltöltött éjszakák száma 2,3 és 2,9 közötti. Valószínűleg ez részben annak köszönhető, hogy a szállodai ajánlatokban a 3 nap 2 éjszakát tartalmazó ajánlatok a legkedvezőbbek, szélesebb fizetőképes kereslet mutatkozik ebben az irányban. Ugyanakkor más típusú szálláshelyen is jellemzően az egy vendégre jutó éjszakák száma hasonló tendenciát és átlagot mutat, ami az üdülési szokások változásával van összefüggésben.

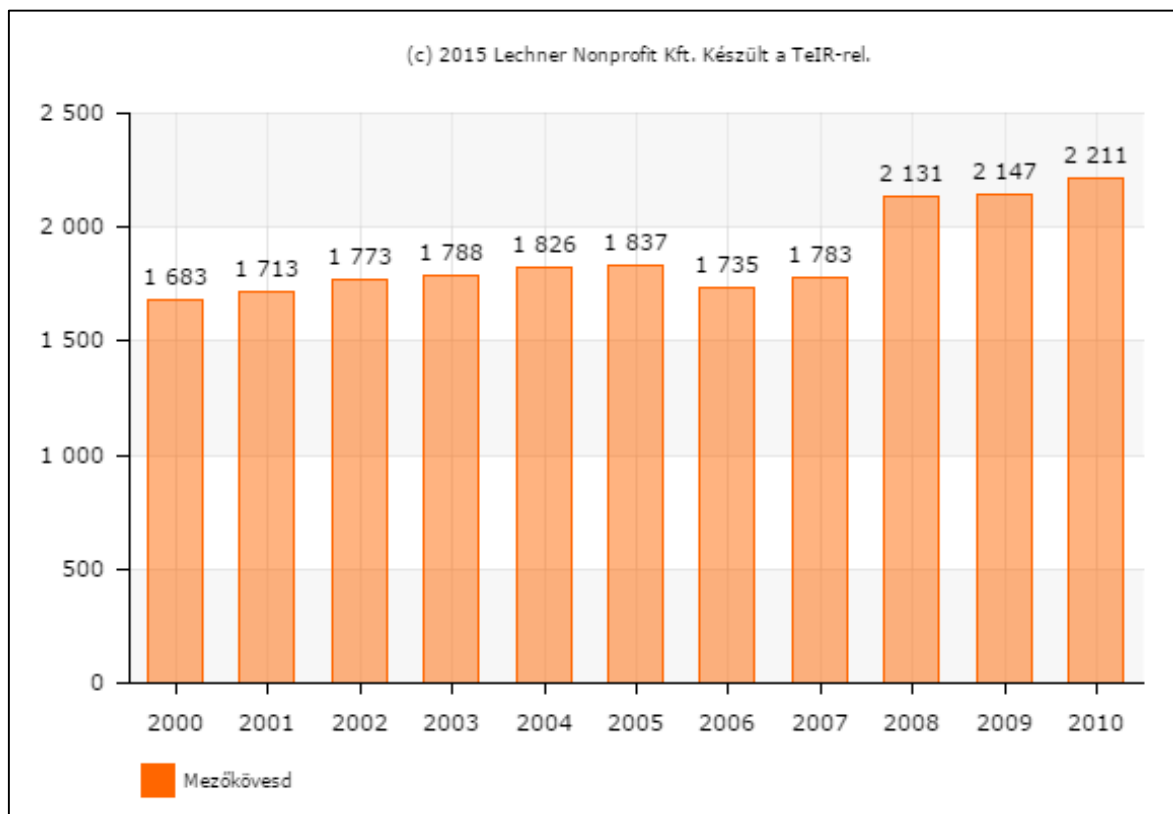
A kereskedelmi szálláshelyeken megforduló vendégek több mint 80%-a hazánkból érkezik. 2000 és 2004 között a külföldről idelátogatók aránya 40-47% között mozgott, majd ezt követően a külföldiek számának növekedése mellett (érzékeltetően 2009-től) arányuk lecsökkent, hiszen a hazai látogatók száma jelentősen megnőtt. A külföldi vendégek által itt töltött éjszakák száma hasonló tendenciát mutat az összes vendégéjszakákkal, a külföldi vendégek is a rövidebb itt-tartózkodást preferálják, az elmúlt években 2-3 éjszakát maradnak.

Forrás: KSH T-Star 2013 TA

1.9.3. Gazdasági szervezetek jellemzői, vállalkozások megoszlása méret szerint, általános működési feltételek, ágazati megoszlás

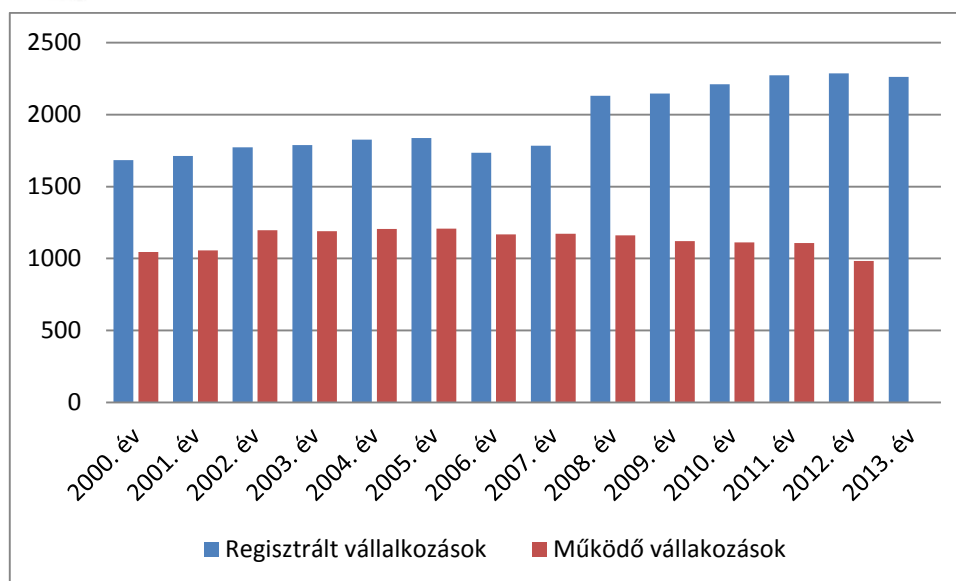
A regisztrált vállalkozások számának alakulása a vizsgált időszakban 2000 és 2006 között egy arányos növekedéssel jellemezhető, majd nagyobb növekedés 2008-ban következett be. A 2008. január 1-jével hatályba lépő áfatörvény szerint adóköteles tevékenységet csak adószámmal rendelkező adóalany folytathat. Ezért azoknak az őstermelőknek is regisztráltatniuk kellett magukat az APEH-nál, akik eddig még nem rendelkeztek adószámmal. A regisztrált vállalkozások számának változását a társas vállalkozások és az egyéni vállalkozások számának együttes növekedése vagy csökkenése eredményezi.

Regisztrált vállalkozások száma (átalakulásra kötelezett és megszűnő gazdálkodási formákkal együtt)
(db)

Forrás: TeIR

A működő vállalkozásokhoz azokat a vállalkozásokat soroljuk, amelyeknek az adott évben árbevétele vagy foglalkoztatottja volt. Míg a regisztrált vállalkozások száma kisebb ingadozások mellett növekedést mutat, a működő vállalkozások számában a 2005 utáni időszakban egyértelmű csökkenés figyelhető meg.

Forrás: KSH T-Star 2013 TA

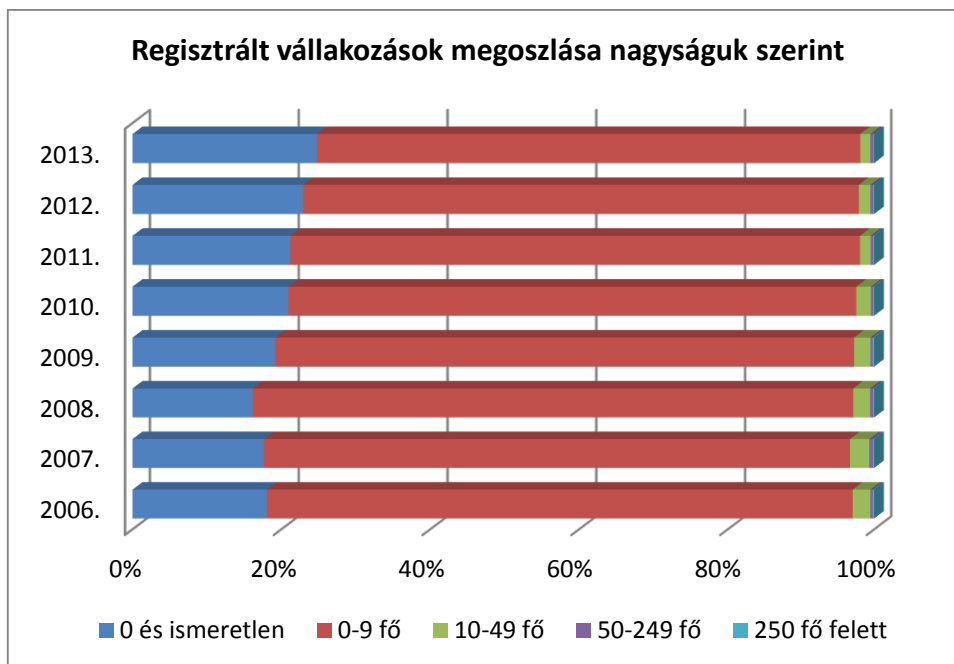
A foglalkoztatottsági létszám alapján mikro vállalkozásnak minősül a 10 főnél kevesebbet (1-9), kis-vállalkozásnak az 50 főnél kevesebbet (10-49), középvállalkozásnak a 250 főnél kevesebbet (50-249), nagyvállalkozásnak a 205 főnél többet foglalkoztató, profitorientált gazdálkodó szervezet.

A KSH adatai szerint a működő vállalkozások döntő része mikrovállalkozás. A kis és középvállalkozások száma az elmúlt néhány évben csökkent. Az 50 főnél több munkavállalót foglalkoztató cégek száma – ahogy ezt az ipari termelést bemutató fejezetrészben is bemutattuk – jelentős a településen. Fontos kiemelni, hogy a nagyobb cégek 100-200 főt is foglalkoztatnak a kategórián belül.

fő	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
0 és ismeretlen	313	315	344	412	463	482	524	560
1-9	1371	1409	1726	1676	1694	1746	1714	1658
10-49	42	47	49	48	44	33	36	31
50-249	6	9	9	7	7	8	9	10
250-x	3	3	3	4	3	3	3	2

Regisztrált vállalkozások száma a vállalkozások nagysága szerint

Forrás: TeIR

Forrás: TeIR, saját szerkesztés

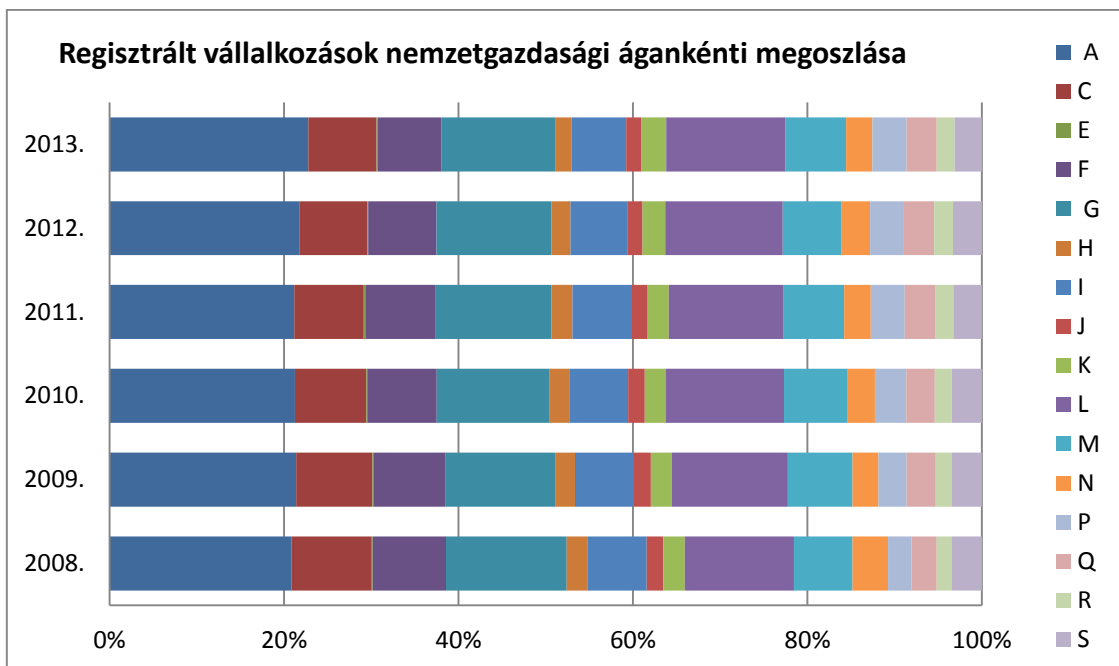
A vállalkozások nemzetgazdasági ágankénti megoszlására jellemző, hogy túlsúlyban a kereskedelem és javítás területén tevékenykedő vállalkozások vannak, bár arányuk jelentősen csökkenő tendenciát mutat. Az építőipar, gazdasági szolgáltatások aránya szintén csökkent, ugyanakkor nőtt a szálláshelyel és vendéglátással, egészségügyi és szociális szolgáltatásokkal, valamint az oktatással foglalkozó működő vállalkozások száma.

A vállalkozások szektoronkénti megoszlására jellemző a szolgáltató szektor túlsúlya, amely teljesen megfelel a modern társadalmak esetében megfigyelhető gazdasági trendnek.

Forrás: TeIR

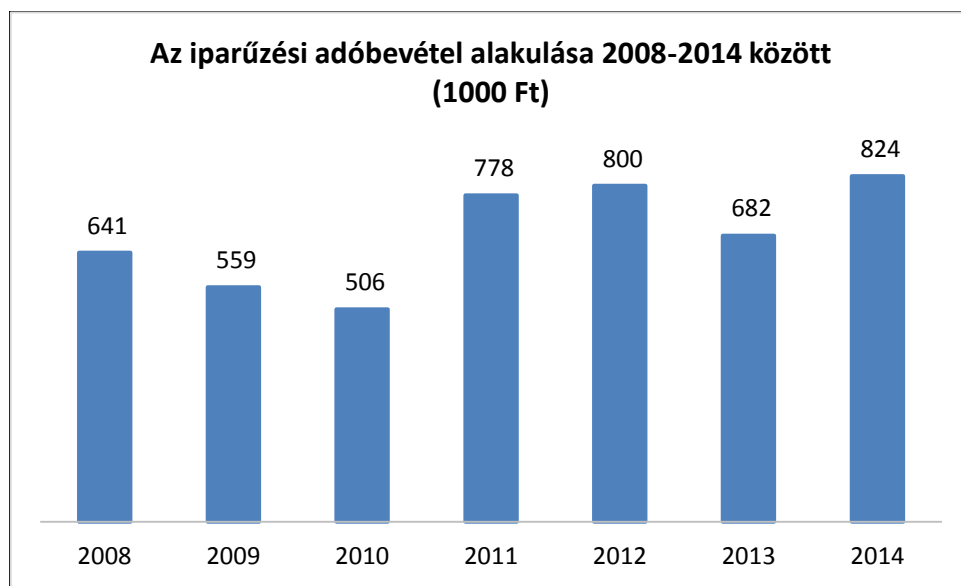
Az egyes nemzetgazdasági ágak megoszlása kisebb ingadozás mellett stabilnak mondható, kiugró csökkenés vagy növekedés az egyes ágak között nem fordult elő.

Forrás: TeIR, TEÁOR szerint

Az Önkormányzat 35/2009. (XII.23.) önkormányzati rendelete a helyi iparűzési adókról, az iparűzési adó mértékét az állandó jelleggel végzett iparűzési tevékenység esetén az adó évi mértékét az adóalap 2 %-ban határozta meg. Ideiglenes jelleggel végzett iparűzési tevékenység esetén az adó mértéke naptári naponként 5.000.- Ft. Adókedvezmény illeti meg azt a vállalkozót, akinek tárgyévi vállalkozási szintű adóalapja az 1 millió Ft-ot nem haladja meg. Az adókedvezmény mértéke az adó 25%-a.

A város adóbevételei rövidtávon is jelentős ingadozást mutatnak, 500 és 800 millió közötti volumenben. Hosszabb távon a trend emelkedő, ugyanakkor az önkormányzat gazdálkodását, a költségvetés tervezhetőségét megnehezíti az ingadozás.

Forrás: KSH T-Star 2013 TA

A településen működő, jelentősebb iparüzési adót fizető vállalkozások (nem sorrendben):

2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
adóbevétel (Ft)						
641 212 063	558 861 923	506 167 466	777 997 810	800 242 903	681 757 565	823 544 469
10 legnagyobb adózó						
Gráf-Állványzat Kft.	Modine Hungária Kft.	Modine Hungária Kft.	Modine Hungária Kft.	Gráf-Állványzat Kft.	Gráf-Állványzat Kft.	Leax Hungary Zrt.
Modine Hungária Kft.	Remy Automotive Hungary Kft.	Remy Automotive Hungary Kft.	Remy Automotive Hungary Kft.	Modine Hungária Kft.	Modine Hungária Kft.	Gráf-Állványzat Kft.
Kiss és Társa Kft.	Kovács Kft.	Kovács Kft.	Kovács Kft.	Kiss és Társa Kft.	Kiss és Társa Kft.	Modine Hungária Kft.
Kovács Kft.	Exir Hungary Zrt.	VGRt.	Exir Hungary Zrt.	Kovács Kft.	Kovács Kft.	Kiss és Társa Kft.
Remy Automotive Hungary Kft.	Matyó Agrártermelő Zrt.	Exir Hungary Rt.	Matyó Agrártermelő Zrt.	Jacsó Kft.	Jacsó Kft.	Kovács Kft.
Exir Hungary Zrt.	Mezőkövesdi Vg Zrt.	Matyó Agrártermelő Zrt.	Mezőkövesdi Vg Zrt.	Arkivator Industry Zrt.	Arkivator Industry Zrt.	Magyar Telekom Nyrt.
Mezőkövesdi Vg Zrt.	Magyar Telekom Rt.	Wiktori Kft.	Gráf-Állványzat Kft.	Tesco Global Kft.	Tesco Global Kft.	Mezőkövesdi Vg Zrt.
Profi Mo. Zrt.	Gráf-Állványzat Kft.	Tesco Global Zrt.	Jacsó Kft.	Magyar Telekom Nyrt.	Magyar Telekom Nyrt.	Tesco Global Kft.
Plus Élelmiszer Kft.	Tesco Global Zrt.	Magyar Telekom Nyrt.	Kiss és Társa Kft.	Mezőkövesdi Vg Zrt.	Mezőkövesdi Vg Zrt.	Nyírzem Zrt.
Matyó Agrártermelő Zrt.	OTP Bank Nyrt.	OTP Bank Nyrt.	Mezőkövesdi Ker Coop Zrt.	Mezőkövesdi Ker Coop Zrt.	Mezőkövesdi Ker Coop Zrt.	Jacsó Kft.

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás

A Mezőkövesden működő vagy a beruházást Mezőkövesden megvalósító vállalkozások által elnyert, 10 millió forinthez közelítő, vagy annál nagyobb támogatási összegű projekteket az alábbi táblázat foglalja össze. A táblázat adataiból jól látszik, hogy a vállalkozások tőkebevonó képessége az elmúlt támogatási periódusban kimagaslóan jó volt. A programok finanszírozása többnyire maximum 50%-os támogatási intenzitásúak, ami az jelenti, hogy a fejlesztések összértéke a táblázatban szereplő összegek minimum kétszerese.

Támogatott vállalkozás	Alintézkedés	Projekt címe	Megítélt támogatás (Ft)
Agrár-Coop Húsfeldolgozó és Agrárkereskedelmi Kft.	TÁMOP-6.1.2-11/1	Egészségtudatosság az Agrár-Coop Húsfeldolgozó és Agrárkereskedelmi Kft.-nél	9 385 600
AGRÁRPARTÍCIÓ Mezőgazdasági és Kereskedelmi Kft.	GOP- 2.1.1-11/M	Agrárpartíció Kft ingatlanvásárlása	8 905 000
ALMÁSI FORGÁCSOLÓ	GOP- 2.1.2/B	Fémmezmunkáló üzem komplex fejlesztése Mezőkövesden	45 670 000
Arkivator Ipari és Kereskedelmi ZRT	GOP- 2.1.2/C	Munkalehetőség teremtő komplex vállalati technológia fejlesztés az EXIR Hungary Zrt. hátrányos helyzetű telephelyén	99 924 000
BAKAI Szerszámgép	GOP- 2.2.1-09/1	Vállalatirányítási rendszer bevezetése	9 999 000

Támogatott vállalkozás	Alintézkedés	Projekt címe	Megítélt támogatás (Ft)
Szerviz Kft.		tése a BAKAI Kft-nél	
	ÉMOP- 1.1.1/F-11	Üzemcsarnok felújítás a Bakai Kft-nél	26 956 550
	GOP- 2.1.1-12/B	Bakai Kft ingatlan- és eszközfejlesztése	19 216 339
BERLEX Gyártó, Szolgáltató és Kereskedelmi	GOP- 2.1.1-11/M	A BERLEX Korlátolt Felelősségű Társaság ingatlanvásárlása.	10 000 000
„DANAMID” Műanyag Fröccsöntő és Fémtömegcikk Gyártó Kft	GOP- 2.1.1-12/B	Üzemcsarnok bővítés és információs technológia fejlesztés a DANAMID Kft-nél	10 119 198
DÉMI Kereskedelmi és Szolgáltató	ÉMOP- 1.1.1/F-11	Telephely építés a DÉMI Kft.-nél	48 840 585
ERFAVAD Erdészeti és Faipari Kft.	GOP- 2.1.1-11/B	Erfavad Kft. Komplex Technológiafejlesztése	51 234 193
	GOP- 1.3.1-11/C	Innovatív fejlesztésű gépbeszerzés az ERFAVAD Kft.-nél	25 000 000
FA-KER Kereskedelmi és Szolgáltató	ÉMOP- 1.1.1/F-10	Fa-Ker Kft. Telephelyfejlesztése	11 715 943
Fapalló Építőipari, Szolgáltató és Kereskedelmi	ÉMOP- 1.1.1/F-11	Telephelyfejlesztés a Fapalló Kft.-nél	55 645 353
	GOP- 2.1.1-11/A	Technológiai fejlesztés a Fapalló Építőipari, Szolgáltató és Kereskedelmi Kft.-nél	13 157 832
GÉNIUS TRANS 2004 Kft	ÉMOP- 1.1.1/F-10	Telephelybővítés a Génius Trans 2004 KFT-nél	21 250 000
„GRAF-ÁLLVÁNYZAT” Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	GOP- 2.1.2/B	Építőipari állvány- és zsalugyártó társaság komplex technológiakor-szerűsítő beruházása	50 000 000
	GOP- 2.1.1-11/B	Technológiai fejlesztés a Graf Állványzat Kft-nél	60 630 418
Jacsó Ipari és Kereskedelmi Kft	ÉMOP- 1.1.1/F-11	Új üzemcsarnok építése a dinamikusan fejlődő, fémmegmunkálással foglalkozó Jacsó Kft. telephelyén.	122 233 379
Jacsó Katalin egyéni vállalkozó	GOP- 2.1.1-09/A	Technológiai fejlesztés Jacsó Katalin egyéni vállalkozónál	16 200 000
Kiss és Társa Vas- és Fémipari Kft	ÉMOP-1.1.1/F-11	A Kiss és Társa Kft telephelyének komplex fejlesztése; új csarnok építésével, meglévő csarnok átalakításával és eszközbeszerzéssel	89 038 316
	GOP- 2.1.1-08/B	Korszerű, új gépek beszerzése	33 150 018
	GOP- 2.1.1-11/B	Korszerű gép beszerzése	57 002 260
	ÉMOP- 1.1.1/FB-13	A Kiss és Társa Kft telephelyének fejlesztése új csarnok építésével	60 000 000
KOVÁCS Vegyesipari,	GOP- 2.1.1-09/C	Komplex vállalati technológia fej-	330 000 000

Támogatott vállalkozás	Alintézkedés	Projekt címe	Megítélt támogatás (Ft)
Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.		lesztés	
	GOP- 2.1.3-11	Technológiai fejlesztéshez kapcsolódó munkahelyteremtés a Kovács Kft.-nél	554 591 029
	GOP- 1.3.1-11/C	Innovációs beruházás a KOVÁCS Kft.-nél	25 000 000
	GOP- 2.2.1-08/2	Vállalatirányítási rendszer bővítése a Kovács Kft.-nél	12 696 072
	ÉMOP- 1.1.1/F-10	Telephelyfejlesztés a Kovács Vegyipari Kft.-nél	100 000 000
	GOP- 2.1.2/C	Kovács- és fémmegmunkáló üzem komplex technológiafejlesztése	200 000 000
LASCALA Szociális Szövetkezet	TÁMOP- 2.4.3.D.2-13/1	LASCALA Szociális Szövetkezet humán erőforrás fejlesztése és piacra jutásának támogatása	23 625 000
LÁZÁR 2000 Ipari, Termelő, kereskedelmi és Szolgáltató Kft	ÉMOP- 1.1.1/F-11	LÁZÁR 2000 Kft telephelyének fejlesztése; bővítéssel, a meglévő üzemcsarnokhoz kapcsolódva új műhely építése	13 170 184
LEAX Hungary Ipari és Kereskedelmi Zrt	GOP- 2.1.1-08/B	Az EXIR Hungary Zrt. komplex műszaki-technológiai fejlesztése	144 942 138
	TÁMOP- 2.1.3.C-12/1	Munkahelyi képzések az EXIR Hungary Ipari és Kereskedelmi Zártkörűen Működő Részvénytársaságnál	15 432 000
	GOP- 2.1.3-11	Komplex technológiafejlesztés és a foglalkoztatás bővítése az EXIR Hungary Zrt.-nél	529 761 781
MEZŐKÖVESDI BÚTORIPARI Kft.	GOP- 2.1.1-11/A	CNC megmunkáló központ beszerzése	20 000 000
	ÉMOP- 1.1.1/FB-13	Telephelyfejlesztés a Mezőkövesdi Bútoripari Kft.-nél	60 000 000
	ÉMOP- 1.1.1/F	Telephelyfejlesztés a Mezőkövesdi Bútoripari Kft.-nél	32 799 357
	GOP- 1.3.1-11/C	Innovációs technológia fejlesztés a Mezőkövesdi Bútoripari Kft.-nél	25 000 000
Modine Hungária Gépjárműtechnikai Kft.	GOP-2.1.1-08/C	Technológiai fejlesztés a MODINE Hungária Kft.-nél	471 623 004
	GOP- 2.1.1/C	Kapacitásbővítő technológiai fejlesztés a Modine Hungária Kft.-nél	200 000 000
Négylevelű Korlátolt Felelősségű Társaság	ÉMOP- 2.2.1	Balneo Hotel Zsóri Thermal és Wellness szolgáltatás bővítése és fejlesztése	278 000 000
Nyeste István egyéni vállalkozó	ÉMOP- 1.1.1/F	Nyeste István egyéni vállalkozó beruházása Mezőkövesden	11 050 709
Nyikes és Társa	GOP- 2.1.1-10/A	Technológiai fejlesztés a Nyikes és	12 400 000

Támogatott vállalkozás	Alintézkedés	Projekt címe	Megítélt támogatás (Ft)
Építőipari Szolgáltató és Kereskedelmi Bt.		Társas Bt.-nél	
Pillar Mérnökiroda Korlátolt Felelősségű Társaság	GOP- 3.2.1-11	Cloud alapú logisztikai információs rendszer központ kialakítása a hazai logisztikai piac KKV szegmensének megerősítése, támogatása érdekében	48 486 492
P&P Fémipari, Kereskedelmi és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság	GOP- 2.1.1-12/B	Épületkorszerűsítés és gépi beruházás a P&P Fémipari Kft.-nél	19 792 389
ROYAL PRESS HUNGARY Nyomdaipari és Kommunikációs Kft.	GOP- 2.1.1-09/A	Technológiafejlesztés a Royal Press Hungary Kft.-nél a versenyképesség érdekében.	50 000 000
Spa Hotel Relax Szálló- és Vendéglátóipari Korlátolt Felelősségű Társaság	ÉMOP- 2.2.1-12	I. osztályú üdülõházak és központi épület építése a Zsóry Fürdő területén	266 049 791
STEFANIT Kivitelező, Szolgáltató és Kereskedelmi Kft.	GOP- 2.1.2/B	A STEFANIT Kft. keverõtelepének kialakítása, technológiai fejlesztése, minõségirányítási rendszerének kiépítése	26 864 000
SZEZÁM 64 GYÓGYSZERTÁR BETÉTI TÁRSASÁG	GOP- 1.3.1-11/C	Innovatív fejlesztés a Százám 64 Bt.-nél	17 707 300
WIKTORI Ipari Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	GOP- 2.1.1-08/A	Technológiai kapacitások fejlesztése	19 371 352
	GOP- 1.3.1-11/C	Innovációs eredmények hasznosítása a Wiktori Kft.-nél	25 000 000
WorkForms Korlátolt Felelősségű Társaság	GOP- 1.1.1-11	Modulárisan integrált optikai rendszer kifejlesztése	383 622 414

Forrás: www.nfu.hu

1.9.4. A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők (elérhetőség, munkaerő képzettsége)

Mezőkövesd gazdaságilag erős település, fejlődésének üteme gyorsabb, mint a vonatkozó területké. Ez részben nyilvánvalóan jó közlekedés földrajzi szerepének is köszönhető – vasúti fővonal, autópálya –, valamint annak, hogy nagyobb regionális központokat (Eger, Miskolc, Debrecen) Budapesttel összekötő forgalma áthalad a városon. Ez a logisztikai szempontból előnyös pozíció megfelelő gazdaságfejlesztési stratégia és kedvező helyi adottságok (adókedvezmények, képzett és olcsó munkaerő, stb) esetén ösztönzőként hat az iparfejlesztésre, foglalkoztatásra.

A lakosság képzettsége jelentősen javult az utóbbi 10 évben, mind többen szereznek középfokú végzettséget, szakmát, amely a helyi munkaerő-piacra élénkítően hat. A felsőfokú végzettségűek száma is növekvő tendenciát mutat, amely a magasabban kvalifikált munkakörök betöltését teszi lehetővé. A lakosság képzettségi adatainak javulása mellett is kialakulhat azonban időszakos, vagy tartósabb munkaerő-hiány olyan képzettségek esetén, amelynél hirtelen megnő a kereslet, vagy egyébként is

hiányszakmának számít, illetőleg ha az adott szakma képviselőinek területi mobilitása megnő (elköl-tőzés, munkavállalási célú migráció). Ezekről a feszültségekről a statisztika nem árulkodik, információt az önkormányzat, a munkaügyi szervezetek és szolgáltatók, valamint a foglalkoztatók formális és informális kapcsolatain keresztül lehet és érdemes gyűjteni (pl. Vállalkozói Kerekasztal, Munkáltatói Fórum).

1.9.5. Ingatlanpiaci viszonyok

A városra a családi házas lakások jellemzőek. A 2011-es népszámlálás adatai szerint 7547 lakás volt Mezőkövesden, ezek meghatározó részben két vagy több szobás lakások. 7465 lakás magántulajdonban van, 46 épület az önkormányzaté, és 33 épület más intézmény vagy szervezet tulajdonát képezi.

A lakásépítések tendenciája a vizsgált időszakban jelentősen nem változott.

A Hadas városrész épületei sajátosságait tekintve különösek, regionális szintű értéket képviselnek.

Az elmúlt néhány évben az újonnan épített lakások száma erősen lecsökkent, a megépült lakások családi házas formában készültek. A megépített lakások közül valamennyi fürdőszobával felszerelt, közüzemi vízvezetékekkel ellátott, 2 vagy több szobásak. A gázhálózatra valamennyi ház csatlakozott.

Az elmúlt években az ingatlan piaci árakra jellemző, hogy mind a családi házas, mind a társasházi lakások tekintetében azok jelentősen csökkentek. Ez a tendencia azóta észlelhető, amióta megszűnt az állami támogatás a lakásvásárlások terén, és így elsősorban az első lakáshoz jutók részére nehezebbé vált az önrész megteremtése, és visszatartó erőt gyakorol a devizahitelek törlesztő részleteinek drasztikus megemelkedése is, mert így a lakásvásárlók óvatosabbak voltak a kölcsön felvételével.

A kereslet lecsökkenése tehát az ingatlan forgalmat jelentősen lekorlátozta. A városban vannak olyan ingatlanok, ahol a vevők olcsóbban hozzá tudnak jutni, ezt elsősorban a lakókörnyezet határozza meg, és jellemzően vannak olyan környékek, ahol az eladók magasabb vételárat kérhetnek.

1.10. Az önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz- és intézményrendszere

1.10.1. Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program

Az önkormányzat feladat és hatásköre a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló, 2011. évi CLXXXIX. törvény, valamint a járáskialakításáról és egyes ezzel összefüggő törvények módosításáról szóló 2012. évi XCIII. törvény rendelkezéseinek megfelelően megváltozott. A közigazgatás átalakítási folyamata a megyei kormányhivatalok megalakulásával kezdődött és 2013. január 1-től a járási kormányhivatalok működése is megkezdődött. Ennek következtében az önkormányzat intézményfenntartási és hatósági feladatköre jelentősen visszaszorult. A jogszabályi változás a polgármesteri hivatalok, és az önkormányzatok által felügyelt intézmények szervezeti működésében is változásokat hozott.

2013. január 1-től az állam nevében a Klebelsberg Intézményfenntartó Központtal átvette az alap- és középfokú oktatási intézmények szakmai felügyeletét. Az Önkormányzat 275 főnek biztosít munkahelyet intézményeiben.

Az önkormányzat gazdálkodására az elmúlt években a működőképesség fenntartása, a kötelezően ellátandó feladatok finanszírozásának biztosítása volt jellemző. A sajátbevételek növelése terén az önkormányzat élt a helyi adók körének bővítésével (építményadó fizetésre kötelezettek körének bővítése), illetve az adómértékek növelésével is. Az önkormányzati közszolgáltatások nyújtásának finanszírozhatósága érdekében, de az elvárható méltányos, igazságos közteherviselés elve alapján, az adóviselési képességgel rendelkezőknek hozzá kell járulni az indokolt közösségi kiadásokhoz.

Az Önkormányzat törekszik arra, hogy az átmenetileg szabad pénzeszközök lekötésével, befektetésével az önkormányzat vagyonának gyarapodását elősegítse. A fejlesztések pénzügyi szükségletének kielégítéséig, a meglévő források befektetésével törekedni kell a minél magasabb hozamok elérésére, az önkormányzat fejlesztési forrásának gyarapítására.

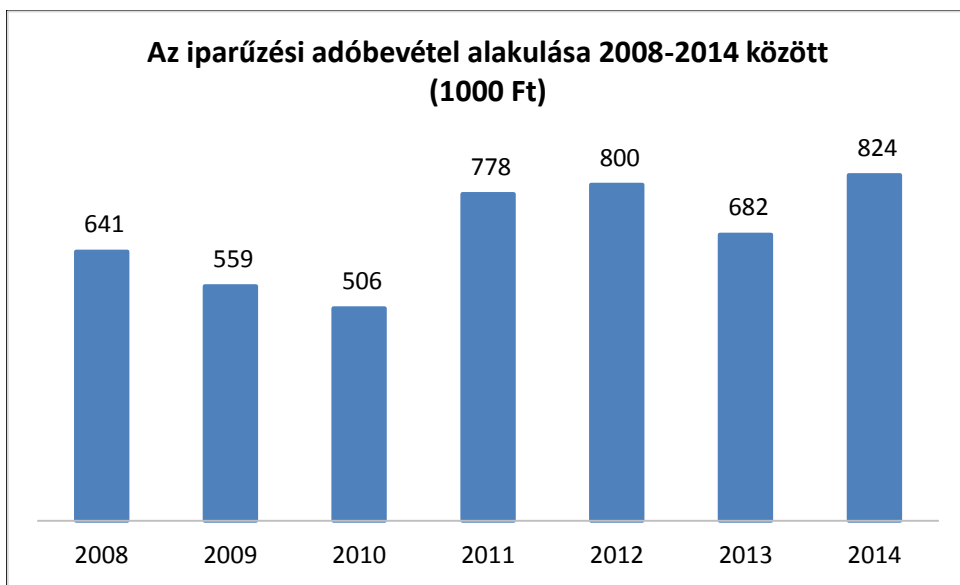
Az önkormányzat részéről folytatott pénzügyi politika része a kiadások legszükségesebb mértékre korlátozása, az ésszerű, takarékos gazdálkodás.

Az Önkormányzat bevételeinek és kiadás összegeinek változása:

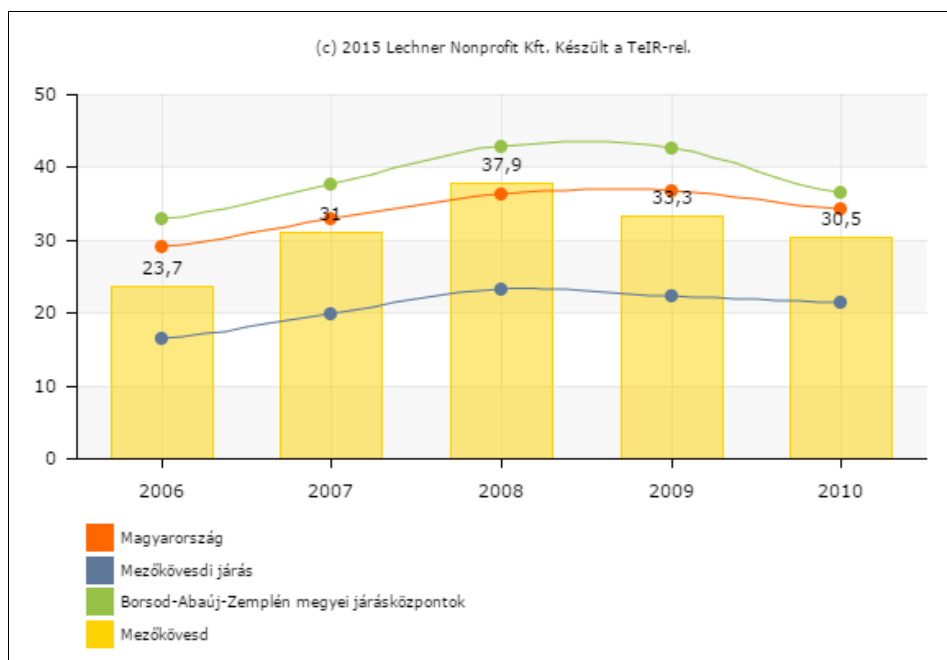
	Bevétel (ezer Ft)	Kiadás (ezer Ft)
2009.	7 940 182	4 470 348
2010.	5 435 659	5 378 574
2011.	7 983 877	7 835 068
2012.	8 389 924	2 108 171
2013.	8 930 630	9 087 545

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás

Az önkormányzat költségvetésének kidolgozásának alapja, hogy biztosítani tudja az önkormányzat kötelező és önként vállalt közfeladatainak ellátásához szükséges gazdasági alapokat.

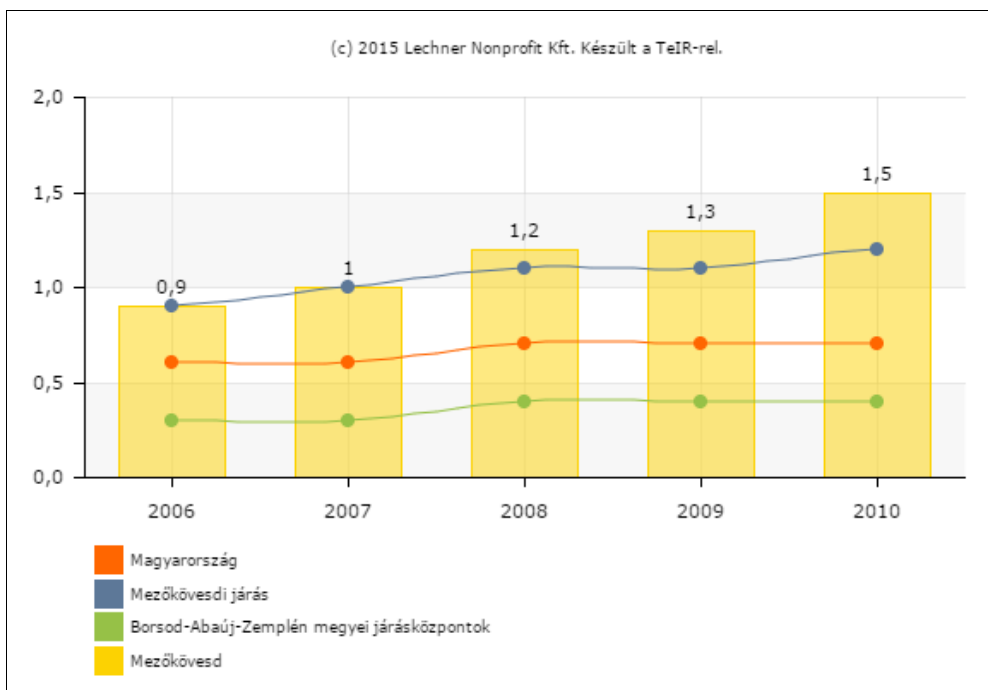
Forrás: KSH T-Star 2013 TA

Egy lakosra jutó iparüzési adó változása

Forrás: TeIR

Az iparüzési adó nagysága növekvő tendenciát mutat, de az egy lakosra jutó mértéke elmarad mind az országos, mind a megyei értéktől. A legjelentősebb befizetőik között ipari tevékenységet folytató cégek, kereskedelmi üzletláncok és pénzintézetek vannak.

Egy lakosra jutó idegenforgalmi (épület+tartózkodás után) adó (1000 Ft)

Forrás: TeIR

Az idegenforgalmi adó mértékét az önkormányzat 34/2009. (XII.23.) rendelete szabályozza. Az adó mértéke személyenként és vendégéjszakánként 350.- Ft. Az egy lakosra jutó idegenforgalmi adó mértéke évről-évre növekszik, a megyei és országos adatokkal összehasonlítva magasabb értéket mutat.

Időszak	Gépjárműadó (1000 Ft)
2001.	17663
2002.	21817
2003.	43330
2004.	73305
2005.	77361
2006.	76445
2007.	94727
2008.	96058
2009.	93838
2010.	103492
2011.	101970

Forrás: KSH T-Star 2013 TA

Az önkormányzat kiadásai között a főbb **kiadási jogcímek** a városüzemeltetési feladatok, szociális juttatások, a Polgármesteri Hivatal működtetése és az intézményi kiadások.

Az önkormányzat kiadásai között jelentős szerepet kapnak a különböző **szociális juttatások, segélyek**. 2015-ben a rendszeres szociális segély, mint ellátási forma megszűnik, helyette márciustól az önkormányzatok dönthetnek el, kinek adnak támogatást. Ugyanígy törli a szociális törvény kötelező segélyei közül a kormány a lakásfenntartási támogatást és az adósságkezelési szolgáltatást is.

A szociális támogatások 2014-ben:

A szociális támogatások 2014-ben		
Típusa	felhasznált összeg (ezer forint)	részesültek száma (fő)
Lakásfenntartási támogatás	29 105	549
Ápolási díj	55 355	147
Foglalkoztatást helyettesítő támogatás	148 000	481
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény	25 324	964

Forrás: KSH T-Star 2013 TA

Vagyongazdálkodás

Mezőkövesd Város Önkormányzata 2013 februárjában a nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény 7. § (2) bekezdésében meghatározottak szerint megalkotta Mezőkövesd Város Önkormányzatának közép- és hosszú távú vagyongazdálkodási tervét.

Mezőkövesd Város Önkormányzatának középtávú vagyongazdálkodási terve:

- 1) Az önkormányzati vagyonnal felelős módon, rendeltetésszerűen kell gazdálkodni.
- 2) A vagyongazdálkodás feladata az önkormányzat teherbíró képességéhez igazodó, elsődlegesen a közfeladatok ellátásához és a mindenkori társadalmi szükségletek kielégítéséhez szükséges, egységes elveken alapuló, átlátható, hatékony és költségtakarékos működtetése, értékének megőrzése, állagának védelme, értéknövelő használata, hasznosítása, gyarapítása, továbbá a feleslegessé váló vagyontárgyak elidegenítése.
- 3) Az önkormányzati vagyonnevelés céljait a Képviselő-testület döntései és az éves költségvetési rendelet határozza meg.
- 4) Az önkormányzati vagyon hasznosításának alternatívái:
 - a) A feladat ellátásához nem szükséges vagyon értékesítése: a rendelkezésre álló szabad vagyon értékesítését forgalmi értékbecsléssel megalapozva, nyilvános pályázati kiírás alapján, a vagyonrendelet előírásai szerint, a nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény alapján kell lefolytatni.
 - b) Használatba-adás, bérbeadás: A lakás és nem lakáscélú helyiségek hasznosítása elsősorban bérleti szerződés keretében tehető meg. A bérlet útján nem hasznosított ingatlan esetében törekedni kell arra, hogy minél rövidebb ideig legyen kihasználatlan állapotban, ezért folyamatos pályázatadás szükséges. A bérleti díjakat a piaci viszonyoknak megfelelően kell megállapítani. Törekedni kell arra, hogy a bérleti díjak, lakbérek fedezetet nyújtsanak az ingatlan karbantartására, felújítására és az üzemeltetési költségekre. A lakások és nem lakáscélú helyiségek bérbeadásának részletes szabályait az Önkormányzat 10/2006. (III.30.) rendelete tartalmazza.

Mezőkövesd Város Önkormányzatának hosszú távú vagyongazdálkodási terve:

- 1) A középtávra meghirdetett feladatok ellátása.
- 2) A vagyonhasznosítás során a bevételstervezés, illetve a kiadáscsökkentés mellett szem előtt kell tartani azt, hogy ne vagyonfelélést eredményezzen. A piaci helyzet ismeretében évente felül kell vizsgálni az értékesítendő, valamint a más módon hasznosítható vagyonelemeket.
- 3) A vagyonhasznosítás bevételeit minél nagyobb arányban a megmaradó vagyontárgyak megővésére, felújítására kell fordítani.
- 4) A vagyonhasznosítás célja, hogy Mezőkövesd város területén további ipari, idegenforgalmi, kulturális, munkahelyteremtő beruházások valósuljanak meg. Törekedni kell arra, hogy a megvalósuló beruházásokat elsődlegesen pályázati forrásból tudja biztosítani az Önkormányzat.

A vagyongazdálkodással kapcsolatosan két helyi rendeletet alkotott a Képviselő-testület:

- Mezőkövesd Város Önkormányzatának vagyonáról és vagyongazdálkodás szabályairól szóló 9/2012. (III.29.) önkormányzati rendelet
- Mezőkövesd Város Önkormányzatának tulajdonában álló önkormányzati lakások és nem lakás céljára szolgáló helyiségek bérletének, a lakbérek mértékének megállapításáról szóló 10/2006. (III.30.) ÖK számú rendelet

Mezőkövesd Város Önkormányzatának Törzsvagyona az alábbiakból épül fel:

1. Forgalmképtelen vagyon, mely az Nvtv. 5 § (4) bekezdése alapján nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű nemzeti vagyon

- Helyi közutak, műtárgyak

2. Forgalmképtelen vagyon, mely az Önkormányzat 9/2012. (III.29.) önkormányzati rendelete forgalmképtelenné minősít

- Dala József és Takács István festőművészek hagyatéka
- Matyó Népművészeti és Háziipari Szövetkezettől nyilvántartás szerint átvett, valamint, művészek által a városnak adományozott, népművészeti jellegű vagyon, lajstromba vett népi bútorok, berendezési tárgyak és népi bútorok
- Alkotóházak, védett népi épületek

3. A törzsvagyon körén belül az Önkormányzat 9/2012. (III.29.) rendelete alapján korlátozottan forgalomképes vagyontárgyak

- Ivóvíz, szennyvíz csatorna hálózata
- Nevelési-oktatási és művelődési intézmények:
- Egészségügyi és szociális intézmények
- Igazgatási és egyéb épületek
- Kereskedelmi, szolgáltató és egyéb ingatlanok, földek (pl.: piac, vásártér, önkormányzati üdülők)

4. Üzleti vagyon, melyet a Nvtv. valamint az 9/2012. (III.29.) rendelete nem minősít korlátozottan forgalomképes vagyonnak és az önkormányzat hosszú távú gazdasági, kulturális és sport céljait szolgálja

- Kommunális hulladéklerakó hely és hulladéklerakó telep
- Szennyvíztisztító telep
- Sportlétesítmények
- Mezőgazdasági földek
- Belterületi építési telkek, területek
- Komplex ipari létesítmények
- Zsóry Gyógy és Strandfürdő
- Lakás és nem lakás céljára szolgáló ingatlanok

Portfóliók és részesedések, üzletrészek	
Megnevezés	Mennyiség
Optima értékpapír	30 124 426 db
Kárpótlási jegy	18 db

Üzletrészek	
Gazdálkodó szervezet megnevezése	Tulajdoni hányad
Városgazdálkodási Zrt.	100 %
Média Non-profit Kft.	100 %
KÖZKINCS-TÁR Kulturális, Könyvtári, Turisztikai és Múzeumi Nonprofit Kft.	100 %

Észak-magyarországi MÉH Zrt.	0,4 %
Tiszafüredi tagi rész	15,5 %

Mezőkövesd Város Önkormányzata Képviselő-testületének 9/2012. (III.29.) önkormányzati rendelete határozza meg a vagyongazdálkodás szabályait.

1.10.2. Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere

A településen Városfejlesztési Társaság nem működik. A településfejlesztési tevékenységet a Városfejlesztési és Városüzemeltetési Iroda fogja össze.

2008-ban a város elkészítette **Integrált Városfejlesztési Stratégiáját**. A fejlesztési modell fő célkitűzései a következők voltak:

- Gazdasági célkitűzések:
 - Helyi ipari-gazdasági övezet fejlesztése,
 - A város turisztikai, idegenforgalmi, kulturális-oktatási, igazgatási adottságainak hasznosítása, célorientált fejlesztése
 - Trimodális logisztikai bázis kialakítása, első ütemben a repülőtér üzembe helyezésével
 - Infrastruktúra-fejlesztés,
 - Vonzerő, és turisztikai szolgáltatások /termékek, üdülőterületek fenntartható fejlesztése
- Településpolitikai célkitűzések:
 - A település vonzásának megtartása,
 - A település városi (egyedi) arculatának fejlesztése, a településkép alakítása,
 - Települési értékvédelem
- Környezetvédelmi célkitűzések:
 - Tájhasználati korlátozások és szabályozások bevezetése,
 - Termőföld és talajvédelem, biogazdálkodás,
 - Vízrendezés, vízminőség, zaj- és levegőtisztaság-védelem megoldások érvényesítése

Az Önkormányzat településfejlesztési tevékenységét elsősorban pályázati forrásokhoz kapcsolódóan, szervezetten végzi. A beruházások jelentős része pályázati és saját forrás felhasználással történt.

A város 2007 és 2014 között mintegy 10,5 milliárd forintot fordított fejlesztésekre. A fontosabb fejlesztéseket az alábbi táblázat foglalja össze:

A pályázat tárgya	Prioritás	Megítélt összeg (Ft)
Gyula úti orvosi rendelő akadálymentesítése	ÉMOP-4.2.2.-2007	9 707 040
Mezőkövesdi SZTK rendelőintézet és Tüdőgondozó akadálymentesítése	ÉMOP-4.2.2.-2007	19 250 006
A mezőkövesdi Mező Ferenc általános iskola energetikai korszerűsítése	KEOP-2007-5.1.0	4 923 504
I. sz. tagóvoda (Egri út) akadálymentesítése	ÉMOP-4.2.2.-2007	9 655 200
Bárdos Lajos Általános Iskola akadálymentesítése	ÉMOP-4.2.2.-2007	19 588 500
Bayer Róbert kollégium akadálymentesítése	ÉMOP-4.2.2.-2007	19 710 000
Mezőkövesd város szennyvíz-csatornahálózatának fejlesztése a lakosság életminőségének javítása és a települési környezet védelme érdekében.	KEOP-1.2.0/1F	1 795 586 319
Többcélú körzeti általános iskola fejlesztése Mezőkövesden	ÉMOP-4.3.1/2/2F	220 612 709
Mezőkövesdi Polgármesteri Hivatal szervezetfejlesztése	ÁROP-1.A.2	16 182 800
Zsóry Gyógy- és Strandfürdő fejlesztése Mezőkövesden	ÉMOP-2007-2.1.1/B	416 651 328
Mezőkövesd kerékpárforgalmi hálózatának fejlesztése	ÉMOP-2009-5.1.3.	40 346 269
A mezőkövesdi Eper út közlekedésfejlesztése	ÉMOP-2009-3.1.2/B	90 101 003
Vonzó és élhető városi környezet kialakítása Mezőkövesden	ÉMOP-2007-3.1.2	801 685 668
Mezőkövesd Városi Bölcsőde kapacitásbővítő fejlesztése	ÉMOP-2009-4.2.1/B	79 868 708
Zsóry fürdő Termásvíz hasznosításra épülő épületgépészeti rekonstrukció	KEOP-2009-4.2.0/B	90 605 250
A Kánya patak középső szakaszának rekonstrukciója	ÉMOP-3.2.1/D	482 529 800
Az Egri úti tagóvoda kapacitásbővítő fejlesztése	ÉMOP-4.3.1/A-11	200 000 000
Épületenergetikai fejlesztés megújuló energiaforrás hasznosítással kombinálva a Mezőkövesdi Városi Sportcsarnokban	KEOP-2011-4.9.0	91 346 438
Épületenergetikai fejlesztés megújuló energiaforrás hasznosítással kombinálva a Bayer Róbert Kollégiumban és a Szent László gimnáziumban Mezőkövesden	KEOP-2011-4.9.0	190 832 504
Épületenergetikai fejlesztés megújuló energiaforrás hasznosítással kombinálva a Polgármesteri Hivatal "A" épületében Mezőkövesden	KEOP-2011-4.9.0	39 737 500
Épületenergetikai fejlesztés a mezőkövesdi V. sz. Tagóvoda	KEOP-5.5.0/A/12	42 721 729
Épületenergetikai fejlesztés a mezőkövesdi VI. sz. Tagóvodában	KEOP-5.5.0/A/12	51 691 120
Épületenergetikai fejlesztés a mezőkövesdi Mező Ferenc Tagiskolában	KEOP-5.5.0/A/12	91 990 981
Városi Rendelőintézet felújítása Mezőkövesden	ÉMOP-4.1.1/B-12	593 543 885
Őrizzük meg Matyóföld kincseit!	TÁMOP-3.2.3/A-11/1	19 553 800
Közvilágítás fejlesztés Mezőkövesden	KEOP-2014-5.5.0/K	286 575 500

Forrás: NFÜ

1.10.3. Gazdaságfejlesztési tevékenység

Az önkormányzat kifejezetten gazdaságfejlesztési tevékenységet folytató szervezetet nem működtet, gazdaságfejlesztő társaság nem működik.

Az önkormányzat a betelepülő vállalkozások számára adókedvezményt nem nyújt, azonban a helyi iparúzési adóról szóló rendelet értelmében adókedvezmény illeti meg azt a vállalkozót, akinek tárgyévi vállalkozási szintű adóalapja az 1 millió Ft-ot nem haladja meg. Az adókedvezmény mértéke az adó 25%-a.

A város ugyanakkor megfelelő támogatást nyújt ahhoz, hogy a városban működő vállalkozások forrásteremtő képességét növelje, elsősorban pályázati támogatások lehívásával.

A város megfelelő gazdasági és közlekedési potenciállal rendelkezik ahhoz, hogy logisztikai csomóponttá váljon. A város egyik elsődleges feladata, hogy a tervezett repülőtér hasznosítás, ipari park fejlesztéséhez megfelelő támogatást nyújtson.

1.10.4. Foglalkoztatáspolitikai

Az önkormányzat nem rendelkezik munkaerő-piaci illetve foglalkoztatási programmal. A város foglalkoztatási helyzetet döntően a nagyobb vállalkozások, a közsféra foglalkoztatási helyzete, valamint nagy számuk miatt az egyéni vállalkozások gazdasági helyzete és munkaerő felvevő képessége határozza meg.

A városban az önkormányzat, mint munkáltató jelenleg 75 főnek biztosít munkahelyet. 2013. január 1-jével változás következett be, sok munkavállaló átkerült a járási hivatalhoz, és a Klebersberg Intézményfenntartó Központba.

Mezőkövesd Önkormányzata él azokkal a foglalkoztatási programok nyújtotta lehetőségekkel, amely révén a település 100%-os támogatás mellett tudja foglalkoztatni a program résztvevőit. A közmunkások egy része a közterületek és a település zöldfelületének tisztán tartásában és gondozásában vesznek részt. A közfoglalkoztatás másik pillére a mezőgazdasági földmunkaprogram, amely szintén látványos eredményekkel zajlik a városban. A Zsóry Gyógy- és Strandfürdő területén kialakított virágkertetben található két fóliasátorban folyamatosan zajlik a virág-, illetve az uborkatermesztés, valamint a Bogácsi út mellett 4,5 hektáron alapvető zöldségeket (hagyma, bab, burgonya, répa, borsó) ültettek. A program harmadik eleme a matyó hímzésre épül, amely keretében az egykori hímző bedolgozó ipart élesztik újjá. Országos szinten teljesen egyedülállónak mondható a közfoglalkoztatásnak az az ága, amely 2013-ban indult Mezőkövesden. A matyó hímzésre épült ún. Matyóház programban 11 nő bevonásával készülnek a különböző matyó mintával, hímzéssel ellátott textíliák, ajándéktárgyak, ruhadarabok. A közfoglalkoztatásban további, mintegy 200 főnek munkáltatója.

1.10.5. Lakás- és helyiséggazdálkodás

A város lakás és helyiséggazdálkodására vonatkozóan az Önkormányzat 12/2007 (III.29.) „Mezőkövesd város Önkormányzatának vagyonáról és a vagyongazdálkodás szabályairól” rendelet, és a rendelet alapján a 2008-ban elkészített IVS „Ingatlan-gazdálkodási terv” fejezete, valamint az Önkormányzat 10/2006. (III.30.) számú rendelete „Az önkormányzat tulajdonában lévő önkormányzati lakások és nem lakás céljára szolgáló helyiségek bérletének, a lakbérek mértékének megállapítása” rendelet foglalkozik. Ez utóbbi rendelet szabályozza az önkormányzat tulajdonában lévő lakásokkal és nem lakás céljára szolgáló helyiségekkel való eredményes gazdálkodás feltételeit.

Önkormányzatának tulajdonában álló, az önkormányzat vállalkozói vagyongörébe tartozó lakás és nem lakás céljára szolgáló helyiségekre vonatkozó bérbeadási jogokat a Képvisező-testület (bérbeadó) gyakorolja.

Lakás bérbe adható: szociális helyzet alapján, piaci alapon, költségelven, bérlőkijelölésre vagy bérlő-kiválasztásra jogosult döntése alapján, törvényben előírt elhelyezési kötelezettség alapján, törvényben és e rendeletben előírt bérbeadási kötelezettség alapján, lakáscsere esetén, a rendeletben vállalt másik lakás bérbeadása alapján, a rendeletben meghatározott közérdekű célok – szakember ellátás - megvalósítása érdekében.

Az önkormányzat tulajdonában álló lakások hasznosítási formái:

- ✓ Költségalapú bérlakások
- ✓ Szociális alapú bérlakások
- ✓ Bérbeadás közérdekű célból, szakember biztosítás ellátása céljából
- ✓ Nem lakás céljára szolgáló helyiségek bérlete

Az önkormányzati lakások lakbérének mértékét

a.) szociális helyzet alapján

b.) piaci alapon

c.) költségelven történő bérbeadás figyelembe vételével önkormányzati rendelet állapítja meg a rendelet.

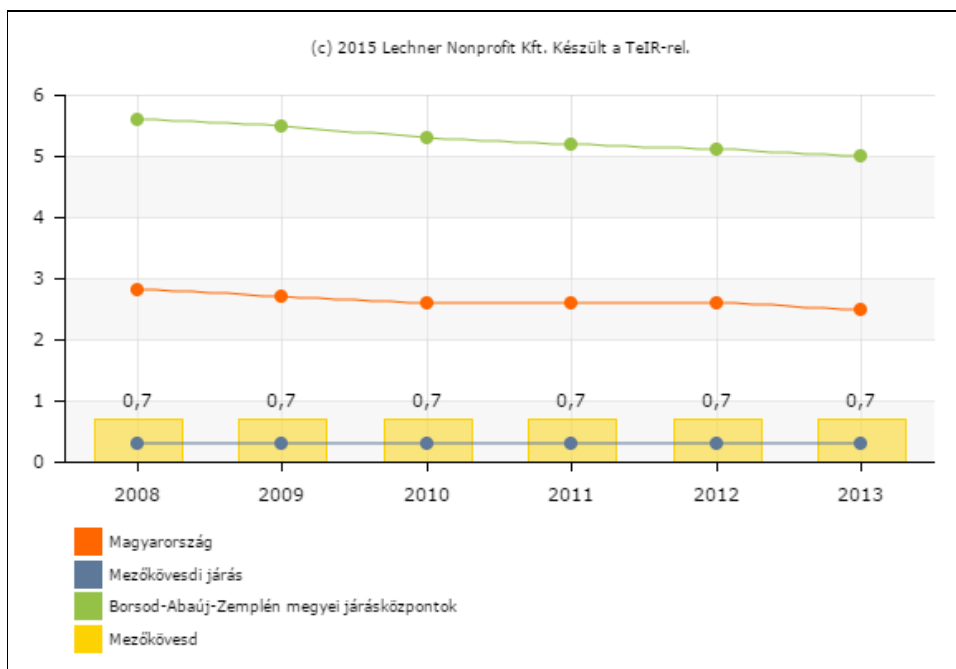
Szociális alapon kiutalt bérlakások esetén a fizetendő lakbér alapját képező fajlagos lakbér mértéke:

	A város frekvenciált helyén található, kedvező elhelyezkedésű	Nem kedvező elhelyezkedésű
Összkomfortos lakás esetén	300,-Ft/m ² /hó	200,-Ft/m ² /hó
Komfortos lakás esetén	250,-Ft/m ² /hó	150,-Ft/m ² /hó
Félkomfortos lakás esetén	150,-Ft/m ² /hó	100,-Ft/m ² /hó
Komfort nélküli lakás esetén	60,-Ft/m ² /hó	60,-Ft/m ² /hó

Közérdekből szakember ellátás érdekében kiutalt bérlakások esetén a fizetendő lakbér alapját képező fajlagos lakbér mértéke:

	A város frekvenciált helyén található, kedvező elhelyezkedésű	Nem kedvező elhelyezkedésű
Összkomfortos lakás esetén	450,-Ft/m ² /hó	350,-Ft/m ² /hó
Komfortos lakás esetén	400,-Ft/m ² /hó	300,-Ft/m ² /hó
Félkomfortos lakás esetén	200,-Ft/m ² /hó	150,-Ft/m ² /hó
Komfort nélküli lakás esetén	90,-Ft/m ² /hó	90,-Ft/m ² /hó

Költségelven meghatározott lakbér alapján történő bérbeadás esetén a fizetendő lakbér alapját képező fajlagos lakbér mértéke: komfortos bérlakás 350.- Ft/m² /hó; garázs használat/ 300.- Ft/m² /hó.

Fenntartott önkormányzati lakásbérlemények aránya a teljes lakásállományon belül (%).

Forrás: TeIR

Mezőkövesd Város Önkormányzata jelenleg 50 db bérlakással rendelkezik, ezekből 23 db társasházban, 1 db szövetkezeti házban, 16 db önkormányzati tulajdonú társasházban található. Ezen felül pedig 10 db kertesházzal rendelkezik az Önkormányzat.

Komfortfokozat	Lakások száma		
	Szociális alapon bérbe adható	Piaci alapon, pályázat útján bérbe adható	Közérdekből, szakember ellátása érdekében bérbe adható
Összkomfortos	4	2	8
Komfortos	8	3	5
Félkomfortos	1	-	-
Komfort nélküli	1	-	-
Szükséglakás	-	-	-

Az önkormányzat tulajdonában álló 2004-ben épült társasházban található 16 db lakás műszaki állapota jó, a többi lakás felújítandó, illetve korszerűsítendő. A 16 lakásos társasház a város frekventált, közkedvelt kertvárosi részén. Jelenleg nincs tervben új lakások építése.

Az önkormányzati tulajdonú bérlakásokra nagy igény jelentkezett a városban az elmúlt években. A 16 lakásos társasházban található, jó műszaki állapotban lévő, költségelven kiadható lakások mindegyike bérbe van adva. Üresedés esetén azonnal bérbe tudja adni az Önkormányzat ezeket a lakásokat, sőt jellemző, hogy egy lakásra több pályázat is érkezik. Főleg fiatal párok, kisgyerekes családok veszik bérbe ezeket a lakásokat, általában 5 évre.

A szociális bérlakásokra a válság kezdete óta hatalmas a kereslet, még az alacsony komfort fokozatú lakások is kelendők. Gyakran keresik fel a Hivatalt olyanok, akik kilakoltatás előtt állnak, és olcsó bérleti díjú lakást szeretnének. Szükségük az Önkormányzatnak nincsen, de nagy lenne rá az igény.

1.10.6. Intézményfenntartás

A Városban működő intézményeket fenntartóik megjelölésével az alábbi táblázat foglalja össze:

Intézmény megnevezése	Fenntartó
Bölcsőde és Óvoda	
Városi Napköziotthonos Óvoda és Bölcsőde	Mezőkövesd Város Önkormányzata
Általános iskolák	
Mezőkövesdi Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola	Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Mezőkövesdi Tankerülete
Mezőkövesdi Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola, Mező Ferenc Tagiskolája	
Mezőkövesdi Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola, Szent Imre Tagiskolája	
Mezőkövesdi Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola, Alapfokú Művészeti Iskolája	
Szent István Katolikus Általános Iskola	Egri Főegyházmegye
Középfokú oktatási intézmények	
Mezőkövesdi Szent László Közgazdasági Szakközépiskola és Gimnázium	Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Miskolci Tankerülete
Bayer Róbert Kollégium	Mezőkövesd Város Önkormányzata
Mezőkövesdi Széchenyi István Katolikus Szakképző Iskola	Egri Főegyházmegye
Egészségügyi intézmények	
Deák Ferenc utcai Háziiorvosi Rendelő	Mezőkövesd Város Önkormányzata
József Attila utcai Háziiorvosi Rendelő	Mezőkövesd Város Önkormányzata
Gyula utcai Háziiorvosi Rendelő	Mezőkövesd Város Önkormányzata
Városi Önkormányzat Rendelőintézete	Mezőkövesd Város Önkormányzata
Krónikus Belgyógyászati Osztály	Markhot Ferenc Kórház (Eger)
Fogorvosi rendelő (Kossuth u. 1.)	Mezőkövesd Város Önkormányzata
Fogorvosi rendelő (Gyula u. 4.)	Mezőkövesd Város Önkormányzata
Fogorvosi rendelő (Gróf Zichy J. út 1/A)	Mezőkövesd Város Önkormányzata
Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kórház és Egyetemi Oktató Kórház Mozgásszervi Rehabilitációs	Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kórház és Egye-

Központ Mezőkövesdi telephelye	temi Oktató Kórház
Járási Népegészségügyi Intézet	Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Mezőkövesdi Járási Hivatala
Szociális intézmények	
Családsegítő Szolgálat	Mezőkövesdi Kistérségi Szociális- és Gyermekjóléti Szolgálat
Gyermekjóléti szolgálat	
Idősek Otthona	
Idősek Klubja	
Idősek Gondozóháza	
Fogyatékkal élők ellátása	„Add a kezed” Lakóotthon
Hajléktalanok ellátása	Magyar Máltai Szeretetszolgálat Mezőkövesdi szervezete
Kulturális és sport célú intézmények	
Zsóry Gyógy- és Strandfürdő	Városgazdálkodási Zrt
Közösségi Ház	Mezőkövesdi KÖZKINCS-TÁR Kulturális, Könyvtári, turisztikai es Sportcentrum Nonprofit Kft
Városi könyvtár	
Kis Jankó Bori emlékház	
Iskolatörténeti Gyűjtemény	
Tourinform Iroda	
Városi Galéria- Takács István életmű kiállítás	
Mezőkövesdi Televízió	Mezőkövesdi Média Közhasznú Társaság
Mezőkövesdi Újság	
Matyóföld című periodika	
Városi Sportcsarnok	Mezőkövesd Zsóry Futball Club Kft.
Gazdasági tevékenység, településüzemeltetés	
Mezőkövesdi Városgondnokság	Mezőkövesd Város Önkormányzata
Városgazdálkodási Zrt	Mezőkövesd Város Önkormányzata

Az önkormányzat az intézményfenntartással kapcsolatos feladatait az önkormányzat által létrehozott költségvetési szerve látja el, a Mezőkövesdi Városgondnokság.

1.10.7. Energiagazdálkodás

Az Önkormányzat nem rendelkezik külön energiagazdálkodási koncepcióval, mindemellett az utóbbi évek intézményfejlesztési beruházásainak fontos részét képezte, hogy energetikailag korszerű, modern hőtechnikai elvárásoknak megfelelő épületek adjanak helyet a szolgáltatásoknak. Az elmúlt években az önkormányzat által működtetett intézményekben nyílászárócsere és homlokzati szigetelés történt. A teljes város közvilágítási hálózatának korszerűsítésére – LED-es lámpatestek felszerelésére 100 %-os támogatást nyert a város.

1.11. Településüzemeltetési szolgáltatások

A város területén összesen 99 km hosszú úthálózat épült ki, amelynek 92%-a burkolt út és az összterülete 390.000 m². Részben a sajátos városépítészet miatt (korábban a főútra koncentráálódtak a kereskedelmi egységek, a környező utcák pedig teljesen beépítettek), részben az egykor a városközponton keresztül áthaladó 3. számú főút forgalmának városon kívülre helyezésével tehermentesíteni lehetett a Mátyás király utcát.

1997-től a helyi járatú autóbusz-közlekedés üzemeltetését a Városgazdálkodási Rt. végzi. 20 buszjárat összeköti a város különböző részeit és benne a Zsóry területet.

Az ivóvizet az Észak-magyarországi Regionális Vízmű Rt. biztosítja karsztvízből. Az Észak-magyarországi Regionális Vízmű Rt. által fenntartott ivóvízhálózat hossza 127 km, amely a város teljes területét lefedi. A vizet a sályi és kácsi kutakból nyerik, az Andornak-völgyi középmélységű kutakból biztosítják a tartalék vízkészletet.

A közüzemi vízhálózatba bekapcsolt lakások száma 7246, amely a teljes lakásállomány 97%-a. A szolgáltatott víz mennyisége 658.000 m³, amelyből a lakosság fogyasztása 494.000 m³ évente. Az egy lakosra jutó vízfelhasználás 28 m³/év.

A szennyvízhálózatot csakúgy, mint a vízhálózatot az Észak-magyarországi Regionális Vízmű Rt. tartja fenn. Ők végzik a szennyvíz gyűjtését, kezelését, tisztítását. A közüzemi szennyvízhálózat mérete alatta marad a vízhálózaténak. A közüzemi szennyvízhálózat hossza közel 94 km. 7000 lakás van közcseztorna-hálózatba kapcsolva, mely 93 %-os lefedettséget jelent. A helyi hálózaton évente 604.000 m³ szennyvizet vezetnek el a felhasználóktól (ennek 80%-át a háztartásoktól), amelynek 100%-át tisztítják.

1.12. A TÁJI ÉS TERMÉSZETI ADOTTSÁGOK VIZSGÁLATA

1.12.1. Természeti adottságok

Mezőkövesd a Bükkalja déli oldalán, a Borsodi-Mezőséggel határos területen fekvő település. Területe az Alföld és az Észak-magyarországi-középhegység nagytájakon belül két földrajzi kistájat is érint. Ezek: az Észak-alföldi-hordalékkúp-síkság középtáj – **Borsodi-Mezőség** kistája (a település teljes belterülete és a külterület nagyobbik része) és a Bükkvidék középtáj – **Egri-Bükkalja** kistája (a külterület északi része).

1.12.1.1. Domborzati-földtani-talajtani-vízrajzi viszonyok

Borsodi-Mezőség

89,5 és 140 m közötti tszf-i magasságú, enyhén D felé lejtő, gyenge átlagos relatív reliefú. A Bükkről érkező patakok hordalékkúpsíksága. É-i pereme az alacsony domblábi háta, lejtők, középső része a hullámos síkság, legnagyobb területű D-i egysége pedig az alacsony, ármentes síkság orográfiai domborzat típusba sorolható. A sík felszínét részben azok az 1-3 m magas folyóhátak tagolják, amelyek az egyes patakok würm kori lefutási irányaihoz kapcsolódnak. Ezek ÉNy-i-DK-i csapásúak, felszínüket homoklepel vagy löszös homok fedi, a települések színterei. Változatosságot jelentenek másrészt – főként a Ny-i részen – az 1-2 m mély, elhagyott folyómedrek.

Az alaphegység újpaleozoos és mezozoos képződményeire vastag oligocén, majd késő-miocén rétegek települtek. A Tura-Mezőkövesd közötti eltemetett rögvonulat elvégződése. A felszínen, ill. a felszín közelében mindenütt csak felső-pleisztocén és holocén képződmények találhatók, többnyire homok és lösziszap formájában. Folyóvízi kavics elsősorban Mezőkövesd és Emőd környékén jelenik meg a felszín közelében; ezekben a bükki idősebb hordalékkúpok áttelepített anyagát kell látnunk. A hordalékkúp folyóvízi homokját a magasabb orográfiai helyzetű területeken 1-1,5 m vastag homokos lösz, löszös homok fedi. A felső-pannóniai lignittelepes (Füzesabony-Szihalom- Mezőkövesd-Bükkábrány) fekvő települő hordalékkúp fejlődése az egész pleisztocénban tartott, feltehetően a vége felé növekvő intenzitással.

A táj a Bükkből érkező patakok hordalékkúpján helyezkedik el. Az É-i rész enyhén hullámos síkság, míg a D-i alacsony, ármentes síkság.

A felszín lösziszap és homok fedi. É-on nyirokszerű anyagokon csernozjom barna erdőtalajok a jellemzők. A löszös anyagokon csernozjom talajok, így alföldi mészlepedékes csernozjom, a réti csernozjom és a mélyen sós alföldi mészlepedékes csernozjom talajok találhatók. A mélyfekvésű löszös síkot réti és szikes talajképződmények uradják. Réti talajok és öntés réti talajok, nyers öntéstalajok jellemzőek. A szikes talajok közül a legnagyobb területet a réti szolonyec talaj borítja. A sztyepesedő réti szolonyec kiterjedése elhanyagolható. A szolonyeces réti talajok kiterjedése jelentős.

Árvizek főleg nyár elején fordulnak elő és hevedességüket a Bükk karsztos tározása tompítja. A nyár második felétől a kisvizek a szokásosak.

A talajvíz 2-4 m között található, kémiai jellege kalcium-magnézium-hidrogénkarbonátos. A rétegvíz mennyisége nem jelentős, széles határok között változik az artézi kutak mélysége és vízhozama, de általában 200 m-t nem haladja meg. Mezőkövesd Zsóry-fürdőben található kút 71 °C-os vize gyógyvíznek minősül.

Egri-Bükkalja

126 és 420 m közötti tsztf-i magasságú, enyhén D-DK-nek lejtő hegységelőtéri dombság. Alacsony dombhátakból és lejtőkől áll, amelyeket hegyláb felszínként, ill. hegységelőtéri lejtőként értelmezhetünk. A Bükkhöz forrt hegyláb felszín közel É-D-i futású völgyekkel erősen felszabdalt, völgyközi hátakra tagolt. A kistáj felszínének D-i permén löszanyaggal kevert, pleisztocén lejtőanyagok találhatóak. Jellemző szerkezeti iránya az ÉK-DNy-i. Magas szeizmicitásértékű terület.

A kistáj enyhén DK-nek lejtő dombságának az alfölddel határos pleisztocén löszsel keveredett lejtőhordalék-felszínén az agyagos csernozjom barna erdőtalajok előfordulása jellemző.

A talajvíz 6 m alatt összefüggően megtalálható, a völgyekben 4 m fölé is emelkedik, mennyisége nem jelentős. A rétegvíz készlet jelentősebb, a mélyebb rétegek is gazdagok vízben, a mögöttes hegyvidék mélybe szivárgó vizéből táplálkoznak, az artézi kutak hozama is tekintélyes.

1.12.1.2. Vízfolyások, természetes és mesterséges állóvizek

Mezőkövesd közigazgatási területét a Hór-, a Kánya-, az Ostoros-patakok, valamint a Nád-, és a Kövesdi-ér érinti. A településhez tartozó nagyobb természetes, illetve mesterséges állóvizek a Hór-völgyi víztározó, a Katonai-tó, valamint belterületen, a településközpontban a Kavicsos-tó.

1.12.1.3. Éghajlat

Borsodi-Mezőség

Mérsékelt meleg, száraz terület, a napsütés évi összege 1850-1900 óra, az évi középhőmérséklet meghaladja a 10 °C-ot. Évente mintegy 540-560 mm csapadék hull. Az ariditási index 1,25-1,30 közötti, leggyakoribb széljárás az ÉK-i, DNY-i.

Egri-Bükkalja

Mérsékelt meleg, mérsékelt száraz terület, a napsütés évi összege 1850 óra, az évi középhőmérséklet 9,0-10 °C közötti. Évente mintegy 600 mm csapadék hull. Az ariditási index 1,15, leggyakoribb széljárás a DNY-i.

1.12.1.4. Természetes és telepített növénytakaró:

Borsodi-Mezőség

Florisztikai beosztás: Pannóniai flóratartomány (Pannonicum), Alföld flóravidékének (Eupannonicum), **Tiszántúl** (Crisicum) flórajárás.

A tájban jelentős kiterjedésű gyepeket találunk, melyek megoszlása jellemző térbeli anomáliát mutat. A gyepek száma és kiterjedése ezzel szemben nyugati irányban jelentősen lecsökken, a Bükkalja peremén, a löszplatókon a természetes vegetáció teljesen felaprózódott.

Az egykori morotvával tarkított pusztán jelentős kiterjedést érnek el a vizes élőhelyek (hínártársulások, mocsarak, mocsárrétek), melyek természetes fluktuációját és regenerációját a klimatikus viszonyokon kívül a vizes rekonstrukciós munkák is elősegítik. Víznyomta szántókon gazdag iszappnövényzet tenyészik. Szolonyec szikesei jelentősek, változatos megjelenésűek.

Az erdőket jobbára fűzligetek és telepített tölgyesek képviselik. Egykori sziki erdőssztyepp erdeje erősen degradálódott, viszont sziki magaskórósai még természetesek.

Lösznövényzete jelentős. Özönnövényei közül a csatornák mentén terjedő gyalogakác okozza a legjelentősebb problémát. További özönfajok: gyalogakác, aranyvessző-fajok, fehér akác, bálványfa, zöld juhar.

Egri-Bükkalja

Florisztikai beosztás: Pannóniai flóratartomány (Pannonicum), Északi-középhegység (Matricum) flóra-vidékének, **Bükk hegység** (Borsodense) flórajárás.

Általánosságban elmondható, hogy főként erdőssztyepp-erdők boríthatták a tájat, helyenként sztyeppjellegű füves élőhelyekkel mozaikolva.

A Bükkalját napjainkban is intenzíven művelik, a jobb termőképességű területeket szőlők, szántók, legelők és gyümölcsösök foglalják el. Ugyanakkor az Alföldön egykor elterjedt pannonikumi vegetációnak a Bükkalján még megtalálhatók izolált foltjai.

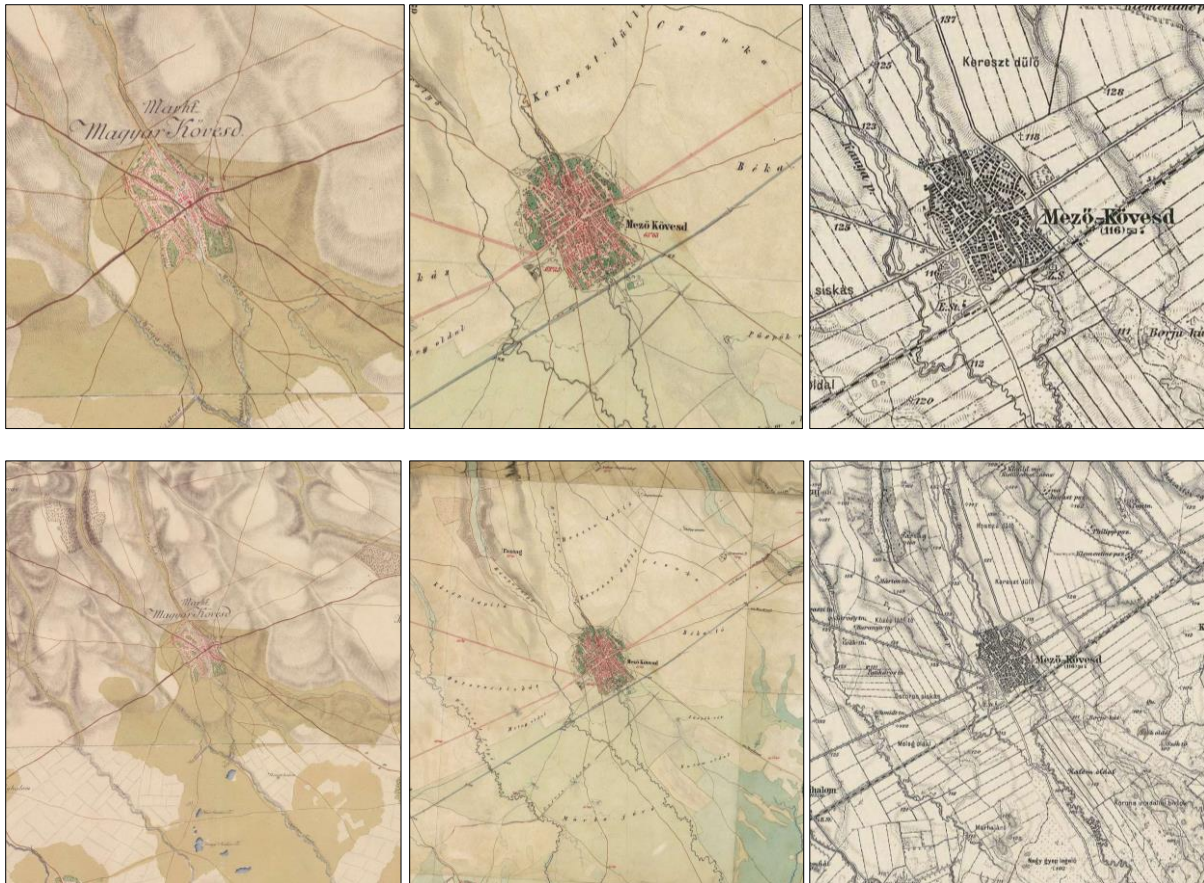
A Bükkalja 250 m tszf. magasságot meghaladó területein a cseres-tölgyesek uralkodnak, melyek egy része erdőssztyepp-elemekben gazdag, más része mészkerülő jellegű. Potenciális termőhelyeiket sok helyen telepített fenyvesek, akácosok vagy legelők foglalják el.

A meredekebb völgyek aljában gyertyános-tölgyes erdőket is találunk. Napjainkra a vizes élőhelyek egy része degradálódott, illetve termőhelyeiket szántók és telepített nemesnyárasok foglalják el. Inváziós fajként jelentkezik növekvő térfoglalásával a selyemkóró. További özönfajok: zöld juhar, bálványfa, gyalogakác, tájidegen őszirózsa-fajok, japánkeserűfű-fajok, fehér akác, aranyvessző-fajok.

1.12.2. Tájhasználat, tájszerkezet

1.12.2.1. Tájérténeti vizsgálat

A település tájhasználatának alakulása, változása az I. Katonai felmérés (1763-1787), a II. Katonai felmérés (1806-1869), a III. Katonai felmérés (1869-1887), a Magyar Királyság területét lefedő, 1:25 000 léptékű (1869-1887) történeti térképek vonatkozó szelvényein, illetve a Google Earth közelmúltban készült műholdfelvételein keresztül kerül bemutatásra.

I. Katonai felmérés (1763-1787) (ARCANUM), II. Katonai felmérés (1806-1869) (ARCANUM), III. Katonai felmérés (1869-1887) (ARCANUM)

Az I. Katonai felmérés szelvényén megfigyelhető, hogy a település a mai 3. sz. országos főút mentén, a Hór-patakot övező területen alakult ki.

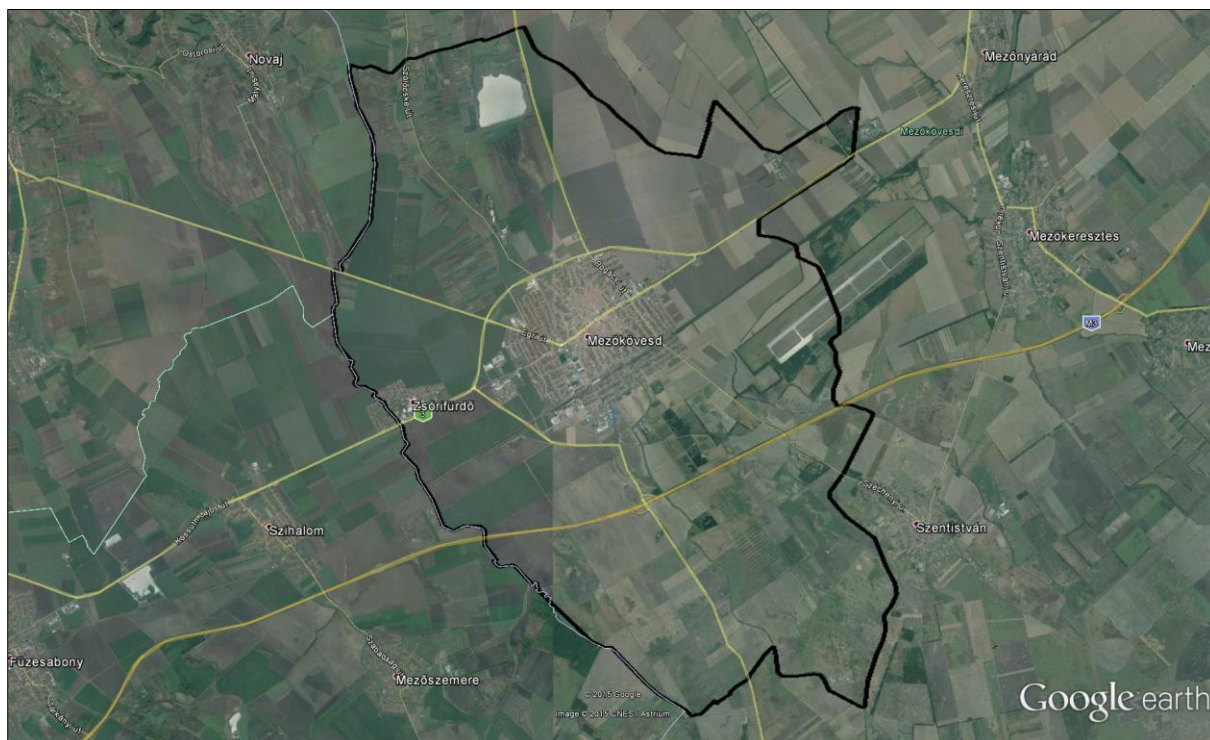
A település magasabban fekvő, vertikálisan jobban tagolt északi részein mezőgazdasági területek, szántók, a Szomolyai út mentén a mai állapothoz hasonlóan szőlők, míg a lakott területek mentén, valamint a déli oldalon mezők, legelők foglaltak helyet.

A II. Katonai felmérésen a település lakott területeinek, a legelők terhére történő terjeszkedése figyelhető meg. Megjelenik a lakott területek déli oldalán a vasút nyomvonala is. Érdekességként megemlíthető, hogy a vasúttól délre megfigyelhető, keletkezéséről a mai napig vita tárgyát képező, valószínűleg szarmata, illetve római védműként funkcionáló, mára jórészt eltűnt Csörsz-árok települést keresztülszelő nyomvonala is (a Csörsz-árok egy valószínűsíthető szakasza, az M3-as autópálya két oldalán a Kánya patak nyugati partján még a legfrissebb műholdképeken is jól kivehető).

A 19. sz. második fele óta eltelt cca 150 évet felölelő térképi ábrázolások vizsgálatát követően megállapítható, hogy a település lakott területeinek terjeszkedésén túl, a táj használatát illetően jelentősebb változások nem történtek.

Az 1950-es évek elején, az egykori Klementina elnevezésű nagybirtok területén felépült az azóta már kihasználatlan, eredetileg katonai célú repülőtér, hozzá kapcsolódóan egy-egy nagyobb katonai létesítmény, laktanya, üzemanyag tároló telep is helyet kapott a település külterületi részein, az 1960-as évek végén, a 70-es évek közepén kezdett kiépülni a Zsóry fürdő és környezete.

Új tájelemként megjelent az 1990-es évek végén, a 2000-es évek elején az M3-as autópálya Mezőkövesdet átszelő szakasza, valamint a település északi részén a Hór-völgyi víztározó is.

Műholdfelvétel (2014) (Google Earth)

1.12.2.2. Tájhasználat értékelése

A település külterületi részeit legnagyobb arányban szántó területek, mintegy 70,6 %-ban foglalják el. A külterület északi, Kánya-patakot övező, változatos felszínű részén kertes mezőgazdasági területek, gyümölcsösök (1,2 %), szőlők (2,55 %) színesítik a tájat.

Az erdőterületek aránya (1,24 %) rendkívül alacsony, mind az országos 20,8 %, mind pedig a megyei 28,8 %-os arányhoz képest jelentős elmaradást mutat, összefüggő, fával borított területekkel az egykori reptér, a Zsóry fürdő, valamint a Hór-völgyi tározó környezetétől eltekintve szinte nem is találkozhatunk, a nagyobb utak, vízfolyások egy-egy szakasza mentén láthatóak még erdősávok, fasorok.

Földrészlet statisztika fekvésenként (TAKARNET)					
Fekvés	földrészletek száma	összes terület (m ²)	legkisebb földrészlet terület (m ²)	legnagyobb földrészlet terület (m ²)	átlagos földrészlet terület
Belterület	8285	9059485	3	190833	1093
Külterület	2833	88574990	21	2344279	31265
Zártkert	2136	2923314	64	13974	1369
Összesen	13254	100557789			

Földrészlet statisztika művelési áganként (TAKARNET)						
Művelési ág	alrészletek száma	összes alrészlet terület (m ²)	legkisebb alrészlet terület (m ²)	legnagyobb alrészlet terület (m ²)	átlagos alrészlet terület (m ²)	művelési ág nagysága a település teljes területéhez viszonyítva (%)
Erdő	67	1249141	453	202709	18629	1,24
Gyep (legelő)	55	2648415	397	354553	48153	2,63
Gyep (rét)	246	1406417	76	271847	5717	1,40
Gyümölcsös	275	1206549	64	176546	4387	1,20
Kert	396	363670	78	3155	918	0,36
Kivett	8818	20043877	3	2344279	2273	19,93
Nádas	8	61067	885	32979	7633	0,06
Szántó	2559	71018674	21	1199843	27753	70,62
Szőlő	1652	2560979	88	59378	1550	2,55

1.12.3. Védett, védendő táji-, természeti értékek, területek

1.12.3.1. Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek

Az Országos Területrendezési Tervről szóló, 2003. évi XXVI. törvény, 3/5. mellékletében, tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területként megfogalmazott területek közé olyan, az országos területrendezési tervben megállapított, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervekben alkalmazott övezet, amelybe a természeti adottságok, rendszerek, valamint az emberi tevékenység kölcsönhatása, változása következtében kialakult olyan területek tartoznak, amelyek a táj látványa szempontjából sajátos és megkülönböztetett fontosságú, megőzésre érdemes esztétikai jellemzőkkel bírnak.

Mezőkövesden ilyen területek kizárólag a Hór-völgyi víztározó mellett található.

Jelmagyarázat

 Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezete

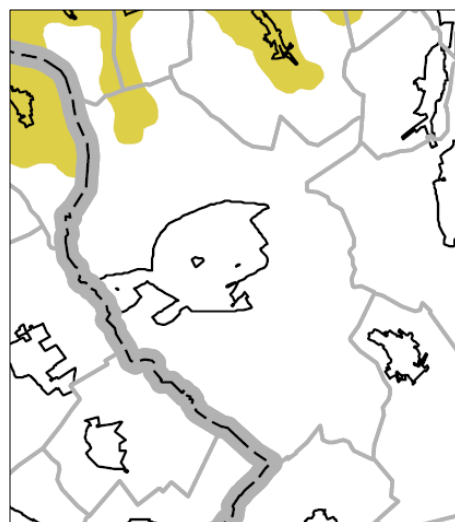
Alaptérképi elemek

 Országhatár

 Megyehatár

 Közigazgatási határ

 Települési térség

Forrás: OTRT – 2014, 3/5. sz. melléklet

1.12.3.2. Nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett terület, érték, emlék

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény szerint természeti terület valamennyi olyan földterület, melyet elsősorban természetes vagy természetközeli állapotok jellemeznek. A természeti területek kiemelt oltalma törvény erejénél fogva – **ex lege** (láp, szikes tó, kunhalom, földvár, forrás, víznyelő, barlangok), vagy **egyedi jogszabállyal** (nemzeti park - NP, tájvédelmi körzet - TK, természetvédelmi terület - TT, természeti emlék - TE, ásványok, ásványtársulások, ősmaradványok, mesterséges üregek) történő védetté nyilvánítással jön létre.

A Tvt. vagy más jogszabály (miniszteri rendelet, önkormányzati rendelet) által védetté vagy fokozottan védetté nyilvánított (tehát kiemelt természetvédelmi oltalomban részesülő) földterület **a védett természeti terület**.

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény szerint a védett természeti területek és értékek – a védelem kiterjedtségének, céljának, nemzeti és nemzetközi jelentőségének megfelelően – **országos** vagy **helyi** jelentőségű oltalom alatt állhatnak.

A nemzeti park és a tájvédelmi körzet mindig országos jelentőségű, míg a természetvédelmi terület és a természeti emlék lehet országos és helyi jelentőségű.

Mezőkövesd Város területén található, kiemelt oltalom alatt álló természeti területek közé tartozik a törvény erejénél fogva (**ex lege**) védett **Halom-domb (egykori Nimet-halom) kunhalom**, mint természeti emlék (TE).

A település területén található, **helyi jelentőségű** védett természeti területekről a **17/2011. (VI. 30.) sz.** önkormányzati rendelet (**HÉSZ**) **1. sz. függeléke** rendelkezik:

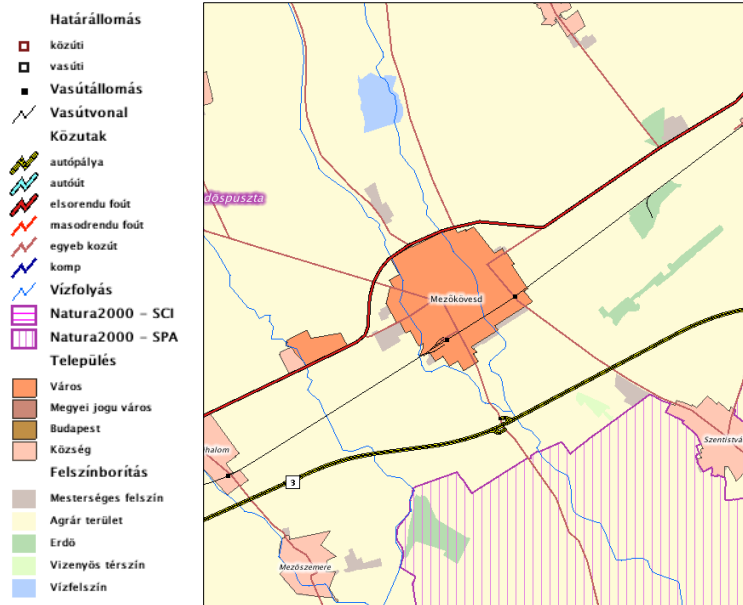
Ez alapján helyi jelentőségű védett természeti területnek minősül:

- a Katonai-tó (törzskönyvi szám: 4/104/TT/04),
- a Szomolyai út menti homokbánya (törzskönyvi szám: 4/105/TT/04)
- Pázsag-puszta menti pusztagyepes terület.

Nemzetközi (közösségi) jelentőségű kategória - mely a természetes élőhelytípusok, vadon élő állat- és növényfajok védelmét, azon keresztül a biológiai sokféleség megóvását, helyreállítását szolgálja - az Európai Unió által létrehozott **Natura 2000** hálózat, mely két természetvédelmi irányelve alapján a különleges madárvédelmi (KMT, vagy SPA) és a különleges természetmegőrzési (KTT, KJTT, vagy SCI) területeket védi.

Mezőkövesd Város területének déli részén található Natura 2000 hálózathoz, ezen belül a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság működési területéhez tartozik:

- **HUBN10002** azonosító kódú, **Borsodi-sík** elnevezésű Különleges Madárvédelmi (KMT), területek.

Forrás: Természetvédelmi Információs Rendszer - <http://geo.kvvm.hu/tir/viewer.htm>

A védelem alá tartozó területeket az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrésztelkekről szóló, 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet tartalmazza.

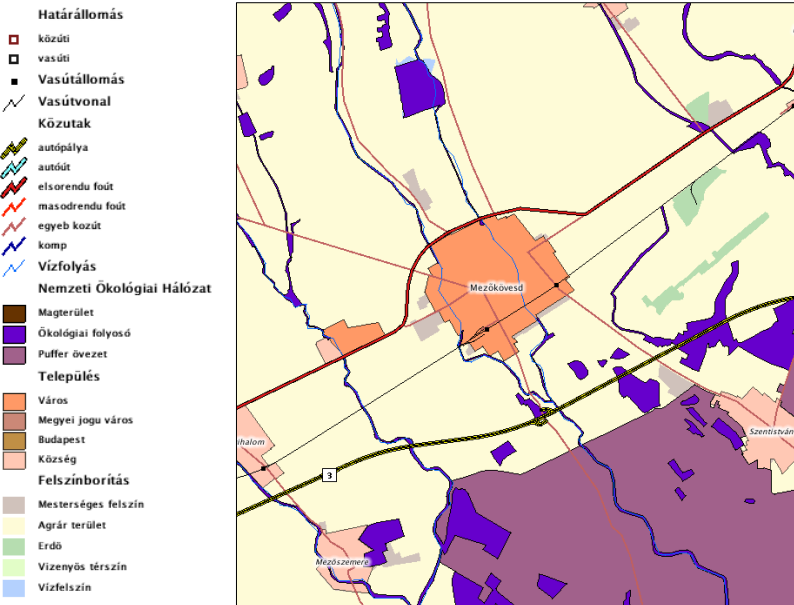
A tájak karakterének fontos összetevői és védelemre érdemesek az egyedi tájértékek. A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény értelmében egyedi tájértéknek minősül az adott tájra jellemző olyan természeti érték, képződmény és az emberi tevékenységgel létrehozott tájalkotó elem, amelynek természeti, történelmi, kultúrtörténeti, tudományos vagy esztétikai szempontból a társadalom számára jelentősége van.

Mezőkövesd Város közigazgatási területén eddig 9 db tájérték kataszterezésére került sor. Ezek közé többségében szobrok, feszületek tartoznak (TÁJÉRTÉKTÁR).

1.12.3.3. Ökológiai hálózat

A természetvédelmi oltalom alatt nem álló védett természetes és természetközeli élőhelyek fennmaradását, megőrzését a Nemzeti Ökológiai Hálózat biztosítja. Az ökológiai hálózat funkcionális elemeinek, a kiemelten védendő magterületek, az ezeket összekötő ökológiai folyosók, a pufferterületek, rehabilitációs területek hálózatának kiemelkedő jelentőségű szerepük van az élőhelyek folytonosságának biztosításában, mely a flóra és fauna elemeinek megfelelő életteret biztosítanak.

Mezőkövesd Város közigazgatási területén **pufferzóna** (az említett Különleges Madárvédelmi területek), illetve elszórta kisebb-nagyobb, **megszakított** (volt szovjet laktanya környezete), illetve **folyamatos** (Hór-patak, Hór-völgyi tó, Kánya-patak, Nád-ér medre) **ökológiai folyosó**ként funkcionáló földrészlet található.

Forrás: Természetvédelmi Információs Rendszer - <http://geo.kvvm.hu/tir/viewer.htm>

1.12.4. Tájhasználati konfliktusok és problémák értékelése

A táj ökológiai, ökonómiai és tájképi értékeit rontó tevékenységek tájhasználati konfliktusok forrásai-vá válhatnak.

Funkcionális tájhasználati konfliktusokat az egymást akadályozó, egymás területét megszüntető, rendeltetését zavaró, egymással konkuráló területhasználatok okoznak.

Tájökológiai tájhasználati konfliktusról beszélünk, az egymást károsító, pusztító, megszüntető, egymás létét veszélyeztető területhasználati módok fennállása esetén.

A rendezetlenség, a rendetlenség, a megoldatlanság, a befejezetlenség, a folyamatosság érzékelhető megszakadása, hiánya vizuális-esztétikai: tájhasználati konfliktusokat eredményez.

Mezőkövesd település esetében, legtöbbször vizuális-esztétikai tájhasználati konfliktusokkal találkozhatunk. A városba érkezőket fogadó területeken általában valamilyen ipari-kereskedelmi-szolgáltató funkciók dominálnak. Szinte mindenhol hiányzik a zavaró látványú funkciók takarását szolgáló fásítás.

A településre érkeve majdnem minden irányból üzemanyag-töltő állomások, mezőgazdasági ipari létesítmények, felhagyott épületek, majorok, silók, tartályok, zavaró beton kerítések képezik a fogadóképet. Az egyik ilyen leginkább zavaró funkció, a település fő megközelítési útján, a Lövői úton található hulladék felvásárló telep.

Az előzőekhez kapcsolódik, de főként tájökológiai tájhasználati konfliktus forrása, hogy a település külterületének erdősültsége (beleértve a kellő mértékű takarófásítások hiányát) nem kielégítő. A termőhelyi adottságokat figyelembe véve az erdősültség növelésére, elsősorban erdősávok telepítésére lenne szükség.

1.13. ZÖLDFELÜLETI RENDSZER VIZSGÁLATA

1.13.1 A települési zöldfelületi rendszer elemei

1.13.1.1. szerkezeti-, kondicionáló szempontból lényeges valamint a zöldfelületi karaktert meghatározó elemek

A közhasználatú (közpark, közkert, játszókert, közjóléti erdőterület, sétányok, út- és térfásítások, kondicionáló és védőültetvények), a korlátozott közhasználatú (zöldfelületű, zöldfelület jellegű intézményterületek: bölcsőde, óvoda, iskola, közintézmények: temető, fürdő, strand, sportlétesítmények, kempingek) és a közhasználat elől elzárt (magánkertek, zárt intézményi, vállalati területek, véderdők, védőterületek) zöldfelületek együttesen alkotják a település zöldfelületi rendszerét.

Mezőkövesd Város zöldfelületi rendszere az azt alkotó elemek elhelyezkedését vizsgálva szigetesen elrendeződést mutat, mely sávos, szalagszerű elemekkel (útmenti fasorok, zöldsávok vízfolyásokat kísérő zöltsávok) egészül ki. Az elszórtan elhelyezkedő, kapcsolat nélküli elemek, a város más területfelhasználású egységei által körülzártan helyezkednek el.

A legnagyobb, legfontosabb közhasználatú zöldfelületi elemek szinte mindegyike a település fő utcája, a Mátyás király út, illetve annak nyugati folytatását képező 3. sz. főút két oldalán mentén sorakoznak.

Közhasználatú zöldfelületek

A település belvárosi részén, a Mátyás Király út két oldalán, a Kavicsos-tavi Szabadidőparktól egészen a Bogácsi úti kereszteződésig több, intenzív fenntartású díszpark foglal helyet. Jelenleg a kislevelű hárs-juharok alkotta gerinc mellett japánakác található nagyobb számban. Emellett fűz, kőris, berkenyék, nyír, díszszilva, platán tarkítják a parkokat.

A város három nagy zöldtömeget képviselő, a belváros mikroklímáját alapvetően befolyásoló, többé-kevésbé egymáshoz kapcsolódó, fás szárú növényzettel rendelkező kulcsterülete a Polgármesteri Hivatal épületei – a Bárdos László Általános iskola – Zeneiskola - Korona szálló - Közösségi Ház – Szent László templom – Galéria által közrefogott, valamint a Szent László Gimnázium előtti, Vigadó melletti parkok, zöltsávok és a nagy lombtömeeggel ugyan még nem rendelkező, de a közelmúltban igényesen kialakított és betelepített Kavicsos-tó, Jézus Szíve templom körüli park a város legnagyobb és legkorszerűbb, rekreációt, kikapcsolódást, kulturális célokat kiszolgáló, egybefüggő, közhasználatú zöldfelülete. Itt nagyméretű, korszerű játszópark, rendezvény színpad is helyet kapott.

A belvárostól távol, a Zsóry városrész területén található közhasználatú zöldfelület a Mozgásszervi Rehabilitációs Központot körülölelő park, valamint a tőle délre elhelyezkedő, nevével ellentétben nem gyűjteményes kertként funkcionáló "Arborétum".

A település más részein több kisebb-nagyobb, általában kisebb játszókertnek is helyet adó park található (Vörösmarty utca, Damjanich utca).

A település zöldfelületi rendszerének fontos elemeit képezik (méretük és a lakóterületekhez való közelségük miatt), többnyire vegyes képet mutatnak, a lakótelepes beépítettségű városrészek (Móra Ferenc, Harsányi Kálmán utca, Váci Mihály út) belső tömbjei, parkjai.

Korlátozott közhasználatú zöldfelületek, zöldfelület jellegű intézményterületek

Az elsősorban sportolási, rekreációs lehetőségeket kínáló zöldfelületek főként kiterjedésüknek, használati értéküknek köszönhetően fontos szerepet játszanak a zöldfelületi rendszeren belül. A legnagyobb sportterület, a már említett Kavicsos-tavi Szabadidőpark környezetéhez kapcsolódó Városi stadionnak is helyet adó sporttelep a Széchenyi István úton, valamint a belterület határán található Temető utcai sporttelep.

A legnagyobb rekreációs lehetőségeket kínáló terület a város nyugati részén elhelyezkedő Zsóry fürdő.

Szintén időben és térben korlátozott közhasználattal jellemezhető területek közé tartozik a temető, mely a Bogácsi úton található.

továbbá az elsősorban a város központi részén elhelyezkedő köz- és oktatási intézmények

- Szent László Gimnázium és Közgazdasági Szakközépiskola,
- Széchenyi István Katolikus Szakképző Iskola.

A bölcsőde-, óvoda- és iskolakertek folyamatosan karbantartja a város lehetőség szerint, új növényeket telepít.

Közhasználat elől elzárt nagyobb zöldfelületek

A jellemzően a lakók által alakított családi házas, lakókeres településrészek, ezeknek is főként a hátsókerti zónái jelentősen hozzájárulnak a település klimatikus viszonyainak kialakulásához.

A közhasználat elől elzárt zöldfelületek sorát gazdagítja egy-egy szociális, egészségügyi intézmény rekreációt célzó, nagyméretű parkja is (Markhot Ferenc kórház parkja a Kavicsos-tó mellett, Lakóotthon parkja a Dohány utcában), vagy éppen az eredetileg katonai célokat kiszolgáló területek fásított telkei (katonai üzemanyag raktár a Zsórytól délkeletre, egykori katonai reptér).

1.13.1.2. zöldfelületi ellátottság értékelése

Mezőkövesd zöldfelületi rendszerére jellemző, hogy az elemek többsége a város főutcája (Mátyás király út) mentén helyezkednek el. A főútca mentén található zöldfelületek (parkok, út menti zöld sávok, fasorok) és a Zsóry fürdő közterületei is igényesen kialakítottak és fenntartottak. A városközpont közel nagyméretű, rekreációt, kikapcsolódást, sportolási igényeket egyaránt szolgáló, rendezvényeknek helyet adó egybefüggő zöldfelületi tömb található.

A városközponttól, a főutcától távolabb eső részek hasonló funkciókat szolgáló zöldfelületi ellátottsága jelenleg nem kielégítő, fejlesztésre szorul.

1.13.2. A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái

A közel 30 éve telepített sövények többsége kivágásra került, ezzel nyitott felületek keletkeztek. A sövények helyének helyreállítása gyepesítéssel történt, valamint új virágágyások kerültek kialakításra. A sövények kivágásával megszűnt a levegőben lévő por lekötése, valamint a rezgés és zajszint csillapítás. A belvárosi virágágyak egy része kiemelt betonelemekből álló növénytartó. A Főtéren a kiemelt zöld területeken kerültek kialakításra virágágyak, amit a szemközti oldalon a Polgármesteri Hivatal 'A' és 'B' épület falába épített hosszanti virágtartók egészítenek ki.

Legnagyobb összefüggő fás szárúakkal (fák, cserjék) ellátott területet a belvárosban Gimnáziumi park képviseli, az 1970-es években került kialakításra. Nagyobb fás-cserjés részekkel rendelkezik a Főtér, a Községi Ház előtti park. A Polgármesteri Hivataltól az Autóbusz pályaudvarig a fásszárúak teljes hiánya jellemző, a terület burkolattal ellátott és a közművek miatt a faültetés szinte lehetetlen.

A Hadas városrész jellemzője, hogy az utcák igen szűkek, hűen őrzik az eredeti városképet. A városrészben a településszerkezet miatt nem lehetséges, de nem is szükséges nagyobb volumenű fásítás, a ligetes, szoliteres megoldásra jelenleg is találunk szép példát.

A lakótelepeken intenzív zöldterületek kerültek kialakításra célszerűségi megfontolások figyelembe vételével, melyek az ott élők pihenését szolgálják.

A faültetések gondja mára érezhető, fák koronája túl közel van az épülethez, csatornához, közművekhez. Nagy problémát jelent az ilyen és ehhez hasonló területeken az újonnan telepített fák gondozása, öntözése.

A játszóterek a város különböző pontjain elhelyezett játszókeretek, lakótelepekhez illetve nagyobb, rendezett családi házas övezetekhez kapcsolódnak. Többnyire növényzettel ellátott területek, általában sövények, fák, virágzó felületek.

A Zsóry fürdő területén a legnagyobb összefüggő zöldterület az „Arborétum”. Örökzöldekből és lombos fajokból álló fásítás, amelyek között elszórtan cserjék, cserjesorok, változatos formájú örökzöldek kerültek elhelyezésre. A terület meghatározó színfolt.

1.14. AZ ÉPÍTETT KÖRNYEZET VIZSGÁLATA

1.14.1. Terület-felhasználás vizsgálata

1.14.1.1. A település szerkezete, a helyi sajátosságok vizsgálata

Mezőkövesd Borsod-Abaúj-Zemplén megye délnyugati sík vidékén épült ősi település. Miskolctól 45 km-re található szintén DNY-i irányban, Budapesttől 130 km választja el. A város közlekedésföldrajzi helyzete kedvező, ugyanis Budapesttől és Miskolcra egyaránt elérhető a 3-as számú főútról, valamint az M3-as autópályáról. A település síkságon épült közlekedési csomópontnak is tekinthető, észak felé a bükkaljai községekbe (Bogács, Szamolya) és a hevesi megyeszékhelyre Egerbe, délre a borsodi mezőségbe vezetnek az utak. A bükkaljai falvak közül Cserépfalu, Bükkzsérc, Noszvaj is csak Mezőkövesd érintésével juthat ki az Alföldre, a megye déli pereméről a Tisza menti községek egy része is a város érintésével juthat el az ország más tájaira. Kedvező földrajzi helyzete következtében a mai Mezőkövesd és környéke már az ősidőkben is lakott terület volt.

Mezőkövesd régi településmagjára a halmazos településformából adódóan a „zeg-zugos” szabálytalan úthálózati rendszer a jellemző, mely főbb elemei a lakosság által leggyakrabban használt járások vonalát követik. Alaprajzi tekintetben a fa ágaira vagy gyökérzetére emlékeztet az úthálózat látszólag szabálytalan, a valóságban viszont logikus rendszere. Az utak egymással gyakorlatilag párhuzamosak, keskeny, hosszú tömböket fognak közre, közöttük az átjárást keskeny közök biztosítják. A város főútca mentén és az egykori "belsőség" határán az utak összefutnak, „csomósodnak”. A szakirodalom morfológiai kategóriái közül az ágas és a rostos úthálózat sajátos keverékéről beszélhetünk. Ennek kialakulásában az egykori letelepedési rend logikája (párhuzamos házsorok) mellett a területről kivezető utak differenciálódása játszik szerepet: a lakosok által "kijárt" útvonalak a legfontosabb kivezető utak mentén találkoznak és haladnak tovább. A "külsőségek" úthálózati rendszerében egyértelműen kivehető az északi és a déli Hadas közötti szerkezeti különbség: az északi rész úthálózata és tömbszerkezete centrális jellegűen, gyűrűszerűen veszi körül a sűrűn beépített belső területeket. A déli részen a párhuzamos utak rendszere folytatódik, hatalmas tömböket körülzárva, amelyeket a későbbi sűrűsödés során zsákutcákkal, beszögellésekkel tártak föl. A Hadasban ezzel ellentétben élesen elválik egymástól az egykori "külsőség" és "belsőség" területe, lényeges szerkezeti különbségek figyelhetőek meg. Az eltérés oka a párhuzamosan épülő vasútvonal jelenlétében keresendő, amely ezt a városrészt elvágta a hozzá tartozó határrészekről, így további fejlődéséből kiiktatta a külső kapcsolatok egyébként meghatározó szerepét. Az utcák vonalvezetése rendszerint enyhén ívelt, kisebb-nagyobb beszögellésekkel tagolt. A belső részekben igen keskenyek, a külsőbb részekben azonban - az egykor meghatározó állattartás követelményeinek megfelelően - kifelé haladva szélesednek. Az utcákra a zsúfoltság jellemző, sűrűn állnak a kisebb nagyobb házak, a beépítés ennek megfelelően rendszerint oldalhatáron álló, csak a főútca közelében válik zárt sorúvá, hézagosan zárt sorúvá. Ezzel párhuzamosan az utcakép is városiasabbá, rendezettebbé válik.

Elsődleges hálózati elem Mezőkövesd esetében a főútca (Mátyás király utca), amely az ősi labirintusos településmag egyetlen határozott vonalvezetésű útja. Az utcára a széles, viszonylag egységes szélesség és egyenes vonalvezetés a jellemző, és a várost DNY-ÉK-i irányban osztja ketté. A 3. sz. főút forgalmát bonyolította le Miskolc és Budapest között, míg 1991-ben elkészült a főútvonal elkerülő szakasza. Ennek köszönhetően a Mátyás király utcán a közlekedés nyugodtabbá és biztonságosabbá vált, és általa az északi irányú gyűjtő utak szerepe megnőtt.

A középpont közelében alakult ki a város főtere. Ez méreti és határozott térfalai miatt is eltér a belső városrészek szabálytalan teresedéseitől. A zárt sorú, egy-három szintes épületekkel körülvett, zöldterületekkel és szélesen betorkolló utcákkal tagolt, térsorként megjelenő központ jellegében városias,

kialakulásában, mai megjelenésében egyaránt a spontán és tervszerű folyamatok egymásra hatásának eredménye. A településen az elsődleges hálózatok és a besűrűsödést létrehozó másodlagos hálózatok együttesen magyarázatát adják a látszólag szabálytalan, rendszertelennek tűnő halmazos alaprajzi kialakulásának. A városmagon kívül eső területeken az úthálózat derékszögű hálós rendszerű, ami szabályosan és tervszerűen alakult ki, melyeknek a szabályos, egymással párhuzamos és merőleges út úthálózatnak az előhírnökei a korábban még az ólaskerteket elválasztó, közlekedésre használt útvonalak tekinthetők.

1.14.1.2. Az ingatlan-nyilvántartási adatok alapján, termőföld esetén a művelési ágak és a minőségi osztályok

Földrészlet statisztika fekvésenként				
fekvés	földrészletek száma	egyéb önálló épületek száma	egyéb önálló lakások száma	összes terület (m ²)
belterület	8285	245	2168	9059485
külterület	2833	1	4	88574990
zártkert	2136	0	0	2923314
ÖSSZESEN	13254	246	2172	100557789

Földrészlet statisztika művelési áganként			
művelési ág	földrészletek száma	alrészletek száma	összes alrészlet terület (m ²)
erdő	63	67	1248141
gyep (legelő)	44	55	2648415
gyep (rét)	235	246	1406417
gyümölcsös	273	275	1206549
kert	391	396	363670
kivett	8768	8818	20043877
nádas	8	8	61067
szántó	2065	2559	71018671
szőlő	1648	1652	2560979

1.14.1.3. Beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területek

Mezőkövesd Város Helyi Építési Szabályzatában, az alábbi funkciójú területek kerültek megállapításra (terület-felhasználási egységek):

Beépítésre szánt területek:

- lakóterületek: kisvárosias, kertvárosias, falusias
- vegyes területek: településközpont
- gazdasági: kereskedelmi szolgáltató, egyéb iparterület
- üdülőterület: hétvégház, üdülőház
- különleges terület: nagyterjedésű kereskedelmi célú terület, vásártér, városi idegenforgalmi és szabadidő centrum, egészségügyi központ, sport és rekreációs területek, nagyterjedésű közmű területek, temető, bányaterület, különleges településüzemeltetési és igazgatási terület, hulladékkezelő területe, különleges közlekedési terület, mezőgazdasági üzemi terület

Beépítésre nem szánt terület:

- közlekedési területek: kötöttpályás közlekedési területek, közutak
- zöldterületek: közpark
- erdőterület: védőerdő, gazdasági erdő, korlátozott használatú mezőgazdasági erdő
- mezőgazdasági területek: kertes mezőgazdasági, általános mezőgazdasági, korlátozott használatú mezőgazdasági (rét, legelő, gyepek, kert, szántó, nádas, vízállásos terület)
- vízgazdálkodási terület: folyóvizek medre, partja, sziget, közcélú csatornák, vízbeszerzési területek és védőterületeik
- természetközeli területek

1.14.1.4. Funkcióvizsgálat (intézményi ellátottság, funkcionális és ellátási kapcsolatok)

A város regionális szerepkörének megfelelő intézményhálózattal rendelkezik, mely a tudatos városkijelölés, városépítés eredménye. Minden intézményre jellemző város funkció mellett a körzeti vonzás a kistérség területére terjed ki.

Oktatási, nevelési intézmények:

- Mezőkövesdi Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény–Egységes Pedagógiai Szakszolgálat
 - Mező Ferenc Tagiskola
 - Bárdos Lajos Tagiskola
 - Szent Imre Tagiskola
 - Egységes Pedagógiai Szakszolgálat
 - Alapfokú Művészetoktatási Intézmény
- Városi Napköziotthonos Óvoda és Bölcsőde
 - László Károly úti Székhely Óvoda
 - Egri úti Tagóvoda
 - Dohány úti Tagóvoda
 - Móra Ferenc úti Tagóvoda
 - Deák Ferenc úti Bölcsőde
- Szent István Katolikus Általános Iskola
- Bayer Róbert Középfokú Kollégium és Élvezési Központ
- Szent László Gimnázium és Közgazdasági Szakközépiskola
- Széchenyi István Katolikus Szakképző Iskola

Kulturális intézmények:

- Matyó Múzeum
- Hajdu Ráfis János Mezőgazdasági Gépmúzeum
- Takács István Életmű-kiállítás (Galéria)
- Kisjankó Bori Emlékház
- Bútorfestő alkotóház hímzőház
- Fazekas ház
- Festő, szövő alkotóház
- Gari Margit Emlékház és Zeneház
- Játékház
- Mézeskalács ház
- Tűzománcos és hímző ház
- Matyó porta
- Zsóry Gyógy- és Strandfürdő

Egészségügy:

- Városi Önkormányzati Rendelőintézet
- Krónikus Belgyógyászati Osztály, Egri Markhoz Ferenc Kórház
- Rehabilitációs Központ (Rheuma Kórház)
- Orvosi rendelők
- Mentőállomás
- Gyógyszertárak

Szociális intézmények:

- Mezőkövesdi Kistérségi Szociális- és Gyermejjóléti Szolgálat
- Idősek Otthona
- Idősek Gondozóháza
- Magyar Máltai Szeretetszolgálat Mezőkövesdi Szervezete
- Karitás Mezőkövesd
- Magyar Vöröskereszt Mezőkövesdi Szervezete

Sport:

- Mezőkövesd Zsóry Sportegyesület
- Mezőkövesdi Kézilabda Klub

Hivatal:

- Mezőkövesdi Közös Önkormányzati Hivatal
- B. A. Z. Megyei Kormányhivatal Mezőkövesdi Járási Hivatala
- Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Mezőkövesdi Kirendeltsége
- Mezőkövesdi Járási Hivatal Járási Földhivatala
- Mezőkövesdi Járási Hivatal Járási Gyámhivatala
- Mezőkövesdi Járási Hivatal Járási Munkaügyi Kirendeltsége
- Mezőkövesdi Járási Hivatal Járási Állategészségügyi és Élelmiszer-ellenőrző Hivatala
- Mezőkövesdi Járási Népegészségügyi Intézet

Közigazgatási társulások:

- Mezőkövesdi Többcélú Kistérségi Társulás

1.14.1.5. Alulhasznosított barnamezős területek

Mivel Mezőkövesd korábban nem volt ipari település, kihasználatlan barnamezős, elhagyott ipari területei a közigazgatási területen nem találhatóak. Barnamezős területnek a volt Laktanya területe tekinthető, melynek területéből 10 ha, tulajdonosa a település Önkormányzata.

Az elmúlt években több hasznosíthatósági tanulmány készült. Ezek mindegyike a megrendelő igényét követve a teljes körű hasznosítást tűzi ki célul, ami alapján nemzetközi kereskedelmi repülőtérként javasolják megnyitni, ahol jelentős logisztikai és cargo bázis alakítható ki. Tanulmány készítésekor felvállalták a népszerűtlen feladatot és rámutattak a nemzetközi kereskedelmi repülőtérként való hasznosítás jelenlegi irrealitására. (1999)

Javasolják, hogy a "befektető" keresése mellett a koncepciónk szerint el kell kezdeni a repülőtér korlátozott és egyben értéknövelő működtetését. Először a repülőtér várható igénybevételét, várható kihasználtságát határozták meg. A repülőtér a Budapest – Ferihegy – Kassa – Debrecen háromszögben helyezkedik el. Mindhárom nagyváros nemzetközi kereskedelmi repülőtérrel üzemeltet, ami jelenleg kérdésessé teszi a mezőkövesdi repülőtér ilyen irányú fejlesztését. (1999) (Debrecen 75 km, Kassa 100 km, Budapest - Ferihegy 100 km légvonalban.). Meg kell állapítani, hogy a mezőkövesdi repülőtér forgalma egy évtizeden belül sem lesz tömeges, és az innen felszálló gépek sem lesznek menetrend szerinti járatok.

1.14.1.6. Konfliktussal terhelt (szlömösödött, degradálódott) terület

Szlömösödés, olyan területekre utal, melyek az épített környezetükben és társadalmi összetételükben negatív irányban eltérnek az átlagostól, a települést nem érinti.

Degradálás az ökológiában a degradált jelzőt általában emberi zavarásnak kitett, bolygatott, leromlott élőhelyekre használják, mely a települést nem érinti.

1.14.2. A telekstruktúra vizsgálata

1.14.2.1. Telekmorfológia és telekméret vizsgálat

A törökkori pusztulás nyomán Mezőkövesd a XVII. században gyakorlatilag teljesen lakatlanná válik, így egyes adatok alapján 50-80 évre tehető az a korszak, ami alatt a mai városközpont területén a települési kontinuitás nagyrészt megszakadt. A főutcára (országút) közel merőlegesen jelölték ki a kivezető utak között sorban a hadak településrendjét, ezeken belül a nagycsaládosok házai egymást követő sorban, sorosan álltak egymás mögött. A XVIII. századra tehető Mezőkövesden – az állattenyésztés újbóli fellendülésével egy időben – a lakóterület körül az ólaskertek övezetének kialakulása, így a század közepére valószínűleg már tisztán kirajzolódott a kétbeltelkes óriás halmazfal. A belső lakóterületen szabályos utcák nélkül, lekerekítetlen kis telkeken csak lakóházak állnak, e körül a külsőségekben minden belsőségi portához egy nagyobb „kert” (körülkerített gazdasági felhasználású térség, óllal, színnel) tartozik.

A település funkcióinak területileg ilyen tisztán elkülönült rendje csak átmenetileg állt fenn, mivel több adat szerint már a XVIII. század végén kezdték a belső telkeket is elkeríteni. Valószínű, hogy ez a folyamat a XIX. század második felében, esetleg még később fejeződött csak be, írásos források tudósítanak arról, hogy a belső lakóterületen a szabályos telkek kialakulása lekerítésükkel már a XVIII. század végén megkezdődik. Az akkor még párhuzamos, DNY-ra forduló házakkal, de már sűrűn, zegzugosan beépített nemzetségi terület az egyre gyakrabban megjelenő sövényfonású kerítésekkel már kezdi elveszíteni település-egység jellegét. Ahol a közlekedési igények indokolják, az árkokon való átjutást valószínűleg hidakkal teszik lehetővé; kezd kialakulni az a házakat kerülgető, jellegzetes utcahálózat, és az ólaskertek felől törésekkel vezetett átlókkal közelíti meg a központot. Ez a sok esetelegességet tartalmazó, törtvonalú utcahálózat csak tendenciájában mutatott a korábbi, főútra merőleges „járások” mellett egy határozott központ felé irányulást, mai formájában csak a XX. század elejére rögzült. Ekkorra már megjelentek a város szerkezetének későbbi legfontosabb alakítói: a közel egyenes főutca, a településről kivezető országutak, a Budapest – Miskolc vasútvonal. A XIX századra tehe-

tő jellemzően az a folyamat, amely elsődlegesen az ólaskertek övezetének lakófunkcióval való átépülését jelentette (telekosztódás, később telekosztás).

Mezőkövesd tömbszerkezete a település belső, központi részein olyan szabálytalan, akárcsak az úthálózat, és mivel ezek szoros összefüggésben állnak egymással, nem is lehet őket különválasztani. A központ legnagyobb részén a hadas szerkezetből megmaradt kis méretű, szabálytalan telekosztás a jellemző, ahol a tömbök egy- és kétsoros telekmélységűek. A beépítés szórtan elhelyezkedő, lazán utcavonalra forduló félig nyitott egysoros, és zárt kétsoros tömböket eredményeznek. Ezen telkek mérte az aprózódás következtében jelentősen lecsökkent, helyenként csak lakóépület (esetleg melléképület) és közvetlen környezete található a telken. 8-10-től 15 m-ig terjedhet a szélesség, mélységük átlagban 15-20 m körül alakul. Telekterület ennek megfelelően helyenként a 300 m²-t is alig éri el. A telekhasználatban ennek megfelelően nem alakult ki funkcionális tagozódás. A lakó- és gazdasági épületek, műhelyek mindig a telek nagyságának, alakjának és a szomszédos telkek beépítésének függvényében helyezkednek el, a használhatóság szempontjából legracionálisabb elrendezésben.

A településmagból kifelé haladva, a történetileg később beépült területen is két teleksor a jellemző, de a telkek mélysége sokkal nagyobb. Itt már kialakulhatott a telekfelhasználás funkcionális tagolódása: a lakóház után, rendszerint azzal egybeépítve következnek a gazdaság épületei, a kertrészek pedig növényzettel fedettek, a kisállattartásra és egyéb gazdasági tevékenységekre a telek utca felőli része szolgált. Némely telek szélessége megengedte, hogy a gazdasági épületek a lakóházzal szembe-ni oldalhatárra épüljenek. A telekszélesség 10 m-től 15 m-ig terjedhet a szélesség, mélységük átlagban 20-40 m körül alakul. Telekterület ennek megfelelően helyenként 400 m² és 700 m² között váltakozik.

A várost a peremrészekén minden irányból szabályos téglalap alakú tömbök határolják, amik zárt, négyoldalas beépítésűek. A legkülső, külterülettel csatlakozó telkek tömbjei nyitottak, azaz egy oldalas beépítésűek. A telekszélesség 14 m-től 18 m-ig terjedhet a szélesség, mélységük átlagban 40-50 m körül alakul. Telekterület ennek megfelelően helyenként 700 m² és 900 m² között váltakozik.

Ósi településmag
Forrás: IVS

1.14.2.2. Tulajdonjogi vizsgálat

A népszámlálási adatokból látható, hogy a településen 7544 épület található, melyből 7465 magántulajdonban van, 46 épület az önkormányzaté, és 33 épület más intézmény vagy szervezet tulajdonát képezi.

1.14.3. Önkormányzati tulajdon kataszter

Az Önkormányzat vagyongazdálkodása

Mezőkövesd Város Önkormányzata 2013 februárjában a nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény 7. § (2) bekezdésében meghatározottak szerint megalkotta Mezőkövesd Város Önkormányzatának közép- és hosszú távú vagyongazdálkodási tervét, illetve a vagyongazdálkodással kapcsolatosan két helyi rendeletet alkotott a Képviselő-testület:

- Mezőkövesd Város Önkormányzatának vagyonáról és vagyongazdálkodás szabályairól szóló 9/2012. (III.29.) önkormányzati rendelet
- Mezőkövesd Város Önkormányzatának tulajdonában álló önkormányzati lakások és nem lakás céljára szolgáló helyiségek bérletének, a lakbérek mértékének megállapításáról szóló 10/2006. (III.30.) ÖK számú rendelet

Mezőkövesd, Mátyás király u.112. Ingatlanvagyon-kataszter				
Művelés alá nem tartozó Beépítetlen földterületek	Terület m2	Önk. Tul m2	Bruttó (eFt)	Becsült (eFt)
Összesen (59 darab): (Ingatlan-jelleg főcsoport:"01"):	212 844	212 008	162 797	168 973
Összesen (11 darab): (Ingatlan-jelleg főcsoport:"02"):	11 703	11 703	424 082	1 441 748
Zöldterületek				
Összesen (40 darab): (Ingatlan-jelleg főcsoport:"03"):	217 608	217 608	400 470	401 601
Termőföld				
Összesen (218 darab): (Ingatlan-jelleg főcsoport:"05"):	740 482	379 743	249 843	271 100
Lakóépületek				
Összesen (33 darab): (Ingatlan-jelleg főcsoport:"11"):	20 001	14 757	210 621	403 598
Nem lakóépületek				
(76 darab): (Ingatlan-jelleg főcsoport:"12"):	364 812	360 098	2 843 732	7 455 662
Közlekedési infrastruktúra				
Összesen (790 darab): (Ingatlan-jelleg főcsoport:"21"):	3 052 548	3 052 548	7 268 492	7 570 733
Komplex ipari létesítmények				
Összesen (1 darab): (Ingatlan-jelleg főcsoport:"23"):	267 177	267 177	176 655	219 148
Összesen (1 darab): (Ingatlan-jelleg főcsoport:"22"):	0	0	5 107	5 109
Szabadtéri sportpályák				
Összesen (6 darab): (Ingatlan-jelleg főcsoport:"24"):	235 778	235 778	161 990	137 148
Mindösszesen (1235 darab):	5 122 953	4 751 420	11 903 788	18 074 820

Az ingatlan-jelleg főcsoportokat tartalmazó táblázat áttekintést ad az Önkormányzati vagyonelemek összetételéről, valamint a lehetséges vagyongazdálkodási irányokról és mozgásterről. Megállapítható, hogy a vagyonelemek számviteli nyilvántartás szerinti bruttó értékének (cca. 12 Mrd Ft) több, mint 90 %-a forgalomképtelen törzsvagyon vagy csak korlátozottan forgalomképes törzsvagyon. Ebből eredően a fejlesztési területekhez kapcsolódó ingatlan tulajdon fejlesztésbe bevonható volumene korlátozott. Ennek okán az Önkormányzat gazdálkodásra alkalmas csereingatlan vagy értékesíthető ingatlan alappal alig rendelkezik. Ugyanakkor egyes vagyonelemek (pl. nem lakóépületek ill. beépítetlen földterületek főcsoport) forgalmi értékbecslésen alapuló becsült értéke potenciális lehetősé-

get nyújt valós (akár 3 – 4 Mrd Ft nagyságrendű) vagyongazdálkodási intézkedések (hasznosítás, értékesítés, cserealap stb.) megtételére.

Lakásgazdálkodás

Mezőkövesd Város Önkormányzata jelenleg 50 db bérlakással rendelkezik, ezekből 23 db társasházban, 1 db szövetkezeti házban, 16 db önkormányzati tulajdonú társasházban található. Ezen felül pedig 10 db kertes házzal rendelkezik az Önkormányzat. Ezekből összkomfortos 29 db, komfortos 17 db, 1 félkomfortos, és 3 db pedig komfort nélküli. A lakások legnagyobb része a város frekventáltabb részén található, néhány darab (főleg a fél-, illetve komfort nélküliek pedig a város külső részein.

Lakásépítés

Az Önkormányzat 2004-ben állami támogatással építette a 16 lakások társasházát, Mezőkövesden frekventált, közkedvelt kertvárosi részén. Jelenleg nincs tervben új lakások építése.

Belterületi építési telkek, területek

LK/2.1 övezetbe tartozó önkormányzati ingatlanok: 10 db

Lke/3.3 lakóövezetbe tartozó önkormányzati ingatlan: 1 db

VT5.1. azaz település központi vegyes terület elsősorban idegenforgalmi létesítmények elhelyezésére szolgáló terület: 1db

1.14.4. Az épületállomány és a környezet geodéziai felmérése

A 2011-es népszámlálási adatokat felhasználva a következő adatok olvashatók le:

A lakóegységek rendeletetése							
lakott		nem lakott			együtt		
6757		777			7534		
A lakások szobaszám szerint							
1 szoba		2 szoba		3 szoba		4 vagy több szoba	
421		2453		2719		1951	
A lakások építési év szerint							
1946 előtt	1946-1960	1961-1970	1971-1980	1981-1990	1991-2000	2001-2005	2006-2011
655	512	655	924	748	192	77	46
A lakások alapterület szerint							
29 m2 alatt	30-39 m2	40-49 m2	50-59 m2	60-79 m2	80-99 m2	100 m2 fölött	egy lakásra jutó alapterület(m2)
41	198	312	1025	1916	2024	2028	82

A településnek a földhivatali digitális alaptérképe jelen munkarész készítéséhez nem került átadásra. A településrendezési terv településszerkezeti és szabályozási tervlapja is felhasználásra került jelen munkarészhez. A környezet geodéziai felmérése a vonalas infrastruktúrára irányuló beruházásokhoz tartozó kiviteli tervek részeként, a benne foglalt tartalmi követelményeknek megfelelően történik.

1.14.5. Az építmények vizsgálata

1.14.5.1. Funkció, kapacitás

Mezőkövesd város fontos közigazgatási intézményekkel rendelkezik, amelyek mind a város, mind a kistérség lakosságát szolgálják. Működik a városban bíróság és ügyészség, földhivatal és munkaügyi kirendeltség.

A gazdasági szereplők számának és gazdasági erejének koncentrációja Mezőkövesd kistérségi gazdasági központ szerepkörét erősíti. A város gazdasági központ szerepkörét növeli az is, hogy a város egyben közlekedési csomópont is, valamint a pénzügyi szolgáltatók közül több bank és biztosító áll a lakosság rendelkezésére.

Közigazgatás

A település Városházája, valamint az újonnan kialakított kormányablak a modern és kulturált ügyintézésre ad lehetőséget. A járási hivatalban az alábbi ügyeket lehet intézni:

- személyazonosító igazolvánnyal kapcsolatos ügyintézés
- személyi azonosítót és a lakcímet igazoló hatósági igazolvánnyal (lakcímgazolvány) kapcsolatos ügyintézés
- anyakönyvi ügyek
- útlevéllel és úti okmányokkal kapcsolatos ügyintézés
- jogosítvánnyal (vezetői engedéllyel) kapcsolatos ügyintézés
- egyéb gépjárművel kapcsolatos ügyintézés
- egyéni vállalkozói igazolvánnyal kapcsolatos ügyintézés
- ügyfélkapu ügyintézés
- mozgáskorlátozottak parkolási igazolvánnyal kapcsolatos ügyintézés

A Mezőkövesdi Járási Hivatalban az alábbi településeken élők intézhetik hivatali ügyeiket: Bogács, Borsodgeszt, Borsodivánka, Bükkábrány, Bükkzsérc, Cserépfalu, Cserépváralja, Csincse, Egerlövő, Kács, Mezőkeresztes, Mezőkövesd, Mezőnagy Mihály, Mezőnyárad, Négyes, Sály, Szentistván, Szomolya, Tard, Tibolddaróc, Tiszabábolna, Tiszavalk, Vatta. A B-A-Z Megyei Kormányhivatal Mezőkövesdi Járási Hivatalával egy épületben található az Okmányirodai Osztály, a Hatósági Osztály és a Járási Gyámhivatal. Mezőkövesden az alábbi járási szintű intézmények találhatóak meg:

- Járási Hivatal
- Járási Gyámhivatal
- Járási Állategészségügyi és Élelmiszer-ellenőrző Hivatal
- Járási Földhivatal
- Járási Népegészségügyi Intézet
- Járási Munkaügyi Kirendeltség

Egészségügy

A Városi Önkormányzat Rendelőintézet a városközpontban a Mátyás király út és a Széchenyi István utca között található, ahol a térség betegeinek szakellátása történik. A rendelőintézetben az alábbi szolgáltatások érhetők el: idegyógyászat, endokrinológia, fül-, orr-, gége, belgyógyászat, diabetológia, érsebészet, fizioterápia, sebészet, röntgen, ultrahang vizsgáló, nőgyógyászat, pszichiátria, ortopédia, reumatológia, szemészet, laboratórium, urológia, bőrgyógyászat, sterilizáló, ambulancia, kardiológia, gyógyszerár. Egri Markhoz Ferenc Kórház Krónikus Belgyógyászati Osztálya a Széchenyi út 1 sz. alatt található.

Az épület háromszintes. A földszinten ambulancia, járóbeteg-rendelések találhatóak. Az I. emeleten az őrzőszoba és a súlyos állapotú, illetve fekvő betegek kórtermei-, a II. emeleten pedig az osztályos kivizsgálásra szoruló, de önálló betegek kórtermei találhatóak, így a különböző egészségi állapotú betegeket el tudjuk különíteni. Osztály működési területe: Dél-Borsodi térség felnőtt, krónikus belgyógyászati ellátásra szoruló betegei, de igény, kérés esetén más régió betegeit is fogadják. A belgyógyászat ambulanciája a nap 24 órájában fogadja a beutalóval és/vagy mentővel érkező betegeket, az osztály is folyamatos ellátást biztosít. A működtető kórház társosztályaival, progresszív ellátás keretében más kórházakkal, a debreceni egyetemmel korrekt a kapcsolata, a beteg irányítás megfelelő és gyors. Előnyös, hogy az Országos Mentőszolgálat telephelye az Osztály szomszédságában van. Az intézmény a város közepén, zöld övezetben, tiszta, parkosított területen helyezkedik el.

Szociális ellátás

Települési önkormányzat által fenntartott tartós bentlakásos ellátást nyújtó intézmény:

Mezőkövesdi Kistérségi Szociális és Gyermekjóléti Szolgálat Idősek Otthona

27 férőhelyes, ápolást, gondozást nyújtó szociális otthon. A Mezőkövesdi Többcélú Kistérségi Társuláshoz tartozó településekről fogadja az idős embereket. Célja az idősek otthonában elhelyezett személyek életkörülményeinek javítása, életminőségük növelése. Bekerülés lehetősége a jogszabályokban foglaltak szerint.

Mezőkövesdi Kistérségi Szociális és Gyermekjóléti Szolgálat Idősek Gondozóháza

Az intézményi egység átmeneti bentlakást nyújtó idősek, valamint egészségi állapotuk miatt rászoruló személyek ellátását szolgálja. Napi háromszori étkezést, orvosi felügyeletet biztosít, teljes körű ápolási, gondozási feladatokat lát el 23 fő számára.

Mezőkövesdi Kistérségi Szociális és Gyermekjóléti Szolgálat Idősek Klubja

Napközbeni ellátást nyújt idősek, egészségi állapotuk és szociális körülményeik miatt arra rászorulóknak részére. Kulturális rendezvényeket, egyéb szabadidős tevékenységeket szervez.

Nem állami szervezet fenntartásában működő tartós bentlakásos ellátást nyújtó intézmények:

A Matyófield Idősek Otthona

Az otthon Mezőkövesd belvárosában, a főúthoz közel, a gimnáziumi kollégiummal szemben található. A férőhelyek szám 78 fő. Az otthon tartós (demens részleggel) ellátást nyújt. A 3 szintes épület liftes hotelszárnyból és konyha épületből áll. a szobák 15-25 m²-esek, külön fürdőszobával ellátottak. Az otthonban 1-2-3 ágyas szobák találhatóak. az otthon épületéhez zárt udvar és pihenő park tartozik. Gépkocsi parkolók az épület mögött, mozgáskorlátozott parkolók a főbejáratnál találhatóak. Az egész intézmény akadálymentes közlekedésre alkalmas.

Szent József Idősek Otthona

60 fő teljes és 10 fő átmeneti ellátására alkalmas ápolást, gondozást nyújtó egyházi intézmény.

"Add a kezed" Lakóotthon

Gondoskodás alapítvány 1991-ben jött létre Mezőkövesden azzal a céllal, hogy az egészségügyi és szociális okok miatt nehéz helyzetbe jutott személyek megsegítéséhez szükséges anyagi és tárgyi feltételeket biztosítsa. Az összegyűjtött adományok és hozzájárulások szétosztását a rászorultak között a mai napig is intenzíven végzi. 1996-ban az alapítvány célja kibővült az otthonápolási szolgálat megszervezésével és kialakításával az otthoni betegápolás megvalósításához. Az egészségügyi

szakintézményekből már hazakerült ápoltak utógondozását, rehabilitációs kezelését látják el, a betegeket otthonukban keresik fel szakképzett ápolókat, gyógytornászokat. 1997. novemberében az alapító okirat módosítását követően megindult a munka, a fogyatékos fiatalok lakóotthonát létrehozassa és működtethesse. Magyarországon egy új típusú rendszer, a lakóotthoni forma alakult ki, mely az érintett társadalmi réteg, a fogyatékosok és képviselőik (szülők, családtagok, szakemberek) kezdeményezésére civilszervezeti (Kézenfogva- és Soros Alapítvány), valamint a Szociális és Családügyi Minisztérium kitagolási programja által kormányzati támogatással jött létre. A lakóotthonok alapvető jellemzője, hogy kis létszámú (6-14 fő) ellátását biztosítja, ezért a lakói számára családi légkört tud teremteni. A lakóotthonok megpróbálják biztosítani, hogy lakóinak saját intim szférája (saját szoba ill. lakrész) legyen.

Fürdő

Mezőkövesd központjától 4 km-re fekszik a Zsóry Gyógy- és Strandfürdő. A 11 hektáros gyönyörűen parkosított fürdő 21 medencével rendelkezik. A szórakozást, felfrissülést hullámmedence, élményelemekkel gazdagított felnőtt- és gyermekmedencék szolgálják. Az egész évben nyitva tartó fedett fürdőben 7 különböző hőfokú gyógymedence, uszoda, pezsgőfürdő, szauna és gyógyászati részleg áll a vendégek rendelkezésére. A kalcium - magnézium – hidrogén-karbonátos szabad szénsavat tartalmazó, magas szulfidkén tartalmú hévíz több, mint 70 éve áll a gyógyulás szolgálatában; 1968 óta pedig hivatalosan is gyógyvíz minősítésű, amely alkalmas reumás megbetegedések, ízületi kopások, sérülések, ortopédiai műtétek gyógyítására, kezelésére. Javítja az anyagcserét, fokozza a szervezet ellenálló képességét. A Zsóry-fürdő szolgálja ki 1986 óta a 2006-ban közel kétszáz ágyassá bővített Mozgásszervi Rehabilitációs Központ balneológiai kezelésre beutalt betegeit is. A Zsóry Gyógy - és Strandfürdő 2013. augusztus 29-én hivatalosan is megkapta a gyógyhellyé minősítést, így a fürdő és üdülőövezete Magyarországon 15. helysín, mely elnyerte ezt a kitüntetést.

Kultúra

Mezőkövesdi Városi Könyvtár

A könyvtár logója, az "Olvasó nő".

1964-ben 220 m²-es új épületet kap a Járási Könyvtár, ahol egy épületen belül, de külön helyiségben működik a felnőtt- és a gyermekrészleg. 1980-ban a könyvtár zenei részleggel bővül. Az állomány növekedésével az épület szűknek bizonyul, ezen enyhít valamit a két lakótelepi fiók - és a hét üzemi letéti könyvtár működtetése. 1985-ben a könyvtár két részlege külön épületben kapott helyet: a régi épületben maradt a gyermek- és zenei részleg, a felnőtt részleg új helyre került, így a könyvtár alapterülete 880 m² lesz. A könyvtárban 1985-től két klub is működik: nyugdíjas közalkalmazottak klubja és nyugdíjas pedagógusok klubja.

Az élő matyó népművészetnek autentikus színhelyei

Bútorfestő- és hímző alkotóház

A mezőkövesdi asztalosmesterek korszerű használati tárgyain a matyó hagyományokat viszik tovább. A régi díszítőstílus jellemzője a vörös alapozás, melyre széles fekete hullámos és tört vonalú márványszerű csíkozás kerül, valamint a fehér, bordó, kék, sárga, zöld szín árnyalataival festett apró virágokból és levelekből komponált csokrok, koszorúk, füzérek. Mindkét parasztház kézzel festett bútorokkal van berendezve. A hímzőház matyó motívumokkal hímzett lakástextíliák bemutatóháza is egyben.

Fazekas műhely

Az épület XIX. századi nádfedeles lakóház, védett műemlék. 1982-től működő fazekasműhely. Hagyományos háromosztatú - szoba, konyha/pitvar, kamra - parasztház. A szobában a mester munkáiból kiállítás látható. Az egykori konyhában működik a korong, a kamra raktárként szolgál. A kemence a fazekas szomszédos lakóházában (Eötvös J. u.23.) került elhelyezésre. A műhelyben a Közép-Tiszavidék ismert edénytípusai - Miska kancsók, madaras butellák, szilkék tányérok stb.- készülnek. A látogatók megtekinthetik az edénykészítés munkafolyamatait (korongozás, festés, égetés).

Gari Takács Margit emlékház és zeneház

Gari Takács Margit, a nagy mesemondó, adatközlő egykori lakóháza.

Játékház

A 2004-ben korhűen felújított műemlékvédelem alatt álló tájház ugyanazon év augusztusában nyitotta meg kapuit az érdeklődők előtt. Nevét onnan kapta, hogy állandó kiállítás látható népi játszóházak, kézműves táborok alkalmával készített tárgyakból. A vállalkozó kedvűek "belekóstolhatnak" néhány régi kézműves mesterségbe, mint például: szövés, fonás, gyöngyfűzés, gyöngyszövés, hímzés, játék-készítés, gyékény-, szalma- csuhéfonás stb. Igény szerint egyéni vagy csoportos foglalkozások megrendelhetők.

Kontyos ház

2008-ban befejezett népies stílusban épült, az egykori üstökös házakat idéző nádtetős lakóház. Nem látogatható, de nagyszerű példája annak, hogy egy ősi településrészbe tökéletesen illeszkedő családi ház hogyan kerülhet megvalósításra.

Mézeskalácsos ház

A 150 éves ház a matyók életéről mesél. A háromosztatú elrendezés - tisztaszoba, konyha, kamra - hűen követi a régi építészeti jelleget. A bútorok, berendezési tárgyak és textilek részben családi hagyatékek részei, és a Matyó múzeum gyűjteményéből származik. Ebben a tájházban bemutatásra kerülő mesterség: a mézeskalácsosság.

Ez ugyan nem jellegzetesen matyó, de a népi kultúra fontos része. A szimbólumokat bemutató süteménysütés közel 400 éves múltra tekint vissza, s ma is megmosolyogtató élményt jelent a látogatók számára. A ház adottságai lehetővé teszik kisebb-nagyobb létszámú csoportok számára a mézeskalácssütés, a díszítés fortélyainak kipróbálását.

Muskátlis ház

Szövő- és festő alkotóház

Mezőkövesd egyik legrégebbi, 1817-ben készült, eredeti formájában helyreállított épülete. A több éven át tartó felújítási munkáknak köszönhető, hogy építészeti értékeink fokozott védelme érdekében a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztere 1999-ben műemlékké nyilvánította. A hagyományos beosztású házat a kőből faragott ablakkeretek, a rendkívül ősi, "szabadkérményes" pitvar, valamint (a kamra alatti) boltíves pince különleges építészeti értéké teszik.

Az alkotóházként és bemutatóházként is hasznosított épületben a tulajdonosok mellett az Életfa Alkotóközösség munkáiból látható válogatás. A fonott díszek, kisebb-nagyobb szöttesek mellett rajzok, grafikai lapok, különböző nyomatok, akril-, akvarell és olajfestmények is megtekinthetők. Az oktató-

és nevelőmunkában, művészeti, "múzeumi órák" során is jól alkalmazhatók a hely sajátos adottságai, népi építészetünk máig föllelhető értékei.

Tűzzománcos műhely

Az épületben tűzzománc és pasztell kép kiállítás látható. Az érdeklődők a tűzzománc készítésének technikájával is megismerkedhetnek.

Üvegcsiszoló műhely

A műhelynek korábban helyet adó, de egy tűzeset áldozatául esett százéves nádfedeles ház helyén épült a városrész hangulatához illeszkedő népies ház. A műhelyben megtekinthető a különböző üveg dísz tárgyak készítése, a gravírozás művészete.

Oktatás

Mezőkövesdi Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola

Az általános iskola 7 feladatellátási helyszínből áll, melyből 4-ben alapfokú művészetoktatás, 1 helyszínen logopédiai ellátás, 1 helyen nevelési tanácsadás zajlik. A 2013-as adatok szerint a tanulók nyitószáma összesen 899 fő volt, melyből 404-en leányok, 49-en gyógypedagógiai nevelésben, oktatásban résztvevők. Fő munkaviszony keretében pedagógus munkakörben alkalmazottak nyitóállománya 93 fő volt, melyből 78-an nők. Az intézménynek összesen 92 osztályterme/szaktanterme/csoportszobája van. Összesen 46 osztály indult. A nem pedagógus munkakörben dolgozók nyitószáma 17 fő, melyből 14-en nők. Alapfokú művészeti oktatásban 439-en tanulnak. Az intézmény technikai eszközei a következők: 255 számítógép, melyből 3 darab hálózati szerver, 252 darab oktatási célra használt munkaállomás. 33 darab nyomtatója van az iskolának 11 tintasugaras nyomtató, 7 lézernyomtató, 15 multifunkcionális. Továbbá 17 videomagnóval, 3 videokamerával, 10 fénymásolóval, 49 projektorral, 36 aktív táblával rendelkezik az iskola. 70 osztályterem, 46 szaktanterem, 1 tanulócsoporthoz foglalkozásra kialakított kisterem, 1 egyéb, az oktatás célját szolgáló helyiséggel rendelkezik az iskola. Az iskolai könyvtár 38368 darab könyvből és 1137 darab elektronikus dokumentumból (hanganyag, mozgókép, számítógépes multimédia anyag) áll.

Bayer Róbert Középiskolai Kollégium

Az intézmény kollégiumi csoportszáma 3, a kollégisták száma 68 fő, melyek közül átlagosan 12 hátrányos helyzetű. A kollégiumi nevelők száma 7 fő. Az intézmény önállóan gazdálkodik, főzőkonyhával ellátott, 4 tanulószobája, 1 szakköri szobája, 1 számítástechnikai terme, 1 könyvtárszobája, 40 hálószobája van.

Szent László Gimnázium és Közgazdasági Szakközépiskola

2013-as tanévtől az intézmény struktúrája a következőképpen alakult: Évfolyamonként 3 gimnáziumi és 2 szakközépiskolai osztály indul, a három gimnáziumi osztály közül egy 6 osztályos, egy nyelvi előkészítő, egy négy évfolyamos. Az egyik szakközépiskolai osztály a közgazdasági, a másik a közszolgálati szakmacsoporthoz tartozik.

Széchenyi István Katolikus Szakképző Iskola

Mezőkövesden a 20. sz. eleje óta folyik szervezett keretek között a szakmunkásképzés. A kezdeti lehetőségek igen szűkösek voltak, 1955-ig a gyakorlati képzés főleg mestereknél, az elméleti oktatás bérelt termekben folyt. Ennek ellenére pl. 1950-ben 35 szakmában 116 tanuló végzett. 1955-től az iskola neve M.Ü.M. 120. sz. Helyi Ipari Iskolája lett, megváltozott az iskola képzési struktúrája, és

ekkor kapta a Mártírok úti épületet, 4 teremmel. Az iskola felügyeletét a miskolci 101. sz. Ipari Szakmunkásképző Intézet látta el, 14 szakmában folyt az oktatás, 70 fővel.

1979-ben az iskola ismét költözött a Mátyás király úti épületbe, de a tanulólétszám emelkedésével ez a hely is kevésnek bizonyult. 1983-ban önálló lett iskolánk, a neve 120. sz. Ipari Szakmunkásképző Iskola. Az osztályok elhelyezésének gondjai egyre csak sokasodtak.

1987-től végre méltó körülmények közé kerültünk. A megye egyik legkorszerűbb középiskolájának számított az átadott új épület, melyben korszerű, modern eszközökkel felszerelt tanműhely, tágas termék, tornaterem, és további fejlesztésre alkalmas könyvtár kapott helyet. Tanulólétszámunk ekkor 500 fő volt.

1987-ben elindult a képzés a szakmunkások szakközépiskolája 3 éves levelező tagozatán, ahol a szakmunkás bizonyítvánnyal rendelkező tanulók érettségi bizonyítványt szerezhettek.

1990-ben iskolánk felvette a legnagyobb magyar nevét: Széchenyi István Szakmunkásképző és Szakközépiskola.

A képzés struktúrája a kor és a régió igényeinek megfelelően folyamatosan változott. A hagyományos szakképzés mellett meghatározóvá vált a szakközépiskolai nappali képzés, sőt a technikai és felsőfokú szakképzés új perspektívát nyújtott a végzős szakközépiskolai tanulóknak.

1996-ban iskolánk a modern kor követelményeinek megfelelően új informatikai szakmacsoportot indított egyre bővülő számítógépes bázissal, szakközépiskolai keretek között a világbanki projekt előírásaira épülő tantervek alapján.

1998-tól iskolánk neve: Széchenyi István Szakképző Iskola. Ebben a tanévben az iskola tanulólétszáma meghaladta a 900 főt, ekkorra igazi többfunkciós intézménnyé fejlődött, olyan képzőhellyé, ahol a szakmunkásképzés aránya néhány év alatt 30-35%-ra esett vissza, és teret nyertek az új, népszerű, az akkor piacképes képzési formák.

2009-ben iskolánk tanulólétszáma 964 fő. A Szakiskolai Fejlesztési Program keretében új rendszert honosítunk meg annak érdekében, hogy iskolánk még teljesebben legyen képes szolgálni a délborsodi régió igényeit, és minél hatékonyabban kielégíteni munkaerőpiaci szükségleteit.

2010-ben a tanulólétszám: 938 fő. Ettől a tanévtől a TÁMOP – „Új Magyarországért” Uniós pályázatok keretében újszerű tanulás-szervezési eljárásokat, kompetencia alapú képzést vezettünk be, így biztosítva iskolánk folyamatos fejlődését, versenyben maradását.

2012. szeptember 1-én megkezdte működését a Mezőkövesdi Széchenyi István Katolikus Szakképző Iskola az Egri Főegyházmegye fenntartásában.

Az új szakképző iskola jogi értelemben nem jogutódja a megszűnő Széchenyi István Szakképző Iskolának, azonban annak több mint fél évszázad alatt kialakult eredményeire és nemes hagyományrendszerére alapozva kezdte meg munkáját.

Az iskolában továbbra is folytatódnak a hagyományos képzések.

A kor igényének és a régió követelményeinek megfelelő szintű szakemberek képzése mellett fontos feladatunk lett, hogy a katolikus lelki értékeket közvetítsük tanulóink felé. Ehhez ad nagy segítséget az iskolai hittanoktatás, valamint az, hogy tanulóink és tanáraink rendszeresen részt vesznek lelki napokon és ünnepi szentmiséken.

Városi Napköziotthonos Óvoda és Bölcsőde

Az intézménynek feladata az óvodai nevelés és bölcsődei ellátás. Az intézmény a városi önkormányzat fennhatósága alatt áll.

- Egri úti Tagóvoda
- László Károly úti Tagóvoda
- Dohány úti Tagóvoda
- Móra Ferenc úti Tagóvoda
- Deák Ferenc úti Bölcsőde

Hitélet

Jézus Szíve Római Katolikus Templom

Mezőkövesden 1923-ig egyetlen plébánia volt. 1923-ban létesítették a Jézus Szíve kápolnát, a korábbi "kis templom"-ot és ehhez kötöttek jezsuita lelkészséget állítottak fel. A jezsuiták 1950-ig működtek Mezőkövesden. 1963-ban a Jézus szíve lelkészséget plébánia rangra emelték. A templom festményeit a mezőkövesdi Takács István készítette, akinek munkái több száz templomban megcsodálhatók határon innen és túl. Többek között az egri, váci és szombathelyi bazilikában. A templom hamar népszerű búcsújáró hely lett, ahová külföldről is érkeztek zarándokok a Jézus Szíve búcsú és körmenet idejére. A Pünkösöd utáni harmadik vasárnap sorra kerülő esemény ma is a legnagyobb ünnepe, melyen matyó népviseletbe öltözött résztvevők is jelen vannak.

Az új Jézus Szíve templomot 2001. október 13-án szentelték fel, melyre majdnem nyolc évtizedig vártak a mezőkövesdiek. A Jézus Szíve egyházközség modern, kéttornyú templomát és plébánia épületét Rátkai Attila és neje, Kiss Róza tervezte.

A plébánia épület az egyházközség ifjúsági csoportjainak, cserkész csapatának és felnőtt közösségeinek szolgálatát is ellátja. Az új templommal szemben van a Szent István Katolikus Általános Iskola, melyben az iskolát működtető plébánia szerepét a Jézus Szíve Plébánia tölti be. Az iskolát a helyiek "zárda"-ként is emlegetik, mivel a világháborút követő időszakig apácák tanítottak az intézményben.

Szent László Római Katolikus Templom

A műemlék jellegű templom helyén a XIV. században már állt egy gótikus templom. 1450-ben Hunyadi János itt kötött békét a huszitákkal. Mátyás király többször is látogatást tett a városban, melynek a husziták elleni harcban nyújtott támogatásáért mezővárosi rangot adományozott. A meglévő templom az idők folyamán szűknek bizonyult, ezen hajóját 1768-ban a meghagyott szentély kivételével lebontották, és kereszt alakban megnagyobbították.

Az ősi szentély most a templom Mária-kápolnája, ahol a gyóntatószékek találhatóak.

A Grassalkovich Antal nevéhez bővítés 1770-ben befejeződött, melynek emlékét a torony alatti bejárati ajtó fölött található címer felirata is jelzi. A templom mérete nagyobb tornyot kívánt, ezen 1898-ban újabb torony épült. Ez az 1956-os forradalom során félig elpusztult, újjáépítése 1960-ra fejeződött be.

1806-ban a plébánia épületében őrizték egy éjszaka a Napóleon serege elől menekített magyar szent koronát. Ferenc József is itt szállt meg néhány napra mikor szemre vételezte a közeli Mezőkeresztesen folyó hadgyakorlatokat. E rangos történelmi eseményeket a templom és a plébánia falán lévő emléktáblák is megörökítik.

A főoltár mellett - mely Szent László királyt, a templom védőszentjét ábrázolja- még három oltár található: Szent Anna és Nepumuki Szent János oltára, illetve a Mária-kápolna oltára. A főoltár képét Abádszalóki Kovács Mihály az egri egyházi udvari festő készítette. A csodálatos színekben pompázó

templom-freskók Takács István munkáját dicsérik. Az orgona 1965-ben épült újjá, két manuális, elektro-pneumatikus rendszerű. 2006-ban egy új orgona felépítésére valósulhat meg. Harangjait a templom a háborúk alatt többször elvesztette, a mostanit 1928-ban szerezték be, a nagyharangot pedig 1966-ban. Címertani szempontból érdekes a Nepumuki Szt. János oltár koporsóján látható mezőkövesdi címer, illetve a Szt. Anna oltáron lévő magyar címer.

A freskók Takács István, egyházközségünk tagja, mezőkövesdi festőművész készítette, a minden magyarázat nélkül is áhítatra hangoló freskókat. Ezek magukon viselik a matyó népművészet elemeit is: eleven, szinte szikrázó színek, megnyugtató összhangban.

A Mária-kápolna freskói egyházművészeti jellegük mellett valóságos matyó múzeumi értéket képviselnek, hiszen megörökítik a matyó nép mindkét nemének és minden korosztályának népviseletét. Az 1937-ben festett képek minden alakja akkor élt személy portréja is egyben.

A szentély apszisának képe, a főoltár felett Jézus Krisztust, a világ Uralkodóját ábrázolja.

A Megváltó két oldalán balról az isteni erények, a hit (kereszt), a remény (horgony), és a szeretet (szív) látható. Jobbról a négy sarkalatos erény, az okosság (önmagát tükörben vizsgáló alak), az igazságosság (bekötözött szemű alak), a mértékletesség (repülő sast fékező alak), és a lelki erősség (angyal) található. A festett oszlopok mellett, az oltárkép két oldalán balról-jobbra Szt. Mór, Szt. Margit, Szt. Erzsébet és Szt. Gellért festett szoborutánzata tekinthető meg.

A szentély feletti mennyezetfreskói Szent László életének jelenetei láthatók. Középen a nagyváradai székesegyház alapítása, jobbra a vízfakasztás legendája, balra a keresztes hadak fővezéri címének felajánlása.

A középső kupola freskója A négy sarokban Jézus születése, halála, feltámadása és az ősatyák kimentése a limbusból Felhőtrónuson foglal helyet a Szentháromság, a felső régióban, tőle jobbra a pátriárkák és próféták, balra az apostolok közössége.

A Szentháromság alatt egy csoport, élén Szent Mihály főangyal, balra a Szűz Anya alakja található. Mellette Szent József, Szent Anna és Keresztelő János. Tőlük balra magyar szentek csoportja látható

A kupola kereszt-tengelyében két oldalt a keresztény hagyomány szerint, Szent Ágoston és Szent Ambrus éneklék a Te Deumot; a két diadalívén a Jó Pásztor és az Isten Bíránya jelkép tekinthető meg. A négy sarokban a négy evangélista alakja foglal helyet: Máté (angyal), Márk (oroszlán), Lukács (tulok), János (sas). A kórus előtti mennyezeten a tanító Krisztus és a Szent Család, a háttérben pedig Mezőkövesd látképe mutatkozik. Az orgona felett Szent Cecília és az aprószentek énekkara a kis Jézus dicsőítését éneklék. Az ún. "setét kar" -ban (mert nincs rajta ablak) az utolsó vacsora freskója látható.

Református egyház Mezőkövesdi Református templom

A templom a huszadik században épült épület, benne szinte bármilyen vallású lelkész eskethet.

1.14.5.2. Beépítési jellemzők

Halmazos beépítés

A sík terepen található Mezőkövesd az alföldihez hasonló sajátos település, ami az ólaskertes településforma jellemzőit hordozza magán. Itt az ellátott funkciók területileg elkülönültek egymástól, egy-egy háztartásnak két (esetleg több) részből állt a telke, ahol a lakófunkció és a gazdasági funkció szerepköre vált ketté. A kisebb telek (a lakótelek) a település belsejében, a másik (az ólaskertek, ahol a gazdasági épületek kaptak helyet) a peremterületeken helyezkedett el. A település központi részen a beépítés ezáltal sűrű, halmazos szerkezetűvé alakult, amit nagyrészt a telkek kis mérete és szabályta-

lansága jellemez, mivel a telkek eredetileg nem voltak körülkerítve. Az hajdanán hadas rendszerben épült később a helyzet adta lehetőségek figyelembevételével besűrűsödve épült lakóházak szórta helyezkednek el, néhol lazán, másutt szorosabb beépüléssel. Az épületek két vagy háromosztatúak, a magyar hosszúháztípusnak megfelelően, földszintesek és magastetővel rendelkeznek, az udvarukról hiányoznak a gazdasági épületek, az ólak, istállók, mert azok az ólaskertekben találhatóak.

Szalagtelkes fésűs beépítés

A város központjából kifelé haladva a beépítés már átvált szalagtelkekre jellemző, oldalhatáron álló fésűs beépítésre. A szalagtelkes tömbök, amik már kívül esnek a település központi magján, korábban ólaskertek voltak és az itt kialakult nagyméretű telkeken telepedtek meg később a jobb módú, földműveléssel és állattartással foglalkozó családok. Az újabb kori építkezések Mezőkövesd peremterületein, az újonnan kialakított városszéli telkeken zajlottak. Idővel egyre változatosabb beépítések jöttek létre, de még mindig oldalhatáron álló formában. A hatvanas években és a hetvenes évek elején a négyszög alaprajzú, sáttortetős építési forma volt az elterjedt, a '70-es évek második felétől az épülő házak egyre nagyobb alapterületűek és egyre magasabbak lettek, melynek eredményeként néhol 2-3 szintes, környezetükből magasan kiemelkedő épületeket találhatunk. A nyolcvanas években egyeduralgódóvá vált az ún. „szuterénos” (alagsorral rendelkező), nyeregtetős, gyakran típustervek alapján készülő családi ház, melyekből egész utcák épültek fel. A '90-es években az új lakások átlagos alapterülete csökkent, általánossá váltak a jobb helykihasználású tetőtér beépítések, és megjelentek a változatosabb formájú, anyagú, színes homlokzatú családi házak.

Telepszerű többszintes beépítés

A városon belül több részen található egy-egy tömbben kisvárosi karaktert tükröző többszintes társasházak. Beépítésük szabadonálló, vagy úszótelken álló, tervszerűen kialakított. A lakótelepek több-lakásos épületeinek is több fajtáját találhatjuk meg, a 4 szintes kockaházaktól a kétszintes sorházakon át a legfiatalabb magastetős, színes homlokzatú többszintes épületekig.

Zártsorú, hézagosan zártsorú mezővárosi típus

A mezővárosi típus a hajlított házas, zártsorú vagy hézagosan zártsorú típusú beépítések a főutcán jelennek meg, a beépítés minősége változó, elhanyagolt földszintes és többszintes épületek is jellemzőek. Aránylag sok az átépített illetve új, illeszkedő épület is. Külön meg kell említeni az intézmények épületeit, amik nagyobb tömegűek és a belváros közepén helyezkednek el, a Mátyás király útra szervezett többszintes kialakításúak, melyek szabadonálló vagy zártsorú beépítési móddal kapcsolódnak egymáshoz vagy más épületcsoportokhoz. A nyolcvanas évek közepe előtt épült középületek gyakorlatilag lapostetővel készültek, majd később áttértek a hosszú távon gazdaságosabb magastetős megoldáshoz. Lényeges megemlíteni a Zsóry-fürdő területén lévő nagyrészt üdülők beépítését, ahol az építkezések korát a 70-es évekre tehetjük.

1.14.5.3. Magasság, szintszám, tetőidom

A beépítések kialakulását a településszerkezet történeti kialakulása és jellegzetességei, részben az ősi településmag oldalhatáron álló beépítésének telekszerkezete, földszintes kialakítása 3,5 m-es építménymagassága határozza meg.

A második világháború után a mezőgazdaság erőszakos kollektivizálása, a lakó- és munkahely szétválasztásának erőltetése a város peremkerületeiben egy tájidegen típus gyors elterjedésének kedvezett, ez volt a sáttortetős, szabadon álló, földszintes családi ház típusa. Ennek az épülettípusnak az építménymagassága 3,5-4,0 m között változik. A 60-as évektől kezdődően a mezőgazdaság és a háztáji gazdálkodás jelentőségének növekedésével megjelenik meg egy új építési szokás és vele egy új

épülettípus az emeletes, oromfalával az utca felé forduló családi ház. A gazdaságilag jobb helyzetbe kerülő településrészekben a hagyományos porták fokozatosan eltűnnek, és vele elpusztul a hagyományos településkép is. Az új lakóházak elő és oldalkerttel épülnek, de ugyanazon telekméretek között, amelyeken a régi udvarházas kultúra kifejlődött, építménymagasság tovább nőtt, helyenként a 4,5 vagy a 6,0 m-t is elérve.

A településen lévő családi házakra a földszintes kialakítású hagyományos épületek, valamint a 70-as, 80-as és 90-es évek során épült többszintes családi házak a jellemzők, de vannak négyszintes társasházak is. Az utóbbi évtizedekben jelentek meg a városközpontban a többszintes F+2, F+3 épületek. Ezek új intézmények vagy lakóépületek voltak. A legmagasabb épület F+3 szint, ezek kivétel nélkül lakóházak, mint például a Mátyás király, Deák F. u. tömbje, úszótelken kialakítva, lapostetős fedéssel.

A településen jellemzően a családi házak földszintesek, de előfordul pince+földszint+ tetőtér-beépítéses, illetve 2 szintes lakóépületek. Az intézmények szintszáma és épületmagassága is kiemelkedik a környezetből. Tetőidom tekintetében az épületállomány többsége konty- és nyeregtetős, illetve a 60-80-as évek középületeinek fedése lapostetős.

1.14.5.4. Településkarakter, helyi sajátosságok: utcakép, térarány, jellegzetes épülettípusok

Az utcák és térformái egymással szoros kapcsolatban állnak, egymást kölcsönösen feltételezik, azaz a város terei valójában nem választhatók el az utcahálózattól, azok elágazásainál, néha egy-egy eltérően beépített házhely mellett alakulnak ki. Az útelágazások által definiált teresedések helyenként térsorokká szerveződnek. Ezek rendkívüli változatosságában az árkok, patakmedrek jelenléte mellett a beépítések, térfalak esetlegessége is szerepet játszik. A Hadas jellegű városrészek szélein az elágazásos jellegű teresedések már többnyire tölcészerűen kiszélesednek, a teresedések képeire nem jellemző az állandóság, ma is változóban van.

Kiteresedések

Forrás: Örökségvédelmi hatástanulmány

A főutcán, illetve annak közelében, valamint a mérnökiileg tervezett külső városrészekben tömbszerű terek is megjelennek. Ezek rendszerint az újabb kori városrendezés eredményei. Az utak és terek közös jellemzője Mezőkövesd településen – a hasonló halmazos szerkezetű alföldi városoktól eltérően – a közterületi növényzet hiánya, amely a szűk utcák és a sűrű beépítés eredménye. Csak a viszonylag szellősebben beépített külsőbb területeken jelenik egy-egy zöldfelület, fasor.

A Város központi részén alakult ki a város főtere, mely méreti és határozott térfalai miatt is eltér a belső városrészek szabálytalan teresedéseitől. A zárt sorú beépítésű, egy-két-három szintes épületekkel körülvett, zöldterületekkel és szélesen betorkolló utcákkal tagolt, térsorként megjelenő központ jellegében jellegzetesen kisvárosias, kialakulásában, mai megjelenésében a spontán és tervszerű folyamatok egymásra hatásának eredményeként jött létre.

A XX. század folyamán Mezőkövesd területe alapvetően nem sokat növekedett. Jellemzőbb lett az intenzívebb terület-felhasználás: a külső lakóterületi tömbök nagyméretű telkeinek további felosztása újabb utcák nyitásával, illetve a belvárosi lakótelep megépítése. Erősen átalakult a városközpont egy utcára szervezett térsorozata is, melyet helyenként bizonytalan terek, kapcsolatok jellemzik. Fontos megemlíteni a 80-as években épült Egri úti lakótelep, amely a korszak urbanisztikai gondolkodásának haladó szellemiségű lenyomata.

1.14.6. Az épített környezet értékei

1.14.6.1. Településszerkezet történeti kialakulása, történeti településmag

Mezőkövesd Borsod-Abaúj-Zemplén megye déli részén, a Borsodi-Mezőség közepén helyezkedik el, az Alföld északi szélén. A hegyvidék és az alföld találkozásának övezetében kialakult település kiváló földrajzi adottságokkal rendelkezik. A Mátra és a Bükk déli peremén már a középkorban jelentős kereskedelmi és hadiutak húzódtak. Az eltérő tájegységeket összekötő utak találkozási alapvető jelentőségű volt Mezőkövesd kialakulásában. A település négy irányból is megközelíthető közúton.

A település első említése Kövesd alakban 1275-ből származik. A Kövesd helynév a magyar kő főnév származékából a köves melléknévből keletkezett. A Mező-előtag a település mezőségi fekvésére utal.

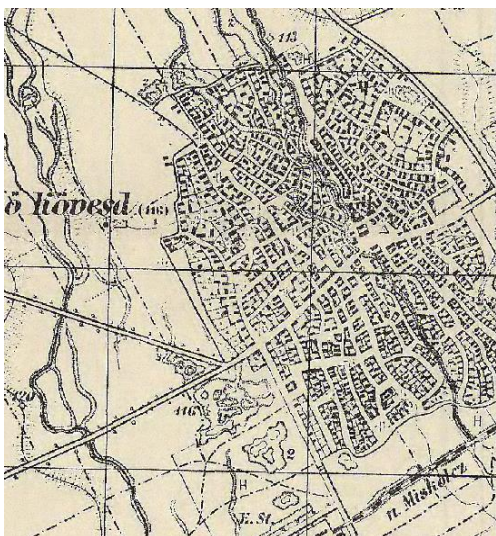
A tatárjárás során jelentős kár és pusztulás éri, 1275-ben amikor gazdát cserél a település lakatlan területként írják le. A XV. században már vásártartási joggal rendelkezik. A török idők alatt ismételtelen szinte teljesen elnéptelenedik, majd a XVII. század közepétől kezd visszatelepülni a lakosság.

Mezőkövesd településszerkezete az újkori betelepülésnek köszönhetően a XVIII. században halmazos jelleget mutat. A halmazos településszerkezet a Borsodi-Mezőségre jellemző forma. Mezőkövesd jelentős kereskedelmi utak keresztesződésében jön létre. A XVIII. század végén készült Első katonai felmérés térképlapján jól látszik, hogy a település a Pest-Miskolc-Kassa, valamint az Alföldről érkező Egerbe tartó utak keresztesződésében jön létre. Ezek az utak kijelölik a település lényeges közlekedési tengelyeit is. A település történeti központja ezen utak találkozásánál figyelhető meg.

A kétbeltelkes településszerkezet igazán majd csak a XIX. első felében készült Második katonai felmérés térképlapján rajzolódik ki. Téglalap alakban formálódik a belső, sűrűn beépített övezet, amely körül azonban határozott körút nem alakul ki. A Pest-Miskolc-Kassa út sokkal határozottabb útként jelentkezik. A térszervező elemek között meg kell még említenünk a településen közel észak-déli irányban átfolyó Hór-patakot is. A belső magot csak egy keskeny külső kertés övezet veszi körül.

A XIX. század második felében jelentős fejlődés figyelhető meg a település életében. 1868-ban megnyílik a Hatvan-Miskolc vasútvonal. A közlekedési kapcsolatok fejlődésének is köszönhető, hogy ekkor országos vásártartási jogot is kapott a város. A gazdasági fejlődésnek köszönhetően több malom is üzemel Mezőkövesden. A jelentős gazdasági fejlődés azonban nem hagy nyomot Mezőkövesd településszerkezetében. Az 1950-es évekig gyakorlatilag őrizte hagyományos halmazos struktúráját.

A XX. század végén közlekedési kapcsolatai jelentősen átalakultak, megépült az M3-as autópálya, valamint a települést elkerülő út is.

A város a XX. század második felében elsősorban a vasút mentén, déli irányba terjeszkedett, valamint új kertvárosias beépítésű városrészek a város nyugati oldalán épültek ki.

A sűrű beépítésű belső telkek területe, a város történeti településmagja, még a mai napig kirajzolódik a város szövetében.

1.14.6.2. Régészeti terület, védett régészeti terület, régészeti érdekű terület

A XIX. századi lecsapolási munkák megkezdése előtt az Alföld vízben gazdag táj volt. Számos ér, patak, folyás, folyócska kanyargott itt, amelyek vízmentes magaspartjai pedig kiváló körülményeket kínáltak a régészeti korokban a megtelepüléshez.

Mezőkövesd a Tisza árterének szélén jött létre, igen kedvező természeti feltételek mellett. Mezőkövesd határában számos régészeti lelőhely vált ismertté, azonban az nem tartozik a régészeti szempontból jól kutatott települések közé. A város határában az utóbbi időben végzett régészeti feltárások elsősorban az M3-as autópálya megépítéséhez kapcsolódtak. A település határában szisztematikus régészeti topográfiai kutatások még nem történtek, így nem került feltérképezésre a település teljes határa. A mellékelt lista csak egy reprezentatív mintavételnek tekinthető, és nem szabad azt a következtetést levonni belőle, hogy ismerjük Mezőkövesd közigazgatási határában található valamennyi régészeti lelőhelyet. A földmunkával járó beruházások tervezése során mindenképpen figyelembe kell venni, hogy a jelenleg lehatárolt területeken kívül is kell régészeti leletek előkerülésére számítani. A fenti körülményt ma már a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény is tükrözi, hiszen a jogszabály legutóbbi módosítása megkülönbözteti a régészeti lelőhely és a nyilvántartott régészeti lelőhely fogalmát.

Mezőkövesd határában számos olyan halom található, amely jelentős tájképi értékkel is rendelkezik, amelyeket a kulturális örökség védelméről rendelkező jogszabály alapján minden típusú beruházással el kell kerülni.

Mezőkövesd egyik kiemelkedő régészeti lelőhelye, a határban hosszan elnyúló Csörsz-árok, amely a római korban épült hosszanti erődítésrendszer nyomait őrzi. A sáncrendszer maradványai helyenként jelentős tájképi értéket képviselnek, így a kulturális örökség védelméről rendelkező jogszabály alapján minden típusú beruházással el kell kerülni.

A településen komoly örökségvédelmi kockázatot jelenthetnek a zöld mezős beruházások. Ahogyan fentebb említettük, Mezőkövesd nem tartozik a régészeti szempontból jól kutatott települések közé, így újabb régészeti lelőhelyre gyakorlatilag a település határában bárhol rá lehet bukkanni különböző földmunkák során. A nagy felületű zöldmezős beruházásoknál mindenképpen számolni kell régészeti lelőhelyek előkerülésével, így különösen fontosnak tartjuk, hogy a zöldmezős beruházások előkészítésénél nagy hangsúlyt kapjon a régészeti örökség felmérése. Javasoljuk, hogy az ilyen típusú beruházások esetén a tervezés legkorábbi fázisában készüljön el a próbafeltárást is magába foglaló előzetes régészeti dokumentáció, ugyanis csak ennek a dokumentációnak a segítségével lehet csökkenteni a régészeti örökség által jelentett kockázatot. Javasoljuk, hogy a vállalkozások telephelyeinek kiválasztása során a régészeti örökségvédelmi szempontokat is vegyék figyelembe.

A régészeti örökségvédelmi kockázat tovább csökkenthető már korábban kialakított telephelyek korszerűsítésével, azaz a barna mezős beruházások ösztönzésével.

Mezőkövesd közigazgatási határában miniszteri határozattal vagy rendelettel védetté nyilvánított régészeti lelőhely nem található.

Mezőkövesd közigazgatási határában található nyilvántartott régészeti lelőhelyek

Azonosító	Név	Helyrajzi szám
16079	Húsüzem	021/16, 07/1, 017/10, 07/2, 010/5, 015, 021/15, 021/11, 020/1, 017/11, 017/4
16080	Görbe utca	199/8, 018, 01, 017/2, 017/1, 199/95, 199/105, 019/6, 017/9, 200/69

Azonosító	Név	Helyrajzi szám
16082	Görbe-dűlő	200/30, 199/72, 199/71, 200/47, 200/35, 199/76, 199/99, 200/69, 199/93, 199/101, 199/98, 199/100, 199/97, 199/6, 200/1, 200/32, 200/31, 01, 199/8, 199/92, 199/32, 199/69, 199/70
87677	Farmosi- útra- járó- dűlő III.	
87679	Szedres Nyugat	
87681	Hármas- határ	
16860	MOL 24. lh.	026/28, 026/27, 026/31, 0302/5, 0302/4, 0302/3, 0302/2
32133	Halommal szemben vagy Halomtól D-re	0302/3, 026/28, 026/27
28710	Jeges és Ostoros (I.)	065/10, 0460, 065/22
87673	Farmosi- útra- járó- dűlő I.	
87675	Farmosi- útra- járó- dűlő II.	
87669	Nagy- fertő Dél	
87671	Vasút alja Kelet	
16085	Bosnyák-domb	11463/1, 11483/1, 11430/1, 11463/2, 11464, 11465, 11466, 11469, 11467, 11468, 11473, 11472, 11483/2, 11484/2, 11484/3, 11476, 11478, 11471, 11470/1, 11474, 11477, 11481, 11475, 11482, 11485, 11486, 11487, 11490/1, 11488/1, 11489/1, 11491, 0102/158, 0102/159, 0102/160, 0102/161, 0102/162, 0102/175, 0102/176, 0102/177, 0102/178, 0102/179, 0102/173, 0102/174, 0102/171, 0102/172, 0102/168, 0102/169, 0102/170, 0102/196, 0102/197, 0102/167, 0102/199, 0102/198, 0102/181, 0102/201, 0102/200, 0102/186, 0102/185, 0102/184, 0102/183, 0102/182, 0102/148, 0102/190, 0102/189, 0102/213, 0102/216, 0102/215, 0102/214, 0102/212, 0102/211, 0102/210, 0102/209, 0102/208, 0102/207, 0102/206, 0102/205, 0102/204, 0102/202, 0102/203, 0101/63, 0102/180, 0102/122, 0102/121, 0102/30, 11769/1, 11514, 11513, 11512/5, 11511, 11510, 11508, 11507, 11442, 11439, 11441, 11437, 11436, 11435, 11434, 11430/2, 0102/144, 0102/146, 0102/145, 0102/143, 0102/142, 0102/141, 0102/140, 0102/139, 0102/137, 0102/126, 0102/125, 0102/124, 0102/123, 0102/134, 0102/133, 0102/132, 0102/131, 0102/130, 0102/129, 0102/128, 0102/127, 0101/37, 0101/62, 0101/61, 0101/60, 0101/58, 0101/59, 0101/35, 0102/147, 0102/57, 0102/58, 11449/2, 11433/2, 11512/3, 11512/2, 11509, 11506, 11505, 11504, 11503, 11502, 11501, 11500, 11498, 11499, 11496, 11497, 11494, 11493, 11495, 11492, 0102/29, 0102/28, 0102/27, 0102/31, 11520, 11519, 11518, 11517/2, 11516, 11515, 11768, 11512/4, 11576, 11461, 11457, 11456, 11450, 11567, 11593, 11592, 11591, 11590, 11589, 11588, 11583, 11582, 11581, 11580, 11579, 11575, 11561, 11574, 11573, 11572, 11571, 11570, 11569, 11568, 11566, 11565, 11564, 11563, 11562, 11560, 11559, 11558, 11557, 11553, 11552, 11551, 11550/2, 11549/2, 11548, 11547, 11533, 11546, 11545, 11544, 11543, 11542, 11541, 11540, 11539,

Azonosító	Név	Helyrajzi szám
		11538, 11537, 11536/2, 11535, 11534, 11531, 11528, 11517/1, 11532, 11530, 11529, 11527, 11526, 11525, 11524, 11523, 11522, 11521, 0102/163, 0102/164, 0102/165, 0102/156, 0102/157, 0102/166, 0102/188, 0102/187, 0102/192, 0102/191, 0102/195, 0102/194, 0102/193, 11463/3, 11449/1, 11446, 11445, 11448, 11444, 11443, 11431, 11433/1, 11426/3, 11428/4, 11428/2, 11426/4, 11447, 0102/138, 0102/136, 0102/135, 11490/2, 11489/2, 11488/2, 11484/1, 11470/2, 11462, 0102/26, 0102/2
16087	Kútszög-dűlő	0246/5, 0246/2, 0246/1
16089	"Bennteleki" homokbánya	0246/5
16091	Csörsz-árok	0371/1, 0453/1, 0372/1, 0381, 0289, 0269/4, 0269/3, 0281, 0282/10, 0280, 0279/14, 0270
16092	M3-as autópálya 1. lelőhely	0440/8, 0440/10, 0440/9
16093	M3-as autópálya 4. lelőhely	0440/9, 0395/2, 0381, 0380/4, 0380/5, 0395/3, 0395/9, 0395/4, 0395/6, 0395/10, 0395/5, 0395/8, 0395/11, 0395/7, 0395/12
87161	Klementina 1	0185, 052/1, 0186/94
16094	M3-as autópálya 3. lelőhely	0444/3, 0380/7, 0380/6, 0381, 0440/9, 0444/2
16095	M3-as autópálya 6. lelőhely- Mocsolyás	0294/2, 0294/1, 0365/2
16097	Gazdaszomorító	0264/3, 0264/1, 0264/4, 0265, 0266/4, 0270, 0273/9, 0273/10
16366	Határra járó	0309/2, 0326
16367	Vizes-Nyilas- dűlő	0325, 0326, 0310, 0324, 0292/2, 0300/3, 0293/1
16368	Halom alja-dűlő	0292/2
87185	Csárda rét	048/15, 048/16, 0189/2, 0189/1, 0189/3
16369	Malom alja-dűlő	0316/1, 0316/2
16370	Nagy szállás- dűlő	0363/12, 0363/11, 0363/1, 0363/6, 0365/8, 0365/5
16371	Gulya-tó mellé- ke	0439/1, 0434/5, 0439/2, 0395/3, 0437
16372	Kukoricás	0440/4, 0440/6, 0440/5, 0440/7, 0440/8
16373	Kukoricás	0434/5, 0439/2, 0440/3, 0440/4, 0440/6, 0440/5, 0440/7, 0440/8, 072/6
21103	Gazdaszomorító II.	0256/1, 0256/2
21104	Halom oldal	0312/7, 0289
21105	Mezőkövesd II. kavicsbánya	0451/1, 0441/1, 0440/10
21117	Mocsolyás-M3- as 71. lelőhely	0253, 0246/4, 0246/3, 0294/1, 0365/2, 0246/2, 0246/5, 0294/2
30829	Patakra járó dűlő	0365/8, 0365/9

Azonosító	Név	Helyrajzi szám
30975	M3 - 75. lh. (Meleg-oldal)	012/2, 011/2, 010/2, 010/6, 011/1, 012/1
30976	M3 - 76. lh. (Nagy-fertő)	0456/1, 0289
31242	Jobb parti-dűlő	11214/1
34374	Határra járó II.	0322/1, 0324, 0323
35559	Gulya-tó melléke II.	0440/5, 0440/6
62116	Repülőtér	0534/1, 0501/1, 0501/2, 0220, 0222/1, 0222/2, 0223
70325	M3 - 77. lh. (Meleg-oldal)	010/7
70327	M3 - 78. lh. (Nagy-fertő)	0287/12, 0287/11
71345	Halomoldal-dűlő	0365/3, 0318/2, 0314/4
75377	Kánya-Patak, Észak	0284/9
75387	Borjú út	0246/1, 0246/2
16807	M3-as autópálya ásatások 7.sz. lh.	0246/5, 0246/2, 0246/1
80329	Halom- domb	0316/1
85037	Csárdaoldal	0186/97, 0186/98, 0186/94
85395	Lencsehát (Nagy- gyepek)	0428/11, 0428/13, 0428/12, 0428/10
87163	Kútház dűlő	059/2, 052/4, 052/1, 052/2, 052/3, 0188, 0186/94
87191	Csörsz-árok-dűlő	0444/2
87207	Gazdaszomorító	0258/4, 0256/4, 0257/2, 0258/14
87667	Klementína Kelet	

Mezőkövesd közigazgatási határában húzódó régészeti érdekű területek:

Mezőkövesd határában régészeti érdekű területnek minősül a Csörsz-árok környezete, amelynek mentén római kori települések, régészeti lelőhelyek előkerülésére kell számítani.

Mezőkövesd határában régészeti érdekű területeket találunk az egykori élővíz folyások magaspartjain.

A Hór-patak, Ostoros-patak, Kánya-patak teljes Mezőkövesd közigazgatási határába eső szakasza, illetve annak vízmentes magaspartja régészeti érdekű területnek minősül, ahol a kulturális örökség védelméről szóló törvény értelmében régészeti leletek előkerülésére kell számítani.

1.14.6.3. Védett épített környezet, a helyi, egyedi arculatot biztosító építészeti jellemzők

Mezőkövesd településszerkezetében, az utcák vonalvezetésében számos archaikus vonást őriz. A halmazos, kétbeltelkes településszerkezet már önmagában is védendő érték. A halmazos szerkezetnek köszönhetően utcahálózata szabálytalan, zeg-zugos. A kétbeltelkes település funkcionális meg-

osztása a XIX. század végére megszűnik, azonban az utcahálózatban fennmaradtak korábbi jellegzetességei. A jellegzetes településszerkezeti elemek területére vonatkozóan az önkormányzat helyi értékvédelmi területet jelölt ki.

Jellegzetes, örökségvédelmi szempontból értékesnek tekinthető településképet elsősorban a történeti településmag területén találhatunk. A település középpontjában alakult ki a város főtere, mely méreti és határozott térfalai miatt is eltér a belső városrészek szabálytalan teresedéseitől. A zárt sorú, egy-három szintes épületekkel körülvett, zöldterületekkel és szélesen betorkolló utcákkal tagolt, térsorként megjelenő központ jellegében városias. A főutca, a mai Mátyás király út két oldala a XIX. és XX. század fordulóján épült át zömmel zárt sorú, helyenként emeletes beépítéssel – itt a közintézmények és a település iparos-kereskedő-értelmiségi rétegeinek lakóházai épültek fel, részben lezárva a korábban ide kivezető közöket.

Mezőkövesd egyedi arculatot biztosító építészeti jellemzői a XIX. század második felében alakultak ki. A település ekkor éli virágkorát, a jelentős gazdasági fejlődésnek köszönhetően számos középület, lakóház, kúria épül ebben az időszakban. A gazdasági fejlődés ellenére számos matyó lakóház is fennmaradt, amelynek legszebb darabja a Kis Jankó Bori Emlékház. A település felismerte a helyi építészeti értékek jelentőségét így számos épületet helyezett egyedi helyi védelem alá.

Fontosnak tartjuk a széleskörű értékvédelmi rendelet megszületését. A helyi védelmi rendelkezések így biztosítani tudják, hogy a településkép szempontjából értékes épületek esetén az örökségvédelmi szempontok teljes körű figyelembevételével történhessen meg azok modernizálása. A helyi szempontból értékes épületek esetén az egyedi arculatot, eredeti arányokat, homlokzati beosztásokat, nyílászorosztást megtartó korszerűsítések, felújítások valósulhassanak meg. Az országos védelem, illetve helyi védelem alatt álló nem egyházi épületek esetén a legnehezebb feladat a mai XXI. századi funkció megtalálása, amely szinte az egyedüli biztosítéka ezen régi épületek fennmaradásának. A megtalált funkció mellett fontos szerepet játszik még az új funkcióhoz kapcsolódóan az épületek modernizálása, esetleges bővítése, amelyet csak az épületek építészeti értékeinek figyelembevételével, hangsúlyozásával, megőrzésével lehet megvalósítani.

A meglévő országosan védett érték mellett jobban kellene tudatosítani a város arculata szempontjából fontos, a környezet minőségére kisugárzó hatással bíró építészeti értékeket. A település rendelete előremutató kísérlet a fenti cél megvalósítására, amely számos épületet helyezett helyi védelem alá.

1.14.6.4. Világörökségi, és világörökségi várományos terület

Mezőkövesden a Kis Jankó Bori utca 22. szám alatt álló népi lakóház tájházként működik. Az épület, mint a magyarországi tájház hálózat része világörökségi várományos építménynek minősül.

1.14.6.5. Műemlék, műemlékegyüttes

törzsszám	cím	név	védési ügyiratok	helyrajzi szám
1141	Anna köz 13 .	Lakóház	22509/1958. ÉM 120344/1958. MM	1547
1142	Szent László tér 28.	R. k. plébániatemplom	863-4/1953. FOM, 22509/1958. ÉM 120344/1958. MM	2579
1143	Szent László tér 28.	R. k. plébánia	22509/1958. ÉM 120344/1958. MM	2579

törzsszám	cím	név	védési ügyiratok	helyrajzi szám
1144	Szent László tér	Szeplőtlen Szűz Mária és a három szent szobra	22509/1958. ÉM 120344/1958. MM	1581/3
1151	Kisjankó Bori u. 12.	Lakóház	22509/1958. ÉM 120344/1958. MM	4728
1152	Kisjankó Bori u. 6 .	Lakóház	22509/1958. ÉM 120344/1958. MM	4725
1153	Kisjankó Bori u. 24 .	Lakóház	22509/1958. ÉM 120344/1958. MM	4737
1154	Kis Jankó Bori utca 21.	Lakóház	22509/1958. ÉM 120344/1958. MM	4768/2
1157	László Károly út 8.	Lakóház	22509/1958. ÉM 120344/1958. MM	4836
1158	László Károly út 18.	Lakóház	22509/1958. ÉM 120344/1958. MM	4823
1159	László Károly út 22.	Lakóház	22509/1958. ÉM 120344/1958. MM	4818
1160	Mogyoró köz 4 .	Lakóház	22509/1958. ÉM 120344/1958. MM	4769
9025	Kis Jankó Bori utca 34.	Lakóház	7255/1979. OMF	4748
10943	Kisjankó Bori utca 30.	Lakóház	12/1999. (VIII. 18.) NKÖM	4741/2

1.14.6.6. A műemlékvédelem sajátos tárgyai: a történeti kert, temető és temetkezési emlékhely

Mezőkövesd közigazgatási határában a műemlékvédelem sajátos tárgyai közé sorolt történeti kert, temető és temetkezési hely nem található.

1.14.6.7. Műemléki terület, történeti táj, műemléki jelentőségű terület, műemléki környezet

Mezőkövesd területén műemléki terület, történeti táj, műemléki jelentőségű terület nem került kijelölésre. A Kis Jankó Bori utca 24. szám alatti országos műemléki védelem alá helyezett lakóház esetén jogszabály határozza meg műemléki környezetét.

törzsszám	cím	név	védelem	védési ügyiratok	helyrajzi szám
10943	Kis Jankó Bori utca 24.	Lakóház műemléki környezete	Műemléki környezet	12/1999. (VIII. 18.) NKÖM	4739, 4738, 4740, 4742, 4743, 4741/1

A további országos műemléki védelem alatt álló épület műemléki környezetének megrajzolásakor a kulturális örökség védelméről szóló 2001. LXIV. törvény rendelkezései az irányadóak.

1.14.6.8. Nemzeti emlékhely

Mezőkövesd területén a kulturális örökség védelméről szóló 2001. LXIV. törvény alapján kijelölt nemzeti emlékhely nem található.

1.14.6.9. Helyi védelem

Mezőkövesd Város Önkormányzat Képviselő Testülete 7/2004. (IV. 21.) számú rendelete szól a helyi építési szabályzatról és a helyi értékvédelmi rendelkezésekről.

A rendelet helyi értékvédelmi területet állapít meg:

- a történeti településmag területén a Szabályozási Terven jelölt területi határokkal
- Kavicsos tó területe (5403/6 hrsz)
- a római katolikus temető területe (3065 hrsz)
- az izraelita temető területe (6252 hrsz)

Helyi építészeti védelem alá vont épületek:

- volt Dohánybevéltő területéből kialakult ingatlanok (5371/1; 5371/2; 5371/3; 5371/11; 5371/12)
- -Alkotóház, Mátyás király út 46. (593, 594 hrsz.)
- Matyó Háziipari Szövetkezet: volt Korona Szálló délkeleti homlokzata és kapuja
- -Szent László Gimnázium épülete és területe, különös tekintettel a bejárati előtérre, homlokzatokra, a volt kápolna helyiségre, valamint az előkertre (2736/1 hrsz.)
- -Mezőgazdasági Gépmúzeum területe (4605 és 4607 hrsz.)
- -5406 hrsz Szent István Katolikus Általános Iskola
- -5394 hrsz volt Római katolikus plébánia
- -1508 hrsz lakóház
- -1509 hrsz lakóház
- -1511 hrsz Polgármesteri Hivatal régi épületszárny
- -1577/1 hrsz Matyó Áruház
- -1581/9 hrsz Matyó Múzeum teljes épülete
- -4146 hrsz Városi Galéria
- -3835 hrsz lakóház

1.14.7. Az épített környezet konfliktusai problémái

A településen az alacsony komfort fokozatú lakott lakások aránya (félkomfortos, komfort nélküli, szükséglakás) 19 %, továbbá a szegregátumokon belüli lakásállomány jelentős mértékben ebbe a kategóriába sorolható. A település rendezési terv elkészítése során települési szinten tételes felmérés készült, mely felmérés tartalmazza az épületek állapotának egyedi minősítését (leromlott állapotú – átlagos állapotú, ill. jó állapotú épületek). Ez a felmérés a további tervezés kiinduló adatául szolgál. A szegregátumok elérése, külső közlekedési kapcsolata biztosított, viszont a szegregátumokon belüli közlekedés a Hadas területén nem megfelelő körülmények között zajlik. A terület rehabilitáció előfeltétele feltáró utak létesítése, kapcsolódó közművesítés és környezeti rehabilitáció végrehajtása:

- A terület vezetékes vízzel, szennyvízcsatorna-hálózattal, árammal és közvilágítással ellátott,
- Gáz ellátás részleges;
- Egészségre káros környezeti tényezők megléte;
- A természetes és az épített környezet egyaránt rekonstrukcióra szorul;
- Közszolgáltatások elérhetősége

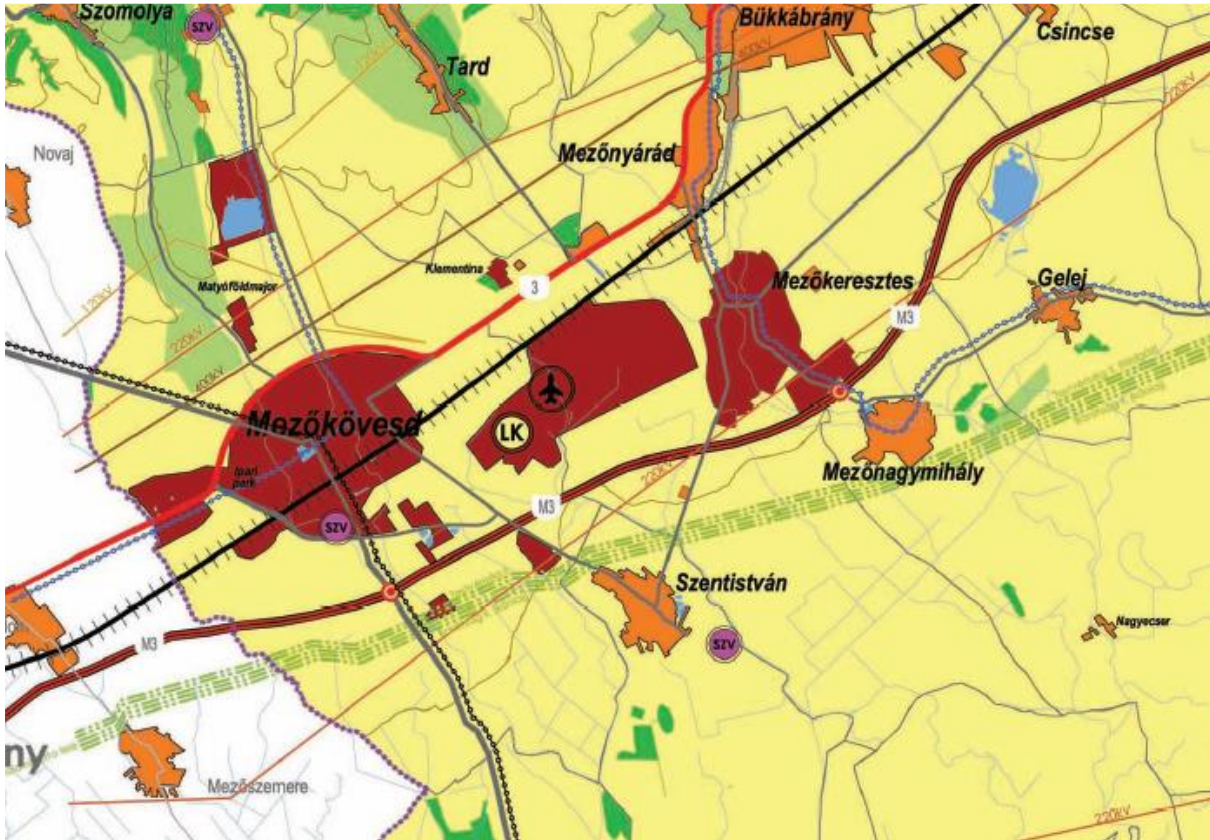
Egyéb konfliktusforrások:

- Az egyszintű vasúti és közúti keresztezések forgalmi problémája;
- Csapadékvíz elvezetésének részleges megoldása;
- A területi rendezések és fejlesztések esetlegesek, ebből fakadóan a városban szétszórtan található az ipari területek;
- Idegenforgalmi nevezetességek, látványosságok „eldugottak”, állaguk részben felújításra szorul;
- Az új építésű lakások alacsony száma;
- Az üdülőtérület jellegtelen, építészeti nem átgondolt, illetve a modernizáló fejlesztések nagyrészt elmaradnak;
- Kihasználatlan és alulhasznosított ingatlanok a településen.

1.15. KÖZLEKEDÉS

1.15.1. Hálózatok és hálózati kapcsolatok

A Budapest-Miskolc-Kassa villamosított vasúti fővonal áthalad a városon, a 2x2 sávós M3 autópályára a várostól 1,5 km-re lehet felhajtani, a 3. számú főút (E71) összeköti a várost Budapesttel és Miskolccal. A legközelebbi folyó a Tisza, amely 25 km-re folyik a várostól.

Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Térségi Szerkezeti Terv

A legközelebbi működő nemzetközi járatokat fogadó repülőtér közül a Budapest-Ferihegy (150km), a Debrecen Airport (110 km) és Kassa (135 km). A Mezőkövesd-Mezőkeresztes települések határában lévő használaton kívül helyezett, egykori katonai repülőtér jelenleg nem üzemel.

A legközelebbi kikötői csatlakozás a 30 km-re, észak-keletre található Tiszaújvárosnál, mely logisztikai szempontból stratégiai lehetőségeket nem generál.

1.15.2. Közúti közlekedés

Mezőkövesd belterületi közutak hossza összesen 100,575 km, ami a kiépítettség és az útkategória szerint az alábbi arányban oszlik meg:

- Belterületi kiépített gyűjtő utak hossza 13,351 km
- Belterületi kiépítetlen gyűjtő utak hossza 0,765 km
- Belterületi kiépített kiszolgáló és lakó utak hossza 85,15 km
- Belterületi kiépítetlen kiszolgáló és lakó utak hossza 1,309 km

A város mellett elhaladó utakon jelentős a gépjárműforgalom: a 3. számú főúton és az M3 autópályán naponta átlagosan 20000 jármű halad, így a környezetszennyezés és a balesetveszély csökkentése érdekében indokolt volt a főút nyomvonalának megváltoztatása, az északi és a részben megépült déli elkerülő út megépítése.

Közlekedésbiztonság szempontjából problémás a Mátyás király út – Széchenyi út csomópont és a Széchenyi úti vasúti átjáró.

A kistérségből érkező munkavállalóknak a mezőkövesdi üzemekbe történő szállítását fejleszteni, az üzemek igényeivel jobban koordinálni kell, ugyanez a probléma jelentkezik a vasúti menetrenddel való harmonizálásban is.

forrás: Bing maps

1.15.3. Közösségi közlekedés

1.15.3.1. Közúti

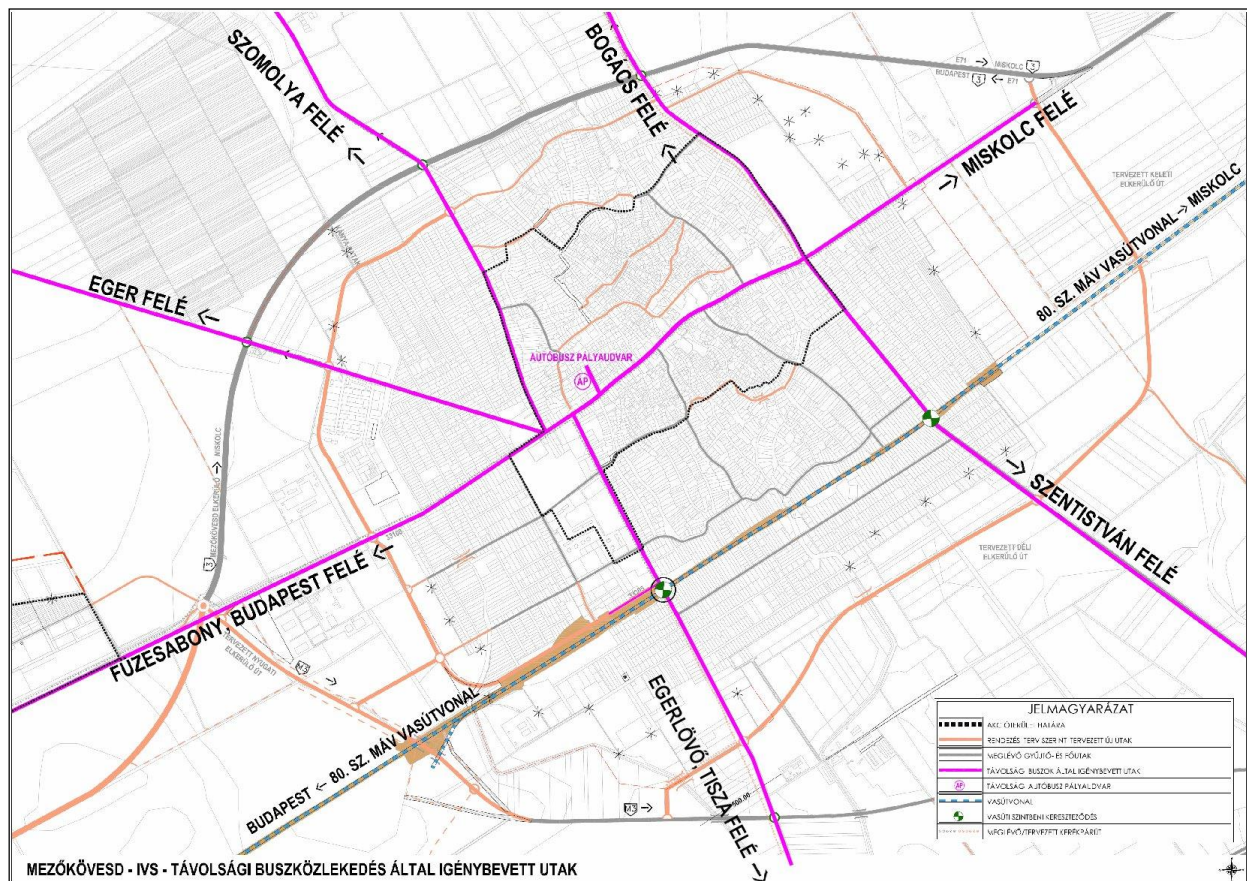
Mezőkövesd úthálózatának sajátossága, hogy a Mátyás király utcával párhuzamos, azt tehermentesítő belterületi fő- és mellékutak nem jöttek létre.

1997-től a helyi járatú autóbusz-közlekedés üzemeltetését a Városgazdálkodási Rt. végzi.

17 buszjárat összeköti a város különböző részeit és benne a Zsóry területét. A helyközi közlekedésben a személyszállítást a Borsod Volán közlekedési társaság biztosítja.

1.15.3.2. Kötöttpályás

Részben a sajátos városépítészet miatt részben az egykor a városközponton keresztül áthaladó 3. számú főút forgalmának városon kívülre helyezésével tehermentesíteni lehetett a Mátyás király utcát, ezzel az útfelületen kialakított sáv korlátozott használatával – csak 11 és 13 óra között ingyenesen – lehetővé teszik a parkolást, elősegítve ezzel a lakosság ügyintézési lehetőségét.

Forrás: Mezőkövesd Integrált Városfejlesztési Stratégiája

1.15.4. Kerékpáros és gyalogos közlekedés

A főutca átépítése kapcsán szükséges a kerékpárút (vagy kerékpár sávok) korszerű és biztonságos kiépítése.

2011-ben a Lövői úton 850 méter hosszú kerékpárút került megépítésre az ipari termelő üzemek és meglévő városi kerékpárút között.

1.15.5. Parkolás

A településen az 1000 lakosra jutó személygépkocsi-állomány 267 db. Részben ez is hozzájárult ahhoz az állapothoz, amely ma a város közlekedését jellemzi: a városon belüli járműforgalom magas.

Részben a sajátos városépítészet miatt részben az egykor a városközponton keresztül áthaladó 3. számú főút forgalmának városon kívülre helyezésével tehermentesíteni lehetett a Mátyás király utcát, ezzel az útfelületen kialakított sáv korlátozott használatával –11 és 13 óra között lehet megállni – lehetővé téve a parkolást, elősegítve ezzel a lakosság ügyintézési lehetőségét.

1.16. KÖZMŰVESÍTÉS

1.16.1. Vízi közművek

1.16.1.1. Vízgazdálkodás és vízellátás (ivó-, ipari-, tűzoltó-, öntözővíz, termálvíz hasznosítás)

Az ivóvizet az Észak-magyarországi Regionális Vízmű ZRt. biztosítja átvett karsztvízből. Az Észak-magyarországi Regionális Vízmű ZRt. által fenntartott ivóvízhálózat hossza 127 km, amely a város teljes területét lefedi. A vizet a sályi és kácsi kutakból nyerik, az Andornak völgyi középmélységű kutakból biztosítják a tartalék vízkészletet.

A közüemi vízhálózatba bekapcsolt lakások száma 7246, amely a teljes lakásállomány 97%-a. A szolgáltatott víz mennyisége 658.000 m³, amelyből lakosság fogyasztása 494.000 m³ évente. Az egy lakosra jutó vízfelhasználás 28 m³/év.

A régi laktanya területén jelenleg nincs közmű, a 26 hektáros területből 16 ha értékesítésre került, 10 ha önkormányzati tulajdonban maradt.

	2008. év	2009. év	2010. év	2011. év	2012. év	2013. év
Összes szolgáltatott víz mennyisége (m ³ /év)	624.000	605.000	581.000	568.000	553.000	523.000
Közüemi ivóvízvezeték hálózatba bekapcsolt lakások (db)	7259	7254	7485	7569	7544	6797

Forrás: TEIR

1.16.1.2. Szennyvízelvezetés

A szennyvízhálózatot, csakúgy, mint a vízhálózatot az Észak-magyarországi Regionális Vízmű ZRt. tartja fenn. Ők végzik a szennyvíz gyűjtését, kezelését, tisztítását.

2014 évvel bezárólag befejeződött Mezőköves szennyvízcsatornázásának kiépítése, így a település csatornahálózata 94 km. A hálózatra rákötött lakások száma:7143. A beruházások révén a településen már 100%-os a csatornázottság.

A szennyvíz tisztítása a városi szennyvíztisztító telepen történik, amely 3200 m³/d kapacitással rendelkezik.

A régi laktanya területén jelenleg nincs közmű, a 26 hektáros területből 16 ha értékesítésre került, 10 ha önkormányzati tulajdonban maradt.

	2008. év	2009. év	2010. év	2011. év	2012. év	2013. év	2014. év
Közüemi szennyvízhálózatba bekapcsolt lakások száma (db)	4754	4882	4777	4777	5177	5220	7143
Közüemi szennyvízgyűjtő hálózat hossza (km)	65	65	65	65	67	80	94

Forrás: TEIR

1.16.1.3. Csapadékvíz elvezetés, felszíni vízrendezés

A település a Tisza részvízgyűjtőn a 2-8 Bükk és Borsodi-mezőség tervezési alegységen helyezkedik el. A település nagyvízi mederrel nem érintett. Mezőkövesd Déli része (a Budapest-Miskolc vasútvonalától Délre eső rész) a 08.01 Laskó-Csincse belvízvédelmi szakaszon fekvő terület.

Mezőkövesd területét három jelentősebb vízfolyás érinti, az Ostoros patak (30 km, 106 km²), a Kánya patak (35 km, 263 km²), Hór patak (30 km, 152 km²), amelyeknek közvetett befogadója a Tisza. A körzetben több kisebb mesterséges tó is található, ilyen a Hór völgyében, a településtől északra létesített árvízmentesítő tó is. A talajvíz átlagosan 2-4 m mélységűnek tekinthető.

A 2005 évben a KÉSZ Tervező Kft. által készített Csapadékvíz elvezetési koncepció alapján a meglévő helyzet az alábbiakban foglalható össze:

„Elméletileg Mezőkövesd, mint a Tisza vízgyűjtőjén elhelyezkedő, jellemzően déli lejtésű település, a vízgyűjtőről (a Bükkről) lefolyó vizek átfutnának a város épített környezetén. A domborzati adottságok rész vízgyűjtőkre osztják a települést, a rész vízgyűjtőkből a vizeket a patakok (Kánya, Hór, Ostoros) vezetik le. A település beépített területének korábban természetesen kialakult védelme az északi, a magasabban fekvő területekről lefutó vizek ellen nem volt. A közelmúltban, mint művi beavatkozás, megépített északi, majd nyugati tehermentesítő út, teljes védelmet ad a település központi belterületének. Az északi irányból érkező vizeket, az elkerülő út árka, mint övások felfogja és szabályozottan a befogadó patakba kormányozza, így a város központi belterülete védetté vált, csak közvetlen a területre eső csapadékvizek elvezetését kell megoldani.

A központi területen áthaladó patakok azonban igényelnek figyelmet, hisz az elkerülő utak menti övárkokkal összegyűjtött vizeket ezek a patakok szállítják tovább a végső befogadóig. A patakokon kialakított tározókkal lehet szabályozni a beépített területen a víz levezetését. Ez a közelmúltban megvalósított művi beavatkozás, a központi belterület nagyobb védelmének kedvező hatása terelte el a figyelmet a beépített területen található jellemzően nyílt árkos csapadékvíz elvezető hálózatának hiányosságairól és a karbantartási igényéről.

Ezek a vízfolyások a főleg észak-dél irányban, a városon keresztülhaladó Hór patak és a Kánya patak és a mellékágaik, valamint a Zsóri fürdő területe mellett végighaladó Ostoros patak. A Kánya patak és a Hór patak a várostól délre egyesül, az egyesült ág befogadója a Rima, majd a Tisza. A városon belül a Hór pataknak korábban több mellékága volt, ezek vízelvezető funkciói mára csökkentek, többet közülük feltöltöttek, megszüntettek. A vízfolyásokon a Bükkből levonuló, főleg tavaszi áradásai korábban sok gondot okoztak a településen, ezért a településtől északra, a Hór patak völgyében víztározót létesítettek, amellyel a nagyobb záporok hirtelen levonuló nagy vízmennyiségeit ott visszatartják, és így a település beépített részeit megvédik. A külterületekről a beépített részekre északi irányból lefolyó vízmennyiség problémáját a már említett művi beavatkozás, a 3. számú út északi elkerülő szakaszának megépítése elhárította, az út védelmét is biztosító északi oldali árokrendszer, övárkokként megvédi a település beépített részeit.

A jelenlegi csapadékvíz elvezetés összefoglaló értékeléseként általánosságban megállapítható, hogy Mezőkövesden a város épített környezetében a csapadékvíz elvezető rendszerének kialakítása hiányos, a csapadékvíz elvezető rendszerrel rendelkező területeken is a vízelvezetés többnyire nem megfelelően működik, – többek között utóbbi évek egyre szélsőségesebb meteorológiai viszonyai miatt is-, gyakoriak az elöntések, sok és növekvő a tartósan vízállásos terület. A vízelvezetés nehézségeit fokozatosan tovább nehezíti, hogy egyrészt a település fejlődésével új épületek, építmények kerülnek elhelyezésre, amelyek hatására a terület burkoltsági arány fokozatosan emelkedik és a település fejlesztési koncepciójának ismeretében, ez várhatóan tovább fog emelkedni.

A felszíni, csapadékvizek elvezetésének rendezésére olyan csapadékvíz elvezetési hálózat, hálózati rendszer kialakítását javasoljuk, amely összefüggő, egységes rendszerben, tartósan oldja meg a város ilyen jellegű problémáit.

Mezőkövesdi DNY-i városrész, DK-i városrész csapadékvíz hálózat fejlesztése, rekonstrukciója tervbe van véve, a Nyírforrás Kft. vízjogi létesítési engedélyes terve elkészült. A jövőben ezen tervben szereplő fejlesztéseket meg kell valósítani.

A belterületi csapadékvíz elvezetésért felelős szervezet: Mezőkövesdi Városgazdálkodási Zrt.

1.17. Környezetvédelem és településüzemeltetés

1.17.1. Talaj

Mezőkövesd az Észak-Alföldi hordalékkúp síkság területén, annak Borsodi-Mezőség kistáján helyezkedik el. A kistáj Borsod-Abaúj-Zemplén és Heves megye területén fekszik, területe 600 km². Mezőkövesd a kistáj középső részének északi részén található. A természeti adottságok kedvezőek, hiszen a talajok általában jó minőségűek, a termálvíz-készlet és lignitvagyon pedig országos jelentőségű. A térség északi részén, a Bükk-hegységben nagy kiterjedésű erdők találhatóak. A kistérség területének egy része a Bükki Nemzeti Parkhoz, egy másik része pedig a Borsodi Mezőség Tájvédelmi Körzethez tartozik.

A település és környezete talajára jellemző a felszínen, illetve a felszín közeli rétegekben a felső pleisztocén és holocén kori képződmények, amelyek zömmel homok és lösziszap formájában jelennek meg. Mezőkövesd térségére jellemző még, hogy itt folyóvízi kavics is található a felszín közelében. A tágabb körzetre jellemző még, hogy a hordalékkúp alatt Szihalom-Mezőkövesd-Bükkábrány vonalban felsőpannonia korú lignitlepek is találhatóak. Az elmúlt években a település területén található felhagyott katonai repülőtér térségében környezetvédelmi kármentesítést, talaj és talajvíz tisztítást, hajtottak végre.

Mezőkövesden többnyire az erősen savanyú csernozjom barna erdőtalajok a jellemzőek. A körzetben főleg szántók, kisebb részben szőlők találhatóak. A talaj termékenysége közepesnek tekinthető. **A térség talaja, az elmúlt időszak mesterséges és természeti beavatkozásainak köszönhetően, mint látható rendkívül változatos.**

1.17.2. Felszíni és a felszín alatti vizek

1.17.2.1. Felszín alatti vizek

Mezőkövesd a 27/2004. (XII. 25.) KvVM a felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken levő települések besorolásáról szóló rendelet alapján **érzékeny**, felszín alatti vízminőség védelmi területen lévő települések közé tartozik. A 43/2007. (VI.1.) FVM. rendelet értelmében a település területe kismértékben **nitrát-érzékenynek mondható**.

A talajvíz átlagosan 2-4 m mélységűnek tekinthető. A mélységi vizek jellemzően oldott gázokat, vas- és mangán vegyületeket tartalmaznak és kismértékben arzénesek. Ivóvízminőség-javító intézkedések megtörténtek a településen az elmúlt években. Mezőkövesd határában a Bükk aljánál található, Zsóry Lajos korábbi földbirtokosról elnevezett termálfürdő, melyet 2010 évben teljesen felújítottak. A feltörő víz már 1968-ban megkapta a gyógyvízminősítést. A mezőkövesdi létesítmény pedig 1983 óta számít országos jelentőségű gyógyfürdőnek. Lassan harminc éve annak is, hogy a fürdő mellett megnyitotta kapuit a Mozgásszervi Rehabilitációs Központ, ahol intézményesített formában zajlanak a gyógyvízre kialakított kezelések. A fürdőben kitermelt termálvíz hőfoka 66 °C.

1.17.2.2. Felszíni vizek

A sík felszínt általában 1-3 m magas folyóhátak tagolják, amelyek a már említett, a Bükkből ÉNY-DK irányban lefutó patakok alakítottak ki. A terület változatosságát a mélyebb patakmedrek eredményezik, ilyenek Mezőkövesd vízfolyásai is. Mezőkövesd területét három jelentősebb vízfolyás érinti, az Ostoros patak (30 km, 106 km²), a Kánya patak (35 km, 263 km²), Hór patak (30 km, 152 km²), amelyeknek közvetett befogadója a Tisza. A körzetben több kisebb mesterséges tó is található, ilyen a Hór völgyében, a településtől északra létesített árvízmentesítő tó is. A Kánya patak és a Hór patak a várostól délre egyesül, az egyesült ág befogadója a Rima, majd a Tisza. A városon belül a Hór pataknak

korábban több mellékága volt, ezek vízvezető funkciói mára csökkentek, többet közülük feltöltöttek, megszüntettek. 2004. évben elkészült a város csapadékvíz elevezetési koncepciója.

1.17.3. Levegőtisztaság és védelme

A levegő védelmével kapcsolatos egyes szabályokról szóló, többszörösen módosított 21/2001. (II.14.) Korm. rendeletben a települési önkormányzat jegyzőjének hatáskörébe utalt levegővédelmi ügyek közül kiemelendő az avar és kerti hulladék égetésére vonatkozó levegővédelmi követelmények meghatározása, betartásának ellenőrzése. Ezen követelmények Mezőkövesd településen önkormányzati rendelettel nincsenek szabályozva, ezért eltérő jogi szabályozás hiányában az égetés tilos. A település közigazgatási határain ipari tevékenység zajlik, az elmúlt 5 évben, a hatóság felé összesen 12 bejelentett pontforrás található. Látható hogy a közintézmények fűtését (5) még korszerűsíteni szükséges, ami az önkormányzat épület energetikai pályázatai alapján folyamatban van.

	Üzemeltető	Tevékenység megnev.	Telephely címe
1.	Gráf Állványzat Kft.	vasipari telephely	Eper u.55.
2.	Matyo Mg szövetkezet	Mg szöv	Szomolyai u.
3.	Bútoripari Kft.	asztalos üzem	Asztalos u. 2.
4.	Magyar Telekom	távbeszélőközpont	Mátyás Király u.69.
5.	Matyo Mg szövetkezet	sütőüzem	Dohány u.2.
6.	Mezőkövesdi VG Városgaz.	iskola	Juharfa u.4.
7.	Mezőkövesdi VG Városgaz.	telephely	Damjanich. u.1.
8.	Mezőkövesdi VG Városgaz.	telephely	Szent L. tér 24.
9.	Klementina vetőmag szaporító	takarmányszárító	Felszabadulás u.2.

Az ipari üzemek, a közintézmények fűtése, valamint a lakossági fűtés mellett a másik, elsősorban lokális terhelést jelentő légszennyező forrás a gépjármű közlekedés. Ennek hatása gyakorlatilag a közlekedési utak közvetlen környezetében (belterületen a beépítési vonalig, azaz az első házorig, külterületen 50-100 m széles sávban) jelentkezik. A település határában húzódó M3-as autópálya elkészülése, valamint a régi 3. számú főút Északi elkerülő szakaszának, valamint a Déli 3303. számú tehermentesítő út átadása óta a város tranzit közlekedési terhelése jelentősen csökkent, jelenleg kedvezőnek mondható.

A külterületi földutak miatt a porterhelés nagy, bár ezen a mindennapi forgalom nem jelentős. Elsőrendű feladat a lakóterület kiszolgálását biztosító földutak pormentesítése, aszfaltburkolatának kiépítése a porterhelés csökkentése miatt. Meg kell őrizni, és tovább kell növelni a település zöldfelületét a jelenleg meglévő parkok zöldterületi fedettségét és lombtömegét. **Szorgalmazni kell a településen gázfűtéses módra való átállást a téli füst szennyezés elmaradása érdekében. A levegőt szennyező közlekedési hatások csökkentésére a várost elkerülő út megvalósításával jelentősen javultak.**

1.17.4. Zaj- és rezgésterhelés

A rendelkezésre álló információk alapján lehetséges, hogy a település területén kevés számú üzemi zajforrás található. Ezek helyéről az alkalmazott technológiákról pontos információval nem rendelkezünk. A település zaj és rezgés terhelése alapján a legterheltebb területe a régi 3. számú főközlekedési út és környezete, ami Északi irányban elkerüli a település lakó övezeteit, valamint a 3303. számú főút, ami az M3-as autópálya és Zsóry-fürdő forgalmát bonyolítja utóbbi déli irányból kerüli el a település lakó övezeteit.

A szabadidő tevékenységekből eredő zajterhelés körébe tartoznak a kulturális-, szórakoztató-, vendéglátó- és sporttevékenységekből eredő zajok. Esetenként a hétvégi hangos zene problémát okozhat.

Vállalkozásoktól eredő, épületgépészeti berendezések zaja az épületgépészeti berendezések zajának egyre nagyobb mértékű elterjedésével kell számolni. Esetenként a favágás – fűrészelés, fűnyírás és az építkezések okoznak zajterheléseket. Egyéb útvonalak esetében a kedvező forgalmi adatok, megfelelő védőtávolság miatt várhatóan a közlekedési zaj elmarad a közlekedési zaj határértékétől ezért nincs a településen zavaró hatása. Átmenő tehergépjármű forgalom a főutca mentén nem jelentős, elsősorban a helyi szociális ellátás biztosítására irányul zajterhelése nem zavaró. **Össességében a település közlekedési zajhelyzete kedvezőnek mondható.**

1.17.5. Sugárzás védelem

A természetes háttérsugárzás Magyarországon egy embert átlagosan 2,4 mSv/év effektív dózissal terhel. A testünket érő sugárzás származhat a világúrból, a talajból, a növényekből, élelmiszerekből, környezetünk tárgyaiból vagy akár a saját testünkből is. Az országon belül a geológiai viszonyoktól, az időjárástól, a táplálkozástól függően akár két-háromszoros különbségek is lehetnek a háttérsugárzás mértékében. Mértéke, hatása települési szinten nem befolyásolható.

Élettani hatás szempontjából, a távvezetékeknek két jellemzőjét kell figyelembe venni a villamos és a mágneses terét. A villamos térerősség nagyságát a feszültségszinten kívül egyéb körülmények is befolyásolják:

- a vezetékek föld feletti magassága
- a fázisvezetők és védővezető geometriai elrendezése
- magas objektumok pl.: fasor árnyékoló hatása jelentősen csökkenti a térerősséget
- épületek (a villamos teret 85-90%-ban leárnyékolják)

A Magyarországon érvényben lévő védőtávolság különböző feszültségszintű távvezetésektől: 750 kV- 40 m, 400 kV - 20 m, 220 kV - 10 m, 120 kV - 5 m.

Ezen védőtávolságok betartását a településrendezési eszközök és az építéshatósági engedélyezési eljárások során figyelembe kell venni. Az alacsonyfrekvenciás mágneses tér áthatol az épületeken és szemben a villamos térrel kiterjedt objektumoknál nem, vagy csak nagyon költségesen árnyékolható. Az alacsonyfrekvenciás mágneses tér ellen a legjobb védekezés a megfelelően nagy védőtávolság tartása. Bázisállomások esetén, Magyarországon érvényben lévő egészségügyi határértékek: 900 MHz 4.500.000 $\mu\text{W}/\text{m}^2$ 1800 MHz 9.000.000 $\mu\text{W}/\text{m}^2$. A határértékek megállapításakor a különböző kutatási eredményeket vették alapul. A frekvencia növekedésével a behatolási mélység csökken, ezért állapítottak meg két értéket.

1.17.6. Hulladékkezelés

A városban a közszolgáltatás keretén belül a hulladékok begyűjtéséről, a Mezőkövesdi VG Zrt. (Mezőkövesd, Dózsa György út 2.) az NHSZ Tisza Nonprofit Kft. alvállalkozójaként gondoskodik. A VG ZRT. a hulladékot a településen található átrakó állomásra szállítja. Itt a beszállított hulladékot szállítókonténerekbe tömörítik, majd az NHSZ Tisza Nonprofit Kft. közúton szállítja tovább a tiszafüredi lerakóba.

A begyűjtött hulladék 2007. október 31-ig Mezőkövesd város külterületén a Határlápa dűlőben lévő hulladéklerakóra került ártalmatlanításra. A Mezőkövesdi VG Zrt. által üzemeltetett mezőkövesdi régi hulladék lerakó rekultivációja befejeződött, ezért a zöld és építési bontási hulladék elhelyezésére 2013. július 1-től nincs lehetőség, azokat az Egri lerakóba szállítják. A Lövői út 33. szám alatt található a vashulladék gyűjtő telep. A hulladékgazdálkodással kapcsolatos feladatokat, az Önkormányzat Környezeti Fenntarthatósági Terve tartalmazza. A településen működő vállalkozások üzemeléséből elvileg nem keletkezik számottevő mennyiségű veszélyes hulladék. **A lakosságnál keletkező kommunális hulladék szelektív gyűjtésére lehetőséget nyújtó hulladékgyűjtő szigetek, valamint begyűjtő járatok ellenére az eddigi tapasztalatok alapján a hulladékok szelektív gyűjtésének hatékonysága a lakosság körében nem hatékony.**

1.17.7. Vizuális környezetterhelés

A vizsgálatok irreverzibilis vizuális konfliktust nem tártak fel. A tartós konfliktusok közé sorolhatók a roncsolt, felhagyott területek (elsősorban majorsági területek) és elhagyott külterületi lakó épületek okozta konfliktusok. A település belterületének utcaképét esztétikailag negatívan befolyásolja az elektromos légkábelek, telefonkábelek jelenlegi megjelenése. Javasoljuk, hogy a szolgáltatókkal a várható hálózatfejlesztések eredményeként a jövőben légkábelt hálózat egy részét térszín alatt alakítsák ki. Ez egyrészt esztétikailag elfogadhatóbb állapotot eredményez, másrészt az átvonuló madarak védelmét szolgálhatja.

A városi zöldfelületek és azok kapcsolati hiánya, térségi szinten a zöldfolyosó hálózat hiányosságai (védő- és takarófásítások hiányai) egyaránt okoznak vizuális konfliktusokat.

1.17.8. Árvízvédelem

A 18/2003. (XII. 9.) KvVM-BM együttes rendelet a települések ár- és belvíz veszélyeztetettségi alapon történő besorolásáról alapján **Mezőkövesdet „B csoportba” közepesen veszélyeztetett kategóriába sorolja.** Mezőkövesd, mint a Tisza vízgyűjtőjén elhelyezkedő, jellemzően déli lejtésű település, a vízgyűjtőről (a Bükkről) lefolyó vizek átfutnának a város épített környezetén. A domborzati adottságok rész vízgyűjtőkre osztják a települést, a rész vízgyűjtőkből a vizeket a patakok (Kánya, Hór) vezetik le. A település beépített területének korábban természetesen kialakult védelme az északi, a magasabban fekvő területekről lefutó vizek ellen nem volt.

A városon belül a Hór pataknak korábban több mellékága volt, ezek vízelvezető funkciói mára csökkentek, többet közülük feltöltöttek, megszüntettek. A vízfolyásokon a Bükkből levonuló, főleg tavaszi áradásai korábban sok gondot okoztak a településen, ezért a településtől északra, a Hór patak völgyében víztározót létesítettek, amellyel a nagyobb záporok hirtelen levonuló nagy vízmennyiségeit ott visszatartják, így a település beépített részeit megvédi. Korábban jelentős problémát okozott a külterületekről a beépített részekre északi irányból lefolyó vízmennyiség. Ezt a problémát a már említett művi beavatkozás, a 3. számú főút északi elkerülő szakaszának megépítése elhárította, az út védelmét is biztosító északi oldali árokrendszer, öváróként megvédi a település beépített részeit. Az érintett térségben, a korábbi években és napjainkban az árvíz mellett komoly problémát okoz a lefo-

lyástalan területeken nagyobb esőzések, vagy tavaszi hóolvadások idején visszamaradó belvív. **Hatványozottan jelentkezik ez a probléma olyan esetben, amikor a belvívveszélyes időszak egybeesik a vízfolyások magas vízállásaival.**

1.17.9. Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák

A település viszonylag kiépített, jól működő kommunális, műszaki infrastruktúrával rendelkezik, azonban a lakosság komfort érzetének, életminőségének javítása, valamint a fenntartható fejlődés és a környezetvédelmi célok elérése érdekében van még javítani és korszerűsíteni a kommunális infrastruktúra rendszereiben van még teendő. A hulladék kezelés megelőzése a legmagasabb rangú környezeti célkitűzés a hulladék hierarchiában. A szempont célja, hogy nagy figyelmet fordítsunk a hulladékok keletkezésének megelőzésére. A hulladék keletkezését gondos beszerzésekkel és folyamattervezéssel kell elsősorban megelőzni. Ahol lehet, rendszeren belüli, anyaghasznosítási lehetőségeket kell keresni.

1.18. KATASZTRÓFAVÉDELEM

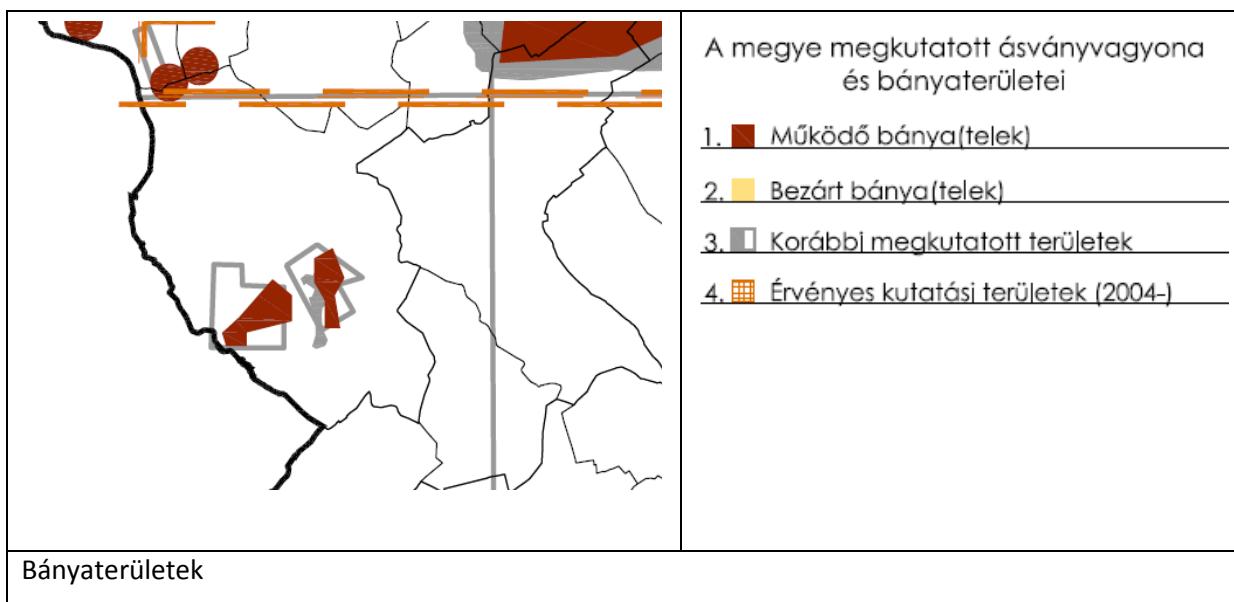
A település jelenlegi úthálózata olyan paraméterekkel rendelkezik, amely alkalmas tűzoltó járművek, valamint műszaki mentést végző gépjárművek közlekedésére. Az útszélesség, gyalogos közlekedés kialakítása rendszerezik az egyes közlekedési útvonalakat, segítik a tűzoltó járművek közlekedését. Az építmények megfelelő közúti kapcsolata biztosított, az úthálózat megfelel az Országos Tűzvédelmi Szabályzat előírásainak. A településrendezési terv az érvényes törvények, rendeletek, MSZ és ágazati szabványok figyelembe vételével készült el, melyeknek az előírásait betartja. A tűztávolság betartására, a tűzoltás eszközeivel a létesítmények megközelítésére – az OTÉK előírásait megtartva – a Helyi Építési Szabályzat vonatkozó pontjaiban tesz kötelező intézkedéseket. Az övezeten belüli építményekre vonatkozó tűzvédelmi előírásokat az építési engedélyesési eljárások során kell konkrétan meghatározni és betartani. (pld. A tűzállósági fokozat, tűzveszélyességi osztályba sorolás, tűztávolság, tűzszakasz, oltás módja, oltóvíz, oltókészülék, nyomás, menekülési út).

1.18.1. Építésföldtani korlátok

Mezőkövesd igazgatási területe Borsod-Abaúj-Zemplén megye déli területén helyezkedik el, mely az Észak-Alföldi hordalékkúp síkság nagytáj, a Borsod-Mezőség kistáján fekszik. A kistáj 90 és 153 m közötti tengerszint feletti magasságú. Enyhén dél felé lejtő gyenge átlagos reliefű, a Bükkből érkező patakok hordalékkúp síksága, északi pereme az alacsony dombhátú hátság, lejtők, középső része a hullámos síkság, legnagyobb területű déli egységes pedig az alacsony, ármentes síkság topográfiai domborzattípusba sorolható. A településen a harmonikus tájhasználat a jellemző, a táji adottságoknak megfelelően használják a területeket, a táj használatát korlátozó tényezők közül az ökológiai hálózaton belül az ökológiai folyosó és puffer zónája használatukban kötöttségekkel rendelkeznek.

1.18.1.1. Alábányászott területek, barlangok és pincék területei

Mezőkövesden mélyművelésű bányák nem működnek, aláfejtett területek nincsenek. A működő bányák külfejtéses művelési móddal dolgoznak.

2.1.8. Mezőkövesd II. - homok, kavics védnevű bányatelek alapadatai

- a) a bányatelek földrajzi elhelyezkedése: Borsod-Abaúj-Zemplén megye, Mezőkövesd város 0440/8-10, 0441/1, 0445/2, 0448, 0451/1, 0452, 0453/1, 0454, 0458 hrsz.-on nyilvántartott területből 2,7578 km²
- b) a bányatelekben lévő ásványi nyersanyag nyilvántartás szerinti
- ba) megnevezése: homok, kavics
 - bb) mennyisége: földtani vagyon: 11899701 m³, kitermelhető vagyon: 7129374 m³
 - bc) minősége: közlekedésépítési homok, kavics
- c) a bányászati jog megszerzéséért fizetendő ellenérték minimuma: 10 500 000 forint
- d) tájrendezési kötelezettség nem terheli.

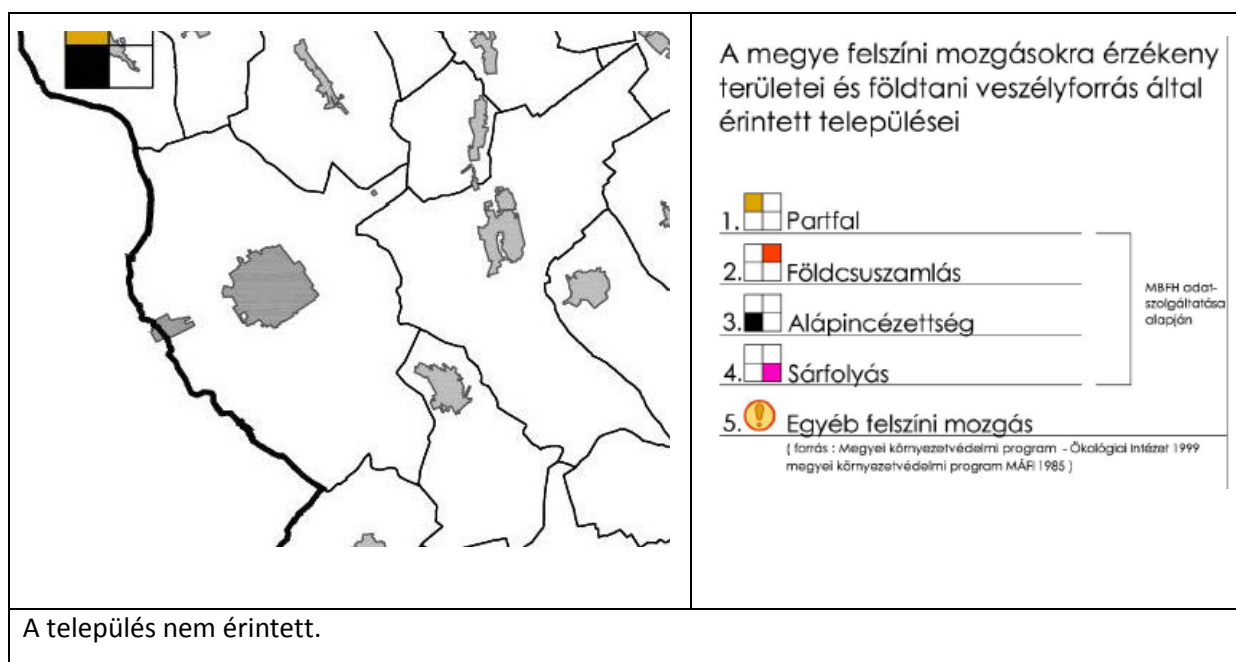
2.1.9. Mezőkövesd IV. - kavics védnevű bányatelek alapadatai

- a) a bányatelek földrajzi elhelyezkedése: Borsod-Abaúj-Zemplén megye, Mezőkövesd város 0289; 0290/3; 0311/2; 0312/2; 0312/6-9; 0313/2 és a 0314/3-4 hrsz.-on nyilvántartott területből 0,4890 km²
- b) a bányatelekben lévő ásványi nyersanyag nyilvántartás szerinti
- ba) megnevezése: 1. kavics 2. töltésagyag
 - bb) mennyisége: 1. földtani vagyon: 391531 m³, kitermelhető vagyon: 48560 m³
2. földtani vagyon: 126973 m³, kitermelhető vagyon: 110971 m³
 - bc) minősége: 1. homokos kavics, 2. egyéb (töltésagyag)
- c) a bányászati jog megszerzéséért fizetendő ellenérték minimuma: 900 000 forint
- d) tájrendezési kötelezettség a műszaki dokumentáció szerint terheli.

Magyar Földtani és Bányászati Hivatal bányászati jogra meghirdetett bányatelkei

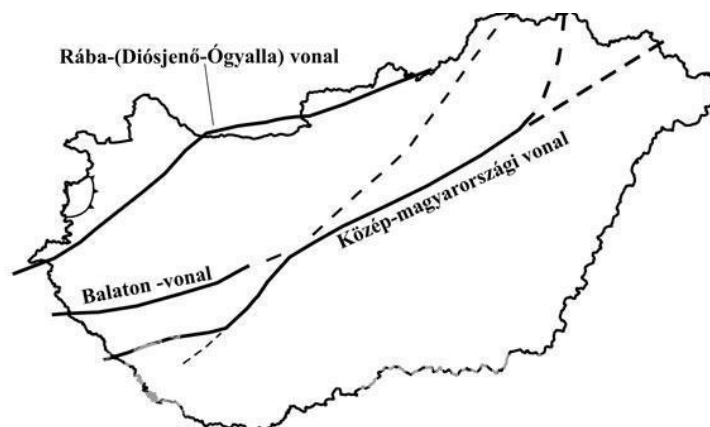
1.18.1.2. Csúszás-, süllyedésveszélyes területek

A település közigazgatási területe nem érintett csúszásveszélyes területekkel.

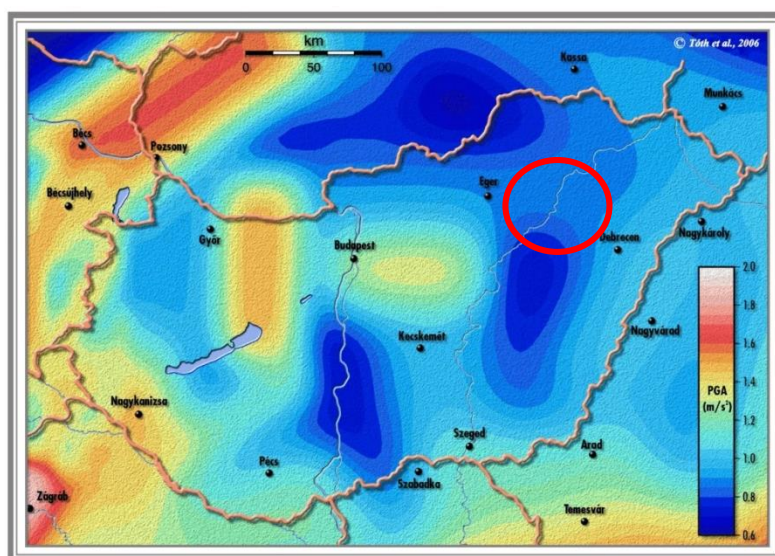

1.18.1.3. Földrengés veszélyeztetett területei

Magyarország földrengés-veszélyeztetettségi térképe a valószínűségi módszer alapján készült. A szeizmicitás alapján kijelölt forrászónák földrengés-aktivitásának statisztikus jellemzői mellett figyelembe veszik a bizonytalansági tényezőket, az alapkőzetet, valamint a talajvízszint helyzetét.

Magyarország földrengés-veszélyeztetettségi térképe
Forrás: Katasztrófavédelmi Igazgatóság

Forrás: www.seismology.hu

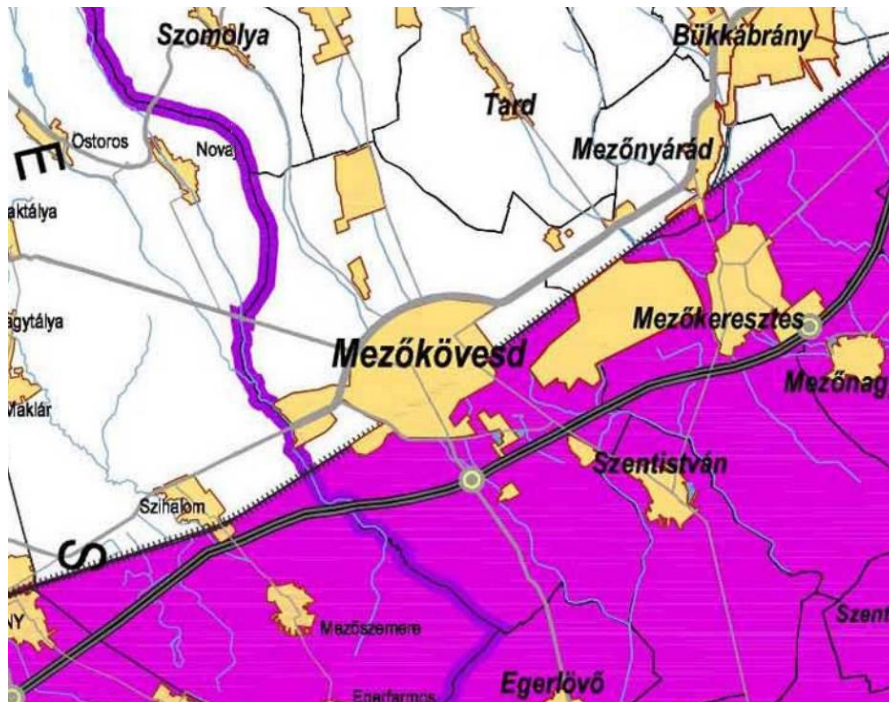
1.18.2. Vízrajzi veszélyeztetettség

1.18.2.1. Árvízveszélyes területek

Mezőkövesd igazgatási területét a Bükkből eredő számos patak szeli át vagy érinti, és igyekeznek a vízgyűjtő Eger csatornába. Legjelentősebbek a területet közel É-D-i irányban átszelő Kánya patak, a Hór-patak, mely a város déli határa alatt folyik a Kánya patakba. A Tardi patak ÉK-en szeli át az igazgatási területet, míg az Ostoros patak nyugat felől határolja. A patakok állandó vízfolyások, de változó vízjárásúak. Árvizek főleg nyár elején fordulnak elő. Hevességüket a Bükk-hegység karsztos tározása tompítja. A nyár második felétől a patakok kis vízhozamúak. A vízminőség III. osztályú.

1.18.2.2. Belvízveszélyes területek

A település közigazgatási területének fele belvízzel veszélyeztetett terület. Az érintett terület a vasútvonaltól délre található. A mesterséges töltést is ez látja el.

Forrás: B.-A.-Z. Megye TRT.

1.18.2.3. Mély fekvésű területek

Mély fekvésű területek azonosak a belvízveszélyes területekkel.

1.18.2.4. Árvíz és belvízvédelem

Árvíz és belvízvédelem készütségi fokozatainak jelentését, valamint az egyes készütségi fokozatok során elvégzendő feladatokat a jogszabályban leírtak alapján kell elvégezni. Jelenleg hatályos jogszabály a 10/1997. (VII. 17.) KHVM rendelet, amely rendelkezik az árvíz- és a belvízvédekezésről.

Az elmúlt évek tapasztalatai alapján a térségben több jelentős méretű árvíz-, valamint belvízveszély alakult ki. Ezen kívül néhány esetben előfordult kisebb-nagyobb ökológiai, környezeti károsodással járó felszínvíz-szennyezés, amely legtöbb esetben a vízgyűjtőn folytatott emberi tevékenységekből származott.

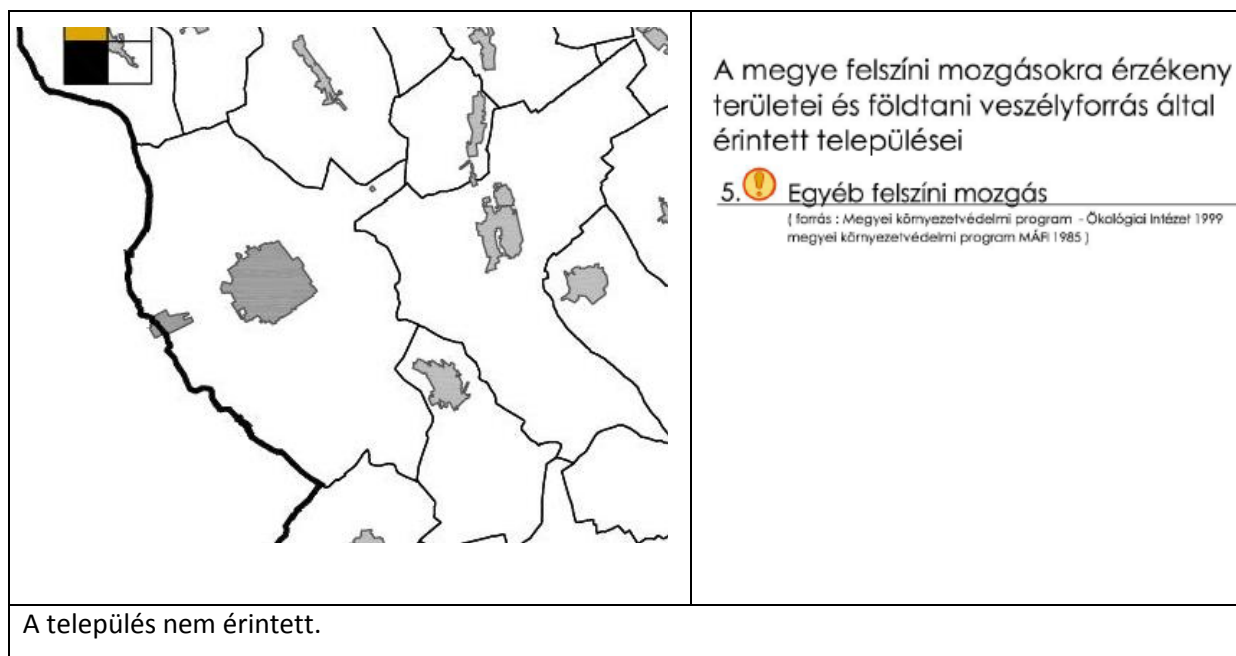
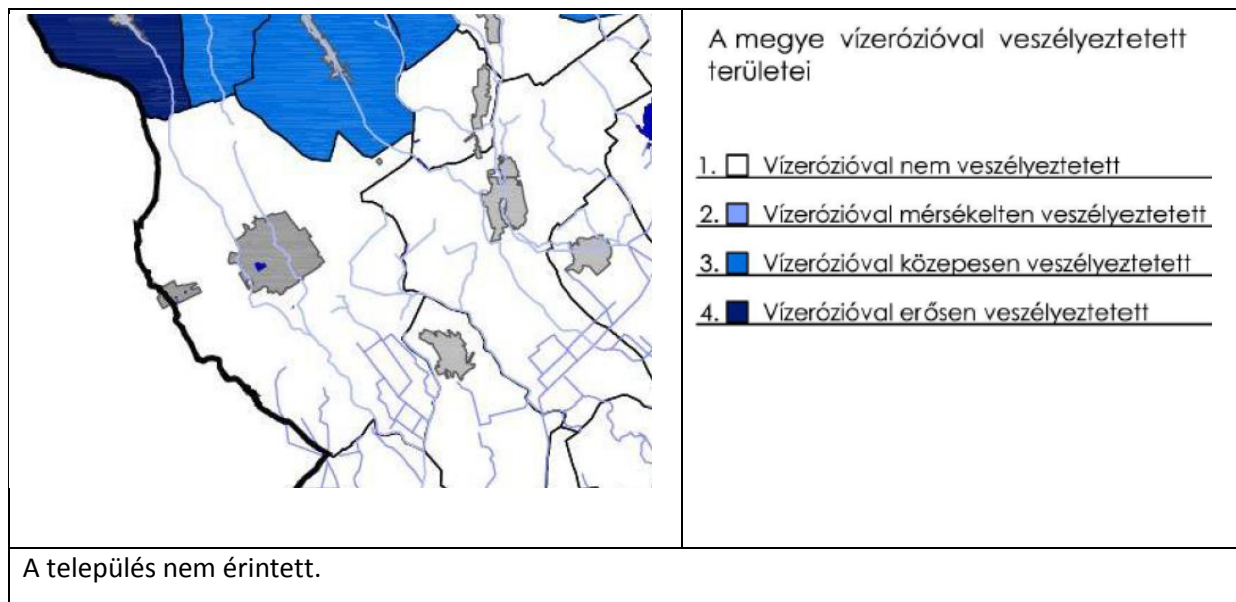
Az érintett térségben, a korábbi években és napjainkban is komoly problémát okoz a területeken lévő nagyobb esőzések miatti árvíz, vagy a tavasi hóolvadások idején visszamaradó belvíz. Hatványozottan jelentkezik ez a probléma olyan esetben, amikor a belvízveszélyes időszak egybeesik a vízfolyások magas vízállásaival.

1.18.3. Egyéb

1.18.3.1. Kedvezőtlen morfológiai adottságok

Nem ismeretes egyéb olyan földtani tényező, amely számottevően hátrányosan befolyásolhatná a településen történő beavatkozásokat.

Magas vízállású területeken építmények létrehozása előtt talajmechanikai vizsgálattal kell az igény-bevetett talaj állapotát, az építés feltételeit tisztázni.

1.18.3.2. Mélységi, magassági korlátozások

Mélységi korlátozásokról a helyi építési szabályzat nem rendelkezik, az éppen érvényben lévő jogszabályok a mértékadóak. A helyi építési szabályzat alapján a legmagasabb építménymagassággal ren-

delkező épületeket egy különleges funkcionális övezeten lehet elhelyezni, ahol a maximális magasság 30 m lehet.

Egyéb magassági korlátozás:

Hész 7.§ (5)

Energiatermelési célú szélérőmű, szélturbina csak külterületen, ezen belül csak mezőgazdasági területen vagy birtokközpontokon illetve ipari rendeltetési zónában helyezhető el, az alábbi feltételekkel:

1. A belterülettől és az országos természeti védettségű területektől legalább 500 méter, beépítésre szánt területtől, lakóépülettől és a közigazgatási határtól legalább 500 méter, országos út és közforgalmú vasút telekhatárától legalább 150 m távolságra helyezhetők el.
2. Az építmények magassága legfeljebb 100 m lehet.

Hész 29.§ (13)

2. A K 1.1 Országos kereskedelmi repülőtér övezete

Az övezetben elhelyezhető épületek, funkciók:

- a) A repülőtér üzemeléséhez és üzemeltetéséhez szükséges épületek;
- b) Mindenfajta – a repülőtér üzemelésével összeegyeztethető – gazdasági tevékenységi célú épületek, amely sem önmagában, sem összességében a környezetére nem gyakorol jogszabályban meghatározott határérték feletti terhelést;
- c) Szolgálati lakások;
- d) Parkolóház, üzemanyagtöltő állomás;
- e) A repülőtérhez kapcsolódó oktatási épületek;
- f) A repülőtér üzemeltetéséhez kapcsolódó egészségügyi funkciók elhelyezésére szolgáló épületek.

Az övezetben nem helyezhető el:

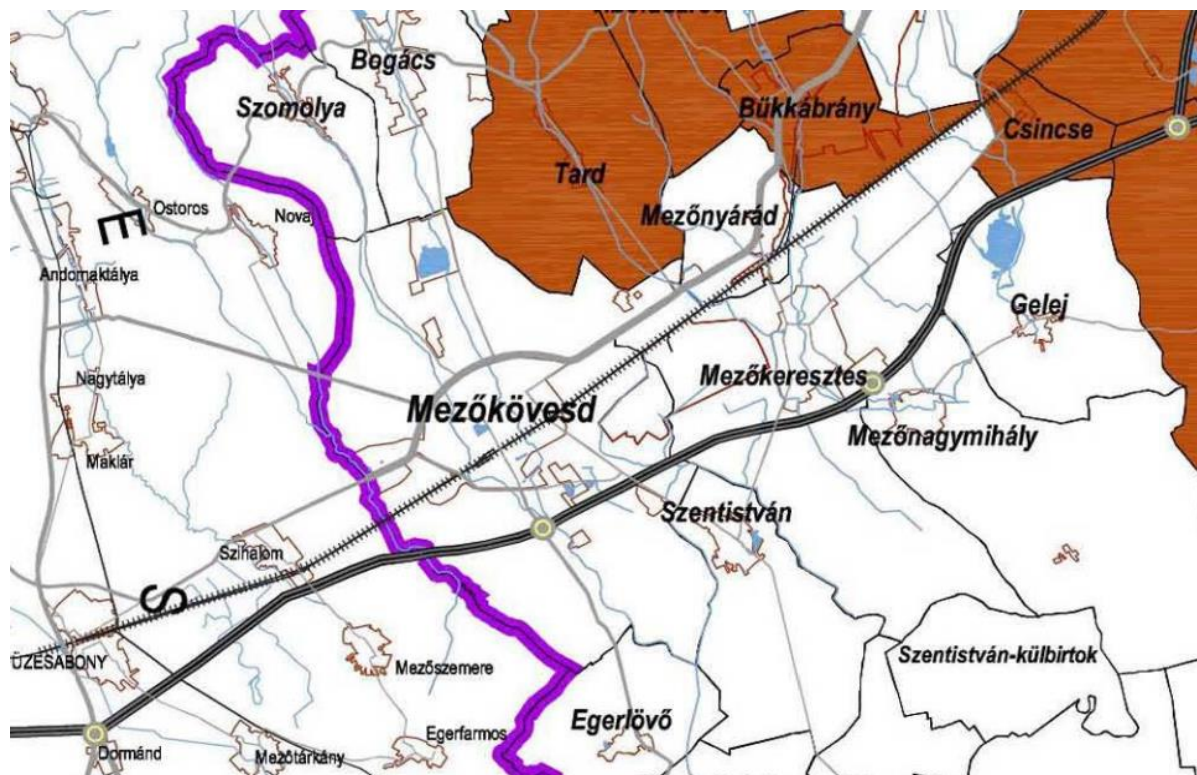
- a) Lakások;
- b) Üdülők és hétégi házak;
- c) Állattartó épületek – a terület és a repülés biztonságát szolgáló állatok elhelyezésének kivételével;
- d) A reptérhez nem kapcsolódó egészségügyi, nevelési, oktatási intézmények;
- e) Szociális otthon, pihenő, alkotó célú intézmények

A területen belüli közlekedési hálózatot közforgalom előtt el nem zártnak kell minősíteni. Telekalakítás és építési engedélyezési eljárás során a közlekedési hálózathoz kapcsolódó telek vagy telekrész közterületi kapcsolatnak minősíthető. Az építménymagasságot a terület egyes részein a légügyi hatóság korlátozhatja.

1.18.3.3. Tevékenységből adódó korlátozások

A telkekre vonatkozó korlátozásokat a helyi építési szabályzat taglalja. Tevékenységből adódó korlátozásról nem beszélhetünk.

1.19. ÁSVÁNYI NYERSANYAG LELŐHELY

Forrás: BAZ Megye MTrT 3.8.sz. melléklet

A település közigazgatási területén az alábbi megkutatót ipari készlettel rendelkező nyersanyaglelőhelyeket tartják nyilván:

- 05-04-000-02-4324, 05-04-000-03-4324, 05-04-000-04-4324 kódszámokon Mezőkövesd, Gazdaszomorító-dűlő, Felső terület, Mezőkövesd Halom-oldal dűlő Középső terület, Mezőkövesd, Halom-domb, Alsó terület elnevezéssel, homokos kavics, a Miskolci Bányakapitányság által 6287/2002. számon módosított „Mezőkövesd I.-kavics” védőnevű bányatelekkel lefedve, kezelője a GEATEAM Kutatási és Vállalkozási Kft., Eger.
- 05-04-000-05-4323, 05-04-000-06-4323 kódszámokon Mezőkövesd DNY-i, ÉK-i terület elnevezéssel, a Miskolci Bányakapitányság 546/2000. számú határozata alapján „Mezőkövesd II.-homok, kavics” védőnevű bányatelekkel lefedve, kezelője a MÉSZKŐ és DOLOMIT Kőbányászati és Ásványfeldolgozó Kft., Székesfehérvár.

A fentiek mellett a közigazgatási területen talajjavító nyersanyaglelőhelyek (digó föld) is ismeretesek.

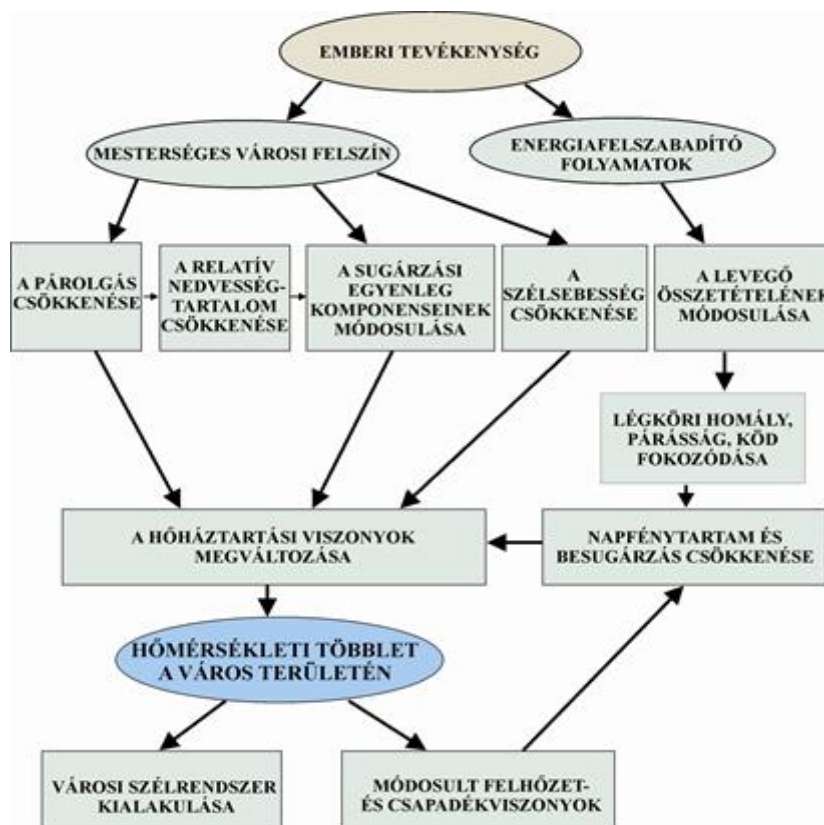
A város kiemelkedő földtani-balneológiai értékét képezik a Zsóry-fürdőt tápláló hévizes fúrások. A fürdő kiépítésének alapját egy 1938-39-ben létesített szénhidrogénkutató fúrás adja, melyben földgáz helyett szénsavas karsztvíz jelentkezett. A 60-as években előtérbe került a fürdő fejlesztése, melynek köszönhetően újabb fúrásokat mélyítették, ennek egy része jelenleg is üzemben van. A mezőkövesdi termálvizek hazánk legnagyobb kén tartalmú gyógyvizei közé tartoznak.

1.20. VÁROSI KLÍMA

Napjainkban az emberiség mintegy felét érintik a mesterségesen létrehozott városi környezet terhelései: a környezetszennyezés, a zaj, a felfokozott élettempóval együtt járó stressz és nem utolsósorban a városi légtér – a természetes környezethez képest – megváltozott fizikai paraméterei.

A városokban fellelhető mikroklímák tarka mozaikszerűségükkel tűnnek ki. Az utcák, terek, parkok és udvarok mind sajátos éghajlattal rendelkeznek, amelyekben azonban közös vonások is vannak. Ezek a közös vonások éppen a lokális (helyi) éghajlat, a városklíma keretében jutnak kifejezésre.

Az egyedi, városi klíma létrejöttének alapja az emberi tevékenység, melynek hatására a különböző éghajlati elemek jelentősen módosulhatnak a települést övező természetes környezethez képest. E változások nem függetlenek egymástól, hanem szoros ok-okozati összefüggésben állnak.

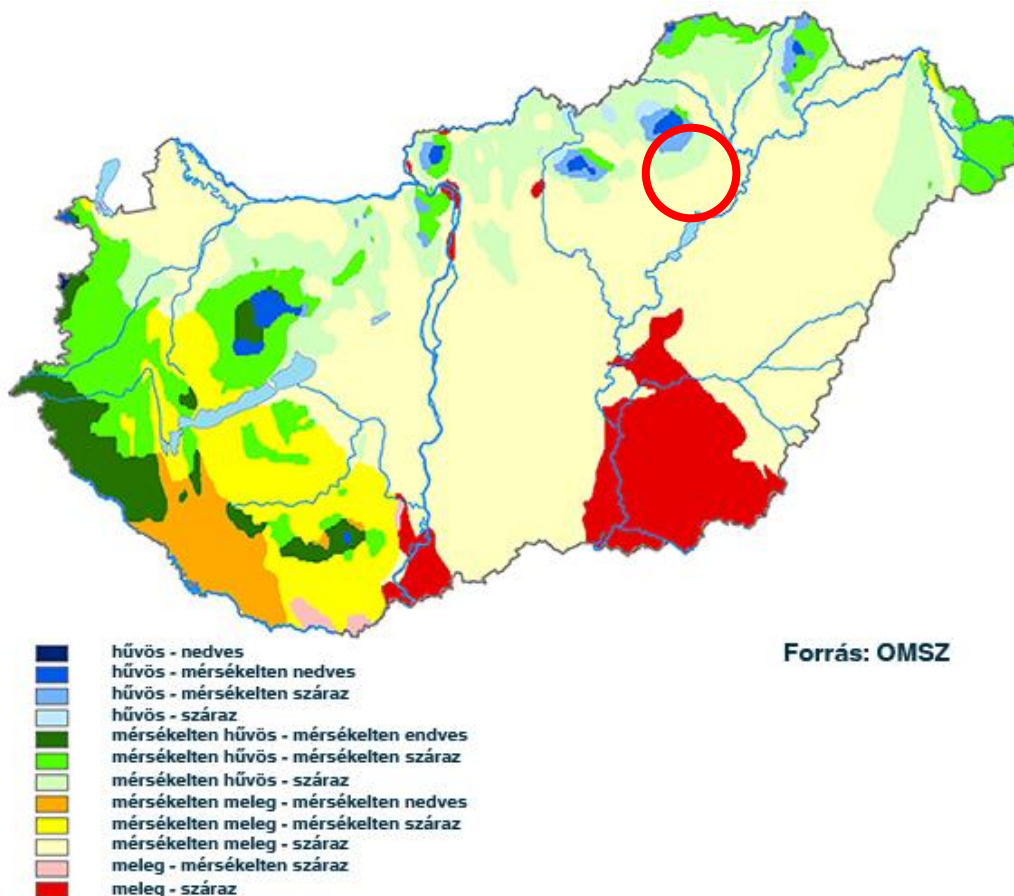
Az egész folyamat kiindulópontja az emberi tevékenység, melynek hatására sajátos, mesterséges felszín jön létre. Ennek jellemzője az, hogy igen változatos, kis területen belül hirtelen módosulhat, a különféle éghajlati paramétereket pedig jelentősen befolyásolja. A városban lehulló csapadék a mesterséges, nem vízáteresztő felszínneknek és a csapadékelvezető csatornahálózatnak köszönhetően nagyon gyorsan lefolyik, így a városban a párolgás rövidebb ideig tart és kisebb mértékű, mint a városkörnyéki területeken. Ezáltal a városban a relatív nedvességtartalom is kisebb lesz.

A felszín másik fontos hatása a sugárzási paraméterek módosulásában nyilvánul meg. Azt, hogy egy adott felszín a ráeső napsugárzást milyen mértékben nyeli el, illetve veri vissza, a felszín tulajdonságai döntően meghatározzák. A változatos felszín, a nagyobb érdesség miatt a város felett nagyobb a sűrűség, ami a szélsebesség csökkenéséhez és a turbulencia fokozódásához vezet.

A város klímáját alapvetően befolyásoló geomorfológiai képződmény nincs, a település közvetlen környezete, egybefüggő erdőszült területektől és nagyterjedésű vízfelületektől is mentes. Az alapvetően érvényesülő kontinentális éghajlat az elhelyezkedésből adódik. Az ország mérsékelt száraz területének zónájához tartozik a település.

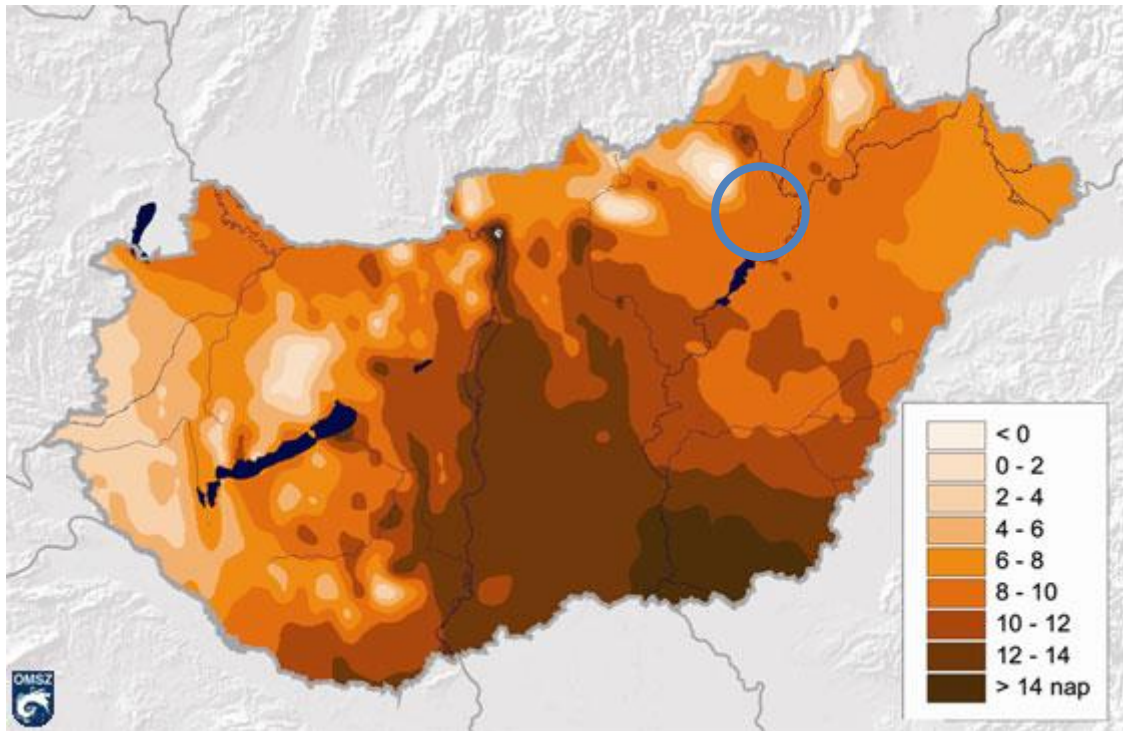
A település zöldfelületei klímahatás szempontból nem jelentősek. A fásított közterületek nem összefüggőek, rendszert nem alkotnak, kiterjedésük lokális, mikrokörnyezeti hatást tudnak csak kifejteni. A jelentősebb zöldfelülettel rendelkező intézmények elszigeteltek.

Mezőkövesd a mérsékelt meleg – száraz éghajlati klíma területén helyezkedik el.

Forrás: OMSZ

Klimatikus viszonyok eloszlása
Forrás: Országos Meteorológiai Szolgálat

Hőhullámos napok száma (napi középhőmérséklet >25 °C) az 1980-2009-es időszakban
Forrás: Országos Meteorológiai Szolgálat

2. Helyzetelemzés

2.1. A vizsgált tényezők elemzése, egymásra hatásuk összevetése

Mezőkövesd város Integrált Településfejlesztési Stratégiájának Helyzetfeltárása komplex módon valósult meg, azaz a különböző forrásokból (TeIR adatbázis, KSH adatok, Önkormányzati adatszolgáltatás, stb) begyűjtött adatok elemzése, az adatok mögött álló valóság feltárása érdekében – a vonatkozó fejezetekben megtörtént. A városi helyzetelemzés célja, hogy város jövőjét, fejlesztési irányait meghatározó hatóerőket, a hatóerők egymásra hatását feltárjuk, hogy a későbbiekben meghatározhatóak legyenek a főbb beavatkozási pontok, stratégiák.

A hatóerők elemzésére SWOT-analízist alkalmaztunk, melynek célja a meghatározott cél elérésének érdekében fontos belső és külső tényezők, illetve adottságok (SWOT faktorok) azonosítása. Az elemzés maga ugyan nem hívja fel a figyelmet arra, hogy melyek a stratégiailag fontos kérdések, illetve nem kínál választ arra, hogyan dolgozzuk ki a stratégiát, viszont abban segít, hogy észrevegyük, mely erősségek szolgálnak a hatékony stratégia alapjául, illetve hogyan használjuk ki a rendelkezésre álló lehetőségeket, hogyan küzdjük le, vagy hogyan minimalizáljuk a gyengeségeket és a veszélyeket.

Demográfia és népesség

A településre a népességszám csökkenése jellemző, amely a természetes fogyással, és az elvándorlással van összefüggésben. A három fő korcsoport közül (gyermekkorúak, aktív korúak, időskorúak) a népességvesztés jelentős részét a 0-14 éves korúak szenvedték el, azaz a lakosságszám csökkenése a drasztikusan csökkenő gyermekszámmal magyarázható leginkább. Emellett reális veszélyként jelentkezik az idősödés, azaz az idősek arányának a lakónépességen belüli oly mértékű megnövekedése, amely egyrészt a lezárult reprodukciós időszakok következtében már nem szolgálhat alapjául a későbbi népességnövekedésnek és a trendek megfordításának, részben inaktivitásukból, romló egészségi állapotukból, valamint az önmagukat teljes mértékben ellátni nem képes idősek számának törvényszerű növekedéséből ellátásuk feladatként, valamint előteremtendő költségként fog megjelenni.

A vándorlási egyenleg (VE) és a természetes szaporodás (TSZ) viszonya szerint Mezőkövesd a demográfiai szempontból jellemzően az erodáló térségek közé tartozik.

Képzettség

A város lakosságára jellemző képzettségi mutatók az elmúlt időszakban javultak, csökkent a maximum általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya a keresőképes korú lakosságon belül, valamint nőtt az érettségivel és a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya. A képzettségi szint javulása hosszú távon akkor jelenthet bázist a város számára, ha magasabb iskolai végzettséggel rendelkezők számára megfelelő munkalehetőséget tud nyújtani.

A város jó oktatási potenciállal rendelkezik, mind a kötelezően ellátandó alapfokú oktatás, és az önként vállalt középfokú oktatás viszonylatában. A Szent László Gimnázium és Közgazdasági Szakközépiskola a nyelvi előkészítővel, a szakközép iskolai képzés közgazdasági, egyéb szolgáltatások szakmacsoport oktatásával várja a fiatalokat. A Zempléni TISZK tagjaként felnőttképzés keretében logisztikai ügyintéző és utazási ügyintéző képzés folyik.

A Széchenyi István Szakképző Iskola három szakmacsoportban (gépészet, informatika, kereskedelem-marketing) szakközépiskolai képzést folytat. Szakiskolai képzést az alábbi szakmákban indít: bútorsztalos, gépi forgácsoló, géplakatos, élelmiszer- és vegyi áru eladó, mezőgazdasági gépszerelő, gépjavító, női szabó, központi fűtés- és csőhálózat-szerelő, villanyszerelő, kőműves. Az érettségire épülő

szakképzés során 3 szakmát sajátíthatnak el a tanulók (autószerelő /gépjárművillamosság-szerelő/, kereskedő, gazdasági informatikus). Az iskolai eddig is prioritásként kezelte, hogy a Mezőkövesden működő cégek szakemberigényéhez megfelelő munkavállalókat tudjon kibocsátani. A képzett munkaerő településen tartásához nagyon fontos, hogy a jövőben is igazodjon a képzés szerkezete a városban és vonzáskörzetében működő gazdálkodó szervezetek igényeihez.

A városban felsőoktatási intézmény nem működik.

Foglalkoztatottság

Az aktív korú lakosságon belül a foglalkoztatottak aránya nőtt, a városi adatok 2011-ben (58,6%) kedvezőbb képet mutatnak, mint a járási (53,6%) és országos (57,9%) arányok.

A munkanélküliek iskolai végzettség szerinti összetételében jelentős változás, hogy a diplomával rendelkezők aránya majdnem megkétszereződött, a középiskolai végzettséggel rendelkezők aránya jelentősen javult, ezen belül a szakmunkásképzőt és szakiskolát végzettek aránya egyenletes maradt, viszont az érettségizettek száma 13 év alatt megduplázódott. Ez azt jelenti, hogy a magasabban kvalifikált munkaerő helyben nem talál a végzettségének megfelelő munkát.

Jövedelmi viszonyok, életminőség

A jövedelmi helyzet szorosan összefügg a foglalkoztatottsággal. A jövedelmi viszonyok, a jövedelmi egyenlőtlenségek feltárása során nemcsak a foglalkoztatottak munkabérét, jövedelmét (vagy annak nem létét), az adózók számát kell vizsgálni, hanem a lakosság transferekből (nyugdíjból és szociális ellátásból) származó bevételét is.

A száz lakosra jutó adófizetők számát és az egy laksora jutó nettó belföldi jövedelem mértékét tekintve - a statisztikai adatok tükrében - Mezőkövesd jó helyzetben van, ezen a téren Mezőkövesd öröndetes fejlődést tudhat maga mögött.

A szegényebb rétegek jövedelmi viszonyainak romlását mutatja, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek és rendszeres szociális segélyezettek számában folyamatos növekmény mutatható ki. A transzferjövedelmekből élők száma és aránya az utóbbi néhány évben csökkent, ez azonban nem a gazdaság és a munkaerő-piac fejlődésének köszönhető, hanem a nagyszabású közmunkaprogramnak, amely felszívta a korábbi rendszeres szociális segélyezettek egy részét. A változás egyértelmű pozitívumai mellett (munkajövedelem!) meg kell említeni, hogy a közmunkával szereshető jövedelem alacsony mértéke, illetve a közmunka időbeli korlátozottsága miatt az transzferjövedelmek bővülő szerepével kimutatott szociális probléma-komplexum növekedése, mélyülése nem fordult meg, csupán más adatok mögé rejtőzött. (Ez jól nyomon követhető az önkormányzat segélyezésre fordított kiadásai között, míg a segélyek mértéke összességében csökkent, a foglalkoztatási programok költsége nőtt!)

Lakásállomány

A településen 7544 épület található, melyből 7465 magántulajdonban van, 46 épület az önkormányzaté, és 33 épület más intézmény vagy szervezet tulajdonát képezi.

A városban meghatározóak a családi házak. A városon belül több részen található egy-egy tömbben kisvárosi karaktert tükröző többszintes társasház, lakótelepek többlakásos épületeinek is több fajtáját találhatjuk meg, a 4 szintes kockaházaktól a kétszintes sorházakon át a legfiatalabb magastető, színes homlokzatú többszintes épületekig.

2010 óta az újonnan épített lakások száma lecsökkent.

Kulturális adottságok – turizmus

Mezőkövesdet a világörökségi matyó népművészet és a nagy múltú Zsóry-fürdő miatt az országos, sőt nemzetközi hírű turisztikai desztinációk közé sorolhatjuk.

A város turizmusának felkarolását és fejlesztését az 1999-ben megalakult Matyóföldi Idegenforgalmi Egyesület is végzi. Az egyesület célja a turizmusban érdekelt szolgáltatók összefogása, a város turisztikai fejlődésének fellendítése. 2009-től az alapszabály módosításával, a tagság összetételének megváltozásával és a tagdíjrendszer átalakításával az egyesület Helyi TDM szervezetként működik tovább.

A fürdő fejlesztése az 1970-es évek óta folyamatos, a fürdőt élménymedencékkel, úszómedencékkel, és a gyógyászati kezelések bővítésével folyamatosan fejlesztik. A 21 medencével rendelkező fürdőben a szórakozást, felfrissülést kör- és hullámmedence, élményelemekkel gazdagított felnőtt- és gyermekmedencék szolgálják. Az egész évben nyitva tartó fedett fürdőben 3 különböző hőfokú gyógymedence, uszoda és gyógyászati részleg áll a vendégek rendelkezésére. A Zsóry-fürdő szolgálja ki 1986 óta a 2006-ban közel kétszáz ágyassá bővített Rehabilitációs Központ balneológiai kezelésre beutalt betegeit is. Ez egyben Kelet-Magyarország legnagyobb mozgásszervi és reumatológiai egészségügyi intézménye.

A medencekínálatából jelenleg még hiányzik a gyerekes családok által télen is igénybe vehető fedett élménymedence, melynek építése már folyamatban van. Az új medencébe csúszda, csésze-fürdő, sodrófolyosó, masszázselemek kerülnek beépítésre. Szintén a jelenleg folyó fejlesztés részeként hamarosan megvalósul a közvilágítás rekonstrukciója, a térburkolatok cseréje, sportpályák kialakítása, valamint a régi C épület átalakításával kulturált vendéglátóegységek jönnek létre. Hamarosan elkészül a beléptető rendszer is mellyel a wellness, élmény és strand funkciók szétválaszthatók lesznek.

A város számos látnivalót kínál az arra látogatóknak, amit javasolt gyalogos sétaútvonalra fűzött fel. A séta a belvárosi Szent László térről indul, és sorba veszi a műemlék jellegű épületeket, templomokat, múzeumokat és kiállításokat. A városban található a megye egyik leglátogatottabb múzeuma, a Matyó Múzeum, mely 2006-ban elnyerte az Év Múzeuma címet.

A város központjában található Hadas városrész hangulatos utcáiban több ódon parasztház bújik meg. A látogatók elleshetik a fazekas mesterség fortélyait, megtekinthetik a bútorfestő, mézeskalácsos, szövő, festő, tűzzománcos és hímző alkotóházakat. A Hadas városrész eredeti hangulatának visszaállítása, megőrzése érdekében az önkormányzat az elmúlt években több pályázatot nyújtott be, melyek eddig sajnos nem jártak sikerrel.

A város turisztikai vendégforgalma mind a látogatószámot, mind az eltöltött vendégéjszakák számát tekintve folyamatos növekedést mutat az elmúlt évek során.

Humán infrastruktúra

A település infrastrukturális ellátottsága mind az épületállomány minősége, mind a benne folyó szolgáltatás színvonala alapján jónak mondható. Az elmúlt pályázati ciklusban a város törekedett arra, hogy az általa működtetett intézmények korszerűsítése megtörténjen (kapacitásbővítés, energetikai korszerűsítés, akadálymentesítés, szervezetfejlesztés).

Az egészségügyi ellátást vállalkozó háziorvosok, fogorvosok, valamint a védőnők biztosítják. Az önkormányzat által elvállalt lakossági szolgáltatás a szakorvosi ellátás. A város saját lakosságán túl biztosítja a vonzáskörzetébe tartozó mintegy 50 ezer fő ellátását is.

A városban a szociális ellátás szervezése a Mezőkövesdi Kistérségi Szociális- és Gyermekjóléti Szolgálat feladata.

Az idősek száma egyre növekszik a városban, emiatt a városvezetésnek gondolnia kell arra, hogy az idősellátás minél szélesebb körű igényeket ki tudjon elégíteni, a szolgáltatás minősége járuljon hozzá a méltó öregkorhoz megéléséhez.

Gazdaság-gazdaságfejlesztés

Mezőkövesd gazdaságfejlesztési céljait a város gazdasági adottságai, a város gazdasági-földrajzi kapcsolatai (térségi erők, megyei fejlesztések, országos beavatkozások), valamint az itt élők vállalkozó kedve, értékőrző és értékteremtő képessége határozza meg.

A város fő gazdasági profilját az ipari termelés és turisztikai szolgáltatások határozzák meg. A városban nagy számban vannak jelen a külföldi érdekeltségű vállalkozások, emellett ugyanolyan nagy szereppel bírnak a hazai tulajdonú vállalkozások. Az elmúlt támogatási időszakban (2007-2013) mind a kisebb, mind a nagyobb vállalkozások nagy tőkebefektetést igénylő beruházásokat hajtottak végre, tartalmukat tekintve telephelyfejlesztést, technológiai fejlesztést, munkahelyteremtő beruházásokat. Emellett szerepet kapott a minőségi szálláshelyek kialakítása, a szolgáltatásfejlesztés, és a munkaerő képzési is.

A vállalkozások száma évről évre növekszik, méretüket tekintve fontos kihangsúlyozni, hogy a kisvállalkozások mellett megtalálhatók a közép és nagyvállalkozások is, akik jelentősen hozzájárulnak a település és a térség foglalkoztatásához.

A város turisztikai célú beruházásai tudatos tervezésen alapulnak. Erre kitűnő példa a matyó hagyományok és építészeti értékek megőrzése, mind a gyógyvízre alapuló fürdőkultúra. A városban a turizmusfejlesztést TDM szervezet fogja össze.

Önkormányzati feladatellátás

A városban az önkormányzat tulajdonában lévő és önkormányzat által működtetett épületek energetikai korszerűsítése folyamatos. Az épületek energetikai korszerűsítése során alternatív energetikai rendszerek – a város esetében a napenergia kihasználása jellemző – kiépítésére is sor került.

A működtetési költségek racionalizálása érdekében a városban az intézmények átalakítása folyamatosan megtörtént, az önkormányzat az intézményfenntartással kapcsolatos feladatait az önkormányzat által létrehozott költségvetési szerve látja el, a Mezőkövesdi Városgondnokság.

SWOT analízis

Erősségek	Gyengeségek
<p>A város a kistérség természetes gazdasági-kulturális központja, térségi jelentőségű közlekedési csomópont, autópálya közelsége</p> <p>A város gazdálkodásának stabilitása</p> <p>Fejlett gazdasági zóna, kedvező gazdaságföldrajzi adottságok, hagyományok</p> <p>Helyi nagyobb vállalkozások nyitottak a fejlesztésekre, pályázatbevonzó képességük van</p> <p>Kis- és mikro-vállalkozások nagy száma jelzi a helyiek magas vállalkozó kedvét</p> <p>Közép- és nagyvállalkozások jelenléte, foglalkoztatásban betöltött szerepük</p> <p>Közoktatás helyzete mind alapfokon, mind középfokon kedvező, felsőoktatási intézmények földrajzilag könnyen elérhetőek</p> <p>Jó színvonalú és teljes körű az egészségügyi és a szociális ellátás</p> <p>Közmű ellátottság - folyamatos fejlesztések jellemzőek</p> <p>Népművészeti hagyományok, matyó kultúra, népi iparművészek és hagyományörző csoportok aktivitása</p> <p>Építészeti érték, Hadas városrész, műemlék épületek</p> <p>Gyógyvíz, gyógyfürdő, ehhez kapcsolódó fejlesztések</p> <p>Minőségi szálláshelyek, turisztikai szolgáltatások jelen vannak</p> <p>Szervezett turisztikai fejlesztések, TDM szervezet</p> <p>Civil szervezetek jelenléte, hagyományörző- és teremtő rendezvények, színes kulturális élet</p> <p>A 2007-2013-as uniós tervezési ciklusban a város számos nagyberuházást, fejlesztést tudott megvalósítani</p>	<p>Kedvezőtlen demográfiai folyamatok, elöregedő helyi társadalom, alacsony születésszám, növekvő természetes fogyás, negatív vándorlási egyenleg</p> <p>A munkaerő-kereslet és munkaerő-kínálat nincs átfedésben egymással, munkanélküliség megléte</p> <p>Inaktívak magas aránya, számuk növekedése</p> <p>A gazdaság szerkezete érzékeny, beszállítói kiszolgáltatottság</p> <p>Csapadékcsatorna-hálózat kiépítettsége nem teljes körű</p> <p>Elszórt ipari területek</p> <p>Néhány idegenforgalmi nevezetesség felújításra szorul</p> <p>Az idegenforgalmi nevezetességek helyéről tájékoztató információs rendszer hiánya</p>

Lehetőségek	Veszélyek
<p>Logisztikai szerepkör erősítése, repülőtér hasznosítása</p> <p>Vállalkozások fejlesztési kapacitása megmarad, további fejlesztések</p> <p>Vállalkozói beszállítói hálózat erősítése</p> <p>Vállalkozásösztönzés, gazdaságfejlesztési tevékenység kiterjesztése</p> <p>Vállalkozásösztönzés, innovációs képesség javítása</p> <p>Helyi munkaerőre alapozott vállalkozások bevonása</p> <p>Az iskolák képzési struktúrája piackövető, fiatalok településen maradásának támogatása (jövőkép)</p> <p>Szociális gazdaság fejlesztése</p> <p>Turisztikai potenciál erősítése, komplex turisztikai termékkínálat fejlesztése</p> <p>A településen eltöltött vendégéjszakák számának növelése</p> <p>Egész évben jól kihasználható fürdőhely</p> <p>Hadas városrész fejlesztése</p> <p>Civil szervezetek pályázatbevonó képessége</p> <p>Európai Unió források bevonása</p> <p>Szegregátumban élők életminőségének javítása, szolgáltatásokhoz való hozzáférés megteremtése/elősegítése</p>	<p>Szegregátum kiterjedése, új szegregátumok kialakulása</p> <p>A város szociális terhei nőnek</p> <p>A negatív vándorlási egyenleg erősödik</p> <p>Marginális helyzetben élők problémái erősödnek</p> <p>Turisztikai szokások megváltoznak, az érdeklődés csökken a város iránt</p> <p>Tőkebefektetések elmaradása</p>

3. HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZ

3.1. A helyzetelemzés eredményeinek értékelése, szintézis

A fejezet célja a tényleges állapot értékelése, továbbá a szélsőséges, a települési környezettel szemben támasztott általános követelményeknek ellentmondó, problematikus témakörök kiemelése. A település adottságainak, lehetőségeinek és a fejlesztés korlátainak összefoglalása, a település-veszélyeztető hatások alapján készített kockázatértékelés figyelembevételével.

3.1.1. A folyamatok értékelése

A fejezetben a helyzetfeltárás strukturális logikáját részben megtartva az egyes területeken tetten érhető pozitív, illetve negatív folyamatok kiemelése történik meg. A kívánatos állapot meghatározása a fejlesztési stratégia megalkotását támogatja.

Mezőkövesd területi szerepe	
pozitív	✓ Egy kisebb térség meghatározó települése, amely rendelkezik más települések lakosságát is ellátó, városi funkciót jelentő intézménnyel vagy valamilyen speciális funkcióval
negatív	✓ Nem tárható fel.
kívánatos állapot	✓ A város munkaerő-piaci jelentősége kiterjed a járás határain túlra. ✓ Erősödő kapcsolat a Miskolccal és Egerrel.

Demográfiai helyzet	
pozitív	✓ Az országos migrációs trendeket alulmúló elvándorlás tapasztalható, a fiatalok ragaszkodnak a településhez
negatív	✓ Gyermekszám csökkenése ✓ Előregedés
kívánatos állapot	✓ A város lakossága továbbra is talál perspektívát a településen. ✓ Az előregedés trendje lelassul, majd megfordul. ✓ A város népességvonzó ereje nő, különösen a szakképzett aktív korúak számára.

Szociális és munkaerő-piaci helyzet	
pozitív	✓ Nagyszámú, jól prosperáló munkaáltató biztosít megélhetését a város lakosságának ✓ A munkaerő-piac a szakképzettek számára biztosít munkát (magasabb gazdasági hozzáadott érték) ✓ A település szociális szolgáltatásai fejlettek ✓ Az iskolarendszer többszintű
negatív	✓ Kialakult szegregátum van, jelen vannak veszélyeztetett területek ✓ A munkanélküliségi mutatók negatív irányba változtak ✓ Az előregedő társadalom egyre nagyobb terheket ró a szociális ellátásra
kívánatos állapot	✓ A képzetlenek és alulképzettek száma tovább csökken ✓ A munkanélküliség csökken ✓ Az egyéb ellátotti csoportok (idősek, fogyatékkal élők) ellátásának színvonala tovább nő, a szolgáltatásokkal való lefedettségük javul

	✓ A település a szegregátumok kialakulását vissza tudja fordítani.
--	--

Térbeli-társadalmi rétegződés, konfliktusok	
pozitív	✓ A településen jelenleg nincs aktív konfliktus
negatív	<ul style="list-style-type: none"> ✓ A szegregátumok léte és a halmozottan hátrányos helyzetűekre jellemző szelektív munkanélküliség társadalmi szakadékot jelez, amely halmozódó ellentéteket generálhat ✓ Vagyon elleni bűncselekmények számában megmutatkozik a vagyoni különbségek hatása
kívánatos állapot	✓ Egy szolidáris, a különböző csoportok erőforrásait mobilizálni képes helyi társadalom kialakítása.

Települési identitás	
pozitív	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Matyó hagyományok és kultúra települési öntudatképző ereje ✓ Sokszínű kulturális élet, hagyományörzés ✓ A város kulturális és rekreációs vonzereje túlterjed a város, sőt az ország határain ✓ A város tudatos imázsfejlesztő és imázs-gondozó tevékenységet végez ✓ Aktív civil szerveződések, civil ernyőszervezetek összefogják a civil szervezetek munkáját (pl. TDM)
negatív	✓ Nem tárható fel
kívánatos állapot	✓ A város a kívánatos állapotban van, de nem zárja ki a fejleszthetőségét

Gazdaság	
pozitív	<ul style="list-style-type: none"> ✓ A városban külföldi és hazai tulajdonú, jól prosperáló vállalkozások vannak jelen ✓ A vállalkozói kedv magas ✓ A vállalkozások pályázatbevonzó képessége magas ✓ Turisztikai lehetőségek adottak, jól kihasználtak, és továbbfejleszthetőek ✓ A hozzáadott érték magas ✓ Fejlődési potenciál (ipari park fejlesztés, repülőtér) adott
negatív	<ul style="list-style-type: none"> ✓ A munkanélküliség és a munkaerő-hiány egyszerre van jelen a településen ✓ Képzett illetve megfelelően képzett munkaerő hiánya ✓ A vállalkozások zöme a fémipar területén szerveződik (kvázi egyoldalú termelés) ✓ Beszállítói hálózat, szerepkör kiszolgáltatottsága
kívánatos állapot	<ul style="list-style-type: none"> ✓ A munkaerő kínálat és munkaerő kereslet közeledése ✓ A termelő szektor vertikuma szélesedik ✓ A KKV-k gazdasági környezet javul (ez alapvetően nem városi intézkedések függvénye) ✓ Együttműködés munkaerő-piaci szervezetekkel ✓ Helyi termékek piacra jutásának segítése ✓ Ipari területek infrastrukturális fejlesztése (barnamezős beruházások) ✓ Turisztikai potenciál megőrzése és fejlesztése, erősödés a versenytársakhoz képest

Közlekedés	
pozitív	<ul style="list-style-type: none"> ✓ A közlekedés-földrajzi adottságok kiválóak ✓ Infrastrukturális adottságok jók, és folyamatos fejlesztés jellemző ✓ Logisztikai szempontból előnyös helyzet ✓ Átmenő forgalom elvezetése, városközpont tehermentesítése
negatív	<ul style="list-style-type: none"> ✓ A közlekedés negatív velejárói: szennyezés, balesetveszély, infrastruktúra fokozott elhasználódása ✓ Parkolási gondok
kívánatos állapot	<ul style="list-style-type: none"> ✓ A város központ további tehermentesítése (autóbusz pályaudvar) ✓ Környezetvédelmi szempontból előnyösebb közlekedési formák előnyben részesítése (kerékpárút, gyalogos sétány) ✓ Parkolási gondok enyhítése

Összességében Mezőkövesd egy gyorsan fejlődő, erős gazdaságnak helyet biztosító település, amely az országosan jelentkező demográfiai és szociális problémák alól nem tudja magát kivonni (előregedés, képzetlenek munkanélkülisége), de részlegesen ezen a téren is jobb helyzetben van (migráció, szociális intézmények), illetve javuló tendenciát mutat (képzetlenek számának csökkenése). A helyi kultúrával és természeti adottságokkal összefonódó szolgáltató szektor regionális szerepkörénél is erősebb helyzetbe hozza a várost.

3.1.2. A település és környezetének fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők összefoglaló értékelése

A város adottságai – ahogy az a helyzetfeltáró fejezetekből is kiderül - a hasonló nagyságú és szerepkörrel bíró településekhez képest kiválóak. Az elmúlt évek pályázati ciklusában mind a for-profit, mind a non-profit szektor pályázatbevonó képességének köszönhetően a városban többszintű fejlesztések zajlottak.

Mezőkövesd kiváló turisztikai potenciállal bíró település, ami részben a gyógyvízen, részben a Matyó kultúra és hagyomány ápolásán alapszik. A város lehetőségei ezen a területen szintén kiválóak, a fejlesztések ezen a területen is folyamatosak. Az adottságok maximális kihasználása megfelelő menedzsment, marketing és szolgáltatói hálózat működtetésével lehetséges. Ezen a területen számolni kell az esetlegesen megváltozó turisztikai szokásokkal. A város alkalmazkodóképessége azonban lehetővé teszi, hogy a turisztikai termékkínálatát az aktuálisan változó turisztikai igényekhez igazítsa.

3.1.3. A településfejlesztés és -rendezés kapcsolata

314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet előírja, hogy koncepciót, stratégiát és településrendezési eszközöket kell készíteni.

2008-ban készült el a város Integrált Városfejlesztési Stratégia. Az azóta eltelt évek a település társadalmi, gazdasági, illetve környezeti helyzetében bekövetkezett változások, illetve a 2014-2020-as Európai Unió költségvetés kapcsán kialakult új településfejlesztési szándék indokolja új stratégia és koncepció kidolgozását.

A településfejlesztési koncepció elkészítésének a célja, hogy egy választási ciklusokon átívelő, széles társadalmi egyetértésen alapuló fejlődési irányt fogalmazzon meg Mezőkövesd számára. A koncepció szervesen kapcsolódik a megújításra került településszerkezeti és településrendezési tervhez – így átfogóan érinti a város egészét, a lakosokat, a gazdasági szereplőket, civil és egyházi szervezeteket.

A településfejlesztési koncepció megjelöli azokat az irányokat, amely mentén a város hosszú távú fejlődése biztosítható, majd megjelöli azokat a pontokat – akcióterületeket – amelyek a hosszú távú fejlesztések érdekében beavatkozást igényelnek.

A koncepció, a stratégia és a településrendezési eszköz a település méretének, sajátosságainak és a településhálózatban betöltött szerepének figyelembevételével készült. A megalapozó vizsgálat számszaki része a TEIR (Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer) adatbázisán, továbbá a KSH (Központi Statisztikai Hivatal) 2011-es népszámlálási adatain és a tájékoztatási adatbázis területi adatain, valamint önkormányzati adatszolgáltatáson alapult.

A megalapozó vizsgálat helyzetfeltáró részének készítésekor figyelembe vettük a városra vonatkozó, jelenleg is érvényben lévő koncepciókat, fejlesztési terveket, stratégiákat.

Az elemzésnél figyelembe vettük, hogy időközben számos változás történt az állami, ezen belül az önkormányzatok feladat ellátási felelősségi rendszerében. Az oktatásban, egészségügyben, magasabb szintű szociális ellátás nyújtásában meghatározó lett a kormányzati szerepvállalás.

3.2. Problématérkép/értéktérkép

Mezőkövesd Város fejlett térségi, közigazgatási, oktatási és kulturális központ. Környezete környezeti ártalmaktól mentes, építészeti értékekben gazdag. Az Ipari Park jó földrajzi fekvésű és infrastruktúra helyzete is kedvező, mely a nemzetközi folyosó mellett található, valamint Kassa és Miskolc közelsége is meghatározó szerepű.

Gazdasági helyzete a vállalkozások számának és nagyságának köszönhetően jó, turisztikai adottságai kiválóak.

Probléma eredete	Beazonosított probléma	Probléma hatásterülete		
		Gazdaság	Infra-truktúra	Demográfiai, társadalmi problémák
Gazdasági eredetű	Munkanélküliek száma növekvő			
	A munkaerő-kereslet és munkaerő-kínálat nincs átfedésben egymással			
	A gazdaság szerkezete érzékeny, beszállítói kiszolgáltatottság			
	Néhány idegenforgalmi nevezetesség felújításra szorul			
	Gyenge együttműködés a gazdaságfejlesztésben érdekelt szereplők között			
	Szakképzetlen munkaerő aránya magas			
	Az önkormányzat jelenleg nem rendelkezik vállalkozásösztönzési programmal			
Infrastruktúra, környezeti tényezők	Az egyszintű vasúti és közúti kereszteződések forgalmi problémája			
	Kihasználatlan és alulhasznosított épületek megléte			
	Elszórt ipari területek			
	Hulladékgazdálkodás problémái, szelektív hulladékgyűjtés hiánya			
	Közmű ellátottság nem teljes körű (csapadékvíz elvezetésének részleges megoldása)			
	Nem megfelelően kiépített kerékpárutak			
	Az új építésű lakások alacsony száma			
	Az üdülőtérület építészeti megjelenése jellegtelen			
	Közszolgáltatások elérhetősége			

Probléma eredete	Beazonosított probléma	Probléma hatásterülete		
		Gazdaság	Infra- struktúra	Demográfiai, társadalmi prob- lémák
Demográfiai, társadalmi problémák	Kedvezőtlen demográfiai folyamatok, elöregedő helyi társadalom			
	Alacsony születésszám, növekvő természetes fogyás			
	Cigány lakosság tanulási és munkamotivációja alacsony			
	Etnikai arányok eltolódása			
	Inaktívak aránya, számuk növekedése			
	Növekvő szociális kiadások			
	Negatív vándorlási egyenleg			

	Erősségek és kiaknázható lehetőségek	hatásterülete		
		Gazdaság	Infra- struktúra	Demográfiai, társadalmi
Gazdasági eredetű	Kedvező földrajzi fekvés, kedvező közlekedés-földrajzi kapcsolatok			
	Jelentős gazdasági erejű külföldi tulajdonú cégek			
	A településen fejlett gép-és alkatrészgyártás			
	Működő ipari parkban befektetési kedvezmények nyújtása			
	Potenciális, kihasználatlan munkaerő megléte a településen			
	Kihasználatlan, ipari, kereskedelmi vagy szolgáltatási tevékenységre alkalmas ingatlan rendelkezésre áll			
	Magas a vállalkozási kedv a településen, a vállalkozások pályázatbevonó képessége erős			
	Hagyományőrző- és teremtő rendezvények sokasága, színes kulturális élet, turisztikai vonzerő			
	Tradicionalis termékek, szolgáltatások előállítás és értékesítése			
	Gazdasági profilhoz alkalmazkodó képzési struktúrával működő középfokú oktatási intézmények, munkaerő képzettsége növelhető			
	Gyógyvíz, gyógyfürdő, ehhez kapcsolódó fejlesztések			
	Egészségturizmus fejlődése			
	Fejlett, régmúltra is támaszkodó turizmus			
	Minőségi szálláshelyek, turisztikai szolgáltatások jelen vannak			
	Szervezett turisztikai fejlesztések, TDM szervezet			
	Szabadidős turizmus új formáinak megjelenése pl. a golf			
Lovasturizmus, és az ahhoz kapcsolódó gyógy- és lovaglász terápia				
Az önkormányzat stabil gazdálkodása				

	Erősségek és kiaknázható lehetőségek	hatásterülete		
		Gazdaság	Infra- struktúra	Demográfiai, társadalmi
Infrastruktúra	Építészeti érték, Hadas városrész, műemlék épületek			
	Kiépített egészségügyi infrastruktúra			
	Bankok, biztosítók, utazási irodák és egyéb szolgáltatók megfelelő számban működnek			
	Megfelelő kommunikációs infrastruktúra			
Demográfiai, társadalmi problémák	Szociális intézmények működésének színvonala			
	Oktatási lehetőségek			
	A település pályázatbevonó képessége nagy			
	Erős, agilis civil szervezetek megléte			
	Magas színvonalú sportélet			

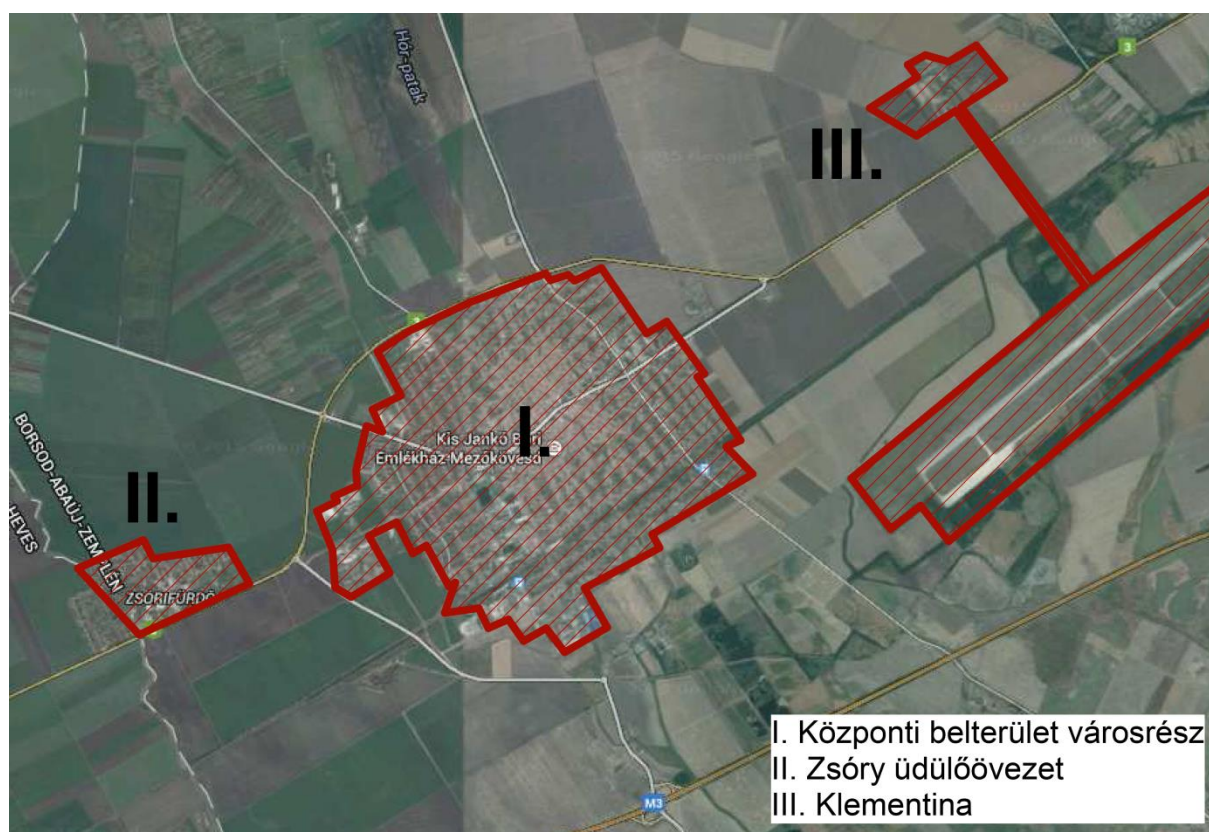
3.3. Eltérő jellemzőkkel rendelkező településrészek

3.3.1. településrészek kijelölése, pontos lehatárolása, a lehatárolás indoklása, térképi ábrázolása, a lehatárolt településrészek rövid bemutatása

Az ITS területi és funkcionális alapú elemzése teljesen lefedi a város területét.

Mezőkövesden a városközpont és a funkcionális alközpontok kijelölése, valamint a hátrányos társadalmi helyzetű lakosság városi átlagnál koncentráltabb jelenlétű területeinek a lehatárolása a településfejlesztési koncepció, a településrendezési/szabályozási tervek alapján és az ITS elkészítésekor végzett helyszíni és statisztikai elemzések eredményeit figyelembe véve készült el.

Mezőkövesd tipikusan mezővárosi kisváros, melyben a teljes körűnek tekinthető városi funkció ellátottság érvényesül. Ezen funkciók rendelkezésre állása mellett azonban sem a város mérete, sem természetes és mesterségesen kiépített kapcsolatrendszere nem indokolja – soha nem is indokolta – önálló városi alközpontok, illetőleg az egyes városrészek közötti tényleges munkamegosztás kialakítását. Ily módon Mezőkövesd város városrészekre történő felosztásának nincs sem szakmai, sem gyakorlati alapja. Ez azt jelenti, hogy az ITS kidolgozása során Mezőkövesdet egy városnak/városrésznek tekintettük. A fejlesztési akcióterületek kijelölésére és bemutatására a stratégiai fejezetben kerül sor.

I. Központi belterület városrész

A terület kijelölése Mezőkövesd „Központi belterület városrészének” a város hatályos településrendezési és szabályozási tervével összhangban megvalósuló, integrált és komplex megújítását hivatott megalapozni.

A terület kijelölésére az alábbi szempontok alapján került sor:

- A terület kijelölése földrajzi-geográfiai adatok alapján lett körülhatárolva;
- A terület nagyterjedésű, összefüggő belvárosi terület;
- Komplex, részletekben megtervezett településfejlesztési program része és egyben egyik kiemelt célterülete;

Az I. „Központi belterület” Városrész Mezőkövesd Déli-HADAS városrészét és az ahhoz közvetlenül kapcsolódó egyéb belterületi lakóterületek, a település belterületének nyugati, gazdasági területi része, a rehabilitációs célokat közvetlenül szolgáló városi területeket (Kavicsos-tó, Városi Sportcentrum) foglalja magába. Ez a területlehatárolás, további két területre bontható, a városközpont, és annak környezetére.

Az un. belvárosi településrész, mely terület a belvárosi részét, központját érintő, súlyos városi problémákkal küszködő településrész, amely területen:

- jellemzően nagyszámú hátrányos helyzetű ember él (nyugdíjasok, szegények,
- munkanélküliek száma magas
- nagy számú (10 % feletti) városi roma nemzetiség,
- jelentős részén leromlott a fizikai környezet,
- hiányosak a városi funkciók
- alacsony gazdasági aktivitás, kedvezőtlen demográfiai helyzet
- alacsony iskolázottság

A terület az un. külvárosi rész, mely a város központját közvetlenül körülölelő, kertvárosias lakóterület településrészt jelenti. A területen az alábbiak a jellemzők:

- Jellemzően az aktív korú népesség lakókörnyezete;
- Jó állapotú fizikai környezet;
- Részben hiányosak a városi funkciók;
- Jó gazdasági aktivitás, kedvező demográfiai helyzet
- Relatív magas iskolázottság;

II. Zsóry üdülőövezet városrész

A terület a Zsóry Fürdő településrész teljes területét integrálja. A „Zsóry üdülőövezet” területi lehatárolás csak a Mezőkövesd város közigazgatási területére eső részt foglalja magába, mivel a fürdő teljes egészében Mezőkövesd közigazgatási területére esik.

Az terület kijelölése Mezőkövesd város gyógy és wellness, - turisztikai - potenciáljának erősítését, az idegenforgalom versenyképességnek biztosítását, szolgáltatás- és tartalomfejlesztést segíti elő.

III. Klementina városrész

A 3.sz. flk. út Miskolc felőli (keleti) bevezető szakasza mentén található településrész. A lakóterület a *Klementina* nevű nagybirtok attól északra, a 3.sz. flk. úttól délre repülőtér is létesült, az 1950-es évek elején katonai céllal. A repülőtéren 3500 m hosszú és 80 m szélességű futópályát alakítottak ki a hozzá tartozó gurulókkal, tankoló és nyugöző helyekkel. A településrészen mezőgazdasági major találha-

tó, illetve falusias lakóterület településrész A 657 hektáron, Mezőkövesd és Mezőkeresztes közigazgatási határán belül létrehozott repülőtérén 3500 m hosszú és 80 m szélességű futópályát alakítottak ki a hozzá tartozó gurulókkal, tankoló és nyugöző helyekkel. A bázis a VSZ ellátó és tartalék repülőtereként üzemelt a 80-as évek közepéig. A fennmaradt épületek romosak, használhatatlanok. Cél:

- Multimodális logisztikai bázis létrehozása a MELOG[®] program keretén belül vállalkozói alapon a volt katonai létesítmények hasznosításával. Változtatási tilalom és elővásárlási jog bejegeztetése a katonai repülőtér területére, és környékére.
- Az önkormányzati szerepvállalás módszerének és működtetésének kidolgozásához és a település menedzseléshez elengedhetetlenül szükséges egy szakértői –támogató rendszer kialakítása. A monitoring rendszernek (egyéb települési feladatok ellátásán túl) fontos szerepe van abban, hogy megvizsgálja azt, hogy a fejlesztési és rendezési elképzelések aktuálisak-e, fenntarthatóak-e, szükség van-e beavatkozásra, korrekcióra, vannak-e olyan fejlesztések, melyek elvetendőek. A végrehajtandó feladatokhoz források felkutatása, pályázatok előkészítése is ebben a rendszerben történhet.

3.3.2. Szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése

Jelen fejezet célja, hogy a rosszabb státuszú területeken belül meghatározza azokat a kisebb terület-egységeket, ahol a szegregáció már előrehaladott, illetve azokat, melyeket a szegregáció elmélyülése veszélyeztet.

Szegregátumnak nevezük azokat a területeket ahol az aktív korú népességben belül a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya mindkét mutató tekintetében magasabb, mint 50%.

Városszerkezetileg a szegregátumoknak alapvetően kétféle típusa jelentkezik:

- a városszövetbe ágyazódott szegregált, szegregálódó területek (általában ezek jelentik a telepszerű környezetet),
- a városszövettől elkülönült, alapvetően nem lakó-funkciójú területekbe ékelődött szegregátumok (általában ezek jelentik a telepeket).

A 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről az új településfejlesztési stratégia integráns részének tekinti a települési antiszegregációs tervet, amely tartalmában lényegében megfelel a 2003. évi CXXV. törvény szellemében írandó települési esélyegyenlőségi programnak, mely **különösen a lakhatás illetve a szociális szolgáltatásokhoz, és az infrastruktúrához való hozzáférés terén megvalósuló esélyegyenlőség előmozdítását kívánja ösztönözni.** Az ezeken a területeken jelen lévő szegregációs és szelekciós mechanizmusok korlátozzák az egyenlő hozzáférést szolgáltatásokhoz, és tovább mélyítik a társadalmi különbségeket. A jelenség gyengíti a társadalmi kohéziót és rontja úgy a település, mint Magyarország versenyképességét.

A 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 1. melléklete tartalmazza a megalapozó vizsgálat tartalmi követelményeit, amely alapján megállapítható, hogy a korábban bevett, un. „antiszegregációs terv” három szerkezeti-tartalmi elemét az új szabályozás is megtartotta. Ezek:

1. Szegregátumok meghatározása KSH és helyi adatok alapján
2. Szegregátumok társadalmi-gazdasági helyzetelemzése
3. Antiszegregációs Program (a fejlesztési stratégia részeként)

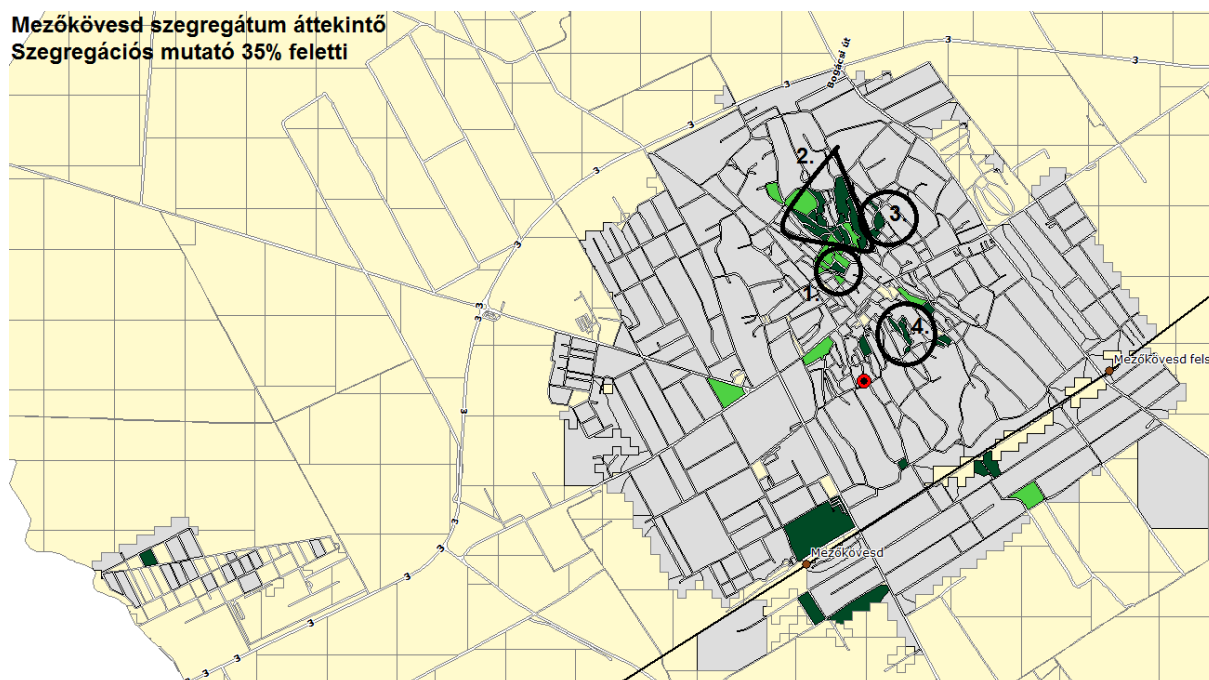
A szegregátumok lehatárolását alátámasztó vizsgálati szempontok:

Primér elemzések (helyi önkormányzati statisztika, helyi önkormányzati és kisebbségi önkormányzati képviselőkkel való konzultáció, helyszíni felmérés) segítségével lehatárolt városi területek társadalmi (demográfiai, szociális helyzet) adatai képezték az alacsony státuszú népességet koncentrááló területek beazonosításának alapját. A szegregált terület definíciója szerint a két mutatónak együttesen megfelelő lakosok magas koncentrációja határozza meg a beavatkozási területet.

- segélyezési adatok megoszlásának vizsgálata: az önkormányzati segélyek városrészek közötti megoszlásának, illetve a városrészekben belül egy adott területre való koncentrálódásának vizsgálata
- önkormányzati bérlakások magasabb koncentrációja egy adott területen
- alacsony infrastrukturális ellátottsággal (közművek, pormentes út, járda hiánya) rendelkező területek vizsgálata
- külterületen, nem-lakóövezetben elhelyezkedő lakott területek vizsgálata.

3.3.2.1. Szegregátumok Mezőkövesden

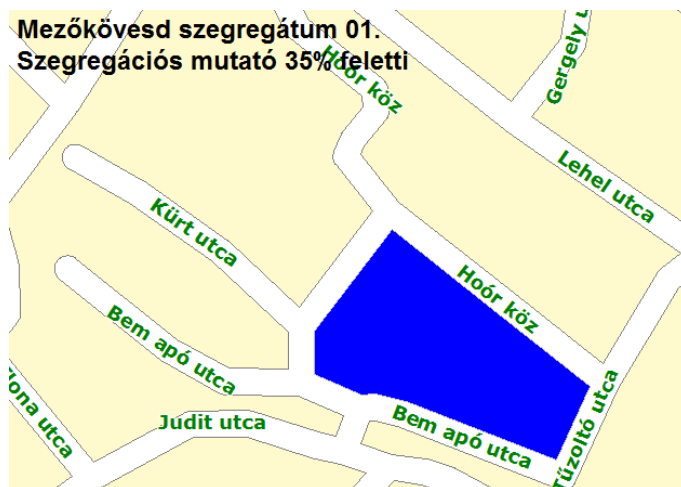
Mezőkövesden 4 városközponti területen teljesülnek a szegregátum definíciójának megfelelő jellemzők. A szegregációs mutató (legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül) értéke az érintett területen 35% feletti és a területen élő népesség száma eléri az 50 főt.

35% feletti szegregációs mutatókkal bíró területek

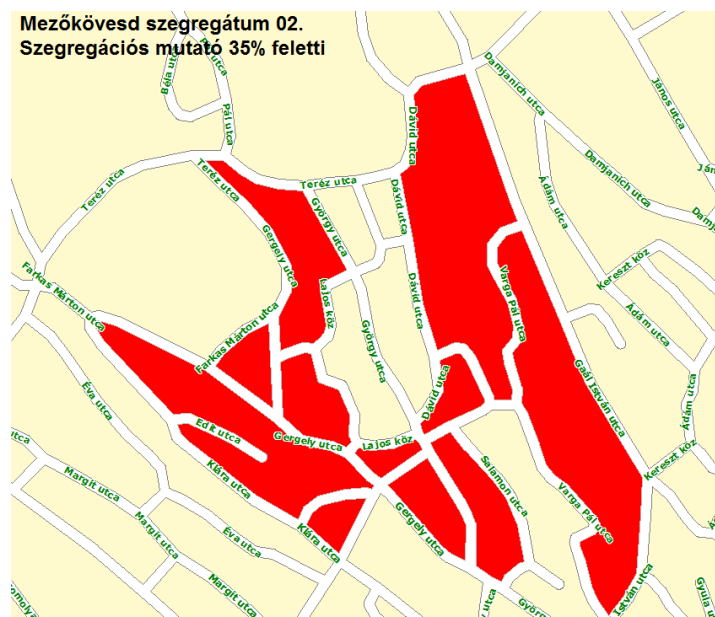
Forrás: KSH

1. szegregátum: Bem apó u. - Tűzoltó u. - Hoór köz - névtelen u.

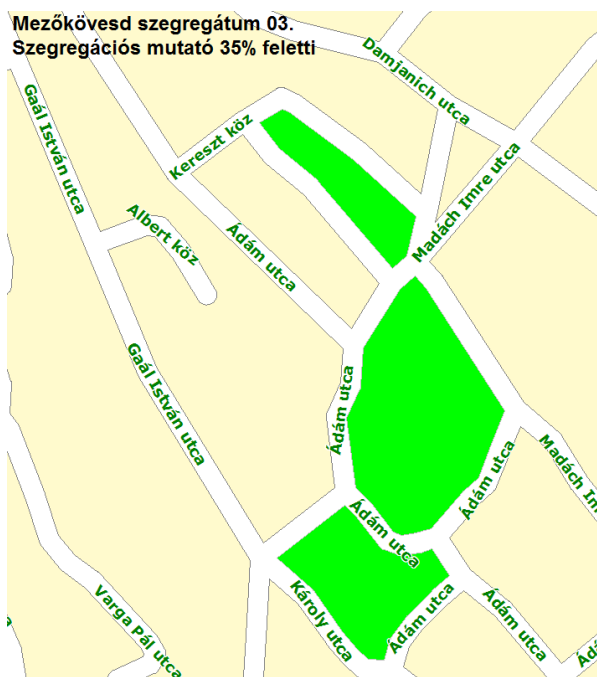
Forrás: KSH

2. szegregátum: Klára u. - névtelen u. - Gergely u. - Salamon u. - Lajos köz - Varga Pál u. - Gaál I. u. - Kiss I. u. - Dávid u. - Lajos köz - György u. - Teréz u. - Gergely u. - Farkas M. u.

Forrás: KSH

3. szegregátum: Kereszt köz - Madách I. u. - Kereszt köz - Ádám u. - Kereszt köz - Károly u. - Ádám u. - Kereszt köz - Madách I. u.

Forrás: KSH

4. szegregátum: Fűzfa tér - Orgona köz - Arany J. u.

Forrás: KSH

Mutató megnevezése	Mezőkövesd összesen	1. szegregátum	2. szegregátum	3. szegregátum	4. szegregátum
Lakónépesség száma	16559	59	394	70	78
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	13,5	28,8	30,7	34,3	20,5
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	60,9	66,1	56,6	52,9	57,7
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya	25,6	5,1	12,7	12,9	21,8
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	11,1	66,7	55,2	62,2	55,6
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	16,3	0,0	2,5	3,0	0,0
Lakásállomány (db)	7544	17	126	23	28
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	8,4	41,2	28,6	39,1	32,1
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	37,6	74,4	69,1	78,4	66,7
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	8,1	53,8	45,7	51,4	46,7
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	57,8	24,4	30,2	21,6	32,6
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	41,3	64,3	57,7	63,6	66,7
Állandó népesség száma – a mutató a település egészére állítható elő, szegregátumokra nem	16778				
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	39,7	80,0	57,7	66,7	60,0
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül	55,0	64,4	76,6	77,1	66,7
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta)	12,1	52,4	22,8	43,8	42,3
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 napos munkanélküliek aránya)	6,9	33,3	13,0	12,5	30,8
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	6,1	42,9	26,1	33,3	34,6
Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	4,8	14,3	8,1	9,5	23,1

Forrás: KSH

Mezőkövesd lakónépességének mintegy 3,6 %-a lakik a 4 szegregátumban (35% feletti szegregációs mutató). A szegregátumok lakónépessége kifejezetten fiatal. A városi adatokhoz mérten a korcsoportos megoszlást tekintve a 0 – 14 év közötti életkorúak magas aránya figyelhető meg. Míg a városi lakosság 13,5%-a tartozik ebbe a korcsoportba, addig a szegregátumokban ez az arány jóval magasabb, a 2. és 3. szegregátumban meghaladja a 30%-ot. A településen lakó minden tizedik gyermek valamelyik szegregátumban él. Ezzel együtt az idősek aránya alacsony, kivéve a Hadasban található 4. szegregátumban.

A szegregátumokban élők közel 2/3-a alacsony iskolai végzettségű, felsőfokú végzettséggel alig rendelkeznek.

A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya kirívóan magas, a települési átlag másfélszerese. Az aktív korú lakosságon belül az alacsony iskolai végzettségű, jövedelemmel nem rendelkezők aránya szintén nagyon magas, az aktív korú lakosság fele ebbe a kategóriába sorolható. Ennek következménye, hogy a foglalkoztatottak száma alacsony, a háztartások 60%-ban nincs rendszeres jövedelem, a szegregátumok lakosságának közel 70%a inaktív. A munkavállalók elsősorban alacsony presztízsű munkát végeznek.

A szegregátumok a települési központhoz közel helyezkednek el, ezért a közszolgáltatások (közigazgatás, egészségügyi és szociális ellátás, stb.) egyszerűen és teljes körűen elérhetőek.

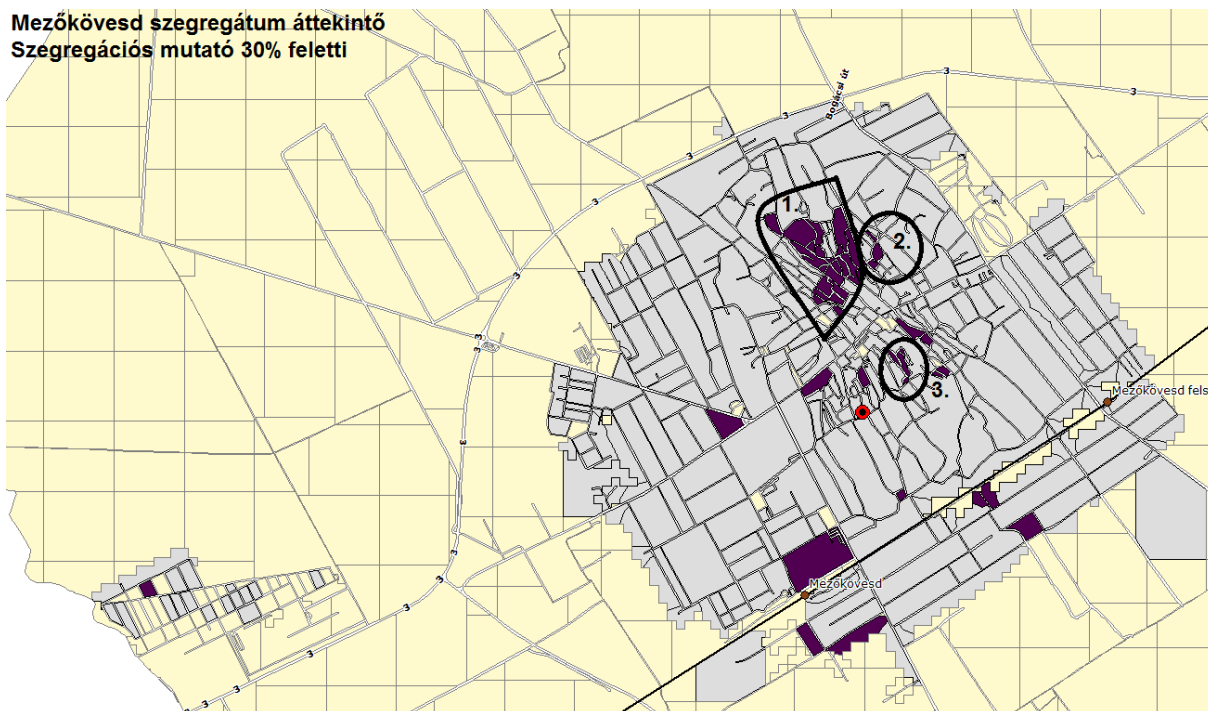
Lakásviszonyok: egy lakásra jutó lakosok száma 2,19 városi szinten, a szegregátumokban 3 főnél több él átlagosan egy lakásban. A szegregátumokon belüli lakásállomány jelentős mértékben az alacsony komfort fokozatú lakások kategóriájába sorolható.

A jelenleg meglévő közszolgáltatások elérésének kedvező adottságait az új lakóterületek kialakításánál a helyi közlekedés fejlesztésével, illetőleg a közvetlen lakóterületi környezetbe telepítendő egyes közszolgáltatásokkal (pl. egészségügyi ellátás, óvoda, idősek napközi szociális ellátása) biztosítjuk. A szegregátumok elérése, külső közlekedési kapcsolata biztosított.

3.3.2.2. Szegregációval veszélyeztetett területek Mezőkövesden

Mezőkövesden 3 városközponti területen teljesülnek a szegregációval veszélyeztetett terület definíciójának megfelelő jellemzők. A szegregációs mutató (legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül) értéke az érintett területen nagyobb egyenlő, mint 30%, de kisebb, mint 35% és a területen élő népesség száma eléri az 50 főt.

Mezőkövesd szegregátum áttekintő
Szegregációs mutató 30% feletti

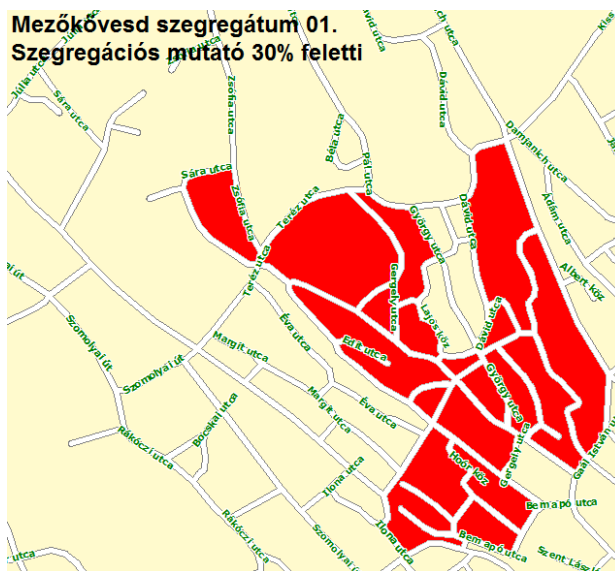

Szegregációval veszélyeztetett területek, áttekintő térkép

Forrás KSH

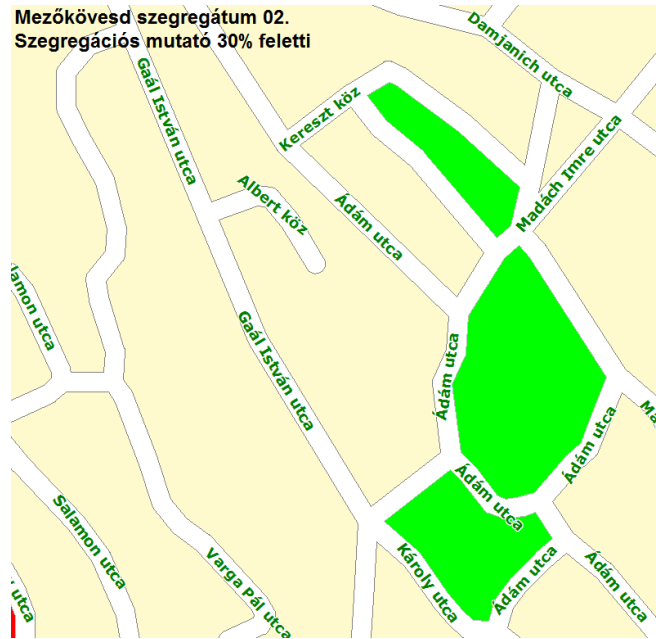
1. szegregátum: Klára u. - névtelen u. - Ilona u. - Judit u. - Bem apó u. - Tűzoltó u. - Lehel u. - Gergely u. - György u. - Gaál I. u. - Dávid u. - Lajos köz - György u. - Teréz u. - Zsófia u. - Sára u. - Farkas M. u.

Mezőkövesd szegregátum 01.
Szegregációs mutató 30% feletti

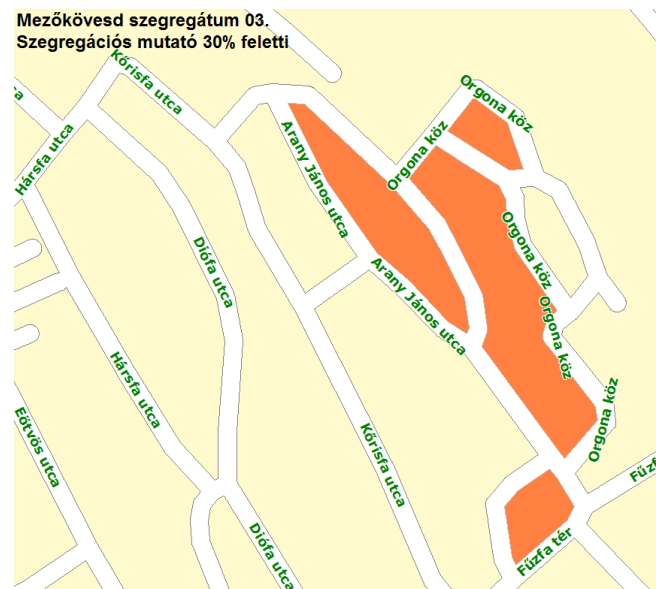
Forrás: KSH

2. szegregátum: Kereszt köz - Madách I. u. - Kereszt köz - Ádám u. - Kereszt köz - Károly u. - Ádám u. -
Kereszt köz - Madách I. u.

Forrás: KSH

3. szegregátum: Fűzfa tér - Orgona köz - Arany J. u.

Forrás: KSH

Mutató megnevezése	Mezőkövesd összesen	1. szegregátum	2. szegregátum	3. szegregátum
Lakónépesség száma	16559	718	70	78
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	13,5	27,9	34,3	20,5
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	60,9	57,5	52,9	57,7
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya	25,6	14,6	12,9	21,8
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	11,1	53,5	62,2	55,6
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	16,3	4,5	3,0	0,0
Lakásállomány (db)	7544	249	23	28
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	8,4	28,1	39,1	32,1
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	37,6	67,3	78,4	66,7
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	8,1	41,6	51,4	46,7
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	57,8	31,5	21,6	32,6
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	41,3	57,1	63,6	66,7
Állandó népesség száma – a mutató a település egészére állítható elő, szegregátumokra nem	16778			
Alacsony presztízű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	39,7	60,4	66,7	60,0
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül	55,0	72,6	77,1	66,7
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta)	12,1	29,4	43,8	42,3
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 napos munkanélküliek aránya)	6,9	17,3	12,5	30,8
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	6,1	25,8	33,3	34,6
Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	4,8	9,2	9,5	23,1

Mezőkövesd lakónépességének mintegy 5,2 %-a lakik szegregációval veszélyeztetett városrészben. A szegregációval veszélyeztetett területek lakónépessége – hasonlóan a szegregátumok lakosságához fiatal. A városi adatokhoz mérten a korcsoportos megoszlást tekintve a 0 – 14 év közötti életkorúak magas aránya figyelhető meg, a 2. szegregátumban 34%(!), azaz a lakosság egyharmada gyermekkorú. Ezzel együtt az idősek aránya alacsony, kivéve a Hadasban található 3. szegregátumban.

A szegregátumokban lakók fele alacsony iskolai végzettségű, felsőfokú végzettséggel rendelkezők az 1.szegregátumban élők között vannak nagyobb számban.

A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya kirívóan magas, a települési átlag másfélszerese. Az aktív korú lakosságon belül az alacsony iskolai végzettségű, jövedelemmel nem rendelkezők aránya szintén nagyon magas, az aktív korú lakosság jelentős része ebbe a kategóriába sorolható, bár a mutatószámok a 35%-os mutatószámú szegregátumhoz képest jobbak. A foglalkoztatottak száma alacsony, a háztartások 60%-ban nincs rendszeres jövedelem, a szegregátumok lakosságának 70%-a inaktív. A munkavállalók elsősorban alacsony presztízsű munkát végeznek.

A szegregátumok a települési központhoz közel helyezkednek el, ezért a közsolgáltatások (közigazgatás, egészségügyi és szociális ellátás, stb.) egyszerűen és teljes körűen elérhetőek.

A szegregátumokban 3 főnél több él átlagosan egy lakásban. A szegregátumokon belüli lakásállomány jelentős mértékben az alacsony komfort fokozatú lakások kategóriájába sorolható.

A jelenleg meglévő közsolgáltatások elérésének kedvező adottságait az új lakóterületek kialakításánál a helyi közlekedés fejlesztésével, illetőleg a közvetlen lakóterületi környezetbe telepítendő egyes közsolgáltatásokkal (pl. egészségügyi ellátás, óvoda, idősek napközi szociális ellátása) biztosítjuk. A szegregátumok elérése, külső közlekedési kapcsolata biztosított.

Felhasznált irodalom:

Országos Területfejlesztési Konceptió (2013)

Mezőkövesd Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája 2008

Támogatásban részesült ÚMFT, ÚSZT pályázatok (forrás: szechenyi.gov.hu honlapja)

Önkormányzati adatszolgáltatások

Önkormányzati rendeletek

Önkormányzati intézmények alapító okirata, szakmai beszámolói

Mezőkövesd Város honlapja (<http://mezokovesd.hu/>)

Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs rendszer honlapja (<https://www.teir.hu/>)

KSH adatok (www.ksh.hu)

Mezőkövesd Város gazdasági programja (munkaanyag, 2015)

Mezőkövesd Város ciklusprogramja 2010-2014.

Helyi Esélyegyenlőségi Program

Mezőkövesd Város Szolgáltatástervezési Konceptiója

Mezőkövesd Város Idegenforgalmi Konceptiója 2015.

Mezőkövesd Város Sportkonceptiója 2011.